Limburgs Dagblad

Golfslag

Donderdag 10 januari 1991 — 73e jaargang nr. 8.

Uitgeversmaatschappij Limburgs Dagblad B.V. – Postbus 3100, 6401 DP Heerlen – Telefoon 045-739911 – Hoofdredacteur Ron Brown – Losse nummers ƒ 1,50

Vliegvakantie duurder door brandstofprijs

Van onze verslaggever

HEERLEN – De vakantievluchten worden in Duitsland als gevolg van de gestegen brandstofkosten aanmerkelijk duurder. De grote Duitse reisbureaus, waaronder Arke-eigenaar TUI, verlangen met ingang van 18 januari tussen de 35 en 85 mark meer. Vanaf 20 maart wordt de brandstoftoeslag opnieuw verhoogd. Dan moet, afhankelijk van het reisdoel, tussen de 45 en 180 mark extra worden betaald.

Hoewel de eerste concrete gegevens pas volgende week bekend zullen worden, kan reeds nu worden vastgesteld dat de dreigende Golfoorlog van grote invloed is op het boekingsgedrag van de Nederlandse toerist. Vooral voor reizen naar het 'nieuwe' vakantieland Turkije is de belangstelling erg laag. Maar ook Griekenland en het Midden-Oosten hebben te lijden onder de oorlogsdreiging.

Als reactie daarop lijkt Spanje (en dan speciaal de Canarische Eilanden) een come-back te maken. Eveneens opvallend is de stijgende belangstelling voor autoreizen in de Benelux, Duitsland en Frankrijk.

In Reisbiljet '91, de toeristische bijlage van het Limburgs Dagblad wordt vandaag ook aan deze zaken aandacht besteed. Tien pagina's boordevol informatie over vakanties in binnen- en buitenland.

Pagina's 21 tot en met 32.

Benzine op de bon na zeven maanden oorlog

HILVERSUM – Als een eventuele oorlog in de Golf langer dan zeven maanden duurt, dan komt de benzine in Nederland op de bon. Dat heeft plaatsvervangend directeur-generaal energievoorziening van het ministerie van Economische Zaken Knegt gisteravond gezegd voor RTL-4. Ook het fenomeen autoloze zondag gaat dan weer tot de mogelijkheden behoren.

Als een oorlog in de Golf korter duurt, is er volgens Knegt sprake van een sub-crisis en dan zal bij vermindering de de aanvoer Nederland zijn voorraden inzetten. Die zijn toereikend voor 150 dagen. Dan kan ook een maximum-snelheid worden ingevoerd om brandstof te besparen, aldus Knegt.

VS overwegen oproepen van miljoen reservisten

WASHINGTON – De Amerikaanse minister van Defensie, Dick Cheney, bereidt een verzoek aan president George Bush voor om een nationale noodtoestand uit te roepen waardoor het mogelijk wordt een miljoen reservisten op te roepen in het geval van een oorlog in de Golf. Dit hebben Defensiewoordvoerders gisteren bekendgemaakt.

Volgens de zegslieden was het slotrapport nog niet naar het Witte Huis gestuurd maar het zou wel gaan om een duidelijke uitbreiding van de huidige situatie waarbij al tienduizenden reservisten zijn opgeroepen voor actieve dienst. Cheney bereidt zijn voorstel al weken voor en het mislukken van de gesprekken in Genève tussen James Baker en Tareq Aziz heeft de kans vergroot dat er veel meer mensen onder de wapenen zullen worden geroepen.

Cheney heeft de strijdkrachten al toestemming gegeven 188.000 leden van de Nationale Garde en andere reservisten te activeren, voornamelijk in ondersteunende functies voor de meer dan 360.000 Amerikaanse soldaten in de Perzische Golf.

Anti-climax na marathonzitting Baker-Aziz in Genève

Golfgesprek mislukt

Van onze correspondent

GENÈVE – Een oorlog in de Golf is dichterbij gekomen door de volledige mislukking van het overleg in Genève tussen de Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken James Baker en zijn Iraakse collega Tareq Aziz. In bijna zeven uur praten toonde Aziz volgens Baker geen enkele toegeeflijkheid. Er resten nog vijf dagen die gebruikt kunnen worden om alsnog een bloedige oorlog te voorkomen, voordat volgende week dinsdagavond het ultimatum van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties verstrijkt. Minister Baker zei gisteravond alle diplomatieke pogingen daartoe toe te juichen.

● *Bij het begin van de gesprekken gaven Baker en Aziz elkaar op verzoek van fotografen een hand en kon er ondanks de heersende spanning bij Aziz nog een lichte glimlach van af.*

Mogelijk gaat VN-secretaris-generaal Perez de Cuellar vandaag of morgen nog naar Bagdad om een laatste vredespoging te doen. Baker zal in elk geval niet ingaan op de uitnodiging van Aziz om alsnog naar Bagdad te gaan. Ook de Franse president Mitterand en de regering van Algerije overwegen nog een poging tot bemiddeling te doen.

Brief

Aziz weigerde een persoonlijke brief van president Bush aan Saddam Hoessein in ontvangst te nemen. De in het Engels en Arabisch gestelde brief, hem overhandigd door James Baker, was volgens Aziz niet bijster diplomatiek en zelfs grof. Op zijn persconferentie zei president Bush dat de brief niet grof, maar 'direct' was.

Baker en Aziz spraken in drie zittingen bijna zeven uur. Volgens Baker waren het geen onderhandelingen maar 'communicatie'. Baker hield Aziz de twaalf VN-resoluties voor waarin de Iraakse invasie van Koeweit is veroordeeld, maar Aziz bleek niet bereid daar serieus op in te gaan.

Aziz sprak in het geheel niet over de invasie in Koeweit. Hij zei op zijn persconferentie slechts te hebben gezegd 'dat U zult merken dat Irak heel coöperatief zal zijn als de VS eenmaal bereid zijn in het kader van de Golfcrisis alle problemen in het Midden-Oosten aan de orde te stellen'.

'Twee maten'

Volgens Aziz wordt met twee maten gemeten door Irak te veroordelen, maar de agressie van Israël toe te laten. Aziz benadrukte dat de Golfcrisis alleen kunnen worden opgelost als gelijk de andere problemen in het Midden-Oosten besproken kunnen worden.

Maar Baker weigerde opnieuw een band te leggen tussen de invasie in Koeweit en die andere problemen in het Midden-Oosten, zoals met name de Palestijnse kwestie.

Irak heeft zich volgens Baker drie keer misrekend. „Het rekende buiten de reactie van de wereld op de invasie. Het rekende buiten het antwoord op de barbaarse politiek van de gijzeling. En het dacht de wereld te kunnen trotseren en er nog bij te winnen ook. Laten we hopen dat Irak zich niet nog eens misrekent." Maar Aziz wil dat Irak zich niet verrekend heeft en voorbereid is op het ergste.

„Als Irak doorgaat dan kiest het voor een militaire confrontatie die het niet kan winnen en die vernietigende gevolgen voor Irak zal hebben," aldus Baker. „De weg naar vrede is nog steeds open. Het is aan Irak om die te kiezen," aldus een verslagen Baker.

Zie verder pagina 5
● **Lange duur gesprekken deed hoop groeien**

Meer dan miljoen militairen in Golfgebied

DEN HAAG – Meer dan een miljoen militairen staan in het gebied van de Perzische Golf tegenover elkaar vijf dagen voordat het ultimatum van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties afloopt.

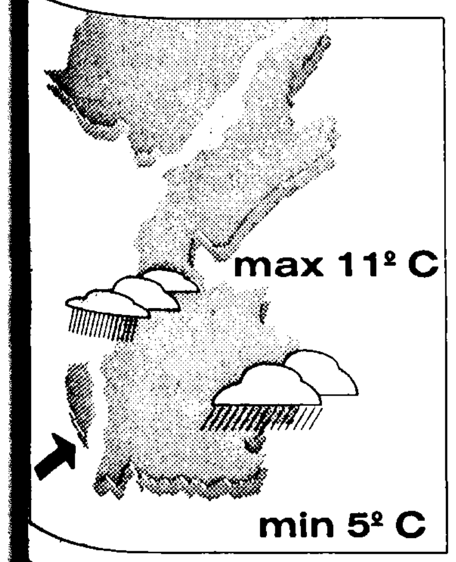
Het ministerie van defensie van de VS gaat er van uit dat eind van de maand de multinationale troepenmacht rond rond de Perzische Golf op 675.000 ligt.

Op de grond zijn de Irakezen ruwweg opgewassen tegen de anti-Iraakse legers. Baghdad beschikt volgens inlichtingen van het Pentagon over 530.000 man, terwijl Irak zelf heeft verklaard dat het 60 divisies heeft in het zuiden van het land en in Koeweit. Verder beschikt Irak over 480.000 reservisten.

Sovjet-tank ontploft: 20 doden

PRAAG – Zeker 20 Sovjet-soldaten zijn gisteren gedood bij een tankexplosie in Bohosudov, in het noordwesten van Tsjechoslowakije. Dit heeft het Tsjechoslowaakse persbureau CTK gemeld.

Door een technisch mankement kwam de munitie in de tank tot ontploffing, aldus een woordvoerder van het Sovjet-leger. Op de ontploffing volgde een fikse brand. Bohosudov, nabij de grens met de ex-DDR, is een van de laatste bases in Tsjechoslowakije waar nog Sovjettroepen zijn gelegerd.

REGEN EN WIND

Een storing trekt vandaag over de provincie en zorgt voor veel regen. De wind is matig uit zuidwestelijke richting en wordt vrij krachtig tot krachtig. Pas in de middag neemt de regenactiviteit af, waarbij ook de wind afneemt tot matig. De middagtemperatuur loopt op tot 11 graden.

Voor actuele informatie betreffende het weer in Limburg kunt u bellen 06-91122346

VANDAAG:
Zon op: 08.45 onder: 16.49
Maan op: 04.11 onder: 12.16
MORGEN:
Zon op: 08.44 onder: 16.50
Maan op: 05.20 onder: 12.46

Bush ontmoedigd door Iraakse opstelling

WASHINGTON – De Amerikaanse president George Bush heeft gisteren gezegd dat hij ontmoedigd is door de weigering van Irak om in Genève te praten over een terugtrekking uit Koeweit en het feit dat Irak 'geen enkele flexibiliteit' aan de dag heeft gelegd.

Bush zei dat het nog niet te laat is voor vrede, maar dat het door de Iraakse opstelling in Genève belangrijk is dat het Congres zijn politiek steunt om Irak eventueel met militair geweld uit Koeweit te verdrijven.

Bush zei dat hij de 'laatste extra stap' voor vrede heeft genomen met het directe overleg tussen James Baker en Tareq Aziz, maar dat hij niet alle hoop op vrede heeft opgegeven. Bush noemde het frustrerend dat Irak heeft laten zien zich in het geheel niet naar de resoluties van de VN-Veiligheidsraad te willen schikken.

Olieprijs en dollar als raket omhoog

NEW YORK – De olieprijzen en de koers van de dollar gingen gisteren als een raket de lucht in toen bleek dat de besprekingen tussen de Amerikaanse minister van buitenlandse zaken James Baker en zijn Irakese ambtgenoot Tariq Aziz niets hadden opgeleverd. Tegelijkertijd ontstond op de beurs in Wall Street stevige paniek.

Op de oliemarkt in New York steeg de meest verhandelde oliesoort West Texas Intermediate met zes dollar tot dertig dollar per vat (159 liter). De dollar die aanvankelijk daalde, ging na het mislukte overleg met centen omhoog. Tegelijkertijd ontstond op Wall Street stevige paniek.

Zie verder pagina 7
● **Paniekreactie op financiële markt**

Lichtgewicht glazen melkfles in opmars

In Nederland, België, Frankrijk en Spanje

Nol Hendriks start veertig meubelzaken

door peter bruijns

HEERLEN – Textielmagnaat Nol Hendriks uit Heerlen gaat samen met enkele partners een keten van in totaal veertig winkels in Italiaanse leren bankstellen opzetten in Spanje, Frankrijk, Nederland en België. De winkels krijgen de naam 'Topleder'. In maart worden in Sittard aan de Brugstraat, in Eindhoven en in België de eerste zaken geopend. Hendriks wil half september ook een Topleder-winkel vestigen op de nieuwe Heerlense meubelboulevard.

Vanaf mei start hij in Heerlen alvast een Topleder-zaak naast zijn textielwinkel aan de Schelsberg. Hendriks kwam op de bankstellenketen, toen zijn vrouw op zoek was naar nieuwe zitmeubelen. Hendriks: „De banken bleken hier veel te duur." Via zijn contacten als sponsor van Roda JC kwam hij toevallig in aanraking met de Italiaanse en Belgische initiatiefnemers voor Topleder. Die konden de miljoenen van de suikeroom van Roda JC goed gebruiken voor de aanvangsinvesteringen.

En ook Hendriks zag er wel brood in. „Van meubelen heb ik weliswaar geen verstand", aldus Hendriks, maar datzelfde geldt voor textiel. Het is gewoon een kwestie van zakelijk inzicht. En daar komt nog bij dat meubelen niet zo gevoelig zijn voor winkeldiefstal als kleren."

Het gevolg is dat Hendriks nu als een van de eersten een bankstel uit zijn eigen winkel in de huiskamer heeft staan, dat hij volledig eigenaar is van Topleder Nederland, en mede-vennoot van de winkels in België, Frankrijk en Spanje.

Zie verder pagina 15
● **Veertig winkels binnen drie jaar**

8 710404 400017

Studentenorkest op tournee door Nederland

MAASTRICHT – Onder de bezielende leiding van Lucas Vis bereiden 96 amateurmusici van het Nederlands Studenten Orkest (NSO) zich in het Noordhollandse kunstenaarsdorp Bergen voor op hun jaarlijkse concerttournee langs tien grote steden in ons land. Ook Maastricht komt weer aan de beurt: op zaterdag 19 januari om precies te zijn, wanneer wordt geconcerteerd in het Staargebouw. De opbrengst komt ook dit keer ten goede aan gehandicapte medestudenten.

„Onze dirigent Lucas Vis weet je zo te inspireren dat je letterlijk alles geeft", vertelt de 22-jarige studente geneeskunde Katinka Folmer uit Maastricht, tevens orkestchef van het NSO. Lucas Vis, in het dagelijks leven dirigent van het Noordhollands Philharmonisch Orkest, leidde het NSO al eerder in 1988. Dat hij nu voor de tweede keer het orkest dirigeert is volgens Katinka voor veel studenten aanleiding geweest om auditie te doen. „Het aanbod was dit jaar gigantisch. In oktober en november heeft Lucas Vis uit deze groep de meest getalenteerde studenten geselecteerd".

Orkestmama

Voor Katinka Folmer, die fagot en vibrafoon speelt, is het de tweede keer dat zij deel uitmaakt van het orkest. Als orkestchef zit zij nu ook in het bestuur en verzorgt de contacten tussen dirigent, orkestleden en solisten. „Ik ben eigenlijk een soort orkestmama. Iedereen die problemen heeft, meldt zich bij mij. De samenstelling van het orkest verandert elk jaar. Dat betekent dat de meeste leden elkaar hier in Bergen voor het eerst zien. Bij zo'n grote groep is de kans dat iemand in de massa verloren dreigt te gaan groot". Daarom heeft het bestuur het troetelsysteem ingesteld. Alle orkestleden zijn ingedeeld in kleine groepjes die voor elkaar moeten zorgen. „Wij brengen hier dag en nacht met elkaar door. Af en toe een aai over de bol of een uitgeperste sinaasappel kun je tijdens zo'n intensieve periode wel gebruiken. Samen willen wij iets neerzetten en daar hard voor werken. Tijdens de concerten heeft iedereen er alles voor over om zo goed mogelijk te spelen".

Naast de zorg voor het orkest bemoeit de Maastrichtse medicijnenstudente zich met het repetitieschema. Dat liegt er niet om. Elke dag oefenen de amateurmusici negen uur. Op het programma staan de Vijfde Symfonie van Gustav Mahler en de Rococo-variaties voor cello en orkest van Tsjaikovsky. In deze reeks van zeven variaties soleert Floris Mijnders. Hij studeerde aan het Koninklijk Conservatorium in Den Haag en is sinds kort aangesteld als solocellist bij het Gelders orkest.

Speciaal

Ook dit jaar heeft een Nederlands componist speciaal voor het NSO een stuk gemaakt. Op voordracht van het Fonds voor de Scheppende Toonkunst componeerde de Amsterdammer Joep Franssens 'Taking the Waters'. Franssens, die in 1988 de compositieprijs kreeg voor zijn gehele oeuvre, brengt in deze compositie een synthese tot stand tussen klassieke muziek en popmuziek.

Catharien Romijn

● *Ballet Royal de Wallonie in Carmina Burana, te zien in de Stadsschouwburg van Heerlen.*

In de theaters

HEERLEN:
– di. 15/1: Limburgs Symphonie Orkest o.l.v Jac van Steen. Solisten: Nelson Freire, piano en Pierre Wilhelmus, trompet. Programma: Tsjaikowsky, Sjostakowitsj en Chausson.
– wo. 16/1: Ballet Royal de Wallonie brengt 'Carmina Burana', ballet van Jorge Lefèbre op muziek van Carl Orff en 'Nuits d'Eté' op muziek van Berlioz, Debussy en Mendelssohn.
– wo. 16/1: Jenny Arean in het soloprogramma 'Het Huishoudschoolsyndroom' (20.30 uur).

KERKRADE:
– do. 10/1: Hoofdstad Operette brengt 'Orpheus in der Unterwelt', een operette van de Duitse componist Jacques Offenbach.
– za. 12/1: Bart Stultiens met Bart S. te N., een cabaretprogramma geschreven door Hessel van der Wal en Bart Stultiens.
– zo. 13/: Sharon Quartett met altiste Tabea Zimmermann.

MAASTRICHT:
– do. 10/1: Cabaretier Hans Dorrestijn met het programma 'Pretpark'.
– vr. 11/1: 'A romance in many dimensions', figurentheater van Feike Boschma.
– vr. 11/1 en za. 12/1: Cabaret met Marcel Boon (23.00 uur).
– za. 12/1: Harold en Maude, een blijspel met Mary Dresselhuys en anderen.
– di. 15/1: Cabaret Purper met 'Opus 8'.
– wo. 16/1: Lunchconcert met Frank Mol, piano. Programma: Haydn en Debussy (12.30 uur).
– wo. 16/1: literair café met de schrijver Wim de Bie.

SITTARD:
– vr. 11/1: Tour de Chant, soloprogramma met Jasperina de Jong.
– za. 12/1: Op glad ijs, komedie van Michael Pertwee met Joop Doderen en Diana Dobbelman.
– di. 15/1: Bart Stultiens met Bart S. te N., een cabaretprogramma geschreven door Hessel van der Wal en Bart Stultiens.
– wo. 16/1: Goodwill Concert door de Koninklijke Militaire Kapel.

ROERMOND:
– do. 10/1: Concert door het Limburgs Symphonie Orkest o.l.v. Jac van Steen met de solisten Nelson Freire, piano en Pierre Wilhelmus, trompet.
– di. 15/1: 'Het Huishoudschoolsyndroom', soloprogramma van Jenny Arean.

Tenzij anders aangegeven beginnen alle voorstellingen om 20.00 uur.

k

verder in

HEERLEN – In theater De Nor geeft **Ruben's Poppenkasttheater** zaterdag 12 en woensdag 16 januari om 14.30 uur voorstellingen. In de Openbare Bibliotheek, Raadhuisplein 20 in Heerlen wordt maandag 14 januari om 19.30 uur een lezing gegeven door docent kunstgeschiedenis **Ton van Kempen.** In het nieuwe jazz-café Wilhelmina, Molenberglaan 125 in Heerlen treedt zaterdag 12 januari het Johnny Raducanu Trio voor u op. Aanvang 22.00 uur.

LANDGRAAF – In het Grand Theater, Kerkberg 4 in Landgraaf treedt komende zaterdag om 20.30 uur de Belgische jazzdansgroep **Free Art Dance Compagny** op.

MAASTRICHT – De Maastrichtse theatergroep **Het Herstel** brengt zaterdag 12 januari om 20.30 uur in het CCV-Theater haar nieuwste theatervoorstelling 'De Minnaar'. De r[...] is in handen van **Rob Lighther[...]** de Concertzaal van het Conser[...]rium worden vanavond, maan[...] en woensdag om 18.00 (woens[...] 18.30 uur) voordrachtsavonden [...]geven door studenten solozang [...] de klassen van **Mya Besselink[...] Kravanja** en **Harry Ries**. In The[...]podium Posjet speelt zondag[...]dag om 14.15 uur **Ruben's Popp[...]kasttheater**. In het Generaalsh[...]zaal het Vervolg, Vrijthof 47a M[...]tricht vindt op dinsdag 15 janu[...] om 20.30 uur de voorstelling '[...] het water mij gaf' door **Dea K[...]** produktie plaats. In de Toneel[...]demie brengt **Theater van het O[...]ten** maandag om 20.30 uur de vo[...]stelling **'Medea'.** In jazz kafee C[...]que, Patielstraat 9a in Maastr[...] speelt de groep **Real Deal** zater[...] 12 januari om 21.30 uur.

SITTARD – In het Sirkelthe[...] Putstraat 22 in Sittard vindt [...]avond om 20.30 uur een extra vo[...]stelling plaats van het dansp[...]gramma 'Over rozen en bergen' [...] **Janni van Goor.** Morgen, 11 janu[...] is hetzelfde programma te zien [...] het Waagtheater in Weert en za[...]dag 12 januari in het Lösstheat[...] Achter de Barakken in Maastric[...] Aanvang beide avonden om 20[...] uur.

OBBICHT – In het Keldertheat[...] Borneweg in Obbicht speelt **Th[...]ter Op de Beek** vrijdag 11 en za[...]dag 12 januari om 20.00 uur het b[...]spel 'Hawvegaar'. Een blijspel in [...] Maaslands dialekt, herschre[...] door Obbichtenaar **Jaak Frenk[...]** naar de zeventiende eeuwse kom[...] die Warenar van P.C. Hooft.

Euregio smalfilm Festiva[l]

KERKRADE – Het Euregio Maas-Rijn Smalfilm- en Videofestival, een voortzetting van het JEWE-films festival, wordt dit jaar gehouden op zaterdag 16 en zondag 17 maart. Tot 9 februari kunnen smalfilm- en video amateurs een film insturen naar de organisatie, Colijnstraat 10 6415 ES in Heerlen.

Het Euregio Maas-Rijn Smalfilm- en Videofestival, dat voor de derde keer wordt gehouden, heeft plaats in cultureel centrum De Jreets, Kaalheidersteenweg 105 te Kerkrade. Inzendingen (maximaal twee films per deelnemer) worden beoordeeld door een internationale jury. Er zijn prijzen te winnen in Goud, Zilver en Brons. Naast vijf e[...] prijzen is er een echte Oscar voo[r] beste film van het festival. Ook [...] er geldprijzen voor het totale be[...] van 1500 gulden.

Indien de inschrijvingen de toe[...]bare projectietijd van tien uur o[...]schrijdt, wordt op 9 februari [...] voorselectie gehouden. Verdere [...]formatie, alsook reglement en [...]schrijfformulieren kunnen bij de [...]ganisatie worden verkregen.

Nieuwe projecten ensemble Contrain

HEERLEN – Kamermuziekensemble Contraint, al meer dan tien jaar actief in Limburg en sinds enkele jaren ook in de rest van het land, is momenteel druk bezig met de voorbereidingen voor de afsluiting van het concertseizoen 1990-1991. Er staan twee produkties op het programma, die komende maanden in première zullen gaan en waarin de geheel eigen profilering van het ensemble duidelijk naar voren komt: de combinatie van 20ste-eeuwse kamermuziek met belangrijke stukken uit het moderne (kamer)muziektheater.

Op het programma dat op 1 februari in de Stadsschouwburg van Maastricht in première wordt uitgevoerd, staan twee composities centraal: het pandemonium Frankenstein van H.K. Gruber en 'With a hundred kazoos' van D. Bedford. 'Frankenstein' heeft Contraint al langer op het programma staan, maar dit werk, dat is gebaseerd op gruwelgedichten voor kinderen van H.C. Artman wordt nu uitgevoerd in een vertaling van Wiel Kusters. Solist is tenor Jan Derksen. 'With a hundred kazoos' is een instrumentaal werk van de Engelsman David Bedford, waarin het publiek wordt uitgenodigd op kazoos met het ensemble mee te musiceren aan de hand van geprojecteerde tekeningen van Bep Scheeren.

In de Stadsschouwburg van Heerlen gaat op 22 maart een ander programma van Contraint in première, Poëzie en muziek. Het ensemble van Arno Dieteren heeft vier Limburgse componisten compositie-opdrachten verstrekt, die gedichten van de Limburgse dichter Wiel Kusters hebben getoonzet: Robert Heppener, Henri Delnooz, John Slangen en Jeff Hamburg. Financiële steun kwam er van het Fonds van de Scheppende Toonkunst en de provincie Limburg. Schilder en graficus Ger Boosten uit Maastricht zal het programma visueel ondersteunen.

Ook voor volgend seizoen heeft Contraint twee bijzonder interessante projecten op het programma staan. Zo heeft het ensemble de componist Jeff Hamburg en regisseur/acteur/cellist Carel Alfenaar opdracht gegeven het sprookje 'De jongen die niet kon griezelen' van de gebroeders Grimm op muziek te zetten en dramatisch vorm te geven. Hiermee wil Contraint een bijdrage leveren aan het uitbreiden van muziekdramatische stukken die geschikt zijn voor jeugd èn volwassenen.

Ook het tweede project is een compositie-opdracht. Componist Bernard van Beurden en librettist Wiel Kusters zijn bezig met het maken van een werk dat het midden houdt tussen een opera in kleine bezetting en een scènische cantate. Dit project zal worden gerealiseerd in samenwerking met theaterwerkplaats 'Het Kruis van Bourgondië' te Maastricht. Guido Wevers zal regie voeren, de decors zijn van de veelbelovende ontwerpster André Joosten. Solistische medewerking verlenen Marjanne Kweksilber, Jannie Pranger, Gerrie de Vries en Charles van Tassel.

Weinig spanning in Etten-Leur

Vijf Limburgse korpsen naar kampioenswedstrijd

HEERLEN – Vijf Limburgse blaasorkesten nemen komend weekeinde in Etten-Leur deel aan de kampioenswedstrijd van de Federatie van Katholieke Muziekbonden (FKM). Zij zullen met vijf kampioenswimpels naar Limburg terugkeren, omdat er van enige concurrentie uit de rest van het land geen sprake is.

De drie Limburgse orkesten, die zaterdag in cultureel centrum De Nobelaer zullen optreden, hebben helemaal geen tegenstrever. Dat betekent dat harmonie Diligentia Eckelrade in de afdeling Uitmuntendheid, fanfare Concordia Ittervoort in de Ere-afdeling en harmonie St. Caecilia Simpelveld in de afdeling Superieur verzekerd zijn van het Nederlands kampioenschap. De vraag ligt dan ook voor de hand of het wel zin heeft een dergelijk evenement in deze vorm te organiseren. De FKM jaagt de Limburgse korpsen onnodig op onkosten en muzikale eer is er niet te halen.

Dat geldt eigenlijk ook voor de twee Limburgse korpsen die zondag aan bod komen. Fanfare Monte Corona Kronenberg in de afdeling Uitmuntendheid hoeft slechts af te rekenen met de fanfare uit Tuitjehorn, die op het bondsconcours 22,5 punten minder behaalde. En fanfare St. Caecilia Schimmert zal in de superieure afdeling evenmin een kind hebben aan de korpsen uit Zwaag en Heeze. Ook daar is het verschil enorm. Kortom, van enige spanning zal in Etten-Leur geen sprake zijn.

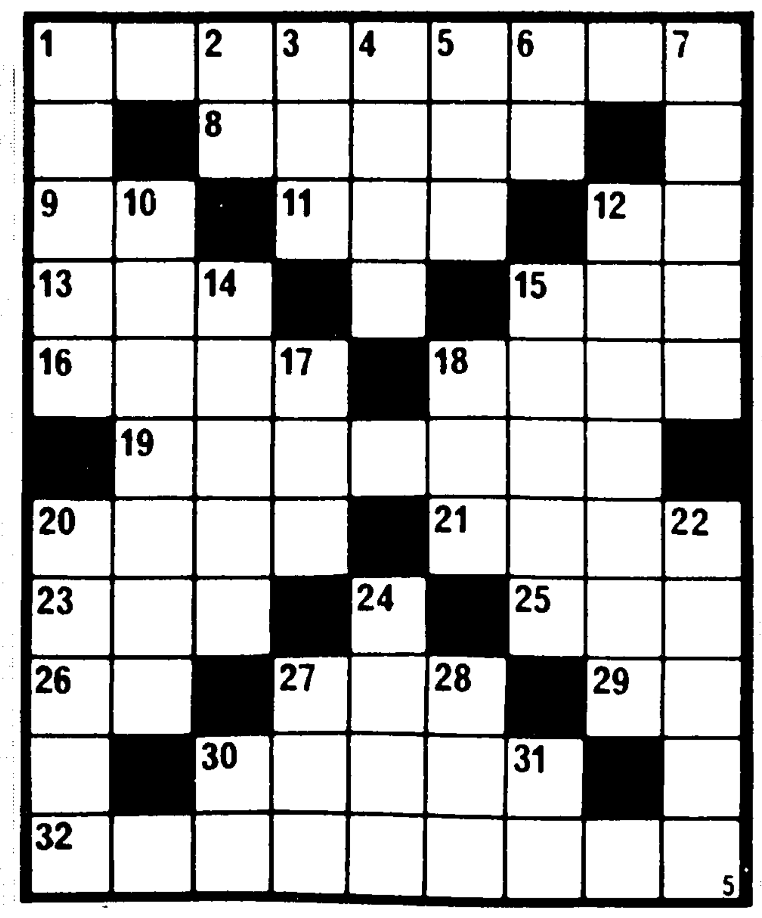
De tien korpsen, die in totaal aan deze kampioenswedstrijd meewerken, worden beoordeeld door de juryleden J. Claessens, J. van Ossenbruggen en R. van Yperen. De wedstrijd begint op zaterdag om 17.00 uur, op zondag om 11.00 uur.

J.F.

Oplossing van gisteren

1. breekijzer; 2. Esperanto; 3. kerstboom; 4. zandoogje; 5. roofmeeuw.

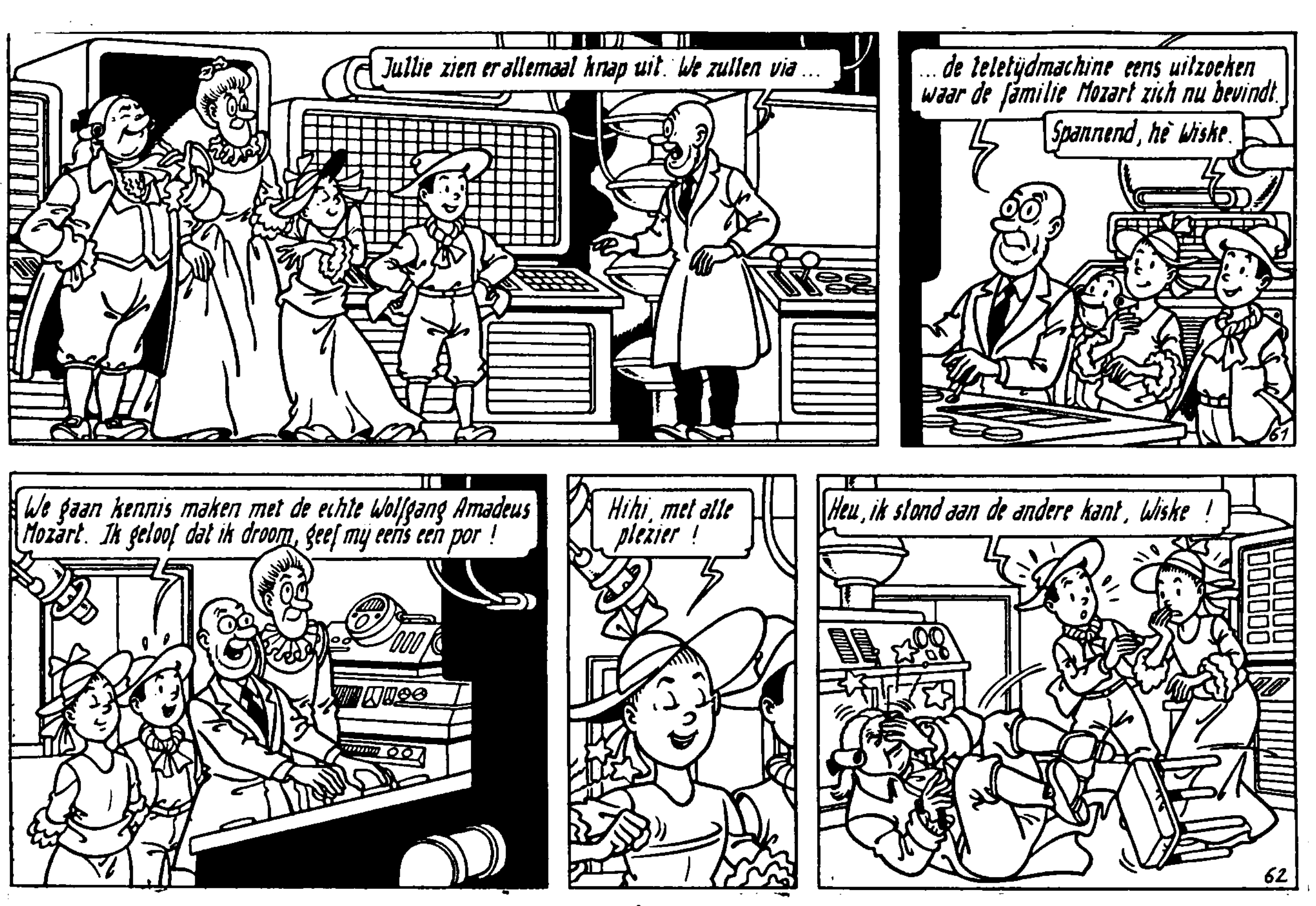
puzzel van de dag

Horizontaal: 1. welluidend; 8. alvorens; 9. voorzetsel; 11. klap; 12. uitroep; 13. belemmering (fig.); 15. plaaggeest; 16. droesem, dik; 18. moesplant; 19. geestkracht (van personen); 20. voedsel; 21. plaats, plek; 23. dakbedekking; 25. uitdrukking van ontkenning; 26. persoonlijk vnw.; 27. ingezet stuk; 29. namelijk (afk.); 30. schermwapen; 32. lekkernij met zekere vruchten erop.

Verticaal: 1. strafbaar feit; 2. muzieknoot; 3. boom; 4. Europeaan; 5. boom; 6. bijwoord; 7. rolgordijn; 10. grove, wollige spanrupsvlinder; 12. blijven steken; 14. lange haren in de nek v.e. leeuw; 15. verspieder; 17. tenen mand; 18. ik (Latijn); 20. leer van het heldendicht; 22. letter van het Griekse alfabet; 24. edelknaap; 27. onderricht; 28. Japanse munt; 30. titel (afk.); 31. ondernemingsvorm (afk.).

het wondere wolfje

(C) Standaard Uitgeverij Antwerpen

panda en de groothandel

recept

Clubsandwich

Sandwiches zijn de 'uitvinding' van de butler van de Engelse Lord Sandwich en vooral zeer populair in Engelstalige landen. In Amerika zijn superdikke Clubsandwiches erg in trek. Ze bestaan soms wel uit zes lagen en worden vastgestoken met een 'satéhprikker'.

Benodigdheden: Casinoboterhammen, blauwaderkaas (Danish Blue, Gorgonzola, Blue d'Auvergne), boter en radijsjes.

Snijd de korstjes van casinoboterhammen. Wrijf gelijke delen blauwaderkaas en boter tot een zachte crème. Snijd radijsjes in zeer dunne plakjes. Besmeer sneetje brood met dikke laag boterkaasmengsel en leg hierop een tweede boterham. Besmeer de bovenzijde hiervan dun met boter en daarop dakpansgewijs plakjes radijs. Bestrijk een zijde van een derde boterham zeer dun met boter en leg met besmeerde kant op radijsjes. Maak op die manier een aantal sandwiches, pak ze in folie en leg ze daarna even in de koelkast, zodat de kaascrème iets kan opstijven. Snijd boterhammetjes voor serveren diagonaal doormidden, leg ze op een groot bord met daarop enkele blaadjes sla. De sandwiches kunnen nog worden uitgebreid met een laagje sla, gare kip en een sneetje brood er bovenop te stapelen.

huub meijer

Uitgeversmaatschappij
Limburgs Dagblad b.v.

Directie:
mr. F.A.M. van Hellemondt
K.J. Verwer

Hoofdkantoor:
In de Cramer 37
6411 RS Heerlen

Telefoon: abonnementen: 045-739881
advertenties: 045-739886
Piccolo-advertenties: 045-719966

Banken: ABN Bank Heerlen 57 75 35 935
Postbank 10 35 100

Rayonkantoren:
Brunssum 045-256363
Geleen 046-746868
Heerlen-Centrum 045-717719
Kerkrade 045-452932/455506
Maastricht 043-254477
Roermond 04750-18484
Sittard 046-515577
Valkenburg 04406-15045

Fax:
redactie 045-739264
advertenties 045-739364

Telex:
redactie 56123

Abonnementsprijzen:
bij vooruitbetaling te voldoen
per kwartaal ƒ 79,20
per maand ƒ 26,40
losse nummers ƒ 1,50
Bfr. 29

Consumentenbond en winkeliers op één lijn bij betalingsverkeer

EN HAAG – De Consumentenbond en de dernemersorganisaties KNOV en NCOV, e de belangen van winkeliers behartigen, rmen één front om te voorkomen dat de nken de kosten voor het betalingsverkeer n doorberekenen op de manier zoals die e banken nu voor ogen staat. Dit blijkt uit n gezamenlijke verklaring van KNOV, COV en Consumentenbond na een gezanlijk beraad.

inister Kok van Financiën vindt dat alle bekkenen in goed overleg moeten proberen n oplossing te vinden in de problematiek n het verdelen van de kosten van het betagsverkeer. De Nederlandse Vereniging van Banken praat later deze maand met KNOV en NCOV en vervolgens in een aparte bijeenkomst met onder meer de Consumentenbond en vertegenwoordigers van nutsbedrijven en Postorderbond.

Uit een recente rapportage van minister Kok aan de Tweede Kamer blijkt dat de kosten van het betalingsverkeer voor de banken per saldo sterk afhangen van de ontwikkeling van de rente. Die zijn van 1,8 miljard in 1988 teruggelopen tot 96 miljoen in 1989. Dergelijke 'schokken' acht Kok niet wenselijk.

KNOV, NCOV én Consumentenbond vinden dat de banken allereerst meer inzicht moeten geven in hun werkelijke kosten en dat vervolgens moet worden onderzocht hoe de kosten door de betrokken partijen kunnen worden verminderd.

Sinn Fein neemt afstand van acties IRA

BELFAST – De leider van de politieke vleugel van het Ierse Republikeinse Leger (IRA) heeft zich gedistantieerd van de brandbommencampagne die de IRA is gestart. Sinn Fein-leider Gerry Adams verklaarde in Belfast het verlies aan banen te betreuren en blij te zijn dat niemand gewond is geraakt.

De bommen-campagne, waarbij in het weekeinde een tiental winkels in de omgeving van Belfast werden vernield, heeft tot miljoenen ponden schade geleid. Naar schatting 200 medewerkers hebben hun baan verloren. De Britse autoriteiten en de katholieke kerk hebben eerder deze week hun afschuw over de actie uitgesproken. „Hoe kan de Noordierse zaak geholpen zijn als de bestaansgrond van honderden Noord-Ieren wordt vernietigd," vroeg de Noordierse minister van Economische Zaken, Richard Needham, zich af. Aartsbisschop Cahal Daly uitte zich in soortgelijke kritische bewoordingen.

commentaar

Somber

Helaas, het heeft niet mogen zijn. Even leek het erop dat er een kiem voor een ultiem vergelijk kon worden gelegd, maar ook dat voorzichtige optimisme bleek uiteindelijk misplaatst. 'Genève' liep uit op een totale mislukking, omdat Irak geen enkele flexibiliteit toonde, maar bij zijn starre weigering bleef. Tareq Aziz vertikte het zelfs een voor de Iraakse dictator bestemde brief van de Amerikaanse president Bush in ontvangst te nemen. Saddam Hoessein moet nu kiezen: onmiddellijk aanstalten maken met de terugtrekking uit Koeweit, of de verschrikkelijke gevolgen van zijn koppigheid aanvaarden.

Het aftellen is in volle gang. Over vijf dagen verstrijkt het VN-ultimatum. Saddam blijft dreigen en dwarsliggen. Met oriëntaalse retoriek verkondigt hij dat de Amerikaanse militairen op een vreselijke manier aan hun einde komen, als zij het wagen de aanval in te zetten. Met dit soort gezwollen taal zo vlak voor het aanbreken van het fatale tijdstip lijkt hij definitief voor de militaire confrontatie te hebben gekozen.

Elke nog mogelijke poging om een gigantisch inferno met al zijn rampzalige gevolgen af te wenden, moet worden aangegrepen, al is de kans op verhindering van de grote knal erg klein. Op het voorgenomen EG-initiatief moet men zich niet blind staren. De Europese Twaalf houden immers onverkort vast aan de VN-resolutie die van Irak onvoorwaardelijke en onmiddellijke terugtrekking uit Koeweit eist; dus in dat opzicht ligt 'Europa' op één lijn met de VS.

De oorlog aan de Perzische Golf is nu angstwekkend dichtbij gekomen. De wereld houdt de adem in. Irak – of is het uitsluitend de gevreesde dictator Saddam? – heeft zich schromelijk verkeken op de internationale solidariteit en vastberadenheid en zich daardoor in een hopeloze situatie gemanoeuvreerd.
Weer valt de naam van Perez de Cuellar als de potentiële Messias. Maar zelfs voor deze diplomaat par excellence lijkt het een 'mission impossible'.

F.S.

inisters vrezen stijging loonkosten en rem op banengroei

De Vries en Andriessen tegen hogere belasting

Van onze parlementaire redactie

HAAG – De ministers De Vries (Sociale Zaken) en Anssen (Economische Zaken) hebben zich gekeerd tegen regelen die de groei van de werkgelegenheid en de loonging in gevaar brengen. Beide bewindslieden zijn tegen belastingverhoging van 4 tot 5 miljard gulden zoals minisKok (Financiën) die voorstaat. De twee bewindslieden hebhun standpunten gisteren naar voren gebracht tijdens een e rondje in het kabinet over de financieel-economische nbalans.

bij staan de financiële problevoor de jaren 1992-1994 cenKok heeft het kabinet voorgevoor 14 miljard gulden maatrete nemen. Daarvan zou circa ljard door bezuinigingen opgemoeten worden, de rest door ngverhoging. Kok kwam gisin het kabinet niet aan het n.

De Vries en Andriessen zien een belastingverhoging niet zitten. Volgens hen leidt dit ertoe dat loonkosten stijgen omdat hogere belastingen afgewenteld zullen worden in hogere looneisen. Indien de lonen stijgen komt de groei van het aantal banen in gevaar. Bovendien worden bedrijven op extra kosten gejaagd. De concurrentiepositie van ons land wordt er slechter door aangezien in een EG zonder grenzen de hoogte van belastingtarieven een voorname factor zullen zijn. Ons land kent internationaal gezien al vrij hoge belastingtarieven. Hogere loonkosten zullen voorts leiden tot een rem op de banengroei en zo een toename van het aantal niet-werkenden in de hand werken. Voorts komt de koppeling in gevaar.

Koopkracht

De Vries en Andriessen menen verder dat een belastingverhoging naast voorstellen om te snijden in subsidies, tarieven openbaar vervoer te verhogen, de huren op te trekken en in te grijpen bij de studiefinanciering ertoe zullen leiden dat de koopkracht van velen tot ver onder de nulgrens daalt. Er zullen dan procenten koopkracht per jaar ingeleverd moeten worden.

Juist om een eventuele koopkrachtdaling te voorkomen achten De Vries en Andriessen het ook noodzakelijk de verlaging van het hoge btw-tarief met 1,5 procent in 1993 en 1994 door te laten gaan. Dat betekent een koopkrachtvoordeel van 0,75 procent voor eenieder.

Verzet

Met hun opstelling stuiten De Vries en Andriessen op verzet bij de PvdA-bewindslieden. Geen of minder belastingverhoging betekent immers meer bezuinigen. En dat komt vooral hard aan bij departementen met hoge materiële uitgaven. Kringen rond het kabinet wezen er gisteren op dat het totaal afblazen van een belastingverhoging waarschijnlijk niet haalbaar is. De verhoging zal echter veel minder worden dan het door Kok voorgestane bedrag.

riekse minister treedt af na gewelddadige dood docent

ENE – De Griekse minister van wijs, Vassilis Kontoyanno is gisteren afgetreden, nadat en massaal in staking waren n en de verstoring van een erenbetoging dinsdag het lehad gekost aan een 38-jarige le-

oyannopoulos zei af te treden politiek gevoelige' redenen. Hij opgevolgd door George Soudie eerder minister van Econoche Zaken was. De Griekse opie eiste gisteren ook het aftrevan premier Konstantin Mitso, omdat de regering mede verdelijk zou zijn voor de dood de 38-jarige docent Nikos Temas, die dinsdagavond in Paom het leven kwam toen een rechtse activisten een actie middelbare scholieren verde.

poneras werd met een stalen op het hoofd geslagen en overlater in het ziekenhuis. Het mirie van Justitie heeft gezegd er een onderzoek zal komen de dood van de docent. anhelleense Socialistische Beng, de grootste oppositiepartij, schuldigde woensdag de regeren Nieuwe Democratie er van de te hebben gehad in de dood Temponeras. Een regeringswoordvoerder betuigde woensdag leven, maar ontkende dat de kse regering iets van doen heeft d met het incident.

België ruilt Palestijn tegen vier gijzelaars

Van onze correspondent

BRUSSEL – De Belgische regering ruilt vandaag een Palestijnse gevangene in tegen de vrijlating van vier elgische gijzelaars. Dat heeft Wad Khaled van de Fatah Revolutionaire Raad gezegd in Beiroet. Ook de Belgische minister Mark Eyskens bevestigde gisteren dat deze ruil in aantocht is.

De Palestijnse gevangene, Said Naser, zit al meer dan tien jaar in de Belgische gevangenis wegens moord op een joods kind in Antwerpen. Volgens de Belgische wet kan elke gevangene na tien jaar worden ontslagen als hij zich netjes heeft gedragen. De Belgische minister Eyskens zegt dat 'er dan ook niets bijzonders aan de hand is'.

De vier Belgische gijzelaars zijn Emmanuel Houtekins (45), zijn vrouw Godelieve Kets (40) en hun twee kinderen, Valery (19) en Laurent (20). Zij werden op 8 november 1987 met hun boot in het oostelijke deel van de Middellandse Zee gekidnapt door een Palestijnse splintergroep, omdat zij Israëlische spionnen zouden zijn.

Drugsmokkel

Later werden zij beticht van drugsmokkel. De familie was naar eigen zeggen met een omgebouwde Sardijnse vissersboot op weg naar Australië. Samen met hen werden ook de Française Jacqueline Valente, twee dochtertjes en haar Belgische vriend Fernand Houtekins gegijzeld. De twee dochtertjes kwamen als eersten in december 1989 in Libië vrij. In april volgden de Française, haar Belgische vriend en hun dochtertje Sophie-Liberté dat in december 1987 in gevangenschap werd geboren.

Abu Nidal, de leider van de radikale Palestijnse verzetsgroep, hield de Belgen nog vast als drukmiddel om Said Nasser uit de Leuvense gevangenis te krijgen. De vier Belgische gijzelaars zouden op verzoek van de Libische kolonel Gadaffi inmiddels al door de Palestijnse verzetsbeweging Fatah buiten Libanon zijn gebracht.

● *Inwoners van Vilnius geven bij het parlementsgebouw in de Litouwse hoofdstad uiting aan hun gevoelens, terwijl zij door politiemensen worden afgeschermd van daar eveneens betogende pro-Moskou-demonstranten.*

Demonstraties pro- en contra-Moskou

Sovjetleger betrekt stelling in Vilnius

VILNIUS – Pantservoertuigen van het Sovjetleger hebben gisteren strategische posities ingenomen in de Litouwse hoofdstad Vilnius. Dat heeft het Litouwse persbureau ELTA bekendgemaakt. Pantservoertuigen hebben zich opgesteld bij het televisiegebouw en andere belangrijke gebouwen waaronder de grootste krantendrukkerij in Vilnius.

Voorts hadden ongeveer 10.000 Litouwers gehoor gegeven aan een oproep van de Litouwse radio en zich verzameld bij het parlementsgebouw. Volgens de radiozender moeten de burgers met een dergelijke actie voorkomen dat het Sovjetleger het gebouw gaat bezetten. De oproep werd zowel in het Russisch als het Litouws uitgezonden.

ELTA meldde tevens dat duizenden mensen die behoren tot de Poolse en Russische minderheid in Litouwen vanuit de omgeving van Vilnius optrokken naar het parlement om de verkiezing van een nieuwe premier te verhinderen. De pro-Moskou-groepering Jedintsvo had daartoe opgeroepen. Pantservoertuigen van het Sovjetleger hielden de partijen uit elkaar.

President Vytautas Landsbergis maande vanaf het balkon van het parlementsgebouw de bevolking tot kalmte. „Heb alstublieft vertrouwen in ons zoals wij vertrouwen hebben in jullie," aldus Landsbergis.

Letland

Het Letse parlement heeft zijn burgers opgeroepen niet mee te werken aan de pogingen van de parachutisten een einde te maken aan het ontduiken van de dienstplicht. „De komst van Sovjettroepen heeft niets anders tot doel dan de democratische instellingen van Letland omver te werpen," aldus een communiqué van het parlement. De Letse parlementsleden verzochten tevens de Westerse regeringen de 'agressie' van het Sovjetministerie van Defensie te veroordelen.

Boris Jeltsin, president van de Russische Federatie, heeft gisteren het inzetten van para-troepen in de naar onafhankelijkheid strevende deelrepublieken veroordeeld. „Ik ben tegen een dergelijk besluit. Geweld leidt alleen maar tot verder geweld. Wij moeten onderhandelen", zo zei Jeltsin na afloop van een ontmoeting met Japanase parlementsleden.

Joegoslavische burgers moeten wapens inleveren

BELGRADO – Inwoners van Joegoslavië moeten hun wapens inleveren en alle 'gewapende afdelingen' ontbinden teneinde gewapende opstanden en etnisch geweld te voorkomen. Dit heeft het collectieve presidentschap van Joegoslavië bevolen, aldus het officiële persbureau Tanjug.

Volgens het presidentschap is een niet nader aangeduide hoeveelheid wapens delen van het land binnengesmokkeld. „Zo zijn illegale gewapende paramilitaire eenheden binnen politieke partijen gevormd. Hun voorgenomen terroristische activiteiten dreigen tot een gewapende opstand en etnische conflicten te leiden."
Alle gewapende eenheden die niet onder het Joegoslavische leger of de politie vallen, en niet volgens de federale wetten zijn opgericht, moeten worden ontbonden. Burgers hebben opdracht gekregen hun wapens binnen tien dagen bij de dichtstbijzijnde legerpost in te dienen, op straffe van vervolging.

De verklaring lijkt gericht tegen de deelstaten Kroatië en Slovenië, die gedreigd hebben zich af te scheiden als Joegoslavië niet een lossere confederatie wordt. Ze willen ook eigen legers vormen, en hebben daartoe het commando over hun territoriale defensie-eenheden overgenomen van het federale leger.

Nieuw geneesmiddel in strijd tegen kanker

THOUSAND OAKS – In de strijd tegen kanker wordt binnenkort een belangrijk nieuw geneesmiddel geïntroduceerd. In de Verenigde Staten en een aantal Europese landen, waaronder Nederland, komt een middel op de markt dat met succes schadelijke bijverschijnselen van chemotherapie bestrijdt. Dat heeft de directie van het pharmaceutische biotechnologische bedrijf Amgen in Thousand Oaks in Californië bekendgemaakt.

Amgen verwacht dat G-CSF, de wetenschappelijke naam van het biopharmaceutische produkt dat de produktie van witte bloedlichaampjes stimuleert, nog deze maand door de Amerikaanse FDA goedgekeurd zal worden.

Goedgekeurd

Volgens de direkteur van Amgen voor Europa, de Nederlander Art Brouwer, zal het middel in Nederland en andere Europese landen verkrijgbaar zijn. De medische oncoloog Willem ten Bokkel Huinink van het Nederlands Kankerinisituut in Amsterdam bevestigt dat dit geneesmiddel in Nederland een dezer dagen goedgekeurd wordt en bij chemotherapie gebruikt zal worden. Het Nederlands Kanker Instituut in Amsterdam en andere ziekenhuzen in Groningen en Utrecht gebruiken dit biotechnologische geneesmiddel reeds op experimentele basis.
G-CSF zal zowel in Amerika en Europa onder de naam Neupogen verkocht worden. Het Zwitserse bedrijf Hoffman Laroche zal de verkoop in Europa verzorgen.

Hoop

Artsen in het Nederlands Kankerinstituut hopen door het gebruik van C-GSF meer chemotherapie te kunnen toepassen. Kankergezwellen worden bij chemotherapie vaak met succes bestreden, maar de bijverschijnselen kunnen zo ernstig zijn dat de behandeling met chemotherapie moet worden gestaakt. Met gebruik van G-CSF zal het mogelijk zijn meer chemotherapie toe te passen.

Landbouwschap legt veehouders mestheffing op

DEN HAAG – Veehouders moeten met ingang van 1992 een heffing betalen voor grootschalige mestverwerking. Dat heeft het Landbouwschap gisteren besloten. Voor de hoogte van de zogenaamde bestemmingsheffing wordt gekeken naar de mestproduktie in 1991.

Het Landbouwschap hoopt op deze wijze jaarlijks circa 55 miljoen gulden binnen te halen om de grootschalige mestverwerking op gang te helpen.

De heffing wordt opgelegd aan bedrijven in gebieden met een mestoverschot en kan per bedrijf sterk variëren. Een bedrijf in Noord-Limburg dat 2250 mestvarkens heeft en geen grond bezit kan rekenen op een bestemmingsheffing van ruim 10.000 gulden.

Diezelfde veehouder moet overigens jaarlijks ook nog eens 25.000 gulden betalen voor de afvoer van de mest van zijn bedrijf. Daarnaast krijgt hij elk jaar een rekening van de overheid van bijna 6.500 gulden, omdat hij meer mest produceert dan hij op zijn eigen land kan afzetten.

Volgens een schatting van het Landbouwschap kunnen de totale kosten voor het wegwerken van het mestoverschot per bedrijf uiteenlopen van nul tot vijftigduizend gulden per jaar.

Zwarte leerlingen naar blanke scholen

JOHANNESBURG – Voor het eerst in de Zuidafrikaanse geschiedenis kunnen zwarte leerlingen les volgen op blanke scholen. In de provincie Transvaal openden 33 blanke scholen hun poorten voor zwarten gisteren aan het begin van het nieuwe schooljaar.

Elders in Zuid-Afrika zullen 171 scholen later deze maand, wanneer het schooljaar begint, zwarten toelaten. De ouders van deze scholen spraken zich vorig jaar uit voor openstelling voor kinderen van andere rassen. Daarmee zal ruim tien procent van de blanke scholen in Zuid-Afrika gedesegregeerd zijn.

De regering kondigde op 1 oktober aan dat scholen de apartheid mogen afschaffen als 72 procent van de ouders daarmee instemt. Een aantal scholen stemde daarmee in, maar stelde een quota op het aantal zwarte scholieren in. ANC-vice-voorzitter Nelson Mandela heeft deze doorbraak woensdag toegejuicht.

punt uit

● Van Gogh

In de Amerikaanse stad Milwaukee is een schilderij van Van Gogh ontdekt. Het olieverfschilderij werd vorig jaar aangeboden bij een veilinghuis in Chicago waarna het vermoeden rees dat het een echte Van Gogh betrof. Drie experts van het Rijksmuseum Van Gogh in Amsterdam hebben dit vermoeden, na een studie van twee maanden, bevestigd.

● Camorra

Bij aanslagen in het zuiden van Italië zijn dinsdagavond zes doden gevallen. Dit hebben de autoriteiten gisteren bekendgemaakt. Bij een afrekening in het maffia-milieu van Napels vielen dinsdagavond drie doden toen jeugdige camorra-leden in de menigte schoten. Ook raakten twee omstanders zwaar gewond. Bovendien overleed de schoonmoeder van een van de slachtoffers ter plekke aan een hartaanval. Ook in de omgeving van de Sardijnse hoofdstad Cagliari vielen dinsdagavond drie doden bij een schietpartij.

● Asielzoekers

De transitruimte op de luchthaven Schiphol mag wel worden gebruikt als opvangcentrum voor asielzoekers. Het door de Tweede Kamer aangenomen Schiphol-wetje laat die mogelijkheid open. Dit heeft het gerechtshof Den Haag in hoger beroep uitgesproken. Het hof boog zich over deze kwestie, nadat de Nederlandse Staat beroep had aangetekend tegen een uitspraak van de president van de rechtbank in Haarlem. Die heeft op 9 oktober van het vorig jaar bepaald dat het opsluiten van asielzoekers in de transruimte op Schiphol niet langer was toegestaan.

● Crisis

De hulp aan vluchtelingen verkeert internationaal in een financiële crisis. Hulpprogramma's voor de 15 miljoen vluchtelingen worden daardoor met stopzetting bedreigd. Het gaat daarbij met name om terugkeerprogramma's in Zuidoost-Azië, Latijns-Amerika en Afrika. In het kader van de Wereldvluchtelingenweek '91 organiseert de Stichting Vluchteling van 17 tot 23 februari inzamelingsacties om extra geld binnen te krijgen, teneinde de meest noodzakelijke programma's toch te kunnen uitvoeren.

● Ontslag

De directeuren van de arbeidsbureaus moeten ieder naar eigen inzicht de nieuwe, aangescherpte ontslagbescherming voor gedeeltelijk afgekeurde werknemers toepassen. Specifieke richtlijnen om een landelijk uniforme toepassing te waarborgen van die ontslagbescherming, die vlak voor de jaarwisseling werd afgekondigd, zijn tot dusver niet uitgevaardigd. Voorzitter J.H. Teerling van de Vereniging van Ontslagambtenaren signaleert dat de nieuwe afdeling Ontslagtaken op het ministerie van Sociale Zaken nog in ontwikkeling is.

Een Bussums echtpaar, Ingrid (36) en Dick (38), gaat op 29 september 1989 voor een weekje met hun omgebouwde bestelwagentje naar de Belgische Ardennen. Om er te genieten van het 'burlen' van de edelherten tijdens hun bronsttijd. Daar steken een Belgische jager en zijn jachtwachter echter een stokje voor. Na twee nachten en 800 kilometer meer op de teller van hun gehavende auto, zijn ze weer thuis. Gewond, ontredderd en ziek, maar bovenal diep, diep verontwaardigd.

Laat je verwennen in de Ardennen

Belgische jagers drijven Nederlands echtpaar tot wanhoop

Nu, ruim een jaar later heeft Dick nog last van het oogletsel dat hij daar opliep. Een gevoelloze enkel herinnert hem dagelijks aan dat uitstapje. De twee hebben inmiddels een schadepost van ruim negenduizend gulden. Dat is maar een deel van hun zorgen, want binnenkort zal Dick in het Vlaamse Tongeren zelf terecht moeten staan wegens zware mishandeling. In z'n eigen taalgebied, dàt heeft hun Vlaamse advocaat wèl voor elkaar kunnen krijgen. Dick en z'n vrouw spreken namelijk geen Frans.

Ingrid is, eveneens 'in naam des konings', door de Belgische justitie uitgenodigd om als getuige à charge -tégen haar man- te verschijnen. Wat hebben die twee daar in dat bos van Cédrogne bij Tailles/Houffalize, ten oosten van La Roche en Ardenne, eigenlijk uitgevoerd? Hier volgt hun verhaal.

● *Ingrid en Dick zagen in de Ardense bossen nog wel anders dan 'burlende' edelherten.*

Op zaterdag 30 september zijn Ingrid en Dick in La Roche in de Belgische Ardennen. Prachtig bos, fraaie wandelroutes, horen ze bij de plaatselijke VVV, waar ze een kaartje van de omgeving gaan halen. Even ten oosten van La Roche parkeren ze hun bestelwagen en maken alvast een wandeling in het bos, waar ze een tiental wandelaars passeren. Dan gaan ze slapen. Die nacht horen ze dàt waarvoor ze gekomen zijn, het 'burlen'(het paringsritueel) van edelherten. Ze hadden het niet beter kunnen treffen, vinden ze.

De volgende morgen, zondag 1 oktober, zijn ze al om zes uur op. Ze rijden tot even voorbij Tailles, parkeren hun auto en lopen over het wildrooster en langs de openstaande slagboom het Bos van Cédrogne in. Ze volgen de met rood/witte paaltjes gemarkeerde wandelroute en horen, na een klein half uurtje, edelherten. Ze gaan een stukje van de weg af zitten om de dieren goed te kunnen zien. Het wordt al licht. Over het pad passeren twee mannen met geweren over de schouder, die merken hen niet op. Verderop blijven die even praten bij een blauwe Volvo van de 700-serie en lopen dan weer door.

Ingrid en Dick genieten een half uur van het schouwspel en besluiten dan terug te gaan, maar als Ingrid opstaat begint het ritueel van de dieren opnieuw. Ze besluiten nog even te blijven. Ze is net weer gaan zitten als plotseling de kleinste van de twee passanten, in het Frans schreeuwend en gebarend, op hen af komt. Zoveel is wel duidelijk, hij wil hen weg hebben. Ingrid: „Stom achteraf, maar ik deed nog van 'ssst, verstoor die beesten nou niet' en legde hem, eerst in het Engels, daarna in het Duits, uit dat we gewone wandelaars waren." De man blijft in het Frans briesen en maakt het gebaar van duim over wijsvinger. Betalen? Volgens de VVV La Roche is dit een openbaar bos.

Bedreigd

De man laat het niet bij schreeuwen, hij geeft Ingrid een harde duw. Dat wordt Dick te gortig. 'Zeg hoor eens...' begint hij, maar de man is niet te stuiten en grijpt een tak, waar Ingrid snel haar voet op zet. Maar hij pakt een andere en slaat er Dick hard mee op hoofd en benen. Dick: „Tja, gekke ervaring, ik stond te suizebollen en voelde me enorm bedreigd." Het stel besluit te gaan. Als ze merken dat de twee mannen hen achterna komen, pakt ook Dick een stok. Ingrid: „Ze schreeuwden en tierden, we voelden ns ontzettend bedreigd."

Het is zo'n anderhalve kilometer lopen naar hun auto. Eerst hollen ze, maar Ingrid heeft door die duw last van haar schouder, ze kan niet meer. Ze zien de mannen niet meer en doen het even rustig aan. Hun achtervolgers blijken echter de weg te kennen. Als ze een pad inslaan staat ditmaal de grootste, een kalende man, hen op te wachten. Dick: „Hij zei niks, maar brulde en viel meteen aan. Ik weerde hem met m'n stok in beide handen, af. Zo hard dat hij stuiterde, zijn stok brak. Toen rukte hij zo'n rood/wit paaltje uit de grond en viel, uitzinnig van drift, opnieuw aan. Toen ik hem weer afweerde, viel hij met z'n rug tegen een paar boomstammen die daar lagen."

Dick: „Ik stond voor hem, zo van: heb je nou je zin? Maar hij haalde uit en trof me met de punt van die paal in m'n linker oog. Nou, m'n oog zat direct dicht, het bloedde en ik verrekte van de pijn. 'God, m'n oog kapot' was m'n eerste gedachte. 'Lopen' schreeuwde ik tegen Ingrid."

De twee beginnen de resterende driehonderdvijftig meter naar de auto te rennen. Dick: „We waren doodsbang, onze auto rijdt op diesel, die moet eerst voorgloeien voor hij kan starten. Bovendien had ik geparkeerd op een doodlopend wegje, dus moest ik keren. Al hollend maakten we een soort plan."

Overgeven

Dick: „Natuurlijk stonden ze ons bij dat weggetje met palen op te wachten. Hoe het lukte met dat dichte oog weet ik nog niet, maar ik keerde en stopte en kon Ingrid naar binnen sleuren. Toen ik optrok, gooide die kale z'n paal naar de zijruit, maar miste. Wel zat er toen een flinke deuk in de zijkant van de auto. Die kleine man stond verderop en zwiepte die paal naar voren. Hij had het op de voorruit gemunt, maar sloeg er alleen een barst in en brak de zijspiegel."

Ze rijden een paar honderd meter en stappen uit bij een café. Daar is niemand. Ingrid: „We hebben daar allebei staan overgeven. Ik ben achter het stuur gekropen, Dick kon niet meer en dat oog zag er niet uit."

Het is dan even over zevenen. Misselijk zijn ze, verbijsterd en boos. Aangifte doen, dat willen ze. Maar waar kan je bij het krieken van de zondagmorgen in dat Waalse land aangifte doen? Ze rijden noordwaarts en proberen het in Manhay, in Werbomont en in Aywaille, overal zijn de Rijkswachtposten nog gesloten. In Luik staken de ambtenaren, maar de man die hen in het Frans te woord staat maakt duidelijk dat ze beter in Tongeren, boven de taalgrens, aangifte kunnen doen. Dat kan overal in België, verzekert hij hen.

Moe en overstuur bereiken ze om halftwee het politiebureau in Tongeren. Brigadier Smets van de gemeentepolitie, toont zich begaan met de twee en zorgt dat ze bij de oogarts om de hoek terecht kunnen. Die is een uur met Dick bezig, hij ziet de oogwond somber in en wil Dick laten opnemen. Maar zij willen eerst aangifte doen en dan naar huis. Om drie uur doen ze aangifte op het bureau. Smets meldt intussen met collega's te hebben gebeld. Volgens hem is er in Tailles/Houffalize geen melding van jagers binnengekomen.

Belgische pers

Dick en Ingrid weten dus niet wie hen heeft aangevallen. Ze rijden naar huis en zijn een paar dagen totaal van de kaart. Dicks oog zit anderhalve week dicht, z'n arm is bont en blauw, z'n enkel gevoelloos. Ingrid heeft last van haar schouder en rug. De twee willen het er niet bij laten zitten en doen ook in Bussum aangifte. Als Dicks oog weer open is ziet hij daarmee alles dubbel. Acht weken kan hij niet werken en heeft hij barstende hoofdpijn. Ingrid beleeft het voorval soms wel zes keer per nacht. Ze raakt overspannen en wordt arbeidsongeschikt verklaard. Ze raakt tenslotte haar baan kwijt.

Dick schrijft en belt naar allerlei instanties in België en Nederland om achter de identiteit van de jagers te komen. Op 19 november vraagt hij bij het parket in Marche en Famenne, waaronder La Roche en Tailles/Houffalize ressorteren, om inlichtingen, maar er komt geen antwoord. De Nederlandse en Belgische ambassades in Den Haag en Brussel melden niets te kunnen doen. Buitenlandse Zaken in Den Haag reageert gereserveerd en verwijst hen terug naar beide ambassades. Ze besluiten om dit ministerie toch maar van alle ontwikkelingen op de hoogte te houden. Het lukt hen niet om achter de identiteit van de twee mannen te komen.

In december sturen ze hun verhaal naar het Belgische ochtendblad De Morgen en naar het weekblad Humo. Op hun aangifte in Tongeren is geen enkele reactie gevolgd. De secretaris van de VVV in La Roche, betreurt schriftelijk zijn onmacht op juridisch gebied en biedt hen praktische hulp aan.

Misschien komen ze door publikatie iets te weten? Op 30 januari 1990 wijdt De Morgen een artikel aan hun verhaal. Op 8 februari plaatst Humo hun ondertekende ingezonden brief. Die blijkt hekkesluiter van een reeks Belgische reacties op het Humo-artikel De Nieuwe Wilden (16-11 1989). Ook Belgen klagen over agressieve jagers die met hagel een hond drachtige reeën afmaakten. In één geval zette een jager z'n geweerloop tegen de slaap van een 5-jarig kind.

Thermosflesje

Op 10 februari, kort na deze publikaties, krijgen Ingrid en Dick post van Yves LeCocq, secretaris-generaal van de Belgische jagersfederatie CEE, aan wie ze een maand daarvoor om inlichtingen hebben gevraagd. Volgens hem staat in 'De Belgische Pers' – een najaarsnummer van een jagersperiodiek – de ware toedracht: een koppel stropers, waarvan er één een sterke zaklamp droeg, heeft een jager en zijn jachtwachter op 1 oktober in een privé-bos aangevallen, hen zwaar verwond en gepoogd hen aan te rijden. LeCocq benadrukt dat de twee op diezelfde dag aangifte deden bij de Rijkswacht en dat het Gerecht de zaak behandelt.

Het blad meldt onder het kopje: 'Jagers gejaagd, stropers ontmaskerd' ook, dat de 'stropers' geen controle toestonden van de inhoud van hun auto, 'ongetwijfeld buit en stroperswerktuigen'. Ingrid: „Dat we doodbang zijn gevlucht, klopt, maar die sterke zaklamp was een thermosflesje met koffie." Dick: „Zomin als wij wisten wie zij waren, kenden zij ons. Zij hebben wel ons kenteken kunnen noteren. Daarmee was onze identiteit natuurlijk wel na te gaan. Maar of dat direct is aangekaart? Pas eind februari kregen we bericht dat het Amsterdamse parket onze gegevens bij het Bureau Kentekenregistratie in Veendam heeft opgevraagd en die aan de Belgische justitie heeft doorgegeven. Wij vermoeden dat er pas na die berichten in De Morgen en Humo, waaronder onze naam en woonplaats stond, aangifte is gedaan."

Op 10 februari ontvangen Dick en Ingrid van gerechtelijk inspecteur E. Bekaert ook een uitnodiging om op 16 februari voor confrontatie met twee personen naar Marche en Famenne te komen. Zo niet, dan kan dat maandagmorgen telefonisch tussen halfnegen en negen uur gemeld worden. Dick staat voor zijn baas op een vakbeurs, dat komt slecht uit. Hij belt, en hoewel hij wordt afgebekt, wordt de datum verschoven naar 20 februari. Ruim van te voren verzoeken ze telefonisch om een tolk. Hoewel dat in tweetalig België een grondrecht is, wordt de inspecteur daarover zo boos dat hij de hoorn op de haak smijt. Buitenlandse Zaken in Den Haag zorgt tenslotte, via de ambassade in Brussel, voor een tolk.

Schertsvertoning

Ingrid: „Ik zag tegen die reis op, heel emotioneel om weer door die streek te rijden en te bedenken hoe we er heen gingen en hoe we terugkwamen." Dick kan niet rijden, hij ziet alles dubbel, Ingrid heeft rugklachten, een vriend rijdt. In La Roche gaan ze langs bij de secretaris van de VVV. Diens houding blijkt totaal te zijn veranderd. In z'n privé-kantoor piept hij hen toe 'dat hij er niets, maar dan ook niets meer mee te maken wil hebben'. Dat klinkt heel anders dan: 'Ik biedt u praktische hulp aan'.

In de gang van het gebouw aan de Rue du Commerce in Marche en Famenne worden ze een half uur door telkens andere politie-ambtenaren gniffelend bekeken. Dan worden ze naar een zolderkamer van drie bij vier gebracht. En daar zitten ze dan, de jager, de jachtwachter en de inspecteur. Behalve Dick en Ingrid is daar de gerechtelijke tolk aanwezig. Anderhalf uur praten de heren in rap Frans over hun hoofden heen. Ze zitten er voor spek en bonen bij. Als Dick zich begint af te vragen wat ze daar nog moeten, nu ze de heren toch hebben herkend, vuurt de inspecteur een reeks vragen op hen af. De tolk heeft niets van het gesprek tussen de drie heren vertaald en beperkt zich nu tot het vertalen van de vragen en antwoorden. Die laatsten worden in het Frans genoteerd. De kale jager, een 35-jarige econoom uit Sint Pieters Woluwe bij Brussel, zegt na ongeduldige blikken op zijn horloge dat hij zijn vliegtuig moet halen. De kleine man blijkt een 51-jarige 'jachtwachter' (een door de jager betaalde hulp) uit Tailles-/Houffalize te zijn.

Ingrid: „Die schertsvertoning duurde vier uur, we kregen nog geen glaasje water. Die in het Frans genoteerde verklaringen werden niet vertaald. Omdat we niet begrepen wat er stond, hebben we die niet ondertekend. Om zeven uur 's avonds konden we naar huis."

Bijstand

Na ruim vier maanden weten ze eindelijk met wie ze te doen hebben. Buitenlandse Zaken raadt hen aan zo snel mogelijk juridische bijstand te zoeken. Ingrid: „Dat was moeilijk. Een Amsterdams advocatenkantoor wilde niet aan een Belgische zaak beginnen, zeker niet in de Franse taal." Ze nemen contact op met strafpleiter Moszkowicz in Maastricht. Die wil voor 500 gulden wel een blik werpen op de aanklacht, maar volgens hem kunnen ze rustig in zee gaan met de Tongerse advocaat, die ze op aanraden van brigadier Smets hebben gepolst.

Die neemt de zaak aan. Dick en Ingrid zijn dan nog in de veronderstelling dat ze bezig zijn met het claimen van schadevergoeding. Op 11 mei meldt hun advocaat: 'Na lezing van de strafbundel (het Belgische dossier) merk ik op dat de verklaringen geheel tegenstrijdig zijn'. Hij vindt ook dat ze dat stuk 'vermits volledig in het Frans gesteld', niet hoeven in te zien. 'Waar ligt de waarheid' verzucht hun Belgische raadsman.

Ze bestellen die strafbundel toch. Als ze moeizaam hebben ontcijferd wat de tegenpartij tegen hen inbrengt, kent hun verontwaardiging geen grenzen. Het dossier bevat de beschuldiging van beide heren dat zij door het echtpaar werden afgetuigd en bijna doodgereden. Referenties van jager en jachtwachter prijzen in deze strafbundel de vlekkeloze levenswandel van beide heren en maken steeds weer melding van 'agressieve Hollanders' in België.

'Vraagjes'

Ingrid: „Op 3 april belde inspecteur Bekaert op, of we voor wat 'vraagjes' even langs konden komen. Even? Weer zo'n rit voor eigen rekening, weer iemand charteren om te rijden? Kon dat niet schriftelijk of per telefoon? Nee dus. Ik schreef op 4 april naar de onderzoeksrechter Pochet van het parket in Marche en Famenne of het mogelijk was die vragen via de Bussumse politie te beantwoorden. Daarop is geen antwoord gekomen. Die vragen, waarvan we de aard niet kenden, werden ons nooit gesteld."

Op 27 april ontvangen ze een in het Frans gestelde brief waaruit ze opmaken dat ze op 29 mei in Marche en Famenne worden verwacht. Dick: „Dat viel midden in onze vakantie. Volgens onze advocaat had het geen zin er heen te gaan, omdat het om een formaliteit ging." Ontgoocheld zijn ze dan ook als Dick op 19 juni een dagvaarding ontvangt dat hij op 5 september 'wegens het toebrengen van zwaar lichamelijk letsel aan jager en jachtwachter' terecht zal moeten staan in Marche en Famenne. Dat is, zo staat er, na afronding van het vooronderzoek, op 29 mei door de raadkamer besloten. Daags ervoor heeft Ingrid al vernomen dat zij tot getuige tegen haar man is gebombardeerd.

De zaak staat volledig op z'n kop. Het echtpaar probeert vervolgens Belgische politici te interesseren en stuurt zijn verhaal naar minister Louis Tobback van Binnenlandse Zaken. „We willen eerlijk behandeld worden en onze schade vergoed hebben, we zijn slachtoffers, geen misdadigers," zo besluit Ingrid. Tobback betuigt zijn medeleven maar schrijft dat hij 'wegens de scheiding der machten' niet op de zaak in kan gaan. Hij schrijft dat hij hun verhaal aan zijn collega Melchior Wathelet van Justitie heeft gestuurd. Maar ook die laat weten dat zijn aandacht door die scheiding der machten werd 'weerhouden'.

Grondwet

Ingrid schrijft ook naar Hugo Coveliers van de Vlaamse oppositiepartij Volksunie. Deze legt in zijn antwoord uit wat die scheiding der machten inhoudt: Evenals in Nederland mag in België de wetgevende macht (politici) zich niet mengen in zaken van de uitvoerende macht (rechters). Dat principe is zowel in de Belgische als in de Nederlandse grondwet vastgelegd. Hij belooft de zaak 'op gepaste afstand' te volgen en raadt hen aan na te gaan hoe het proces zo kon worden beïnvloed. 'In bepaalde Waalse Arrondissementen is het loutere feit 'geen Frans te spreken' voldoende voor een nadelige positie,' aldus Coveliers, die benadrukt hoe belangrijk Belgisch-Nederlandse rechtsbijstand voor hen is.

Ingrid en Dick hebben nog nooit met de justitie te maken gehad. Ze weten niets van gerechtelijke procedures, zeker niet van buitenlandse. Niet zo vreemd dus dat ze de hulp van Buitenlandse zaken inroepen. Ingrid: wel wrang dat we wel van Coveliers uitleg kregen over die 'scheiding van machten', en niet van ons eigen ministerie van Buitenlandse Zaken. Drie keer hadden we schriftelijk contact en drie keer telefonisch. Bij de laatste keer zei die ambtenaar: ,Tja, als u in België met stokken gaat lopen zwaaien zijn wij er niet voor om hand- en spandiensten aan burgers te verlenen'. Ingrid: „Wij dachten juist van wel."

Ingrid is dus getuige, evenals beide jagers, die zich tevens als aanklagers en slachtoffers presenteren. In augustus informeert Ingrid bij Buitenlandse zaken wat er met hun aanklacht is gebeurd, en dan komt de aap uit de mouw. Die 'vraagjes' waarvan de aard hen nooit werd meegedeeld, bleken in essentie de hamvraag te zijn – of zij hun aanklacht wilden handhaven. „Uw klacht is door het parket te Marche en Famenne 'geklasseerd zonder gevolg', mede omdat u destijds niet bent verschenen," meldt Buitenlandse Zaken op 10 september.

Rogatoire

Ingrid schrijft eind oktober tenslotte ook naar de Nationale Ombudsman. Op 4 december antwoordt hij dat zijn taak zich beperkt tot onderzoek en beoordeling van het gedrag van de Nederlandse rijksoverheid of politie. Alles wat op België betrekking heeft moet hij, helaas, buiten beschouwing laten. Hij prijst de Bussumse politie voor haar bereidwilligheid. Maar over de politie heeft het Bussumse echtpaar niets te klagen. Ze vinden dat zowel Justitie als Buitenlandse Zaken hen in de kou hebben laten staan, omdat beide ministeries weigerden die bereidwillige Bussumse politie daadwerkelijk steun te verlenen.

Dick: „Als we hadden geweten hoe de vork in de steel zat, waren we uiteraard op 29 mei wel naar Marche en Famenne gegaan, al was dat volgens onze advocaat absoluut niet nodig. Toen het vooronderzoek nog liep, wees Buitenlandse Zaken in Den Haag ons op de mogelijkheid van een 'rogatoire', een onderzoek door politie in eigen land. We moesten dat zelf maar regelen. De Bussumse politie heeft op haar aanbod nooit antwoord gekregen van de Belgen. Wel is er een politieagente bij ons aan de deur geweest die ons vroeg wat wij op 13 oktober 1989 in België deden."

Ingrid en Dick: „We hebben er in onze meest hopeloze momenten wel eens over gedacht om het bijltje er bij neer te gooien. Je voelt je als enkeling, verwikkeld in zo'n zaak, wel heel erg machteloos. Je moet alle zeilen bijzetten om dat niet je hele leven te laten beheersen. Buitenlandse Zaken waarschuwde ons echter de zaak niet op z'n beloop te laten 'omdat we ons dan niet meer in België zouden kunnen vertonen'. Als binnenkort de Europese grenzen open gaan, zouden we vogelvrij zijn, dan zouden we alsnog het haasje worden," besluit Dick bitter.

Gezichtsverlies

En hoe staat de zaak er nu, begin januari 1991 voor? De Belgische advocaat kreeg het voor elkaar om de zaak op 5 september verplaatst te krijgen naar het Nederlandstalige Tongeren. De processtukken worden dus op dit moment in het Nederlands vertaald. 'Wanneer dat klaar zal zijn, kan de Belgische justitie niet bij benadering meedelen', schreef hun advocaat. Intussen heeft het echtpaar een Zuidnederlandse jurist in de arm genomen. Hij bestudeert de aanklacht en heeft goede contacten met een andere Belgische advocaat.

Een lichtpuntje dus, al zullen de kosten voor die juridische hulp wel een flinke bres slaan in hun inkomsten. Dat komt nog bij de geleden schade en de kosten die ze al maakten om niet vermalen te worden. Dat moeten ze er maar voor over hebben, vinden ze. Met Dicks oog gaat het redelijk, hij heeft 'maar' tien procent gezichtsverlies. Zijn oogarts heeft echter wel gezegd dat de oogspierverlamming hem op latere leeftijd nog wel parten zal gaan spelen.

marij van donkelaar

Gramoz Pashko, leider Democratische Partij in interview met Limburgs Dagblad:

'Albanese oppositie mijdt verkiezingen'

TIRANA/HEERLEN – Het is vrijwel zeker dat de Democratische Partij van Albanië niet zal meedoen aan de eerste 'vrije' verkiezingen in de volksrepubliek, als de regerende communistische partij van president en partijleider Ramiz Alia bij haar weigering blijft de parlementsverkiezingen van 10 februari naar een later tijdstip te verschuiven. Gramoz Pashko, een van de leiders van de DPA, heeft dit afgelopen nacht vanuit Tirana in een exclusief telefonisch interview met het Limburgs Dagblad verklaard.

„Ik kan slechts herhalen dat wij onze eis tot uitstel van de verkiezingen met een periode van drie maanden onder geen beding intrekken," aldus Pashko. „Wij zijn een jonge partij in opbouw, die de tijd moet krijgen zich te organiseren en behoorlijk campagne te voeren."

Groei

Volgens Pashko groeit de DPA gestaag. Tot dusver hebben zich zo'n 500.000 Albanezen metterdaad achter de eerste oppositiepartij geschaard. Vooral in Tirana en de andere grotere steden zoals Dürres, Shkodra, Korca, Berat en Gjirokaster is sprake van brede steun voor de Democratische Partij. Op het platteland, waar zeventig procent van de bevolking woont en werkt, is de situatie voor de DPA minder rooskleurig. Mede door gebrek aan middelen heeft de partij zich daar plaatselijk nog niet op afdoende wijze kunnen profileren. Na aanvankelijk volledig te zijn genegeerd in de media, mag de Democratische Partij nu in de radio en voor de Albanese staatstelevisie beperkt propaganda-uitzendingen verzorgen. Bovendien zijn de eerste edities van het partijorgaan al uitgekomen. Het periodiek draagt de naam Relinda Demokratika (Democratische Vernieuwing). Voor Gramoz Pashko is de voorbereidingstijd nochtans veel te kort.

Op korte termijn – waarschijnlijk onmiddellijk na beëindiging van de campagnes op 26 januari – zal de partijleiding haar definitieve standpunt bepalen, maar nu reeds geeft Pashko de verzekering dat, indien de communistische partij in haar weigering tot uitstel van de verkiezingen volhardt, de DPA haar aanhang zal adviseren niet naar de stembus te gaan?

Op de vraag of in dat geval Albanië na de tiende februari geen nieuwe turbulente periode van instabiliteit tegemoetgaat, blijft Pashko het antwoord schuldig. „Waar wij om gevraagd hebben en wat de communisten ons hebben beloofd, zijn vrije en eerlijke verkiezingen, politiek pluralisme. Welnu, dan moet er ook sprake zijn van gelijke ontplooiingskansen."

'Niet realistisch'

Uitermate kritisch valt Pashko uit naar sceptici in en buiten Albanië die van mening zijn dat fundamentele veranderingen in de zin van een goed functionerende democratie slechts mogelijk zijn, als het huidige communistische regime definitief van het toneel verdwijnt.

Gramoz Pashko: „Zo'n benadering is gespeend van elke werkelijkheidszin. Let wel, wij zijn in de oppositie, wij zijn ook niet van plan met het bewind compromissen te sluiten over kwesties die voor ons fundamentele waarde hebben, maar we dienen wel oog te hebben voor de realiteit. Onze economie verkeert in een catastrofale toestand. Dus: geen verdere polarisatie. Onder de gegeven, dramatische omstandigheden prefereren wij de dialoog en zoals ik reeds zei, pluralisme."

Pijlers

Volledige democratisering van het politieke en maatschappelijke leven staat nochtans hoog in het vaandel van de DPA. Gramoz Pashko: „Ons programma is gebaseerd op drie pijlers: a) pluralisme in de meest concrete betekenis, vrije verkiezingen alsmede eerbiediging en volledige naleving van de mensenrechten, b) krachtige bevordering van de rechtsstaat, en c) een buitenlandse politiek die aanstuurt op goede betrekkingen met het industriële westen, de omringende Balkanlanden en in het bijzonder met de Europese Gemeenschap."

Wat betreft de Griekse beschuldiging dat de Albanese regering de exodus van zo'n vijfduizend Albanezen van Griekse origine doelbewust heeft aangemoedigd om Zuid-Albanië van zijn 'hellinistische karakter' te ontdoen, posteert de leider van de Democratische Partij zich ondubbelzinnig aan de zijde van president Alia. Gramoz Pashko zegt niet te geloven dat Alia de sluizen naar Griekenland om electorale redenen heeft opengezet. Pashko: „Deze mensen doen er beter aan thuis te blijven en daar met ons te vechten voor democratische rechten."

Geen beurs

Nederland is voor de economische expert Pashko geen onbekend terrein, al laat hij zich tegenover ons allesbehalve vleiend over 'the Dutch' uit. Zijn grief op een wijdlopende manier inleidend, zegt hij onder de indruk te zijn van de democratische verhoudingen en het beschavingspeil in ons land. Maar Gramoz Pashko bewaart ook een 'bijzonder nare' herinnering aan Nederland. „Een paar maanden geleden", zegt hij, „dacht ik als gastdocent aan het International Institute for Social Studies in Den Haag aan de slag te kunnen. Ik was geselecteerd voor een periode van vijftien maanden, dat stond vast, maar toen puntje bij paaltje kwam, bleek dat ik het hele boeltje zelf kon betalen. Dat geld had ik niet. Dus moest ik er van afzien."

De leider van de Democratische Partij maakt er geen geheim van dat deze Hollandse zuinigheid hem zeer gegriefd heeft. „Per slot van rekening", besluit hij, „ben ik ook niet de eerste de beste." En dat is waar. Gramoz Pashko is een van de prominentste Albanese wetenschappers, die aan de universiteit van Tirana economische politiek en planning doceert.

frits schils

● GRAMOZ PASHKA
...nare ervaring in Nederland...

Lange duur gesprekken deed hoop groeien

Vervolg van pagina 1

GENÈVE – De gesprekken tussen beide ministers in het Intercontinental Hotel van Genève verliepen rustig en 'wel op diplomatieke toon', aldus Aziz. Door hun lange duur ontstond onder de honderden wachtende journalisten de indruk dat een positieve uitkomst mogelijk was. De ontnuchtering kwam gisteravond.

De gesprekken begonnen gistermorgen om elf uur en eindigden, na twee onderbrekingen, om zeven uur. Baker begon met Aziz voor te houden dat er niet onderhandeld kon worden 'maar dat we hier waren om serieus te praten om een politieke oplossing te vinden, zonder de VN-resoluties los te laten'.

Baker verzekerde Aziz vervolgens dat de 22 geallieerde landen geen geweld tegen Irak zullen gebruiken als het zich onvoorwaardelijk uit Koeweit terugtrekt. „Maar ik hoop dat ik duidelijk heb gemaakt wat de betekenis is van de multinationale strijdmacht van 22 landen in de Golf," zei Baker.

Een poging van de EG, aangekondigd door de Italiaanse minister De Michelis na een ontmoeting met koning Hoessein van Jordanië in Rome en door Mitterrand in Parijs, lijkt nu van de baan.

Aziz zei onomwonden alleen bereid te zijn met de EG te praten als een EG-delegatie naar Bagdad komt. Er was dinsdag sprake van een ontmoeting in Algerije tussen Aziz en de ministers van Buitenlandse Zaken van Luxemburg (de EG-voorzitter), Italië en Nederland. Maar Aziz is daartoe dus niet bereid.

Baker kon gisteravond niet vanuit naar Genève naar Ankara vliegen wegens zeer slecht weer in Turkije. Vermoed wordt dat hij Ankara heeft opgenomen in zijn Europese rondreis om de Turkse premier Ozal te vragen om toestemming de grote militaire basis Incirlik in geval van oorlog te mogen gebruiken.

'IJzeren dame van Balticum' week niet voor Moskou

Prunskiene verloor hoop op compromis

Van onze redactie buitenland

DEN HAAG – Alles leek de Litouwse premier Kazimiera Prunskiene dinsdag tegen te zitten. In Moskou weigerde Sovjet-president Michail Gorbatsjov te spreken over de duizenden para-commando's, die Litouwen binnenstromen om op deserteurs en dienstweigeraars te jagen. Terug in Vilnius wees het parlement de prijsverhogingen af die haar regering eerder had aangekondigd. Daarop gaf ze er de brui aan en trad af.

Op 11 maart vorig jaar werd Litouwen onafhankelijk en Prunskiene premier, en nadien leken die twee onafscheidelijk met elkaar verbonden. Voorheen was de nieuwbakken kabinetschef, die in 1943 in het dorpje Vasiuliskiai nabij de grens met Wit-Rusland werd geboren, werkzaam als econome. Eerst als docente industriële economie aan de universiteit van Vilnius, daarna als hoofd van een agronomisch centrum en vervolgens van een instituut voor management. In 1989 kwam ze in het parlement namens de communistische partij, die ze kort daarop verliet.

Prunskiene kreeg de naam een pragmatisch en gematigd politicus te zijn gedurende de Litouwse crisis, toen Gorbatsjov de onafhankelijkheidsverklaring met een volledige boycot beantwoordde. Terwijl Moskou zijn rebelse deelstaat economisch afsneed om haar weer in het Sovjet-gareel te dwingen, reisde Prunskiene alle grote westerse hoofdsteden af om steun te vinden voor haar landje. Tot in het Witte Huis wist ze een voet tussen de deur te krijgen. Zelfs toen de Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken James Baker in de zomer Moskou bezocht, slaagde de 'ijzeren dame van het Balticum' erin hem nog voor Gorbatsjov te spreken.

Compromis

Op aandringen van Prunskiene bereikten Vilnius en Moskou begin juni een compromis om een einde te maken aan de boycot: Litouwen zou zijn onafhankelijkheidsverklaring niet intrekken, maar 'invriezen' om onderhandelingen met Moskou mogelijk te maken. Het zogeheten moratorium van honderd dagen op de verklaring van 11 maart moest ingaan op het moment dat de daadwerkelijke besprekingen met het Kremlin zouden beginnen.

Zo ver zou het uiteindelijk niet komen: zelfs de voorbesprekingen over de eigenlijke onderhandelingen liepen spaak, tot ergernis van Prunskiene. Enerzijds maakte Moskou geen haast met het overleg met de Litouwers, maar daarentegen kwamen er felle tegenstellingen aan het licht binnen de Litouwse gelederen. President Vytautas Landsbergis koos voor een afwachtende politiek: „de tijd is met ons, op den duur zal de Sovjetunie zozeer verstrikt raken in haar nationaliteitenproblemen dat ze wel zal toegeven", luidde zijn redenering.

Prunskiene daarentegen drong aan op snelle onderhandelingen met Moskou, mede om haar plannen voor ingrijpende economische hervormingen door te kunnen voeren. De 47-jarige econome wilde de Litouwse economie volledig privatiseren, maar de Sovjetblokkade had aangetoond hoezeer Litouwen nog verstrikt was in de Moskouse planeconomie. De hervormingen hingen volgens haar dan ook nauw samen met de politieke onderhandelingen.

Prunskiene leek gelijk te krijgen van de opiniepeilingen, die haar als meest populaire politicus van Litouwen aanwezen. Maar de hoop op overleg is inmiddels de grond in geboord. Op het Congres van Volksafgevaardigden in december kreeg Gorbatsjov de bevoegdheid de wetten van de deelstaten terzijde te schuiven, terwijl hij steeds afhankelijker werd van het leger.

Dinsdag liet hij Prunskiene weten dat Litouwen alleen onafhankelijk kan worden volgens de regels van het vorige maand aangenomen, en door Vilnius verworpen Unieverdrag: pas jaren nadat tweederde van de bevolking van Litouwen zich in een referendum voor afscheiding had uitgesproken.

De Sovjetleider leek daarmee de Litouwse afgevaardigden, die tegen Prunskienes moratorium hadden gestemd, gelijk te geven: 'met Moskou valt niet te praten'. Met het vertrek van Prunskiene is de weg nu vrij voor radicale nationalisten, op een moment dat het Kremlin zijn tanks door de straten van Vilnius laat rollen.

● *Premier Kazimiera Prunskiene, de meest populaire politicus van Litouwen, gaf er dinsdag de brui aan. Zelfs in het Witte Huis kreeg ze een voet tussen de deur.*

Saddam waarschuwt troepen in Saoedi-Arabië:

'Amerikanen zullen in eigen bloed zwemmen'

BAGDAD – President Saddam Hoessein van Irak heeft gisteren Amerikaanse troepen in Saoedi-Arabië gewaarschuwd dat zij in 'hun eigen bloed zullen zwemmen' als zij Irak aanvallen om het te verdrijven uit Koeweit. Dat berichtte de Iraakse televisie gisteravond nadat de besprekingen met Washington in Genève niets hadden opgeleverd.

„Als de Amerikanen betrokken raken in een conflict in de Golf, zult u zien dat we hen in hun bloed zullen laten zwemmen," zo citeerde de televisie in Bagdad de Iraakse leider. Saddam zou dit tegen 500 leidende personen van de regerende Ba'athpartij hebben gezegd.

'Val'

„Wij zijn niet de persoon die buigt voor de dreigementen en u zult de val zien waarin de Verenigde Staten zullen vallen," aldus Saddam. Hij zei dat de strijd tussen Irak en de multinationale legermacht niet alleen zal leiden tot veranderingen voor Irak, maar ook zal leiden tot de 'opheffing van de onderdrukking van de gehele mensheid'.

Volgens het televisiebericht beloofde hij partijleden plechtig de 'de vijand te bevechten om de eer van de Arabische natie te verdedigen'. Het is niet duidelijk of Saddam zijn opmerkingen deed vóór of na de mislukte besprekingen tussen de Amerikaanse minister van Buitenlandse Zaken, James Baker, en zijn Iraakse ambtgenoot, Tariq Aziz.

Iran

In de Iraanse hoofdstad Teheran waarschuwde de geestelijk leider ayatollah Ali Chamenei in een felle aanval op Washington dat moslims het niet zullen toestaan dat de Verenigde Staten de regio zullen domineren. „Zijn ons land en andere landen in de regio dood, zodat Amerika voor zichzelf een veiligheidssysteem in het gebied kan creëren en zich kan bemoeien met de scheepvaart en andere zaken? zo vroeg Chamenei zich af in een toespraak voor radio Teheran.

De Iraanse regering had dinsdag verklaard dat Irak en Iran zijn overeengekomen hun grenstroepen terug te trekken om een neutrale bufferzone van twee kilometer langs de grens te creëren. De laatste Iraakse troepen staan op het punt Iran te verlaten. Al eerder waren de meeste Iraakse troepen verstrokken en overgebracht naar de grens met Saoedi-Arabië, nadat Bagdad in augustus instemde met een vredesverdrag overeenkomstig de Iraanse voorwaarden.

Zelfverbranding in Bangladesj

DACCA – In de gevangenis van de Bengalese hoofdstad Dacca hebben drie gedetineerden zichzelf in brand gestoken om de eisen voor een herziening van hun vonnissen kracht bij te zetten. De drie werden door medegedetineerden gered; twee van hen belandden met ernstige brandwonden in het ziekenhuis, de derde kon na eerste-hulpverlening terug naar de gevangenis.

In heel Bangladesj voeren gedetineerden actie voor herziening van hun vonnissen, nadat twee weken geleden president Hoessein Muhammad Ershad onder huisarrest werd geplaatst. Veel gedetineerden zijn tijdens het acht jaar durende bewind van Ershad om politieke redenen opgesloten.

Afkeurende geluiden over solistische Franse optreden

Sombere reacties op mislukking

MINISTER VAN DEN BROEK
...Europese trojka...

Van onze parlementsredactie

DEN HAAG – Het mislukken van het overleg in Genève wordt door het Nederlandse kabinet en de fracties in de Tweede Kamer als buitengewoon teleurstellend ervaren. Minister Van den Broek (Buitenlandse Zaken) sprak gisteravond over 'een anti-climax'. Uit de lange duur van het gesprek was door alle politieke partijen en Buitenlandse Zaken aanvankelijk enige hoop geput.

„We blijven onverminderd in een ernstige situatie," zei Van den Broek gisteravond. Hij verwacht dat de komende dagen, vóór het verstrijken van het ultimatum op 15 januari, nog verscheidene diplomatieke activiteiten worden ondernomen om tot een vreedzame oplossing van de Golfcrisis te komen.

Van den Broek ziet, net als Baker, mogelijk nog een rol weggelegd voor de secretaris-generaal van de Verenigde Naties, Perez de Cuellar. Ook een ontmoeting tussen de Europese Gemeenschap en Aziz zou Van den Broek graag tot stand zien komen, maar de Iraakse minister van Buitenlandse Zaken wees een gesprek met de EG gisteravond in Genève van de hand. De Nederlandse bewindsman zei nu te hopen dat Irak overtuigd raakt van 'de onverzettelijkheid' van de internationale gemeenschap.

Redmiddel?

In de Tweede Kamer wordt algemeen, van VVD tot Groen Links, een missie van Perez de Cuellar als een mogelijk laatste redmiddel gezien.

„Wij zouden het op prijs stellen Irak ook nog eens van de Europese kant de ernst van de situatie onder ogen te brengen, er nog eens op te wijzen dat aan de ontruiming van Koeweit niet te ontkomen valt," zei Van den Broek gisteravond.

Frankrijk

Maar „er kan geen sprake van zijn dat de Europese lijn wordt verlaten. De Irakezen mogen van de EG weinig meer verwachten dan van de Amerikanen," aldus Van den Broek.

De minister maakt het zijn Italiaanse en Luxemburgse collega's deel uit van de Europese trojka, die namens de EG in het buitenland kan optreden. Volgens Van den Broek betekent de afwijzing van Aziz 'dat Irak niet geloofd een wig te kunnen drijven tussen de EG en de Verenigde Staten'.

CDA-fractievoorzitter Brinkman is 'zeer somber gestemd' over nieuwe diplomatieke initiatieven. Brinkman wil bezien welke 'breed gedragen, realistische diplomatieke mogelijkheden' nog resteren; een verhulde afkeuring van het solistische Franse optreden.

Ook VVD en D66 hekelden in hun reactie de opstelling van Frankrijk, dat gisteren liet doorschemeren bereid te zijn op eigen houtje met Bagdad te praten.

De PvdA pleitte er als enige partij voor de Franse suggesties 'serieus te bekijken'. De sociaal-democraten onderstrepen daarmee nog eens dat ze niet op dezelfde lijn zitten als coalitiepartner CDA en de belangrijkste oppositiepartijen.

RUIM OP!

BIJ VOGELZANG

Nauwelijks voor te stellen zo'n opruiming! 50% korting is geen uitzondering. Op alle afdelingen treft u fantastische koopjes en voor snelle beslissers zijn er diverse heel licht beschadigde apparaten of winkelmodellen dit zijn natuurlijk de beste koopjes, maar zijn dan ook snel op. De prijs is het enige wat verandert, wat blijft is onze betrouwbare garantie, zwart op wit! Niet voldoende geld bij de hand betaal dan gemakkelijk met de Vogelzang Credit Card. Snel bij Vogelzang binnenlopen kan u veel voordeel opleveren.

CD-SPELERS

ARISTONA TK 610 CD SPELER Programmeerbare CD-speler met 4-voudige oversampling en 16 bits digitaal-analoog converter. Nummer geheugen van 20 tracks, shuffle play, herhaal en pauze mogelijkheid en afmetingen 36 x 10,4 x 28 cm. Aansluiting voor hoofdtelefoon. ~~449,-~~ **299**

SANSUI CD-X111 CD SPELER CD uitgevoerd met het 1-bits LDCS systeem volgens het MASH principe. Heeft 16 voorkeurzenders, random-play. Inklusief afstandsbediening. ~~599,-~~ **399**

TECHNICS SLP 477 CD SPELER 1 Bit D/A omzetter en 32 voudige oversampling. Variabele zoeksnelheid. Optische digitale uitgang, 20 stappen programmeerbaar. Hoofdtelefoon met volumeregeling. Uitgebreid display. Afstandsbediening met volumeregeling. In zwart of zilver. ~~865,-~~ **599**

LUXMAN DZ-92 CD SPELER Probleemloos genieten van begin tot eind door de dual D/A converters, 16 bit digitaal/analoog converter op ieder stereo kanaal. Heeft een geheugen voor 20 muziekstukken. Inklusief afstandsbediening. ~~798,-~~ **699**

NOG ENKELE VOORBEELDEN

ARISTONA TK 619 eenvoudige bediening	~~449,-~~	259
PIONEER PDT 303 twin CD speler, 42 cm	~~699,-~~	399
AKAI CDM 939 goud uitvoering	~~399,-~~	299
TEAC PD 175 in zwart en zilver	~~399,-~~	279
PHILIPS CD 880 FTS geheugen voor 775 tracks	~~1799,-~~	999
YAMAHA CDX 820 titanium uitvoering	~~999,-~~	799
YAMAHA CDX 920 8x oversampling, 18 bit uitg.	~~1199,-~~	999
JVC XLM 303 CD wisselaar	~~989,-~~	799

PHILIPS CDV 475 CDV SPELER + AFSTANDSBED. CDM-10 lasereenheid en geintegreerde verliesvrije schakelingen. Subliem in beeld en geluid, maar ook in bedieningskomfort: geheugen voor 227 nummers. ~~1799,-~~ **999**

Topklasse

REVOX B126 CD SPELER Kwaliteits CD-speler met 16 bit-vervoudige oversampling, overzichtelijk LC display en extra 2 digitale audiouitgangen. Inklusief infrarood afstandsbediening. ~~2499,-~~ **1299**

CASSETTEDECKS

SANSUI D-X111 CASSETTEDECK Stereo cassettedeck dolby B en C ruisonderdrukking, Full-logic bediening, synchro opname met CD speler, LED peak levelmeters, automatische band selektie en hoofdtelefoonuitgang. ~~499,-~~ **299**

AIWA AD-F400 CASSETTEDECK Enkel cassettedeck met amorfe kop. Dolby B/C ruisonderdrukking en HX-professional. Makkelijke bediening door IC logic tiptoetsen. ~~499,-~~ **399**

SONY TCK 510 CASSETTEDECK MET DRAADLOZE AFSTANDSBEDIENING Perfekt deck met 2 motoren voor een goede bandloop, Dolby HX-Pro voor perfekte hoge tonen. Elektronische tiptoetsbediening. Inklusief RM 900 W draadloze afstandsbediening. ~~800,-~~ **499**

AKAI GX 65 CASSETTEDECK 3 Super-GX koppen (LC-OFC), automatische tape-monitor. 2 DC-motoren, Dolby B/C · HX-Pro, MPX-filter, regelbare voormagnetisatie en afstandsbediening. ~~999,-~~ **599**

SANSUI DX 311 WR DUBBEL CASSETTEDECK U kunt autoreverse weergeven op deck A en B en autoreverse opnemen op deck B. Met dolby B/C ruisonderdrukking en HX-Pro voor ruisvrije dynamische opnamen. ~~999,-~~ **599**

TECHNICS RSB 755 CASSETTEDECK Quartz Direct Drive cassettedeck met 3 koppen voor een exakte opname en weergave-kwaliteit, 2 motoren en full logic bediening. Met Bias aanpassing, MPX filter voor onderdrukking van ruis op FM, HX-Pro, balansregelaar, regelbare hoofdtelefoonuitgang. ~~899,-~~ **799**

VERSTERKERS/TUNERS

SONY TA-F410 VERSTERKER Perfekt exemplaar uit de Sony versterker reeks met ingangen voor CD speler, video (geluid), 2 tape-ingangen, tuner en platenspeler en vermogen van 2 x 70 Watt. Inklusief draadloze afstandsbediening. **499**

SHERWOOD TD 1120 TUNER Digitale quartz PLL synthesizer tuner met 24 programmeerbare voorkeurzenders, automatische fijnafstemming en prima display in oranje verlichting. ~~299,-~~ **199**

LUXMAN LV-111 VERSTERKER Uitstekende versterker met elektronische "Star" blokken voor uiterst geringe vervorming. ~~798,-~~ **699**

SANSUI AU-X 201 VERSTERKER Geintegreerde versterker met een uitgangsvermogen van 2 x 45 Watt bij 8 Ohm. ~~499,-~~ **379**

JVC AX-611 BK VERSTERKER Een geintegreerde versterker die power en precisie kombineert. Uitgangsvermogen maar liefst 2 x 90 Watt aan 8 Ohm. **JVC FX 531 COMPUTER GESTUURDE DIGITALE SYNTHESIZER TUNER** Met o.a. 40 voorkeurzenders op FM/MG/LG en 4 kloktimerfunkties. **SETPRIJS** ~~1696,-~~ **998**

NOG ENKELE VOORBEELDEN

MARANTZ PM 25 versterker 2 x 35 Watt vermogen	~~449,-~~	399
REVOX B150 2 x 130 Watt zilver, topklasse	~~2590,-~~	1499
SONY TAF 530 ES 2 x 90 Watt vermogen	~~1000,-~~	699
LUXMAN LV110 stereo versterker + DAT ingang	~~598,-~~	499

LUIDSPREKERS

INTERAUDIO/BOSE XL 1000 LUIDSPREKER SYSTEEM Door Bose computer ontworpen en geteste luidspreker met een belastbaarheid van 10-50 Watt, 2-weg systeem. ~~199,-~~ **119**

KENWOOD LS43 MIDI LUIDSPREKER 3-weg bas reflex systeem met een maximale belasting van 70 Watt. Uitgevoerd in zwarte houtnerf. PER STUK ~~125,-~~ **99**

INTER AUDIO/BOSE XL 2000 LUIDSPREKERBOX Door Bose computer ontworpen en geteste luidspreker met een belastbaarheid van 10-90 Watt. ~~249,-~~ **169**

BNS COMPO LUIDSPREKERBOX 2-weg luidspreker met kleine afmetingen maar met een groot geluid (hxbxd: 39 x 19 x 26). ~~398,-~~ **199**

B&W DM 550 LUIDSPREKER Uitstekend geschikt voor kleinere kamers, levert gezien z'n beperkte afmetingen grote prestaties ~~349,-~~ **249**

JAMO SUBWOOFER SW-3 + S-3 LUIDSPREKERSYSTEEM Een losse baskast en 2 kleine midden/hoog luidsprekers. KOMPLETE SETPRIJS ~~999,-~~ **599**

JAMO P2000 LUIDSPREKER Laser P2000 3-weg systeem, met een piek vermogen van 160 Watt, 100 Watt continu, 55 Watt I.E.C. Zwarte uitvoering, formaat 60 x 31 x 27 cm (hxbxd). PER STUK ~~399,-~~ **279**

JAMO DUET 70 LUIDSPREKER 3-weg basreflex-systeem, tweeter beveiligd tegen overbelasting. Uitgevoerd in essen. PER STUK ~~349,-~~ **249**

MIDISETS

f 1.200,- voordeel

SANSUI M870 MIDISYSTEEM AE 770 VERSTERKER Krachtige 2 x 50 Watt versterker met 8 audio en 2 video-aansluitingen. Digitale optische ingangen voor CD en DAT. **T-E 770 TUNER/TIMER** Digitale quartz synthesizer tuner met 30 voorkeurstations op FM en AM. De ingebouwde timer kan 8 verschillende signalen in- en uitschakelen. **D-E870 DUBBEL CASSETTEDECK** Dubbel cassettedeck met autoreverse opname/weergave op beide cassettegedeeltes. Voorzien van Dolby B/C en 2 digitale bandteilers. **CD-E 770 CD SPELER** Het digitale signaal van de CD speler wordt in digitale vorm, via de optische verbinding, naar de versterker gebracht. U kunt 30 nummers willekeurig programmeren met een mogelijkheid zoeken op het display van maximaal 20 nummers. ~~3398,-~~ **2198**

CAMCORDERS

PHILIPS VKR 9300 CAMCORDER Super VHS, dus superscherpe beelden. Hifi stereogeluid. Technisch zeer komplete camcorder met o.a. 8 beeldkoppen, 8x motorzoom en macro, 3 digitale tekstgeheugens, automatische fader en automatische diafragmakeuze. Afspeelmogelijkheid direkt in de camera, via uw TV en uw VHS recorder. Vertical Interval Time Code ingebouwd. ~~5499,-~~ 4599,- INRUIL OUDE SPELENDE CAMCORDER – 600,- **3999**

VIDEORECORDERS

JVC HRD 580 VIDEORECORDER Budget machine met geweldige mogelijkheden w.o. stilstaand beeld en slow motion. Het apparaat is eenvoudig te programmeren met TV-scherm indikatie. 8 programma's binnen 365 dagen. Deze video is geweldig te kombineren met een camera voor eventuele montages. Hij maakt beeldlassen zonder overlapping. Wordt geleverd met een 2-delige uitklapbare afstandsbediening met LCD scherm. Het apparaat is voorbereid voor VPS en VPT. ~~1349,-~~ **1099**

Hifi stereo

ARISTONA 86 SB5 HIFI STEREO VIDEORECORDER Image line videorecorder met 4 videokoppen voor perfekt beeld voor in slow motion. Hyperband tuner met 48 voorkeurzenders, programmeerbaar 8 programma's tot 31 dagen. Simulcast opname mogelijk. Inklusief hoofdtelefoonaansluiting met volumeregeling en uitgebreide LCD afstandsbediening ~~1799,-~~ **1299**

TELEVISIES

TELEFUNKEN SN252 TT KLEUREN TV + TELETEKST Deze Telefunken kleuren televisie is uitgevoerd met een 63 cm beeldbuis, 2 frontluidsprekers en een vermogen van 2 x 10 Watt. De kabeltuner is geschikt voor o.a. PAL/SECAM/BG/SE-CAM DKK en NTSC video en heeft een geheugen van 40 voorkeurzenders ~~1699,-~~ **1499**

EQUALIZERS

SHERWOOD EQ 1330 GRAPHIC EQUALIZER Equalizer met duidelijk afleesvenster. Linker en rechter kanaal apart instelbaar, 2x9 band regelaars. ~~299,-~~ **159**

SANSUI SE 2000 EQUALIZER Stereo 2x7-bands grafische equalizer met 7 frequentiegebieden met 1½ octaaf stappen en een regelbereik per frequentiegebied van + en – 12 dB ~~299,-~~ **179**

TEAC EQA6 GRAFISCHE EQUALIZER Prima equalizer waarmee het audiospectrum over 10 banden bijgeregeld kan worden. Voorzien van 2 peakmeters. ~~349,-~~ **199**

TEAC EQA22 GRAFISCHE EQUALIZER Voor een optimale fine-tuning van de klankkleur. Kortom, een fantastisch apparaat. Zwarte uitvoering. ~~399,-~~ **279**

COMPUTERS

LASER 386 Zeer snelle computer 80386 processor, 20 MHz kloktrequentie, 2 Mb RAM intern geheugen, uitbreidbaar tot 16 Mb. 64 Kb cache geheugen, desktop behuizing, 101-key toetsenbord, keyboardlock, 1 x 5¼ inch, 1,2 Mb diskdrive, 40 Mb harddisk 28 msec. parallel interface, 2 x serieel interface. ~~8995,-~~ **4995**

AUTORADIO'S

GRUNDIG WKC 1802 VD STEREO AUTORADIO/ CASSETTESPELER Ontvangstbereik FM, microprocessor gestuurde PLL frequentie-synthesizer afstemming, LCD frequentie uitlezing, 4 voorkeurstations, automatische mono/stereo omschakeling, stereo cassettespeler. Nachtveilige verlichting. ~~369,-~~ **249**

NOG ENKELE VOORBEELDEN

BLAUPUNKT MELBOURNE 39I autorev., code	~~699,-~~	499
GRUNDIG WKC 2049 K FM en AM, stereo, 2x7 W	~~249,-~~	199
JVC XLC 4000 CD speler, tuner, 88 Watt, 2x lijn	~~1799,-~~	1099
JVC XLMK 1200 CD wisselaar voor 12 discs	~~1499,-~~	999

KEYBOARDS

CASIO CA-100 KEYBOARD Keyboard met 100 geluiden en 100 ritmes. Is omschakelbaar tussen 4 en 8 noten, polyfonisch. Inklusief demonstratie-melodie. ~~399,-~~ **299**

NOG ENKELE VOORBEELDEN

CASIO MT 640 stereo, 10 drumpads, 210 instr.	~~499,-~~	399
CASIO CA 301 100 geluiden, 100 ritmes, pdo	~~599,-~~	499
CASIO CT 420 stereo, 210 instrumenten, 42 ritmes	~~799,-~~	699

PORTABLES

JVC PC-V88 RADIO CASSETTERECORDER Portable component systeem. Hyperbass met dubbele woofer, digitale tuner met FM stereo, MG en LG, 20 voorkeurzenders, dubbel cassettedeck met automatic reverse, Dolby B ruisonderdrukking, ingang voor CD. Totaal uitgangsvermogen 60 Watt p.m.p.o. ~~499,-~~ **399**

NOG ENKELE VOORBEELDEN

HITACHI TRK W 220 radiocass.rec., dubbeldeck	~~179,-~~	149
PHILIPS AW 7502 dub.deck, FM stereo, MG en LG	~~299,-~~	199
PHILIPS AW 7694 high power, dub.deck, 7 speak.	~~499,-~~	399
SANYO MW 731 dubbing set, continuous play	~~249,-~~	229

JVC XL-P 50 PORTABLE CD SPELER Schitterende portable CD met hyperbass, 22 nummers programmeerbaar. Heeft funkties als introscan, random play, repeat. ~~399,-~~ **369**

TELEFUNKEN FUNTRAVELLER 2 Draagbare stereo-cassettespeler, speelt alle bandjes, toonregeling, inklusief riemklip en lichtgewicht stereo oordopjes. ~~69,-~~ **39**

COMPUTERS

Met gratis Philips NMS 1439 Printer

PHILIPS P2230-024 PERSONAL COMPUTER Krachtige AT compatible computer gebouwd rond de 80286 microprocessor met een klokfrequentie van 12,5 MHz, 1 Mb intern geheugen uitbreidbaar tot 4 Mb (dus voorbereid voor OS/2). Eén diskdrive voor 3½ inch high density diskettes (1,44 Mb), een hard disk met een opslagkapaciteit van 20 Mb 2xRS 232 seriele aansluiting, 1x Centronics parallelle aansluiting, universele ATI videokaart geschikt voor het besturen van zowel een monochroom of kleurenmonitor. Uitgebreid AT toetsenbord met 101 toetsen. Wordt geleverd met MS DOS 4.01 (Nederlands), GW Basic, het programma dynamic environment, de Philips muis en het uitgebreide Philips introduktie- en installatiepakket. Inklusief Philips 7 BM 743 monochroom monitor **3649**

NOG ENKELE VOORBEELDEN

LASER AT/2 1 drive monochroom monitor	~~3995,-~~	2495
LASER AT/3 1 drive monochroom monitor	~~3995,-~~	2795
LASER XT/SL 49 Mb HD, 1x floppy 3,5" mon.	~~3495,-~~	2495
SHARP PC 4602 laptop, 8086, 2 x floppy 3,5"	~~2995,-~~	1695
SHARP GF 6220 notebook AT, 2 Kg, 20 Mb	~~9995,-~~	8295
TULIP AT3 40 Mb, 1,2 Mb monitor	~~5495,-~~	4295
TULIP AT2 20 Mb HGC, zonder monitor	~~4895,-~~	2799
TULIP LT 286 laptop, 20 Mb, 1,44 Mb, LCD	~~5995,-~~	4734

ELEKTRONICA

MAXELL XLII 90 5 STUKS ~~19,95~~ **17,50**

AKAI ACM-91 MIKROFOON Electret-condensator type en is richtgevoelig. Het frequentiebereik is van 50 tot 15.000 Hz met een gevoeligheid van -73 dB. Het snoer is 3 meter lang en is voorzien van een 6,3 mm Jackplug. De uitgangsimpedantie is 1 kOhm. ~~59,-~~ **45**

SENNHEISER UNIPOLAR Een open elektrostatische stereo hoofdtelefoon. Deze hoofdtelefoon is ontwikkeld voor de hoogst mogelijke geluidskwaliteit, gekombineerd met een optimaal draagkomfort. Kompleet met voeding. ~~399,-~~ **249**

XENON S4000 Flashlight voor het komplete ren van de disconstallatie, 2 tot 20 flitsen per sekonde. ~~89,-~~ **75**

NOG ENKELE VOORBEELDEN

SONY MET S90 metaal cassette 90 min.	~~12,95~~	9
AKAI E 240 VHS 4 uur 2 STUKS	~~22,90~~	18,95
LICHTORGEL LS 15 3 kanaals	~~89,-~~	75
SPIEGELBOL 40 cm	~~129,-~~	89
AKAI AEM-51 mikrofoon met echo	~~79,-~~	39

OPENINGSTIJDEN: MA. 13.00-18.00 UUR, DI. T/M VR. 09.30-18.00 UUR. DONDERDAG KOOPAVOND TOT 21.00 UUR. ZATERDAG VAN 09.00-17.00 UUR.

hi-five

VOGELZANG

Daar kun je niet omheen

VOGELZANG: OOK TIJDENS DE OPRUIMING DE GROOTSTE SPECIALIST IN HIFI, VIDEO, TELEVISIE, COMPUTERS EN ELEKTRONIKA

Eindhoven: Hermanus Boexstraat 22, Heerlen: Akerstraat 19. Maastricht: Hifi, video- en Technische Dienst, Wolfstraat 11, Afd. Elektronika, M. Smedenstraat 25.

Paniekreactie op New Yorkse effectenbeurs

Vervolg van pagina 1

De financiële markten in de Verenigde Staten hebben paniekerig gereageerd op het mislukken van het Golf-overleg in Genève. De aandelenkoersen op de effectenbeurs van New York gaven binnen korte tijd de forse winst die eerder was opgebouwd prijs.

De dollarkoers reageerde met een sterke stijging. In een mum van tijd steeg de koers met ruim twee cent tot f 1,7305. De olieprijzen, die eerder op de dag een daling lieten zien van vier dollar per vat (159 liter), gingen van dat lagere peil met zeven dollar omhoog tot omstreeks dertig dollar.

De effectenbeurzen in West-Europa stonden gisteren overdag geheel in het teken van het overleg. De aandelenkoersen gingen aanvankelijk sterk omhoog.

Beursspecialisten zeiden dat kooporders werden ingetrokken zodra Baker het woord 'helaas' had laten vallen. Op de obligatiemarkt, een gevoelige barometer, kelderden de prijzen. De staatsobligatie met dertig jaar looptijd die als gemiddelde wordt gebruikt zakte vijf op de 1.000 dollar. De goudprijs steeg daarentegen met ongeveer 11 dollar per troy ounce en de dollar won aanzienlijk ten opzichte van de Duitse mark en de yen. Goud en geld gelden in crisistijd als veilige investeringen.

Deskundigen hebben voorspeld dat de olieprijs in geval van een oorlog ogenblikkelijk scherp zal stijgen, mogelijk tot 60 dollar per vat. Gisteren was de prijs korte tijd gezakt naar 23,35 dollar.

Bond verlengt ultimatum aan Spoorwegen

Van onze redactie economie

UTRECHT – Het ultimatum dat de Vervoersbond FNV de NS had gesteld, is op verzoek van de laatste tot vrijdag twaalf uur verlengd. Het ultimatum liep vanmiddag om twaalf uur af. Om tien voor twaalf liet de directie van de Spoorwegen per fax weten meer tijd nodig te hebben.

Inzet in het conflict zijn de plannen van de Spoorwegen om het goederenvervoer aanzienlijk te reorganiseren. Een toekomstplan werd onder die naam eind vorig jaar gepresenteerd. De basis daarvoor was een rapport van het bureau Coopers en Lynbrand.

Dat rapport, in NS-kringen bekend onder de werktitel Businessplan, gaat veel verder dan het Toekomstplan. Zo zouden veel meer arbeidsplaatsen geschrapt moeten worden dan de 700 die in eerdere NS-plannen zijn geopperd. Ook wordt daarin voorgesteld een aparte cao af te sluiten voor het goederenvervoer. Nu wordt de NS als geheel in één cao geregeld.

In het Toekomstplan zijn deze aspecten in het geheel niet opgenomen. Er worden geen getallen genoemd bij de afslanking. De Vervoersbond denkt dat deze heikele punten doelbewust uit het NS-plan zijn gelaten, maar dat er intern nog wel gewerkt wordt met het Business-plan. „Uit gesprekken met regionale directeuren goederenvervoer merk je dat zij nog uitgaan van het Business-plan", aldus secretaris W. Korteweg. Hij vermoedt zelfs dat er een derde werkplan circuleert dat uitgaat van het Businessplan.

Dat laatste wordt met klem ontkend door hoofddirecteur Portheijne van de NS. Hij ziet het conflict als een ongelukkig misverstand. „Wij hebben niet alle dingen uit het advies van Coopers en Lubrand meegenomen. Zo is bij voorbeeld een aparte cao voor het goederenvervoer door ons verworpen". Juist dat wil Korteweg zwart op wit van de NS krijgen, voor vrijdag twaalf uur.

Conflict over bedrijfsvoering chemieconcern

Akzo-topman weg na verschil van inzicht

Van onze redactie economie

ARNHEM – Verschil van inzicht over een aantal aspecten in de bedrijfsvoering van Akzo heeft geleid tot het voortijdig vertrek van Akzo-topman drs. J.W. Berghuis. Het lid van de raad van bestuur van Akzo wordt, zoals gisteren gemeld opgevolgd door de huidige voorzitter van het Verbond van Nederlandse Ondernemers (VNO), mr. C.J.A. van Lede.

De Industriebond FNV denkt dat het vertrek van Berghuis is veroorzaakt door een verschil van inzicht over het sociaal beleid bij Akzo Nederland BV. FNV-woordvoerder Van der Laan zei verrast te zijn door het terugtreden van Berghuis. Akzo-topman Berghuis was verantwoordelijk voor de divisies vezels en polymeren en zout en basischemie, het sociaal beleid, Akzo Nederland en andere Europese landen en de informatietechnologie.

Akzo-woordvoerder M.P.A. Overdiep ontkent dat het terugtreden van Berghuis te maken zou hebben met het tegenvallende rendement bij de divisie vezels en polymeren of de situatie bij de zout- en basischemie divisie. „Verschil van inzicht over een aantal aspecten in de bedrijfsvoering, heeft na goed overleg geleid tot het terugtreden van Berghuis", aldus Overdiep.

Rapoort

Van der Laan vermoedt dat de topman zich heeft teruggetrokken na de rapportage van het organisatieadviesbureau Rijnconsult in Arnhem. De afgelopen jaren heeft Akzo haar bedrijfsstructuur gewijzigd in een organisatie met zogenoemde business-units.

„De reorganisatie heeft gevolgen gehad voor de situatie op een aantal lokaties. In de nieuwe opzet kwamen op enkele lokaties meerdere business-units voor. Dat leidde bij voorbeeld tot discussies over wie de verantwoordelijkheid droeg over het personeel en wat de rol werd van de lokatiemanager, die tot dusver de verantwoordelijke man was", aldus Van der Laan.

Om duidelijkheid te krijgen in deze problematiek, heeft Akzo het adviesbureau Rijnconsult ingeschakeld de nieuwe organisatiestructuur te analyseren en te komen tot aanbevelingen.

„Onlangs heeft Rijnconsult een rapportage aan de centrale ondernemingsraad gepresenteerd. Het is goed mogelijk", aldus Van der Laan, „dat daardoor er een verschil van mening is ontstaan tussen Berghuis en de overige leden van de raad van bestuur".

Commissie preventie ziekteverzuim

UTRECHT – De NVAGG, de overkoepelende organisatie van de RIAGG's, vindt dat er een Nationale Preventiecommissie Ziekteverzuim en Arbeidsongeschiktheid moet komen. Ze zegt in een brief aan overheid, werkgevers en werknemers dat zo'n commissie nodig is voor een goede uitwerking van alle activiteiten die op het ogenblik worden ondernomen om de groei van het aantal mensen in de ziektewet en de wao terug te dringen.

In het najaarsoverleg hebben overheid, werkgevers en werknemers een akkoord gesloten over het voorkómen van arbeidsongeschiktheid. Ook de RIAGG's houden zich bezig met preventie en hulp aan arbeidsongeschikten.

De NVAGG stelt dat een op te richten nationale commissie zou moeten zorgen voor de ontwikkeling, coördinatie en uitvoering van preventiebeleid en -activiteiten. Behalve vertegenwoordigers van overheid, werkgevers en werknemers zouden er ook de instanties die de ziektewet en de wao uitvoeren in moeten zitten, alsmede hulpverlenende instellingen.

Startproblemen Amerikaanse auto

● *Het zit de zwaar verlieslijdende Amerikaanse autofabrikant General Motors niet mee. Als antwoord op de pijlsnelle opmars van de Japanse merken Toyota en Nissan in de Verenigde Staten lanceerde GM het sportieve merk Saturn. Dit merk moet qua prijs, vormgeving en techniek een regelrechte concurrent worden van de modellen uit het Verre Oosten. De Japanse efficiency is echter nog niet overgenomen. Want aanloopproblemen hebben ertoe geleid dat het produktieschema voor de Saturn op het moment van de introductie al anderhalve maand achterloopt.*

Unilever neemt belang in Fins voedingbedrijf

ROTTERDAM – Unilever neemt een belang van 49,9 procent in het Finse bedrijf Jalostaja in Turku, een van de grootste voedingmiddelenproducenten in Finland met een omzet van 540 miljoen Finse mark (ruim f 250 miljoen). Daar hebben Unilever en de moedermaatschappij van Jalostaja, Huhtamäki, overeenstemming over bereikt.

Jalostaja neemt een sterke positie in op de Finse markt voor kant-en-klare maaltijden, visconserven en soepen in blik. Er werken 700 mensen.

Huhtamäki is internationaal werkzaam op het gebied van zoetwaren, farmaceutica en verpakkingen voor levensmiddelen.

Unilever zet in Finland ongeveer 950 miljoen mark (f 446 miljoen) om, waarvan meer dan de helft in levensmiddelen als margarine, plantaardige oliën, yoghurt, nagerechten, kaas, thee, jam, sauzen en droge soepen.

Voor 5 miljoen gulden gereedschap zoek

Diefstal bij Fokker neemt explosief toe

SCHIPHOL – Vliegtuigfabrikant Fokker verliest jaarlijks miljoenen guldens door diefstal en vermissing van onderdelen en gereedschap. Vorig jaar bedroeg de schadepost vijf miljoen gulden. Een toename van twaalf procent vergeleken met 1989. De beveiligingsdienst van Fokker heeft op Schiphol de controle op diefstal aan de poort verscherpt.

Alleen al uit een magazijn op Schiphol-Oost is vorig jaar voor ruim een miljoen gulden aan gereedschap gestolen. Maar ook vliegtuigonderdelen en meetapparatuur zijn gewild. Volgens een werknemer van Fokker, die anoniem wil blijven, worden zelfs complete radio's van de Fokker 100 achterovergedrukt.

Logistiek

Woordvoerder Van Veen van Fokker bevestigt dat er voor een fors bedrag wordt gestolen. „Exact hoeveel is moeilijk te zeggen. Onderdelen verdwijnen namelijk ook tijdens het transport van de ene plek naar de andere om na enige maanden weer heel ergens anders op te duiken. Dat is een logistiek probleem. Jaarlijks verdwijnt echter voor vijf miljoen gulden aan spullen. Diefstal is daar voor een belangrijk deel debet aan".

De dieven moeten worden gezocht onder het personeel van Fokker en onder de vele honderden mensen die dagelijks bij het bedrijf op bezoek komen. Van Veen: „Onze produktiefaciliteit op Schiphol-Oost is met alle bouwwerkzaamheden een tamelijk open affaire. Het is een komen en gaan van bouwvakkers en vrachtwagenchauffeurs. Een stuk gereedschap is makkelijk meegenomen".

'Zooitje'

Bij Fokker zijn tevens tijdelijk enkele honderden Noordieren en Engelsen tewerkgesteld door vleugelfabrikant Shorts. Volgens vaste Fokker-medewerkers gaat het hier om een 'zooitje ongeregeld'. De Ieren zwerven voortdurend door de fabriek. Sinds hun komst is het aantal vermissingen sterk gestegen.

Van Veen zegt echter geen aanwijzingen te hebben dat de Ieren en Engelsen zich buitensporig schuldig maken aan diefstal. Wie bij Fokker op diefstal wordt betrapt, wacht ontslag op staande voet. Omdat de zaak steeds verder uit de hand loopt, is de controle aan de poort verscherpt. Dat betekent dat alle medewerkers en bezoekers kan worden gevraagd hun tas of de kofferbak van de auto te laten inspecteren.

Landbouwschap wil bundeling

DEN HAAG – Voorzitter Mares van het Landbouwschap heeft tijdens zijn nieuwjaarsrede een beroep gedaan op de vele tientallen organisaties in de land- en tuinbouw om bundeling van de belangenbehartiging niet in de weg te staan. Mares onderstreepte dat de diverse bonden niet bang hoeven te zijn hun eigen identiteit te verliezen.

De rol van het Landbouwschap staat al enige tijd ter discussie. Een onafhankelijk adviesbureau constateerde eind vorig jaar dat er nogal wat schortte aan de belangenbehartiging van de Nederlandse boeren en tuinders. Het bureau pleitte voor één duidelijk herkenbare organisatie die bij de politiek de boerenbelangen moet verdedigen.

De drie centrale landbouwbonden, de 22 regionale standsorganisaties en de tientallen overige organisaties staan voor de taak tot een efficiënte belangenbehartiging te komen, aldus Mares. Een opgave die naar zijn mening „meer tact en minder verbaal geweld vraagt".

„Er zal een afweging moeten worden gemaakt van alle, soms tegenstrijdige, deelbelangen, aldus Mares. „Als we die afweging zelf niet aandurven, dan doen de politici dat voor ons. Dat is niet wat ik versta onder goede belangenbehartiging."

Hoger

AMSTERDAM – De Amsterdamze effectenbeurs heeft woensdagmiddag net als andere financiële markten hoopvol gereageerd op de lange duur van de besprekingen tussen de Amerikaanse minister Baker met zijn Iraakse ambtgenoot Aziz in Genève. In Frankfurt sloot de beurs al wat hoger, maar pas later begon het echt. In Londen was de index om drie uur al 23 punten gestegen en Wall Street stond vijf minuten na opening op een plus van 18 punten. In Amsterdam ging het eveneens snel omhoog.

De handel in Amsterdam was de eerste uren nagenoeg dood. De belangrijkste activiteit van de handelaren was eigenlijk het volgen van de non-stop-uitzending van de Amerikaanse zender CNN via de TV-apparaten op de vloer. Niemand durfde iets te beginnen. Toen de ontmoeting tussen Baker en Aziz langer duurde dan menigeen had verwacht, steeg de hoop op het voorkomen van een oorlog.

De dag was voor de handel echter wel voor een groot deel al verloren. De aandelenhandel bleek zich uiteindelijk toch vooral te hebben geconcentreerd op de groep meest actieve fondsen, die gevoeliger zijn voor internationale verwikkelingen dan de meer nationaal gerichte fondsen. Bij de grote aandelenwaarden kwamen aan het eind van de dag maar weinig verliezers voor. Zo verloor uitgever VNU op de mededeling, dat 1990 wat minder winst brengt dan eerder was verwacht, f 4,60 op f 75,10.

Winsten van een of twee gulden bleken aan het eind van de dag normaal. Amev ging zelfs f 2,60 omhoog naar f 47, Nationale-Nederlanden, opnieuw het meest verhandelde fonds, f 2,10 naar f 54,10 en Nedlloyd eenzelfde bedrag naar f 36,90. Internatio trok een rijksdaalder aan naar f 73, DSM f 2,30 naar f 89,10 en Hunter Douglas f 2,70 naar f 56,50.

Hoofdfondsen

	v.k.	s.k.
ABN Amro	31,40e	31,70
AEGON	104,40	106,00
Ahold	67,10	67,40
Akzo	74,00	75,80
Alrenta	162,50	162,60
Amev	44,40	47,00
Amro A. in F.	75,30	75,20
Borsumij W.	68,10	70,00
Bührm.Tet.	43,30	45,20
C.S.M.cert.	82,30	82,70f
DAF	17,70	18,00
Dordt.Petr.	123,30	123,00
DSM	86,80	89,10
Elsevier	74,20	75,60
Fokker cert.	28,20	27,80
Gist-Broc. c.	27,20	28,30
HCS Techn.	8,60	8,10e
Heineken	134,80	135,20
Hoogovens	44,80	45,40
Hunter Dougl.	53,80	56,50
Int.Müller	70,50	73,00
KLM	20,00	20,90
Kon.Ned.Pap.	34,90	35,80
Kon. Olie	129,30	129,40
Nat. Nederl.	52,00	54,10e
NMB Postbank	41,10e	42,60f
Nedlloyd	34,80	36,90
Océ	34,00	34,50
Pakhoed Hold.	189,00	182,50
Philips	20,40	20,70
Polygram	29,30	29,40
Robeco	85,30	85,40
Rodamco	55,50	55,50
Rolinco	79,30	79,20
Rorento	60,30	60,50
Stork VMF	39,50	40,40
Unilever	147,50	148,70
Ver.Bezit VNU	79,70	79,10
Volmac Softw.	28,50	29,30
VOC	42,20	42,20
Wessanen	62,60	64,60
Wolters-Kluwer	48,10	48,10

Avondkoersen Amsterdam

Akzo 75,00 (75,80)
Kon.Olie 130,50 (129,40)
Philips 20,40-20,80 (20,70)
Unilever 144,20-148,60 (148,70)

Binnenl. aandelen

Aalberts Ind	53,50	53,50
ABN AmroHld.prf.	5,08	5,09
ACF-Holding	31,60	32,00
Ahrend Gr. c	174,50	175,50
Air Holland	13,00	12,80
Asd Opt. Tr.	15,00	15,00
Asd Rubber	3,30	3,40
Ant. Verff.	475,00	–
Atag Hold c	104,00	107,00
Aut.Ind.R'dam	77,50	77,50
BAM Groep	69,50	69,00
Batenburg	111,50	110,00
Beers	100,00	100,00
Begemann	135,70	128,00
Belindo	358,00	358,00
Berkel's P.	1,35	1,40
Blydenst.-Will.	34,00	34,00
Boer De, Kon.	254,50	254,50
de Boer Winkelbedr.	71,50	72,50
Bols	174,00	175,00
Boskalis W.	12,60	12,65
Boskalis pr	15,55	15,50
Braat Beheer	29,50	29,00
Breevast	11,40	11,35
Burgman-H.	2900,00	2900,00
Calvé-Delft pr	820,00	835,00
Calvé-Delft c	956,00	960,00
CSM	81,00	81,50
Chamotte Unie	2,15	2,20
Cindu-Key	159,50	159,50
Claimindo	356,00	357,00b
Content Beheer	22,00	22,80
Cred.LBN	28,50	28,50
Crown v.G.c	104,00	105,00
Delft Instrum.	25,00	25,50
Desseaux	227,50	227,50
Dorp-Groep	39,50	39,80
Econosto	28,20	28,20
EMBA	200,00	200,00
Eriks hold.	87,00	87,00
Flexovit Int.	78,00	78,50
Frans Maas c.	71,50	71,50
Gamma Holding	85,00	84,50
Gamma pref	5,65	5,65
Getronics	29,70	30,00
Geveke	36,00	37,70
Giessen-de N.	120,00	115,00
Goudsmit	42,50	42,50
Grasso's Kon.	96,00	97,00
Grolsch	154,00	158,00
GTI-Holding	215,00	215,00
Hagemeyer	102,00	101,00
HAL Trust B	13,00	13,00
HAL Trust Unit	13,00	13,00
H.B.G.	154,00	154,00
Hein Hold	115,80	116,00
Hoek's Mach.	196,00	197,00
Heineken Hld	115,80	116,00
Holl.Sea S.	0,97	1,00
Holl. Kloos	468,00	465,00
Hoop Eff.bk.	6,10	6,20
Hunter D.pr.	2,40	–
ICA Hold. cert.	8,70	8,70
IHC Caland	40,50	41,20
Infotheek	19,50	18,80
Kas-Ass.	37,60	37,80
Kempen Holding	11,00	11,00
kondor wessels	32,00	32,00
KBB	91,50	91,50
Kon.Sphinx	156,50	156,10
Koppelpoort H.	250,50	250,50
Krasnapolsky	215,00	217,00
Landré & Gl.	58,00	58,00
Macintosh	32,60	32,80f
Maxwell Petr.H.	107,00	107,00
Medicopharma	59,00	58,00
Melia Int.	5,95	5,95
Moeara Enim	1066,00	1066,00
M.Enim OB-cert	13900,00	14000,00
Moolen Hold.	33,30	33,30
Mulder Bosk.	64,80	64,80
Multihouse	6,20	6,30
Mynbouwk. W.	385,00	385,50
Naeff	380,00	–
NAGRON	44,90	44,90
NIB	536,50	536,50
NBM-Amstelland	8,65	9,00
NEDAP	300,00	300,00
NKF Hold.cert.	225,00	231,00
Ned.Part.Mij	38,20	38,30
Ned.Springst.	12750,00	–
Norit	33,50	34,40
Nutricia gb	103,00	105,00
Nutricia vb	112,00	111,50
Nijv.t.Cate	75,00	76,00
Omnium Europe	13,00	13,00
Orco Bank c.	70,40	71,50
OTRA	229,00	230,00
Palthe	58,50	59,50
Philips div'91	20,20	20,60
Pirelli Tyre	19,80	19,90
Polynorm	107,00	107,00
Porcel. Fles	153,00	153,00
randstad	43,80	43,90
Ravast	40,00	39,00
Reesink	69,60	69,40
Riva	42,50	42,50
Riva (cert.)	39,50	38,80
Samas Groep	62,20	62,70
Sarakreek	18,00f	17,50a
Schuitema	1750,00	1750,00
Schuttersveld	40,00	41,00
Smit Intern.	40,00	40,00
St.Bankiers c.	11,30	11,50
Stad Rotterdam c	42,80	43,00
Telegraaf De	88,20	88,50
Textielgr Twente	74,50	74,50
Tulip Comp.	27,00	27,00
Tw.Kabel Hold	110,00	110,00
Ubbink	82,00	82,00
Union Fiets.	59,20	59,80
Ver.Glasfabr.	324,00	328,00
Verto	50,00	50,00
Volker Stev.	69,50	69,50
Vredestein	11,60	11,50
VRG-Groep	58,00	58,50
Wegener Tyl	229,30	229,50
West Invest	27,00a	26,00a
West Inv. wb.	96,00	96,00
Wolters Kluwer	190,50	190,50
Wyers	32,00	32,00

Beleggingsinstellingen

Aegon Aand.f.	28,20	28,00
Aegon sav.plus	5,30	5,30
ABN Aand.f.	64,90	64,60
ABN Beleg.f.	51,00	50,90
ABN Amro L.F.	151,70	151,70
ALBEFO	49,20	49,30
Aldollar BF $	22,80	22,80
Alg.Fondsenb.	202,00	202,00
Alliance Fd	9,60	9,60
Amba	42,00	42,00
America Fund	247,00	248,00
Amro Eur.F.	61,00	60,30
Amro Far E.F.	50,20	49,80
Amro Neth.F.	64,80	65,10
Amro N.Am.F.	54,30	54,30
Amro Obl.Gr.	159,20	159,20
Amvabel	59,50	59,50
AsianTigersFd	48,30	48,80
AsianSelFund	39,00	39,00
Austro Hung.F.	6,25	–
Bemco Austr.	48,00	48,00
Bever Belegg.	3,20	3,20
CLN Obl.Div.Fonds	101,50	101,50
CLN Obl.Waardef.	102,70	102,70
Delta Lloyd	35,50	35,50
DP Am. Gr.F.	23,50	23,70
Dp Energy.Res.	40,70	40,70
Eng-Holl.B.T.1	8,20	8,20
EMF rentefonds	61,10	61,10
Envir.Gr.Fnd	50,00	50,00
Eur.Ass. Tr.	6,50	6,50
EOE DuStInF.	241,00	243,00
EurGrFund	51,00	50,50
Euro Spain Fd	7,20	6,90
Florente Fund	104,90	104,90
Gim Global	47,20	46,90
Groeigarant	1,28	1,27
Hend.Eur.Gr.F.	148,00	147,00
Henderson Spirit	50,80	50,50
Holland Fund	62,50	64,50
Holl.Eur.Fund	40,20	40,00
Holl.Obl.Fonds	117,00	117,50
Holl.Pac.F.	88,50	90,00
Innovest	88,20	89,90
Interbonds	528,00	528,00
Intereffekt500	32,50	32,80
Intereffekt wt	186,00	192,50
Investa part	62,70	63,50
IS Himal. F.$	8,00	–
Jade Fonds	130,80	130,80
Japan Fund	18,50	18,40
Jap.Ind.Alpha Fd	8100,00	–
Japan Rot. Fund yen	6850,00	–
Korea Pac.$	8,00	–
Mal.Cap.F. $	6,60	–
Mees Obl.Div.Fonds	100,80	100,50
Mexico Inc.F.	21,10	–
MK Int.Vent.	21,90	21,90
Mondibel	67,40	67,50
Nat.Res.Fund	1130,00	1130,00
Nedufo A	120,00a	120,00a
Nedufo B	99,00	99,00
NMB Dutch Fund	36,00	35,50
NMB Global F.	38,20	38,20
NMB Oblig.F.	34,30	34,20
NMB Rente F.	106,40	106,40
NMB Vast Goed	38,20	38,20
New Asia Fund	6,00	–
Nomura Warr.Fund	3,40	3,40
Obam, Belegg.	193,50	193,00
OAMF Rentef.	12,45	12,45
Orcur.Ned.p.	47,40	47,40
Pac.Dimens.	83,30	82,20
Pac.Prop.Sec.f.	29,50	29,10
Pierson Rente	104,40	104,60
Postb.Belegg.f.	53,00	53,00
Prosp.Int.High.Inc.	6,00	–
RG Divirente F.	47,20	47,20
Rentalent Bel.	135,60	135,60
Rentotaal NV	31,80	31,90
RG groen	49,00	49,00
RG blauw	45,40	45,40
RG geel	42,30	42,20
Rodin Prop.$	107,50	105,00a
Rolinco cum.p	69,50	70,00
Sci/Tech	15,50	15,50
Technology F.	17,50	17,50
Tokyo Pac. H.	198,00	–
Trans Eur.F.	68,50	69,50
Transpac.F.	310,00	310,00
Uni-Invest	78,50	78,50
Unico Inv.F.	75,70	75,50
Unifonds	28,20	28,20
VWN	62,90	62,90
Vast Ned	111,00	111,00
Venture F.N.	20,50	20,50a
VIB NV	67,70	67,80
VSB Mix Fund	46,10	46,00
VSB Rente F.	100,80	100,80
WBO Int.	61,40	61,40
Wereldhave NV	140,00	140,50
Yen Value Fund	81,00	80,30
ZOM Florida $	46,80	46,80

Parallelmarkt

Alanheri	23,50	23,30
Berghuizer	41,00	41,00e
Besouw Van c.	61,40	60,00
Biogrond Bel.	10,40	10,40
CBI Barin Oc. yen	1640,00	1640,00
Comm.Obl.F.1	99,20	–
Comm.Obl.F.2	98,70	–
Comm.Obl.F.3	99,10	–
De Drie Electr.	18,30	18,40
DeltaLl.dlr	53,80	53,60
DeltaLlEcu	51,90	51,70
DeltaLlMix	51,40	51,20
DeltaLlRente	51,10	51,10
DeltaLlVast	49,80	51,30
Dico Intern.	97,00	96,50
DOCdata	8,80	8,50
Ehco-KLM Kl.	35,20	35,20
E&L Belegg.1	59,10	59,00
E&L Belegg.2	67,60	67,60
E&L Belegg.3	72,10	72,10
Free Rec.Sh.	31,10	31,50
Geld.Pap.c.	66,00	66,00
German City E.	48,00	47,00
Gouda Vuurv c	102,00	102,00
Groenendijk	38,00	39,50
Grontmij c.	213,00	212,50
HCA Holding	49,20	49,50
Helvoet Holding	49,00	49,50
Hes Beheer	42,00	42,00
Highl.Devel.	25,00	25,00
Homburg cert	2,90	2,85
Interview Eur.	4,30	4,30
Kuehne+Heitz	40,50	41,00
LCI Comp.Gr.	12,70	12,60
Melle	277,50	276,00
Nedcon Groep	25,50	26,00
Nedschroef	102,00	102,00
Neways Elec.	6,60	6,60
Newtron Hold	9,80	9,80
pan pacific	9,90	9,90
Pie Med.	9,50	9,80
Simac Tech.	13,50	13,50
Sligro Beh.	40,00	40,30
VHS Onr. Goed	4,70	5,00
Weweler	29,90	31,00

Wall Street

	08/01	09/01
allied signal	26 7/8	26 1/2
amer.brands	38	37
amer.tel.tel	29 7/8	29 1/4
amoco corp	48 1/8	47
asarco inc.	26	26 1/2
bethl. steel	13	13 1/2
boeing co	43 7/8	43
can.pacific	16	16 1/2
chevron	71 1/8	71
chiquita	30 1/2	30
chrysler	12 3/4	12
citicorp	13	12 1/2
cons.edison	23 1/2	23 1/8
digit.equipm.	53 3/4	52
dupont nemours	34	33 1/8
eastman kodak	39 1/2	39
exxon corp	50 3/4	50
ford motor	25 3/4	25 1/4
gen. electric	54 1/4	54 1/8
gen. motors	31 3/4	31 1/2
goodyear	17	17 1/4
hewlett-pack.	31	30 3/4
int. bus.mach.	108 7/8	106 7/8
int. tel.tel.	46 1/8	46 1/8
klm airlines	11 3/4	11
mcdonnell	31 1/4	27 7/8
merck co.	83 1/4	82 1/4
mobil oil	57 1/8	56 1/2
penn central	19	19 1/4
philips	11 3/4	11
primerica	22 7/8	21 7/8
royal dutch	75 1/8	74 3/4
sears roebuck	25 1/8	24 1/2
sfe-south.pac.	6 1/8	6 1/8
texaco inc.	59	58
united techn.	45	43 1/4
westinghouse	25	25
whitman corp	18 1/2	18
woolworth	27	25 7/8

Advieskoersen

amerik.dollar	1,670	1,790
austr.dollar	1,26	1,38
belg.frank (100)	9,32	5,62
canad.dollar	1,440	1,550
deense kroon (100)	27,80	30,30
duitse mark (100)	110,10	114,10
engelse pond	3,16	3,41
finse mark (100)	45,40	47,90
franse frank (100)	31,75	34,50
griekse dr. (100)	0,95	1,15
ierse pond	2,83	3,08
ital.lire (10.000)	13,90	15,60
jap.yen (10.000)	122,00	128,00
joeg.din.t/m 100	–	14,00
noorse kroon (100)	27,25	29,75
oost.schill. (100)	15,75	16,25
port.escudo (100)	1,17	1,35
spaanse pes. (100)	1,69	1,85
turkse pond (100)	0,0450	0,0700
zweedse kr. (100)	28,65	31,15
zwits.fr. (100)	131,00	135,50

Wisselmarkt

amerik.dollar	1,71505-1,71755
antill.gulden	0,9525-0,9825
austr.dollar	1,3310-1,3410
belg.frank (100)	5,4675-5,4725
canad.dollar	1,48675-1,48925
deense kroon (100)	29,220-29,270
duitse mark (100)	112,705-112,755
engelse pond	3,2885-3,2935
franse frank (100)	33,180-33,230
griekse dr. (100)	1,0215-1,1215
hongk.dollar (100)	22,0750-22,3250
ierse pond	3,0080-3,0180
ital.lire (10.000)	14,965-15,015
jap.yen (10.000)	127,085-127,185
nwzeel.dollar	1,0185-1,0285
noorse kroon (100)	28,810-28,860
oostenr.sch. (100)	16,0170-16,0270
saudi ar.ryal (100)	46,0750-46,3250
spaanse pes. (100)	1,7780-1,7880
surin.gulden	0,9500-0,9900
zweedse kr. (100)	30,175-30,225
zwits.frank (100)	133,955-134,005
e.c.u.	2,3230-2,3280

Index Amsterdam

CBS-koersindex (1983=100)

algemeen	166,00	167,40
id excl.kon.olie	155,00	156,90
internationals	169,40	170,10
lokale ondernem.	164,00	166,20
id financieel	116,70	119,10
id niet-financ.	210,00	212,00

CBS-herbeleggingsindex (1983=100)

algemeen	226,50	228,40
id excl.kon.olie	200,70	203,20
internationals	240,50	241,50
lokale ondernem.	211,20	214,00
id financieel	161,30	164,60
id niet-financ.	258,90	261,30

CBS-stemmingsindex (1987=100)

algemeen	77,90	79,30
internation	64,20	64,90
lokaal	80,50	82,00
fin.instell	77,90	80,40
verzekering	77,30	80,30
niet-financ	81,20	82,40
industrie	84,60	86,10
transp/opsl	77,00	78,00

Goud en zilver

AMSTERDAM – Voorlopige noteringen op 09-01-1991 om 14.00 uur bij de fa. Drijfhout, alles in kg:

GOUD: onbewerkt f 21.170-f 21.770; vorige f 21.430-f 22.030; bewerkt verkoop f 23.370; vorige f 23.630 laten.

ZILVER: onbewerkt f 190-f 260 vorige f 195-f 265; bewerkt verkoop f 300 laten, vorige f 310 laten.

Dow Jones

Industrie · 2470,30
–39,11

Optiebeurs

	serie		omzet	v.k.	s.k.
eoe	c jan	230,00	1148	1,90	3,50b
eoe	c jan	235,00	1092	0,60	1,50
eoe	c jan	240,00	546	0,40	0,50
eoe	c jan	250,00	1050	0,10	0,10
eoe	c feb	230,00	1101	5,00	7,30
eoe	c feb	235,00	380	3,20	4,70
eoe	c feb	240,00	366	1,90	3,30
eoe	c mrt	220,00	448	13,50	16,00
eoe	p jan	220,00	874	1,60	0,70
eoe	p jan	225,00	652	3,10	1,60
eoe	p jan	240,00	965	14,00	10,00
eoe	p jan	260,00	842	34,00	29,50
eoe	p feb	220,00	336	4,20	3,50
eoe	p feb	230,00	1060	8,40	6,00
eoe	p mrt	235,00	432	13,00	10,50
hoog	c apr	47,50	595	2,70	2,70
hoog	c apr	50,00	338	2,00	1,80
hoog	p jan	47,50	330	3,20	2,50
hoog	p jan	50,00	527	5,00	4,50
hoog	p jan	55,00	386	10,00	9,30
hoog	p apr	42,50	618	2,20	2,00
hoog	p apr	45,00	742	3,10	3,00
hoog	p apr	50,00	552	6,10	5,70
klm	c jul	20,00	354	2,70	3,20
nedl	c apr	37,50	405	3,00	4,50
nmb	c jan	40,00	337	1,50	2,50
nmb	c apr	40,00	373	3,60a	4,40
nmb	p apr	40,00	350	2,70	1,90
nmb	p apr	42,50	400	3,60	2,50
natn	c jan	50,00	1402	2,00	4,00
natn	c jan	55,00	452	0,30	0,90
natn	c apr	50,00	508	4,00	5,50
natn	p apr	47,50	400	1,40	1,00
natn	p apr	50,00	573	2,30	1,50
phil	c jan	22,50	329	0,10	0,20
phil	c o95	20,00	451	8,20	8,20
phil	p jan	22,50	532	2,10	1,70
olie	c jan	130,00	432	1,90	1,70
olie	c apr	130,00	588	6,30	5,80
olie	c apr	135,00	379	4,20	4,10
olie	c jul	140,00	379	3,50	3,30
olie	p apr	130,00	613	4,60	4,70
olie	p jul	130,00	639	7,30	7,50
unil	c jan	145,00	480	3,80	4,70b
unil	c jan	150,00	871	1,50	1,50
unil	c jan	160,00	365	0,10	0,20
unil	p jan	145,00	352	1,20	0,80
unil	p jan	150,00	349	3,50	2,50
xmi	p jan	520,00	412	5/08	4/08

a = laten
b = bieden
c = ex-claim
d = ex-dividend
e = gedaan + bieden
f = gedaan + laten
g = bieden + ex-div.
h = laten + ex-div.
k = gedaan + h
l = gedaan + g
vk = slotkoers vorige dag
sk = slotkoers gisteren

Limburgs Dagblad piccolo's
Voor meer resultaat!

In de Cramer 37, Heerlen
Postbus 3100, 6401 DP Heerlen
Postgiro: 1035100
Bank: ABN 57.75.35.935
Fax: 045-739364

Piccolo's
Over 1 kolom, in kleine letters met een woord in hoofdletters. Minimumhoogte: 10 millimeter. Prijs per millimeter hoogte: ƒ 1,25.
Afwijkende tarieven voor rubrieken: Proficiat en Vermist Gevonden ƒ 1,10 per mm, Onroerend Goed en Bedrijven Transakties ƒ 1,70 per mm.

Reuzepiccolo's
Over 1 of 2 kolommen, in 4 mogelijke lettergrootten met maximaal een woord in grotere letter (14-punts). Minimumhoogte: 10 millimeter. Foto's, logo's en illustraties zijn mogelijk. Prijs per millimeter hoogte per kolom: ƒ 1,70.
Advertenties onder nummer: ƒ 7,50.
Bewijsnummers op aanvraag: ƒ 4,75.

Prijzen exclusief 6% BTW. Betaling contant of met de acceptgirokaart die u wordt toegezonden.
Enkele rubrieken UITSLUITEND à contant en met legitimatie

Telefonisch opgeven
045-719966
Maandag t.m vrijdag 8.30-17.00 uur. Opgave - in de regel - tot 12.00 uur daags voor plaatsing

Schriftelijk opgeven
Opgave via de 1e post daags voor plaatsing.

Persoonlijk opgeven
Via de balie van onze kantoren maandag t m vrijdag 8.30-17.00 uur. Voor plaatsing op zaterdag en maandag geldt donderdag 17.00 uur.

Wij kunnen geen enkele aansprakelijkheid aanvaarden voor schade van welke aard dan ook, ontstaan door niet, niet tijdig of onjuist plaatsen van advertenties.

Het Limburgs Dagblad wordt dagelijks gelezen door meer dan 250.000 personen van 15 jaar en ouder.
(Bron Cebuco Summo Scanner)

Personeel gevraagd

Big Rib Counter Simpelveld
zoekt energieke zelfstandig werkende
Hulp (M/V)
voor min. 4 avonden per week (ook weekends).
Enige keuken cq. grill-counter ervaring is een pré.
Leeftijd ca. 25 jaar. Tel. aanm. na 16.00 uur 045-445011.

Een uurtje vroeger opstaan loont de moeite!!!
Wij zoeken voor Einighausen, Munstergeleen en Sittard
bezorgers(sters)
Inl. Limburgs Dagblad, Baandert 16 Sittard, 046-515577

Een uurtje vroeger opstaan loont de moeite!!!
Wij zoeken voor Amstenrade, Oirsbeek, Geleen, Urmond, Beek, Berg en Schinnen
Bezorgers(sters)
Inl. Limburgs Dagblad, Markt 3, Geleen. Tel. 046-746868

Dohmen Industrietechniek
vraagt voor haar diverse projecten per direct en indirect
bankwerkers
pijpfitters
instrumentatiefitters
electromonteurs
staalconstructiebouwers
Soll. na tel. afspraak: Dohmen Industrietechniek BV Stationstraat 27, Elsloo. Tel. 046-378870.

Met spoed gevraagd
Pombediende (M/V)
Leeftijd v.a. 18 jaar. Melden na tel. afspr. Tankstation Loven 045-721231 of 724257 vragen naar de Heer Maas.

Frituur 't Halder
Wij vragen:
Frituur-Hulp
Jongen of meisje leeftijd 17-20, 5 dg. werkweek.
Sollicitaties telefonisch 04406-14161 na 12 uur.

Tempo-Team Uitzendbureau
zoekt:
Verkoper (m/v)
voor een exclusieve damesmode-zaak in het centrum van Heerlen. U bent representatief en tussen de 25 en 45 jaar. Hebt u ervaring in de damesmode-branche en bent u op zoek naar een baan op afroepbasis met een wekelijkse planning? Neem dan contact met ons op.
Voor informatie:
045 - 71 83 66, Wilma Smaling
HEERLEN, OP DE NOBEL 1/AKERSTRAAT

Voor bezorgwerkzaamheden in Kerkrade zoeken wij:
Bezorg(st)ers
Die onze krant tussen 06.00 en 07.00 uur willen bezorgen.
Melden: Limburgs Dagblad, Markt 42, Kerkrade
Tel. 045-452932.

Voor bezorgwerkzaamheden in Landgraaf en Nieuwenhagen zoeken wij:
Bezorg(st)ers
Die onze krant tussen 06.00 en 07.00 uur willen bezorgen.
Melden: Limburgs Dagblad, Markt 42, Kerkrade
Tel. 045-452932.

Becu Bouw BV
zoekt m.i.v. aanstaande maandag
Metselaars
voor bouwplaats in Düren / Keulen (binnenwerk)
Tel. 045-351655.

Gevraagd
CO II lassers
Zonder ervaring onnodig te solliciteren.
SLM tel. 045-412811.

Club Rustica vraagt nog 1 jong MEISJE. Werktijden in overleg, Tel. 045-412762, V.d. Weyerstr. 9, Kerkrade. Maandag t/m vrijdag 11.00-24.00 uur.

MEISJES zoeken jullie werk in 'n gezellige bar. Bel 046-515828, na 21.00 u. 517402

Gevr. part-time FRITURE-HULP. Tel. vóór 17.00 uur 04458-2832.

Gevr. SERVEERSTER lft. 17 t/m 20 jr., 20 uur per week Werktijden ma. t/m vr. 11.00 tot 15.00 uur. Lunchroom Max, Kerkrade, 045-454700

Gevr. PIZZABAKKER voor pizzeria in Kerkrade. Tel. 045-454700.

Dringend gez. DAMES voor goedlopend privéhuis. Goede werksfeer en hoge verdiensten. Tel. 045-423608.

FRITUREHULP gevraagd. Tel. 04457-1321.

Taxi Centrale Bor-Tax. Parttime TAXICHAUFFEURS voor door de week gevr. Pers. aanmelden Putstr. 103, Born.

Taxi Robben vraagt parttime en full-time CHAUFFEURS met en zonder erv. voor Kerkrade. Ook WAO'ers. 045-453770

METSELAARS en opperlieden gevraagd. Inl. telefonisch tussen 18.00 en 20.00 uur, 045-216484.

OPPAS gevr. (dienstverband) 2 kinderen, 3½ en 2 jr., van ma. t/m vr. Tel. 04406-16673, na 19.00 uur.

DAMES en heren voor escort gevr. Tel. 045-231025.

Slagerij van Melik in 't Loon kan een VERKOOPSTER plaatsen voor plm 32 u. per week, lft. 17-20 jr. Liefst met enige verkoopervaring. Bent u geïnteresseerd? Kom dan even langs of bel voor een afspraak. Slagerij van Melik, winkelcentrum 't Loon, Heerlen. Tel 045- 718739.

DAMES gevraagd voor exclusieve club. Vervoer aanwezig. Tel. 045-420772

Gevr. VERKOOPSTER voor de vrijd.-zat. plm 14 u. Branche ervaring vereist, lft 20-24 jr. Slagerij J. Custers, Stationstr. 189, Nuth. Tel. 045-241324

Dames, leuke BIJVERDIENSTE met cosmetica. Wij bieden u verschillende mog. Bel vrijbl. voor inl. 045-256603 / 045-316565.

Full-time TAXICHAUFFEURS en chauffeurs voor groepsvervoer. Pers. aanm. Hompertsweg 12, Landgraaf

HAGO Nederland BV, Heerlerbaan 125 te Heerlen vraagt: Schoonmaakpersoneel M/V in Heerlen, Valkenburg, Hulsberg en Schimmert. Voor de ochtend- en/of vroege avonduren. Interesse? Bel dan naar ons kantoor, 045-426677 en vraag naar Olga Laval.

POMPBEDIENDE/kassier gevr. dag- en nachtdienst. Tel. 045-413977

Aktieve J. MAN met goede omgangsvormen, 18-21 jr. met rijbewijs. Voor de verkoop van groente en fruit. Tel. 04493-2658.

Contractors Systr. zkt. voor Limburg FILIAALLEIDERS: die met een lage investering in staat gesteld zullen worden hun eigen supermarkt te beginnen. Vertegenwoordigers: met ervaring in de directe verkoop. Chauffeurs-bestellers. Voor meer informatie bel tijdens kantooruren 045-327714.

VERKOOPSTER gevr. voor de verkoop van vers vlees en poeliersartikelen op de markt. Liefst met enige ervaring. Eigen vervoer vereist Tel. 045-351597.

BARMEISJES gevr. Drive in Hoeselt België. Inwonen mog. Tel. 09-3211492330.

Wilt U snel vast en zeker werk? Een fijne baan? Fulltime of parttime? In loondienst of zelfstandig? Werken met jonge enthousiaste leerlingen? Is autorijden Uw hobby? Zeer grote vraag naar rij-instructeurs (m/v) en rijschoolhouders (m/v). Prima perspectief. Doorgroeimogelijkheden. Met Kaderschooldiploma (erkend!) Unieke kansen. De dag-, zaterdag- en avondopleidingen starten deze maand in Utrecht en Best. Voor de gratis studiegids schrijf of bel KADERSCHOOL, Industrieweg 71, 5683 CB Best. Tel. 04998-99425.

Ervaren CONTAINERWAGENCHAUFFEUR (niet internationaal) dient in bezit te zijn van chauffeursdiploma. Tel. 043-212743.

Gevr. SERVEERSTER voor Pizzeria en ervaren friturehulp voor dagzaak in Kerkrade en voor friture in Vaals. Na 17.00 uur 045-452817 of 045-353735.

Fa. WGW Bouw. Voor direct gevr. voor Duitsland METSELAARS, betontimmerlieden. Ook colonnes. 045-231336/ 230477. Hommerterweg 77, Hoensbroek.

Wij vragen VRACHTWAGEN/EXPEDITIEMEDEWERKER met chauffeursdiploma voor het toeleveren van onze filialen. Schriftelijk solliciteren bij Kwaliteitsbakkerij Steevens, Nijverheidsweg 14, 6171 AZ. Stein.

Gevr. parttime TAXICHAUFFEUR. Tel. 045-241491.

Te huur gevraagd

Gevr. kleine werkruimte v. autoreparatie, m. stroom 50-80 m2. Tel. 046-751763.

Te huur gevr. LOODS of garage met stroom i.v.m. stalling van auto's. Tel. 045-258905.

Jong werkend echtp. zkt. WOONRUIMTE in omg. Sittard. Tel. 085-616313.

Met spoed te h. gevr. WONING met tuin en gar. Heerlen of omg. Br.o.nr. B-6848 LD, Pb 2610, 6401 DC Hrl.

OG te huur

Te h. per 15/1 app. voor alleenst., plm. 40 m2, ƒ 700,-. Subs. mog., 100 mtr. van station SITTARD. Tel. 046-514861 b.g.g. 04498-57991

Onr. goed te koop aangeb./gevr.

Hypotheeknieuws
Met behulp van onze hypotheekcomputers kunnen binnen enkele minuten Uw gegevens verwerkt worden in een uitgebreide kosteloze en vrijblijvende hypotheekberekening. Bel 045-712255 of 's avonds en weekend 045-440731.
Hypotheekadviseur J. Wetsels.
Stienstra Hypothekenservice

Probleemloos uw huis verkopen?
Wijman & Partners, Schelsberg 149, Heerlen. 045-728671.
Geen verkoop, geen kosten!

Uw huis verkopen met behulp van de
echte makelaar
Bel de onroerend goed lijn
046 - 750 000 !
Peters & Partners Geleen
Geen verkoop - Geen kosten

Hypotheek Centrale
Voor ambtenaren en hogere beroepen. Rente va. 8,8%. Spaarhyp. v.a. 9,5%. Ook hypotheken tot 130% e.w. Tel. 077-519775.

Te k. app. beg.gr. voorzien van cv en roll. Henri Hermanslaan, GELEEN. Vr.pr ƒ 62.500,-. Inl. na 18 u. Tel. 04498-51739.

VOERENDAAL, Op de Beek Boerenhuisje m. voortuintje, c.v., 3 slkmrs., mooie badkmr. met ligbad. ƒ 82.500,- k.k. Wijman & Partners 045-728671.

BOCHOLTZ, Paumstr. 37, halfvrijst. huis met garage en tuin. 3 slpkmrs., zolder m. vaste trap en eiken keuken m. complete apparatuur, ƒ 139.000,- Wijman & Partners 045-728671

KERKRADE, Willemstr. Ruim woonh. m. c.v., 3 slkmrs., vaste trap n/d zolder ƒ 85.000,-. Wijman & Partners 045-728671.

BRUNSSUM, Ringoven. Geschakeld woonhuis m. garage en tuin, 3 slpkmrs., mooie keuken met complete app. ƒ 135.000,-k.k. Wijman & Partners 045-728671.

GELEEN, Eppenbeek 1. Hoekhuis met tuin en garage, 4 slpkmrs., grote L-vormige woonkmr. Pand verkeert in prima staat en is gereed voor bewoning. Aanvaarding direkt. ƒ 139.000,- k.k. Wijman & Partners 045-728671.

HEERLEN, Herenweg 352, ½ vrijst. huis met. garage, 4 slpkmrs., badk. m. ligbad, keuken met apparatuur. Achtertuin sluit aan op heide ƒ 155.000,-k.k. Wijman & Partners 045-728671.

Te k. niet gerestaureerde BOERDERIJ met weilanden en stallen. Opp. 21.850 m2 gelegen te Noorbeek. Vr.pr. ƒ 290.000,- k.k. Tel. 043-616215.

Als u ons voor 12 uur 's morgens belt, staat uw PICCOLO de volgende dag al in het Limburgs Dagblad. Tel. 045-719966.

Bedrijfsruimte

RESTAURANT ook geschikt voor andere doeleinden. Opp. circa 150m2. Met woning en tuin. Direct te aanvaarden. Inl. 045-420264.

Winkel- of kantoorruimte te h. plm. 60 m2 en bergruimte, centrum v. HEERLEN, 045-724690

Te huur of te koop modern WINKELPAND met grote bovenwoning en tuinbalkon, gel. te Brunssum, Rumpenerstr. 51. Binnen 3 mnd. vrij te aanv. Tel. 045-212854.

Bouwmaterialen

KANTELDEUREN, roldeuren, sectiedeuren met of zonder afstandsbediening in 23 maten direkt leverbaar. Afstandsbediening computer gestuurd, geschikt voor alle soorten garagedeuren compl. met zender voor uw auto. Fa. Straten, Eijkskensweg 18, Geulle. 043-641044

Kanteldeuren en rolluiken bestellen? STRATEN Voerendaal bellen. Ook voor industrie. Tenelenweg 8-10. Tel. 045-750187.

Wat VERKOPEN? Adverteer via: 045-719966.

Kamers

TE huur in VALKENBURG, kamer voor oudere heer of dame. Tel. 04406-12875

Mooie KAMER met kitchenette, CV, douche voor een echte serieuze huurder(ster) All-in ƒ 300,-. Tel. 045-219205 na 14.00u.

Te h. gestoff. kamers voor rustige studentes, aan de rand van centr. HEERLEN. Inl. 045-311519

Reparaties

TV/VIDEO reparatie. Zonder voorrijkosten. Görgens. Industrieterr. Abdissenbosch-Landgraaf. Tel. 045-314122 of autotel. 06.52.-98.13.50.

VROKO voor Uw koelkast en diepvriesreparatie's. 045-441566 17 u. 461658.

Diepvries en KOELKASTREPARATIE zonder voorrijkosten. Bel Geleen 046-745230 service binnen 24 u.

WASMACHINE defect? Bel Toenbreker wasautomaten voor vakkundige reparatie binnen 24 uur met gar. tev. verkoop wasautomaten: nieuw en gereviseerd. Europaweg Noord 191. Ubach over Worms. 045-325819.

Winkel & Kantoor

Te koop uit Faillisement
Nieuw en gebruikt kantoor-meubilair: stalen schuifdeurkasten; buro's v.a. ƒ 125,-; Directie buro's-kantoorkasten-materiaalkasten-garderobekasten-kluizen-brandkasten-ladenbloks voor hangmappen-kantine stoelen-tafels-hangmappen Atlanta-Gondolastelling-magazijnstelling, div. soorten palletstelling: kolomboormachines industrie 16 mm. ƒ 425,-: Palletwagens-steekwagens-TL-lampen met bakken: vieuwers: Speciale aanbieding nieuwe en gebr. burostoelen met extra hoge kortingen v.a. ƒ 175,-. Brandblussers 6 kg. ƒ 50,-.
Nergens meer keus, nergens goedkoper, alles uit voorraad leverbaar.
Open maandag tot vrijdag 9.30 tot 18.30 uur.
Zaterdag van 10 tot 16 uur.
ROCKMART Heerlen, Kissel 46a, Heerlen. 045-723142.
ROCKMART Vlodrop, Tussen de Bruggen 6, Vlodrop. 04742-3170/3270.

Te k. nieuwe BUROSTOELEN, Rock 4050, adv.pr. ƒ 425,-, nu bij ons ƒ 295,-. Burostoel Rock 2000, adv. pr. ƒ 295,-, nu bij ons ƒ 175,-. Gebruikte burostoelen v.a. ƒ 35,-. Rockmart, Kissel 46a, Heerlen. 045-723142.

Te k. stalen afsluitbare KANTOORKASTEN v.a. ƒ 200,-. Rockmart, Kissel 46a, Heerlen. 045-723142.

Woningruil

Te ruil WONING in Merkelbeek tegen woning in Geleen of flat 1e etage. Tel. 04492-3986.

Bouwen/Verbouwen

DAMOISEAUX Heerlen verkoopt en verhuurt meer dan u denkt! (Verhuur zonder borg). Tel. 045-411930.

Bedrijven/Transacties

Bar-dancing te koop
in Midden-Limburg cap. 200 personen.
Zeer goede lokatie voor ontmoetings-centrum alleenstaande personen.
Overname inrichting en fraaie inventaris ƒ 68.000,-
Huur ƒ 1.023,- per maand.
Info. Makelaarskantoor van Craaikamp te Zeist, tel. 03404-18600.

Landbouw en Veeteelt

Heren suikerbietentelers
bestel bewust een kwaliteitsras van
Hilleshög
Een goede basis om een opbrengst van topkwaliteit met hoogste bietenprijs te oogsten.
Hilde - Furore - Accord
Rassen met de beste eigenschappen.
Ware koplopers waar het gaat om hoog suikergehalte, hoge winbaarheid en weinig grondtarra.

Gebruikte TRACTOREN: IHC 423, IHC 955; John Deere 1140, John Deere 1640 SG2, John Deere 4050 4 WD, Zetor 4511, Zetor 6911; MF graaf/laadcombinatie. Nieuwe Tractoren voor speciale prijzen: Deutz DX 6.05 4WD; Zetor 5211, 6211, 7211: Goldoni smalspoor (demo). Collé, Sittard. Tel. 046-519980 nieuw!! Collé Koningsboch. Tel. 04743-1205.

ONDERDELENBANK. Tel. 04493-2715.

Te k. gevr. vette VARKENS, zeugen, stieren en koeien. Veehandel Jan Heunen, Puth. Tel. 04493-1843.

Rode VOERWORTELEN 25 kg. ƒ 7,-. Veendrick, ingang kasteel Amstenrade.

Uw VERENIGINGSNIEUWS op LD-TV. Bel voor info 045-739296/97.

Auto's

Blaupunkt auto-hifi
Autoradio's - antidiefstalsledes - versterkers - equalizers - pasklare luidsprekers voor elk type auto - CD-spelers - inbouwsets etc.
Tevens verzorgen wij voor U de inbouw!!
KERP B.V.
In de Cramer 31, Heerlen.
Tel. 045-716951.

RENAULT
Top-occasion!
Diverse merken met 1 jaar garantie!
Autobedrijf Kerres
RENAULT-DEALER voor de OOSTELIJKE MIJNSTREEK!
Kerkrade, Dom. Mijnstr. 25. Tel. 045-452424.
Heerlen, Beersdalweg 97. Tel. 045-724200.

Kadett 1.6i
4-drs, getint glas, 5-bak, stereo, roodmetallic, 1e eigenaar, bwj. 11-'87
OPEL welling
Haefland 2, Brunssum.
Tel. 045-257700.

Te koop goede gebr. AUTOBANDEN, met garantie. Passartweg 39, Heerlen. Tel. 045-222675.

Te k. div. maten WINTERBANDEN. Passartweg 39, Heerlen. Tel. 045-222675

Autorijders opgelet! Voor al uw gebruikte onderdelen naar: Gebr. LIMPENS, Voskuilenweg 59 A Heerlen. Al onze onderdelen zijn reeds uitgebouwd. Tev. inkoop van uw sloop- en schadewagens met afg. RDW-vrijwaring. Tel. 045-719136.

Let op! De HOOGSTE prijs voor elk merk auto, à contant, met vrijwaring. Ook Lada's, 045-414372

Inkoop alle MERKEN auto's, schade geen bezwaar. Tel. 045-416239

Te koop zeer mooie Opel REKORD 2.0 S bwj. '86, trekh., get. glas, centr. deurvergr., kl. met.blauw, 4-drs. Vr.pr. ƒ 12.900,-. Tel. na 18.00 uur 045-441063.

BMW 732i, 1980, APK gek. ƒ 3.750,-. Kissel 46a, Heerlen. 045-723142.

INKOOP alle merken auto's vanaf ƒ 500,- tot ƒ 30.000,-. Tel. 045-411572 of 427671

MAZDA 323 zeer mooi, 83.000 km, prijs ƒ 1.500,-. Dahliastr. 1B Geleen.

Lucar automobielen Kerkrade voor betere auto's tegen betaalbare prijzen. Nissan Jeep Patrol turbo '86 zilver; Jeep Toyota Landcruiser '84 verlengd; Jeep Suzuki Samurai 3x '83 t/m '88 v.a. ƒ 47.500,-; Citroën CX Break 5-drs diesel '87 in nw. st.; Ford Combi Siërra 3x bwj '84 t/m '90 v.a. ƒ 7.700,-; Opel Combi '82 en '86 v.a. ƒ 4.750,-; BMW 318i, 320i, 323i 5x '85 t/m '88 v.a. ƒ 12.750,-; BMW Power Cabrio '85; 323i, i.nw.st.; BMW 628 coupé '85 autom. kl. antraciet; BMW 735i '88 zilver autom. alle access; Mercedes 190 E '85; Mercedes 190 D antraciet '85; Mercedes 250 D autom. '88 antraciet; Mercedes 300 E '88, zwart autom.; Mazda 323 5-drs. '84 t/m '89 v.a. ƒ 5.750,-; VW Golf 5x '82 t/m '88; VW Golf diesel 3x '85 t/m '88 v.a. ƒ 10.750,-; VW Golf Turbo diesel 2x '85 en '87; VW Golf GTi 2x '84 en '87; Audi 80, '88 antraciet Audi 90, '89 rood 2.3 uitv.; Nissan Sunny 3x 84'/ '88 en '89 v.a. ƒ 6.750,-; Ford Siërra 3x diesel, autom. en combi v.a. ƒ 8.750,-; Opel Ascona 5x '82 t/m '88 alle type v.a. ƒ 2.750,-; Cabriolet 6x o.a. VW Golf, VW kever, Talbot Samba, Triumph TR 5, MG; Opel Kadett '81 t/m '88, v.a. ƒ 2.750,-; Renault 5 '84 en '86; Escort XR3i 2x '82 en '86; Escort 2x '84 en '87; Honda Prelude '84 zilver; Citroën BX GT '86 zilver Opel Vectra '90 5-drs GT antraciet; Fiat Panda '86 zwart; Fiat Uno '87 zilver; Mitsubishi Colt '86 blauwmetall; Fiësta 3x '82 t/m '86; Austin Mini 2x '84 en '87 v.a. ƒ 4750,-; VW Kever '83 oranje i.nw.st., koopje; Opel Sport GT rood '70. Volledige garantie. Directe financ. Inkoop contant. Alle keuringen toegestaan. Gratis afleveringsbeurt. Lucar, Holzstr. 67, Kerkrade. Tel. 045-456963.

INKOOP alle merken auto's vanaf ƒ 500,- tot ƒ 30.000,-. Tel. 045-427671

TALBOT Horizon '81, 5-drs. APK 9-'91, ƒ 1.200,-. Tel. 046-751763

FIESTA 1100 '79. Beetje werk aan, prijs ƒ 1.000,-. Dahliastr. 1B Geleen

VW POLO GT, bwj.'80 APK, ƒ 1.850,-. Tel. 045-720951

MAZDA 323, bwj. '80, APK ƒ 1.650,- Tel. 045-720951.

SKODA 120 LS, 4-drs., '82 (kinderslotjes), 2e auto, APK, ca 85.000 km, leuke auto, loopt uitst., ƒ 1.500,-. Tel. 046-523619.

Te k. compl. auto-onderd. ALFA Guilletta 1800. Alles in topst., 40.000 km, pr. ƒ 300,-; Alfa Guilletta 1600 '82, APK 8-'91. Pittige auto, 100%, incl. alle res.ond., ƒ 2.500,-. Tel. 045-417094.

Te k. AUDI 100cc, 100 kw. automaat, '83, perf. st. ƒ 8.750,- incl. BTW. Kissel 46a, Heerlen. 045-723142.

BMW 520i, bwj. '83, nw. model, kl. zilvermet. km.st. 98.000, trekh., nwe. sportwielen met Perelli-banden, 1e eig. nwe. APK, in. st. van nieuw. Zien is kopen. ƒ 7.750,-. Tel. 045-323178.

Te k. van part. mooie BMW 318i, bwj. 3-'87, zwartmet., 2-drs., div. extr., km. 60.000 ƒ 25.000,-. 045-211526

Te k. BMW 323i turbo intercooling Cabriolet, bwj.'82, verlaagd, Recaro int., spoilers Top 250 km., iets aparts 045-712204. Evt. inr. mog.

BMW 316 1800 CC motor, 4-drs., radio, schuifdak, kl. zwartmetalic, 1987, 1e eigenaar, inr. mog. Autobedr. BOSCHKER, Heerlerweg 67 Voerendaal. 045-751605

Suzuki Alto '83; BMW 518i '86; BMW 318i '85; BMW 320i '85; BMW 520 '78; Ford Siërra combi CLD '88; Daihatsu Rocky Jeep '85; Peugeot 309 '86; Volvo 360 '83; Nissan Sunny coupé '89; Toyota Corolla Sedan S '87; Ford Siërra 2.0 GL '85; Audi 100D '83; Mitsubishi Lancer '84; Mercedes 300 D '82; Renault 9 '82; Porsche 924 '77; Ford Escort '79. Autobedrijf REUBSEAT, Op de Vey 47-49, Geleen. Tel. 046-744944. Uw adres APK keuring. Alle auto rep.

MERCEDES 190E t. '87 met stuurbekr., electr. ruiten, airco ƒ 34.000,-. Opel Kadett 1300 autom. '87, ƒ 16.500,-; Ford Siërra 2.0 Sedan 5-bak '88 met LPG ƒ 18.950,-; Opel Kadett 1300 club '87, ƒ 15.500,-; Ford Siërra 1600 '87 ƒ 16.950,-; VW Golf 1300 CL, '86 ƒ 14.500,-; Ford Siërra 1600 '85 ƒ 10.750,-; Audi 80S '87 en '88 v.a. ƒ 23.750,-; Volvo 244 ƒ 2.000,-; Ford Taunus 1600 '79 ƒ 1.500,-; Citroen BX '86 ƒ 8.750,-; Opel Kadett 1300, '81, ƒ 3.900,-. Met Bovag-garantie. Inruil en financ. Autobedrijf Weber Baanstr. 38, Schaesberg. Tel. 045-314175.

Fiat FIORINO gesloten bestel, nw. model, bwj. '86, km. st. 68.000, 1e eig. in st.v.nw. ƒ 3.950,-. Tel. 045-323178.

Fiat UNO 45, bwj. 1984, spec. uitv., APK. '92, ƒ 4.750,-. 045-751387.

Ford FIËSTA, bwj. '84. J. Wetenkamo, tankstation Brouwers, Heerlerbaan.

Ford ESCORT Van 1.6 D, 1986, ƒ 6.750,- excl. BTW. Kissel 46a, Heerlen. 045-723142.

Te koop Ford GRANADA 2.3, LPG, bwj. '82, i.g.st., kl. grijs. Tel. 046-526282.

ESCORT 1.6 XR3 '82 rood, voor- en achtersp., 5-bak, sportvlgn. 04499-5204.

Proficiat!

Mam, hoe ouder hoe gekker

Proficiat
met je 55ste verjaardag
kinderen en kleinkind

Angelique

Hartelijk Gefeliciteerd met je 16e verjaardag
Van je vriend G.G.

Volvo 440 DL, rood, 11-'89; Honda Civic 1.5 GL, inj., Sedan, wit '89; Opel Kadett 1.3. Club, 3-drs, rood, '89; Ford Escort 1.4CL, 5-drs, wit, '88; Mitsubishi lancer stationcar, 1.8, GL, diesel, beigemet. '88; Mitsubishi Colt 1.2 EXE, wit, '88; Volvo 340 GL 1.7, 4-drs, rood, '88; Citroën BX 19 TRS, Break, roodmetal. '88; Opel Kadett 1.6 Club, 4-drs, rood, '88; Volvo 740, GL turbo diesel Estate, wit, '87; Ford Fiësta diesel, wit, '87; VW Jetta 1.3 Elan, 2-drs, blauw, '87; Volvo 340 DL, 4-drs, groenmetal., '87; Volvo 360, 2.0, injection, grijs, 3-drs, '87; Volvo 340 DL automaat, 4-drs, groenmet. '86; Ford Escort 1.1.C 3-drs, rood, '86; Ford Scorpio 2.0C grijsmetal. '86; Citroën BX 1.4 blauwgrijsmetal. '86; Volvo 340 DL, automaat, 4-drs, wit, '85. Volvo A.KLIJN, de Koumen 7, Hoensbroek. 045-220055

INKOOP goede auto's, cont. geld. Joosten, Scharnerweg 3, Maastricht. 043-634978.

OPGELET! 500,- tot 50.000,- voor alle merken auto's. Schade of defect geen bezwaar. Tel. 045-723076 of 045-727742

Autobedrijf E. CUSTERS, Verl. Lindelaan 23, Oirsbeek Tel. 04492-5261. Wij bieden te koop aan: Golf 1.6 GLi Cabrio '80; BMW 316 '86 Porsche 928 autom. '80; Porsche 924 autom. '80; Mitsubishi Galant HB '89; Golf 1300 L, '80; Chevrolet Monza aut., '80; Skoda '82; Mitsubishi Galant '84; Opel Rekord 2.0 S autom. '81; Toyota Corolla HB diesel '84 Fiat Ritmo 60 L 5-drs. '86; Ford Taunus 1.6 L 4-drs. '81 Peugeot 305 diesel '82; Peugeot 305 '82; Mitsubishi Galant turbo-diesel '82; Ford Mustang 6 cyl. automaat '81; BMW 316 '81; Talbot Solara LPG '82; Volvo 343 automaat '79; Honda Civic 1.3 Sport vele extra's '83; Alfa Sud '80; Renault 9 GTS '84; Peugeot 305 GL '84; Suzuki GX 1000 coupé '83; Volvo 244 GL '80; Opel Ascona 16 S LPG '83; Mitsubishi Colt turbo '83; Renault 4 Bestel '83; Golf 1300 L '80; Hyundai 1.4 GL '83. Div. goedkope inruilers. Alle auto's met recente APK. Geopend ma. t/m vrij. 09.00 tot 19.00 uur. Zat 9-17 u. Inruil, fin. en garantie mogelijk.

Te k. Ford ESCORT XR3i, bwj. '83, i.z.g.st. Tel. 045-222543.

Te koop gevraagd LADA 2105 / 2107. Tel. 045-251557.

MAZDA GLX coupé 2.0, bwj. 8-'86, pr. n.o.t.k. Tel. 045-750746.

Te k. MERCEDES 230 E, bwj. '86, auto heeft alle extra's, vraagpr. ƒ 32.500,-. Tel. 045-723076.

Te koop MERCEDES 280 S, bwj. '81, geen 2e zo mooi, inruil mogelijk. Caumerweg 70, Heerlen.

MERCEDES 200 D, m. '82 in perf. st., ƒ 7.750,-. Inl. 045-455778.

MITSUBISHI Galant 2.0 GLX, bwj. '77, automaat met nw. motor, APK jan. '92, ƒ 750,-. Tel. 045-726726.

Opel REKORD 2 L op gas, bwj. '85, i.z.g.st., van particulier, ƒ 7.500,-. Tel. 045-251821.

Opel KADETT 13 S Berlina bwj. '81, pr. ƒ 3.500,-. 046-522689.

Te k. Opel KADETT, bwj. ... rood, zonnedak, tre... vern. inter. Pr.n.o... Vredesstr. 2, Kerkrade.

Te koop Opel KADETT, b... '80. Tel. 04455-1502, ... 18.00 uur.

Te koop Opel MANTA B ... E, '77, Injectie, 135 pk, Koni schokdempers en ... ƒ 2.500,-, i.z.g.st. Tel. 04... 518779.

Te k. Opel CORSA 1.3 ... bwj. 4-'89. Tel. 045-3103...

Opel KADETT 1.3 S, 5-d... Caravan, km.st. 87.000, b... '83. Tel. 045-220870.

Renault EXPRES 1.6 ... 1987, ƒ 6.750,- excl. BT... Kissel 46a, Heerl... 045-723142.

Te k. RENAULT 5 TL, b... '81, APK, vr.pr. ƒ 1.850 ... i.g.st. Heerlerweg ... Voerendaal

SAAB 900 GLE Sedan, ... drs., km.st. 90.000, bwj. ... i.z.g.st., ƒ 8.500,-. Tel. 0... 231073.

Te k. VAUXHALL Chev... L 1200, bwj. '78, zuinige ... to, APK '91, ƒ 550,-. ... 046-511631.

Te koop VW-JETTA, b... '84, nw.mod., 4-drs. ... 04493-1031.

Te k. GOLF 1800i GTI, b... '82, kl. groenmetal., ... APK, voor de liefheb... 045-729850.

Van Volvomedew. VOLV... 440 GL, wit, bwj. 18-1-... km.st. ca. 8.500, ... ƒ 23.800,-. 04498-58186.

VOLVO 340 diesel, 19... 110.000 km. ƒ 7.250 ... Kissel 46a, Heerl... 045-723142.

Te k. VOLVO 740 sept. ... 70.000 km., antracietme... lic, getint glas, elec. schu... dak, ƒ 24.900,-. Tel. 0... 222196/046-751666.

VOLVO 480 ES luxe uitv... ring, bwj. 8-'86, diverse e... tra's, kleur wit, z.g.a.nw. ... 046-746373.

LUCAR!!! kontant geld vo... Uw auto, direkte afwikkeling ... Tel. 045-456963.

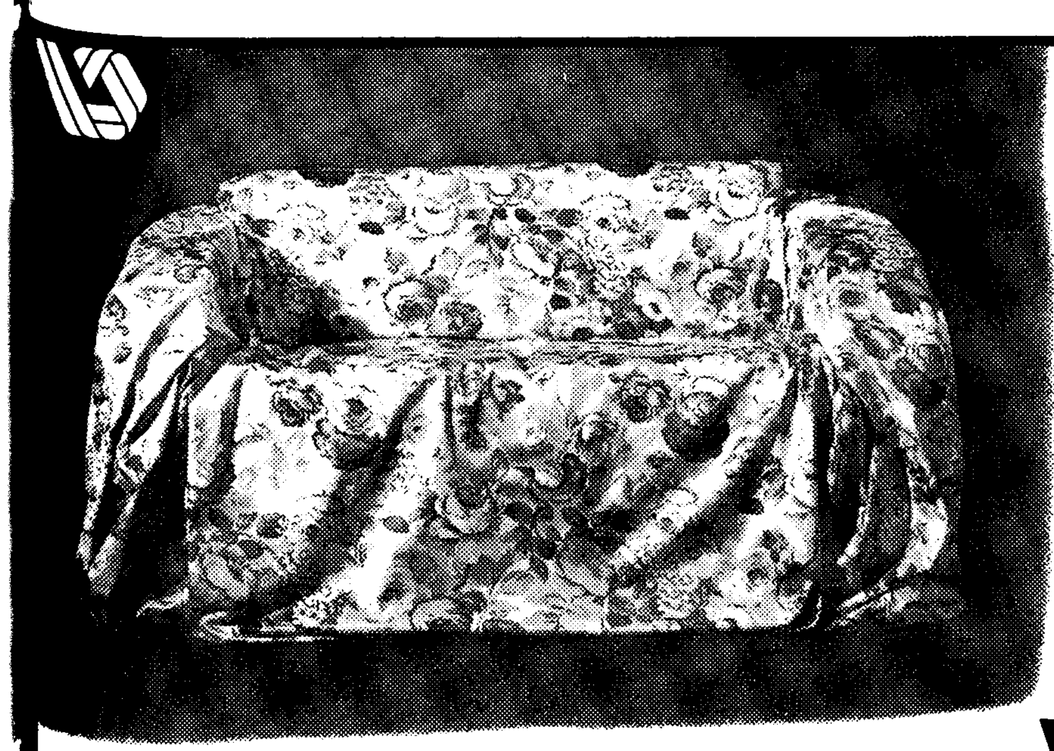
3 keer AUTOMATIC Fo... Escort '79 ƒ 1.500,-; V... Golf '80 ƒ 1.500,-; Renau... R5 ƒ 1.400,-. Allen AP... gek. tot '91 en i.z.g.st. T... 045-323178.

Wetzels Auto's Exclusie... MERCEDES 300 CE 24... aut. '90; Mercedes 380 SE... aut. '83; Mercedes 300 ... aut. 2x '86; Mercedes 250 ... '89; Mercedes 190 E ... '88; Mercedes 190 E aut ... Mercedes 230 TE aut. ... Mercedes 190 E 2.3 ... Mercedes 280 SE aut. ... Porsche 924 '80; Op... Omega 3.0i '87; Opel Kade... GSi '85; Porsche 924 ... extra's '83; Audi 80 LS ... Ford Siërra 1.6 Laser ... BMW 316i '88; BMW 52... aut. '82; BMW 728i aut. ... Jaguar 3.6 Souverein ... '87; Ford Siërra XR4iX4 ... Ford Escort 1.3 Bravo ... Chevrolet Camaro Z28 ... '85; Suzuki Carry bus ... Nissan Patrol 2.8 GRE ... Industriestr. 35, Sittard. Te... 046-510655.

ASCONA '79, ƒ 950,- Manta ... '79 ƒ 1.250,- Opel 2.0 ... ƒ 1.750,- Kadett ... ƒ 1.250,- BMW'79 ƒ 1.250,- ... Ritmo '80 ƒ 1.250,- Alles ... APK Tel. 04499-5204.

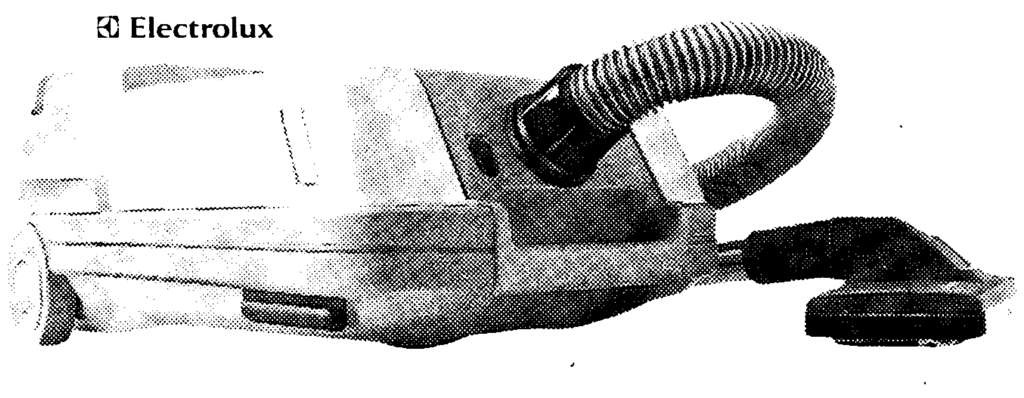
Wij geven het MEESTE voor uw auto! U belt, wij komen! 045-422610, ook 's avonds.

zie verder pagina 9

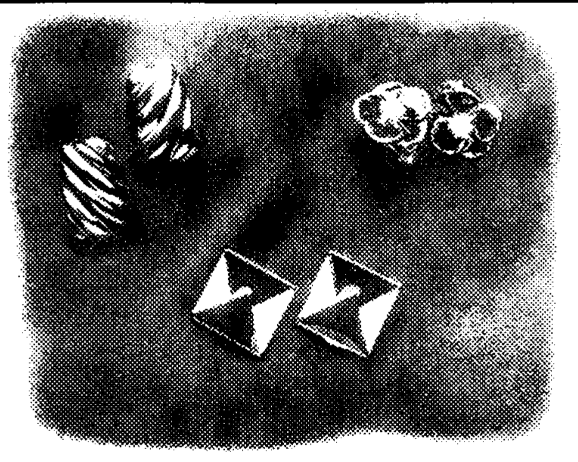

Ⓑ Ⓒ Sanderson meubelstoffen. Met kleine schoonheidsfoutjes. 140 cm breed. Keuze uit diverse dessins en kleuren. In linnen, satijn en gechintzte katoen. Per meter vanaf ~~39,-~~ nu **29,-**

Sanderson

Electrolux stofzuiger 2433. Ⓑ Ⓒ Met zuigkrachtregeling, uitblaasfilter en "stofzak vol"-indicator. Inhoud stofzak: 4½ liter. Rondom een stootrand. Opbergruimte voor bijgeleverde accessoires zoals combinatiemondstuk, 2 metalen zuigbuizen en buisklem en 2 stofzakken. Met automatische snoeropwinder. Van ~~299,-~~ voor **228,-**

Dicini basic oorbellen. Vele modellen. Nu per paar **5,-**

Dicini designer oorbellen. Ⓑ Ⓒ Vele modellen. Nu per paar **10,-**

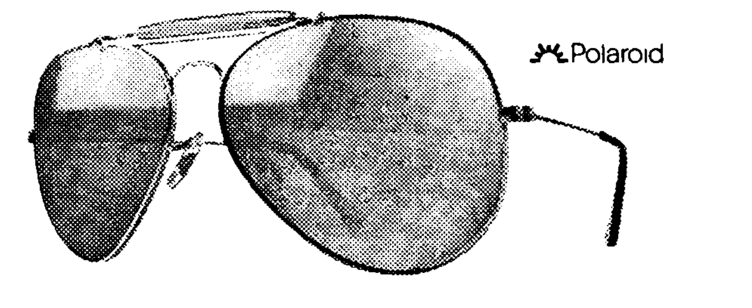
Sportschoenen. Diverse merken. Nu 25% - 40% korting.

KangaROOS · Nike · Lotto · adidas

Select matrassen. Ⓑ Ⓒ Van perfolatex. Onder andere in de maten: 80 x 190 cm. Van ~~589,-~~ voor **499,-**

90 x 200 cm. Van ~~739,-~~ voor **599,-** (Niet afgebeeld.)

V&D maakt schoon schip met grote merken.

Polaroid zonnebril. Piloten-model met "sweatbar polariserende" lenzen. Van ~~39,-~~ voor **25,-**

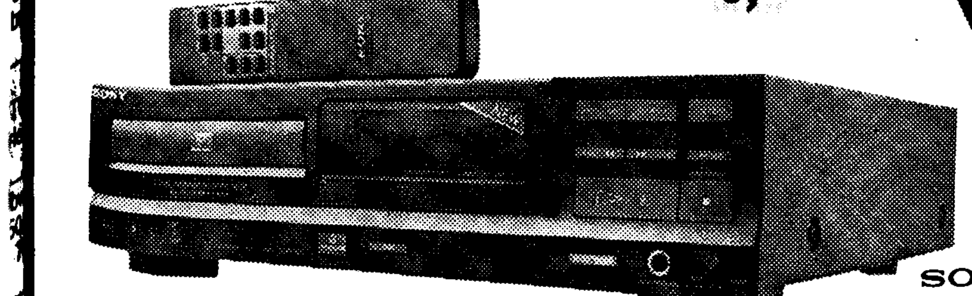
Ⓑ Ⓒ Egger vitrage met loodveter. Van 100% polyester. In wit. In 4 hoogten. Vanaf 150 cm. Vanaf ~~19,-~~ nu vanaf **16,-** EGGER

Ⓑ Ⓒ Sanderson gordijnstoffen. Met kleine schoonheidsfoutjes. 140 cm breed. Keuze uit diverse dessins en kleuren. In linnen, satijn en gechintzte katoen. Per meter vanaf ~~39,-~~ nu vanaf **29,-**

Sanderson

Philips VHS 120 HG. De nieuwe High Grade videoband van Nederlandse topkwaliteit met een speelduur van 2 uur. Nu **6,-** PHILIPS

Sony CD-speler. Ⓑ Ⓒ Met digitaal filter, 4 x oversampling en shuffle play. Continu afspeelmogelijkheid. Met regelbare hoofdtelefoonaansluiting. Inclusief afstandsbediening. Van ~~349,-~~ voor **298,-**

Massive buitenverlichting. Ⓑ Ⓒ **20%** korting op de totale collectie 1990. (Niet afgebeeld.) Massive

Chicco buggy. Lichtgewicht buggy met 5 standen. Rugleuning tot in slaapstand verstelbaar. Dubbele achterrem. Verstelbare zwenkwielen. Van ~~269,-~~ voor **199,-**

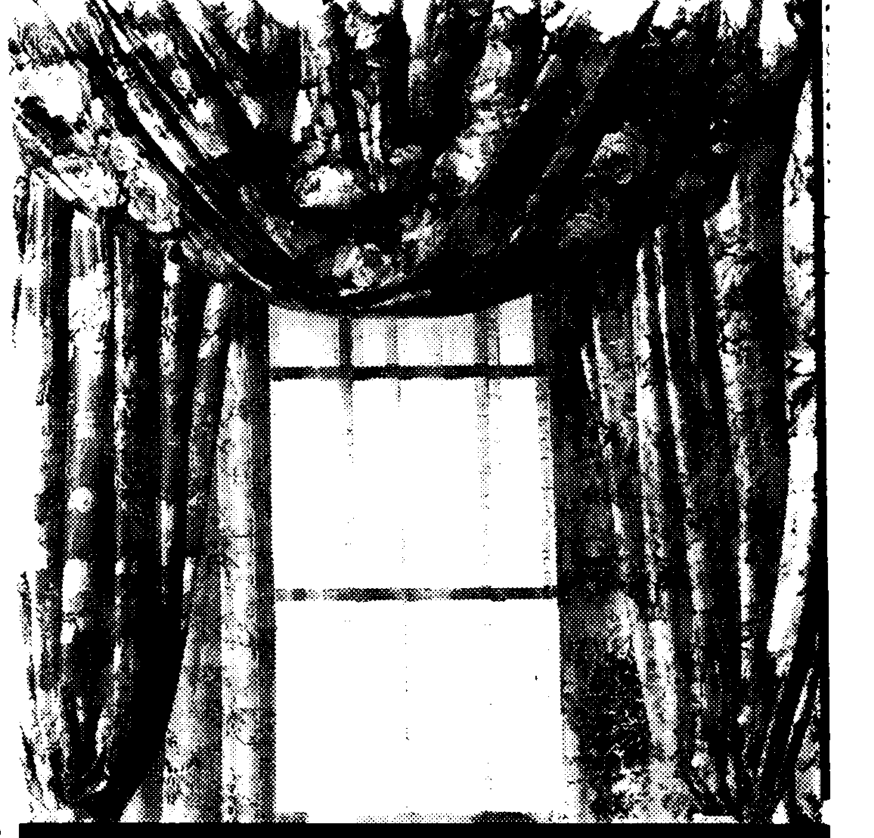
(Niet afgebeeld.) Voetenzak Chicco buggy. Van ~~89,-~~ voor **59,-**

NIVEA (Niet afgebeeld.) Nivea produkten. Crème à 400 ml. Van ~~8,95~~ voor **7,50**

Bodymilk en -lotion à 400 ml. Van ~~8,95~~ voor **7,95**

Zeep. 3 stuks à 125 gram. Van ~~3,25~~ voor **2,95**

Wintersportjacks en truien. Van diverse merken zoals Team 7, Digit, Campri, World Wide Sport, Sorry, O'Neill, Mistral en Fischer. Nu op onze ski-afdeling met kortingen vanaf **25%**

Cresta calculatorset. Bestaande uit een D31 bureaucalculator en een B60 compactcalculator, die zijn voorzien van een 12-cijferig display, percentage-toets, geheugen en standaardfuncties. Werken met lichtcellen en/of batterijen. Van ~~129,-~~ voor **89,-**

Origineel Jäger Blau-Saks servies. Onder andere: diep bord. Van ~~11,95~~ voor **6,-**

Kop en schotel. Hoog of laag. Van ~~10,95~~ voor **6,-** Vleesschaal. Van ~~32,95~~ voor **17,-**

Gebakschaal. Van ~~26,95~~ voor **14,-**

11475913

VROOM & DREESMANN

Aanbiedingen geldig zolang de voorraad strekt. De artikelen uit deze advertentie kunt u in alle vestigingen kopen. Artikelen waarbij Ⓑ of Ⓒ aangegeven staat, kunt u kopen in V&D-vestigingen waar deze letter bij de ingang is vermeld.
Maastricht is een Ⓒ-vestiging, Heerlen is een Ⓑ-vestiging, Sittard, Geleen en Kerkrade zijn Ⓐ-vestigingen.

Auto's

Te k. Alfa Romeo ALFETTA 2.0, bwj.'84, pas APK-gek., lu. velgen, centr.vergr., ƒ 2.950,-.Tel. 045-254025

DAIHATSU Charade Van diesel, plm. 62.000 km, kl. wit, '85, gr. kent., verbr. 5 ltr op 100km, wegenbel. ƒ 99,- p.jr., nieuwstaat. Koopje ƒ 5.900,-, inr. mog. Autobedr. Boschker, Heerlerweg 67 Voerendaal. 045-751605.

FIAT 127 okt. '984, 1e eigenaar, 5-bak, 1e lak, kl. blauw, nieuwst. ƒ 3.250,-. Inr. mog. Autobedr. Boschker, Heerlerweg 67, Voerendaal. Tel. 045-751605.

Te k. Ford FIËSTA 1100 CL ƒ 8.300,-. bwj. '85. Tel. na 19.00 uur 045-725587.

Ford ESCORT 1.3 Laser, bwj. '84, zilvermet., prachtige auto, ƒ 6.500,-. Tel. 04498-52479.

Zeldzaam mooie ESCORT, type 1.3, '83, alle extra's. Kerkraderweg 166, Heerlen.

Te k. Ford ESCORT GL, i.z.g.st., bwj. '81, 90.000 km, pr. ƒ 3.500,-. Tel. 046-372469 na 18.00 uur.

Te k. Ford GRANADA 2.3, bwj. '83, APK '92, pr. ƒ 5.500,-. Tel. 045-310973.

Te k. Ford FIËSTA, bwj. '81, vr.pr. ƒ 2.600,-. Tel. 045-327270.

Te k. weg. omst. Mitsubishi COLT, z.g.a.n., bwj. '88, 20.000 km. Te bevr. Linnestr. 10, Geleen.

Te k. Opel KADETT, bwj. '77 APK 8-'91, i.g.st., vr.pr. ƒ 850,-. Tel. 045-411137.

Te k. Opel MONZA 30 E, bwj. 6-83, i.z.g.st., ƒ 9.250,- inruil mog. 045-316940.

TOYOTA Land- Gr TD H.top bwj. 9-'88, vele extra's, vr. pr. ƒ 35.000,-. Tel. 045-231750 v.a. 16 t/m 20.00uur.

Sloopauto's

De HOOGSTE prijs voor uw loop-, sloop- en schadeauto's. Tel. 045-254081

Te koop gevr. sloop- en SCHADE-AUTO'S de hoogste prijs van Limburg. Tel. 046-519637/046-512924

Te k. gevr. SLOOP- en schade auto's, tev. in- en verkoop gebr. auto-onderd. A. Körfer. Tel. 045-229045.

Te k. gevr. loop-, sloop- en SCHADE-AUTO'S. Ik betaal de hoogste prijs in Limburg. Tel 045-254049.

Te k. gevr. SCHADE- sloop- en loopauto's, en verkoop gebr. auto-onderdelen Joep Wolters. Tel. 045-411480.

Onderdelen/acc.

Te koop goede gebr. AUTOBANDEN, met garantie. Passartweg 39, Heerlen. Tel. 045-222675.

AUTO-RADIO merk Mac Audio MX 20, ½ jr. oud, nw. pr. ƒ 1.400,- pr.n.o.t.k. Tel. 045-313971, na 15.30 uur.

Wat VERKOPEN? Adverteer via: 045-719966.

(Brom)fietsen

Koop of reserveer fiets of bromfiets nu nog voor oude prijs tot 31 jan. Bromfiets va. ƒ 1.099,-. Financ. mog. va. ƒ 40,- p. mnd. Rens JANSSEN, Ganzeweide 54, Heerlerheide, 045-211486.

Te k. VESPA SI kl. blauw, incl. all-riskverz. 7 mnd. oud, nw.pr. ƒ 1.900,- vr.pr. ƒ 1.200,-. 045-312354.

Te koop Puch MONZA 4 gang, z.g.a.n. Pr. ƒ 600,-. Tel. 045-460516.

Vakantie

Te huur; STACARAVANS op camping aan zee (Zld./Walch.). Inl. 01181-1882 (na 17 uur)

Caravans

TOURCARAVAN te koop gevraagd. Tel. 045-727742 b.g.g. 045-723076.

Uw auto, huis, bankstel enz. VERKOPEN? Met foto op LD-TV. Bel voor info 045-739296/97.

Te koop weg. omst.heden BULLTERRIËR, reu, 14 mnd., met stamboom. Tel. 045-224932.

Te k. AQUARIUM 60x60x60 ƒ 100,-, met toebehoren ƒ 150,-. Tel. 045-411137.

Te koop jonge HONDJES, 6 weken oud, ƒ 50,- per stuk. Tel. 045-273326.

Dierenartsenpraktijk Nuth ook in '91 laagste prijzen, ENTINGEN va. ƒ 20,-. Tel. 045-244247.

Opleidingen

examengarantie

Opl. basiskennis boekhouden, praktijkdipl. boekhouden met examengarantie! MBA en SPD. Info en gratis prospectus? bel Limburgse SPD-Opleidingen, S. Brouwers, 04408-2304.

ANWB en Bovag erk. auto- en motorrijschool WISCHMANN & Zn, Europaweg-Zuid 340, Ubach over Worms. Tel. 045-321721. Voor alle rijbewijzen en alle chauffeursopleidingen, vrachtautolessen in DAF 95 of DAF 2800 SpaceCap.

Chauffeursopleiding CCV-B goederen- en personenvervoer. Start cursus 12-1-'91. AAanmeld. nog mogelijk. Betaling in 4 termijnen. Opleiding door vakkundige leerkracht. Verkeersschool ARNOLDUSSEN, Hoogstr. 201, 6373 HT Landgraaf. Tel. 045-311631.

Huw./Kennism.

ALLEENSTAANDE: heden gezellige dans- en contactavond met DJ Richard in Chalet Treebeek. Toegang boven 25 jaar, legitimatie verplicht. Het bestuur.

Heer, 54 jaar, geen bartype, z.k.m. leuke spontane VROUW voor een eerl. relatie. B.o.nr. B-6847, LD, Pb. 2610, 6401 DC Heerlen.

Bar/Dancing HELIPORT, iedere donderdag, zaterdag en zondag gezellig dansen. Aanv. 20.00 uur. Achterkant Eurohal, Griend 9-11, Maastricht. Tel. 043-219704

Bel de Vakman

NEW LOOK BV Schaesberg. Gevelreiniging, uitkappen, voegen, steigerverhuur. Tel. 045-312154 of 045-312709.

RIOOL-SERVICE ontstoppen van rioleringen. Ook reparatie en inspectie. Tel. 045-414890

Voor al Uw wand- en VLOERTEGELWERK. Bel 045-227028.

Voor al uw METSELWERK en/of voegwerk. Bel 045-415222 voor een vrijblijvende offerte!

Diepvries en KOELKAST-REPARATIE zonder voorrijkosten. Bel Geleen 046-745230 service binnen 24 u.

OPRITTEN en terrassen in klinkers of sierbestrating. Ook tuinaanleg 045-423699

Wonen Totaal

Rotan Rentenaar

Ten Esschen 26, Heerlen bij tennishal. Maandag gesloten
OPRUIMING showroommodellen rotan en manou meubels

20%-50% korting

KWALITEITSKEUKENS, topkwaliteit voor een normale prijs. R/J Handelsonderneming, Stationstr. 294, Nuth. Tel. 045-242602.

Te k. gevraagd ANTIEKE meubels etc. P. Cortenraad, Riemst (B) 09-3212261156

Te k. voleiken SALONKAST, 3 elementen (donker) lxh 2.50x2.00, z.g.a.n., vr.pr. ƒ 1.850,-. Tel. na 18.00 uur 045-441063.

Te koop massief eiken EETHOEK, tafel en 4 stoelen (donker), vr.pr. ƒ 1.500,-. Na 18.00 uur 045-441063.

Te koop INBOEDEL. Tel. 043-476353, na 20.00 uur.

Te k. KOELKAST Zanussi 140 L. z.g.a.n. Te bevr. tel. 045-253103 na 19 uur.

Te k. noten KAST, hxbxd 200x360x45, pr.n.o.t.k. Tel. 045-254870 na 14.00 uur.

Te k. stoffen 2-zits BANKJE, licht gekleurd bloemmotief, 2 jr. oud. Tel. 045-271923.

Zoekt U 2e hands MEUBELS ook antiek. Kouvenderstr. 208 Hoensbroek.

Te k. modern WANDMEUBEL, bankstel, salontafel, wegens samenwoning. Tel. 045-230276.

IJSKAST ƒ 95,-; gasfornuis ƒ 95,-; diepvries ƒ 190,-; wasaut ƒ 250,- 045-725595

Computers

STUNT! Turbo XT met 640 kb en keyboard ƒ 650,- excl. BTW. VGA monitor met VGA kaart ƒ 375,- excl. BTW. H.R.C. 04750-11131.

Te koop PRINTER Seikosha SP 1600 AI matrix 9 naalds (100% IBM comp.), pr. ƒ 200,-. Tel. 045-215950, na 18.00 uur.

Met een PICCOLO in het Limburgs Dagblad raakt u uw oude spulletjes 't snelst kwijt. Piccolo's doen vaak wonderen... Probeer maar! Tel. 045-719966.

(Huis)dieren

Zaterdag 12 januari a.s.

grote vogelmarkt

in Makado-Beek (toegang gratis).

Honde-, kippen- en KONIJNENHOKKEN vanaf ƒ 195,- Houtbouw Ubachs, Eygelshovergracht 39, Kerkrade-Tel. 045-460252.

Golden RETRIEVER pups geboorte plm. 15 jan. met stamb. etc, 04132-64736.

Te koop gevraaagd PAPEGAAIEN, Kakatoes en Ara's Tel. 046-375359.

Te k. wegens omstandigheden YORKSHIRE TERRIER en Shih-Tzu. 043-478587

Te k. Perzische KITTENS met stamboom. Na 16.30 uur tel. 045-722795.

Te k. een BOUVIER, teef, 2 jr oud met papieren,. lief voor kinderen, geschikt voor dresseur. Tel. 045-231691.

West Highland WHITE-TERRIERTJES en Maltezertjes, met prima stamboom. Tel. 04104-93676.

Te koop gestroomlijnde BOUVIER, 2 jaar oud. Tel. 043-437138.

Radio e.d.

Kom nu profiteren van onze

massale magazijn verkoop

Koelen-vriezen-wassen-hifi-stereo-kleuren-tv-video's etc.

Witte Hal Sittard

waar nieuwe, licht beschadigde of overjarige apparaten uit de Horn winkels worden verzameld en verkocht tot liefst

60% korting

Elke dag nieuwe aanvoer elke dag superlage aanbiedingen

Hier enkele voorbeelden uit onze duizenden koopjes:

Pioneer Musiccenter
S2200 2x 35 Watt geen ƒ 1.139,- of ƒ 758,- maar
ƒ 398,-

CEC Platenspeler
ST 210 geen ƒ 329,- of ƒ 148,- maar
ƒ 78,-

Multitech portable KTV
8238 met afstandsbediening geen ƒ 758,- of ƒ 498,- maar
ƒ 348,-

JVC versterker
AX 222, 2x 30 Watt geen ƒ 398,- of ƒ 198,- maar
ƒ 98,-

en nog veel meer!

Witte Hal Bergerweg 51-53 Sittard

(Industrieterrein Bergerweg) Tel. 046-518162.

Zonnebanken/Zonnehemels

Zonnehemels!

10 lamps superbruiner met snelbruinlampen, ventilator, en in hoogte verstelbaar statief, nu ƒ 40,- per maand. Tevens showmodellen met hoge kortingen bij

Van Erp

Sittard, Limbrichterstraat 18. Tel. 046-513531.
Kerkrade, Hoofdstraat 12. Tel. 045-456999.

TV/Video

KLEUREN TV grote sortering vanaf ƒ 75,-; nwe. KTV vanaf ƒ 25,- per maand. Radio TV van Voorst, Ganzeweide 48 Heerlerheide. 045-213879.

Goede KLEUREN-T.V's, zeer grote sort. Philips grootb. v.a. ƒ 125,-. Reeds 25 jaar het juiste adres. T.v. occ. Centrum Geel, Grasbroekerweg 25, Heerlen, tel. 045-724760.

Te k. KLEUREN TV beeld 15 cm, aansluiting voor video, centrale antenne, adapter en kabel voor auto, 3 mnd. oud, ƒ 300,-. Tel. 046-580659.

Kachels/Verwarming

Kachels, inzethaarden, gaskolen-hout. Gratis geplaatst. Nieuw en gebruikt. De KACHELSMID, Walem 21, Klimmen. Tel. 04459-1638.

Te koop GASHAARD en gaskacheltje t.e.a.b. Tel. 045-418986, na 17.00 uur.

Uitknippen! te k. ANTRACIETKOLEN 3 en 4, ƒ 17,50 p.z. à 37½ kg., per ton gratis thuisbezorgd, 045-319784

Muziek

PIANO'S huur met kooprecht van ƒ 65,- tot ƒ 200,- p.m. Gratis transport. Alle merken gebruikte piano's ƒ 450,- per jaar. Van Urk, Westersingel 42, R'dam. Tel. 010-4363500.

Te koop Yamaha electr. ORGEL midi, 3 jr. oud, pr.n.o.t.k. Tel. 045-225543.

PIANO te koop merk Lindner. Tel. 045-311923.

Te k. BASGITAAR Peavey 4-sn. actief. 2jaar oud. In perfecte staat ƒ 800,-.Tel. 046-580659.

Huish. artikelen

Te koop VAATWASSER Miele type G 575 SC. Tel. 045-440558.

Overcompleet elec. FORNUIS, i.g.st. pr. ƒ 400,-. Tel. 045-327434.

BANDRECORDER Philips N4506 Magno-Control. Hifi Dolby met enorm. mog. studio-mod., groot bed. paneel, 18 cm. sp. incl. 20 Discobanden ƒ 500,- 045-417094

Kunst en Antiek

Te k. gevraagd ANTIEKE meubels etc. P. Cortenraad, Riemst (B) 09-3212261156

Te koop gevr.

Voor al uw oude METALEN. Frans v.d. Loop Recycling/Methaalhandel, Kissel 12-14, Heerlen 045-726392

Te k. gevr. ROMNEY-LOODSEN, Nissenhutten en units. tel. 01891-15603 of 18368.

TE koop gevr. kleine OLIEHAARD moet z.g.a.n. zijn. TEl. 045-273326.

Diversen

Gebit gebroken? TANDTECHNISCHE praktijk voor nieuwe gebitsprotheses en reparaties. Hoonhout Akerstr. Nrd. 328, Hoensbroek. Tel. 045-228211

Te k. Abbidick 30 DRUKPERS, in prima staat, ƒ 950,-. Rockmart, Kissel 46a, Heerlen. 045-723142.

Carnaval

Te h. echte KOETS (Jan Plezier) met 2 paarden voor optocht. Cap. max. 18 pers. Tel. 045-227684

Te k. CARNAVALSGROEP plm 40 pers., prinsegarden ƒ 650,-. Tel. 04493-1365.

06-lijnen

Veel mensen vonden via ons een vaste relatie! Bel onze

Provincieboxen

en maak kennis met mensen uit uw eigen omgeving. Bel 06- 320.330. en daarna voor Groningen 23, Friesland 24, Drenthe 25, Overijsel 26, Gelderland 27, Utrecht 28, N-Holland 29, Z-Holland 83, Zeeland 85, Brabant 84 en Limburg 86. Succes! 50 ct p/m

Ria wil graag thuis gebeld worden voor een gratis

Sexgesprek

Info: 06-340.320.55 - 50 ct p/m

Zoek je een hete meid?

06-320.320.55.......Live Afspreeklijn (50 ct.p.m.)

Tropische verrassing. De lekkerste van Nederland! 06-320.350.61 -50 ct p/m

Gay voor twee Limburg. Maak vrienden in je eigen omgeving! 06-320.329.80 50 ct p/m

Men Only luister hoe dit meisje u via de telefoon kan verwennen! 06-320.350.68 - 50c/m

Bisex Linda Geniet van 2 kanten 50 c/pm **06-320.320.14**

Bel nu Lenie voor een gratis gesprek. privé/anoniem. Ook SM & Uro. 06-320.324.96 (50 cpm

Grieks!! Taboe-Vanachter-Taboe 50 ct p/m 06-320.320.62

Donker meisje krijgt les van een rijpe vrouw 50 ct p/m 06-320.323.24

ah Top S&M ah Genot 50 ct p/m AH 06-320.331.13 AH

Rijpe Claudia traint haar **Buurmeisje** 50 ct p/m 06-320.320.37

...Lady Bizar... Hete schokkende SM-sex 50 ct p/m 06-320.324.68

Ze is 28. Mooi en lenig. Alleen hoge hakken en nylons. En haar hartstocht... vastgebonden 50 ct p/m **06-320.340.75**

Lesbisch De vrouw betrapt een mooie blonde meid die heel ondeugend is. Straf en Liefde 06-320.340.55 - 50 ct p/m

Een hete sensatie voelt ze, als ze met enkel haar nylons aan door die 2 mannen de trap op wordt gestuurd... **06-320.340.41** 50 ct p/m

Life S.M geeft een huiverende emotie als Dory zich onderwerpt aan de man die Grieks van haar eist **06-320.340.33** 50 ct p/m.

De stoute jongen die zijn mooie vriendin begluurt als ze een tangaatje past krijgt van haar op zijn blote.... **06-320.340.22** 50 ct p/m.

Homo Als Nel de deur uit is leert Frits van Robby wat ECHT waanzinnig genieten is... 06-320.340.11 - 50 ct p/m

Tina's heetste droombeeld, komt uit. Vastgebonden bij 2 sterke knullen die allebei Grieks bij haar doen!!! **06-320.340.01** 50 ct p/m

2 Jongens voor oud papier. Sandra laat ze binnen. Ze lopen de trap op, en boven krijgen ze woeste....Sex!!! **06-320.326.73** 50 ct p/m.

Naar Spanje. Angeliek beseft te laat het gevaar. Als ze die man binnenlaat met enkel haar koordslipje aan. 50 ct p/m **06-320.326.72**

De man van Helen kijkt toe, als ze van zijn beste vriend diepgaand haar eerste Griekse Sex leert verdragen **06-320.326.71** 50 ct p/m

De Super-contactenbox De eerlijkste, eenvoudigste en snelste weg naar sexvrienden en vriendinnen. Probeer het maar op 06-320.324.30. Trouwens als je nog andere verlangens hebt dan is er de beste, de heetste Box van NL. 06-320.328.29 - 50 ct p/m

Lifesex. Donkerblonde Ellen ondergaat de verlangens van 2 knullen terwijl 2 paren toekijken. **"En nu Grieks!!"** 06-320.321.32 - 50 ct p/m

De Wip in Box heet zo omdat er heel wat ge... wordt op 06-320.324.60, leuk toch? Trouwens, de Lijfsexbox daar durven ze ook en...jij mag best meedoen op 06-320.324.90 - 50 ct p/m

Met het gespierde sportvriendje wordt het voor Martine **eindeloos ... en** zo vaak achter elkaar!! 06-320.321.30 - 50 ct p/m

De Rosie-relatielijn Voor modern sexcontact op 06-320.324.50 - 50 ct p/m hoor je wensen van paren en dames. In Rosie jan. zie je hun naakt foto's.

Mevrouw beleeft het eindeloos met haar lesbische vriendin, als het naakte meisje laat merken dat ze ook wil....50 ct p/m **06-320.330.52**

Ze heeft er niets onder aan. Een jongen trilt als de badjas van haar schouders glijdt Dan mag hij.....??? 50 ct p/m **06-320.330.51**

S.M. Helga's totale onderwerping geeft haar een heerlijke sensatie. Ondersteboven met gespreide benen ondergaat ze.... 06-320.330.61 - 50 ct p/m

Slanke dijen. Jarretels en nylons. Mevrouw kleedt het nieuwe meisje aan en ... uit. **Nu je slipje nog.** 06-320.330.19 - 50 ct p/m

De nieuwe **Life-Line.** Voor een gesprek apart met Chantal. De operator helpt u verder. Chantal, blond en sexy op 06-320.327.88 - 50 ct p/m

Het leven begint bij 40. Ook het sexleven. Op **de 40plus-Box** fijn en ongedwongen met leeftijdsgenoten. 06-320.327.28 - 50 ct p/m

Buurvrouw Chantal en haar hete buurjongens **Live-sex** Bel 06-320.326.01 (50 cpm)

Voorover over de motorkap is ze 'n brok sex. Buiten moet hij het zo met haar doen ... **Doe het! Grieks** 06-320.329.22 - 50 ct p/m

De mooiste/de heetste dames hoor je bij **sexkontakt** Bel 06-320.328.02 (50 cpm)

Blonde Natasja doet het met 2 buurjongens. Bel 06-320.330.98

Bi-sex voor twee, direkt apart met een heet meisje of een lekkere jongen, ook trio!! 06-320.330.91 (50 cpm)

Bea betrapt de knul van de buren als hij haar begluurt, Kom maar es binnen jij. Over de knie en dan naakt. (50 ct p/m) **06-320.326.93**

Direkt afspreken met een hete meid! **Tippelcomputer** 06-320.330.79 (50 cpm)

Voor Piccolo's zie verder pagina 20

Debetz

Ook vandaag "lange donderdag" bent u tot 20.30 uur van harte welkom.

„Sirmione" hoek-zitgroep

in vlot design. Stalen onderliggende vering en een solide veren binnenwerk garanderen een optimaal zitcomfort. De chique bekledingsstof is uiterst gemakkelijk te onderhouden en zeer robuust.

Hoek-zitgroep, bestaande uit 3-zits bank, 2-zits bank en fauteuil.

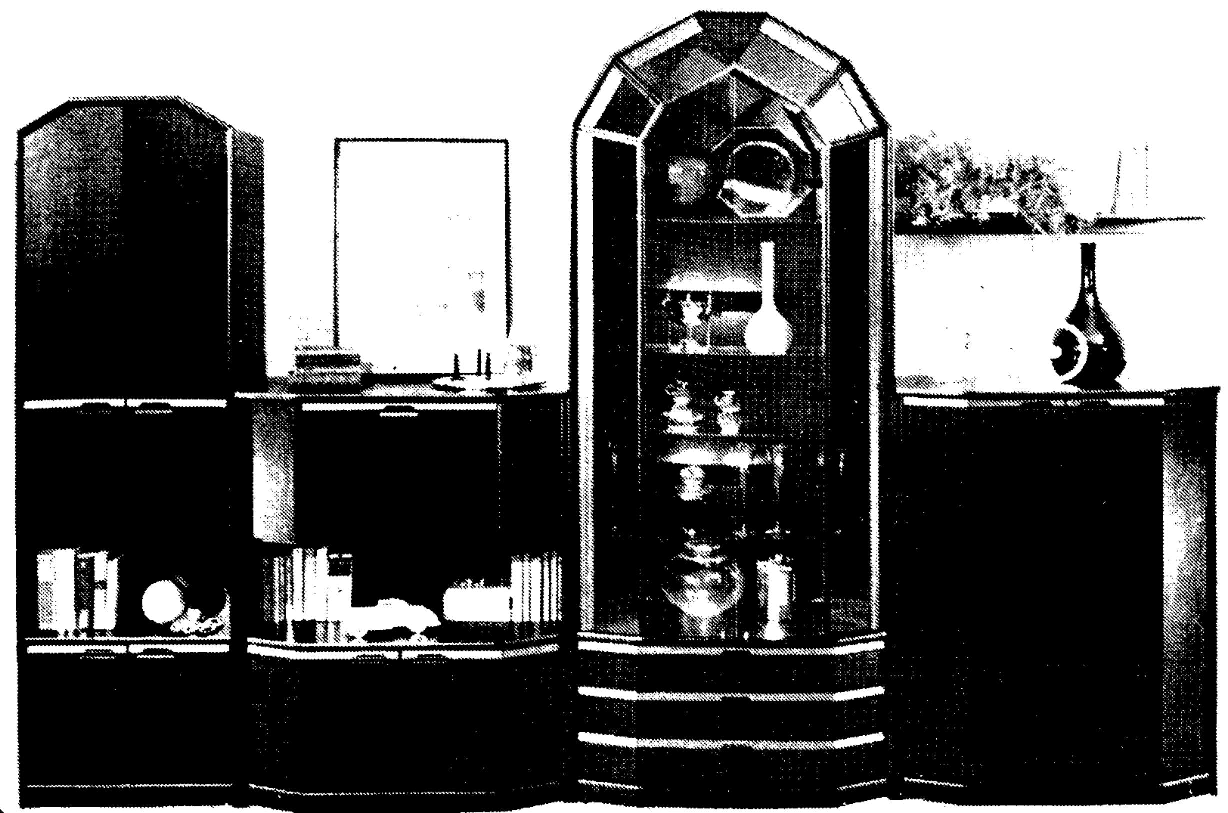
1798.- compleet

„Catania" hoek-zitgroep

met zwarte echt leren bekleding. Solide binnenwerk en vering. Voor heerlijk, comfortabel relaxen, bestaande uit: **3-zitter, 2-zitter en fauteuil.**

compleet **2998.-**

„Siena" aanbouwwand

oppervlak in kunststof essenimitatie, kleur zwart met verlichte glazen vitrine. B/H/D 330/219/47 cm.

1695.-

„Colorado"

het top-zitmeubelprogramma met het allerbeste zitcomfort op een veren binnenwerk. Met de vele elementen, leerkwaliteiten en kleuren kunt u eindeloos combineren.

„Colorado" hoek-zitgroep, bestaande uit een bank, hoekelement en 2-zits aanbouwelement. Bekleed met auberginekleurig leer (zonder draaifauteuil).

	Fauteuil	2-zits bank	3-zits bank	2-zits bank + arml.	Hoek-element	2-zitter + arml.
	8101 cm	148 cm	198 cm	129 cm	106 cm	183 cm
PG 1	998,-	1298,-	1498,-	1236,-	818,-	1279,-
PG 2	1149,-	1498,-	1698,-	1398,-	935,-	1479,-
PG 3	1229,-	1646,-	1878,-	1577,-	998,-	1598,-

Prijsgroep 1: Zurver zacht Anilineleder, natuurlijk en aktief ademend

Prijsgroep 2: Hoogwaardig Amilinetader, soepel en vlekbestendig

Prijsgroep 3: Exclusief, superzacht leder van topkwaliteit, extreem slijtvast en vlekbestendig

Alle prijzen in DM.

3333.-

„Colorado" draaifauteuil

998.-

„Pisa" hoek-zitgroep

Geheel passend in deze tijd en van uitstekende kwaliteit. Voor een comfort dat boven het gemiddelde ligt, zorgt onderliggende stalen vering en een veren binnenwerk. Verkrijgbaar in vele typen en soorten bekleding. **Hoek-zitgroep, bestaande uit 3-zits aanbouwdeel, hoekelement en 2-zitter**

compleet (zonder fauteuil)

1798.-

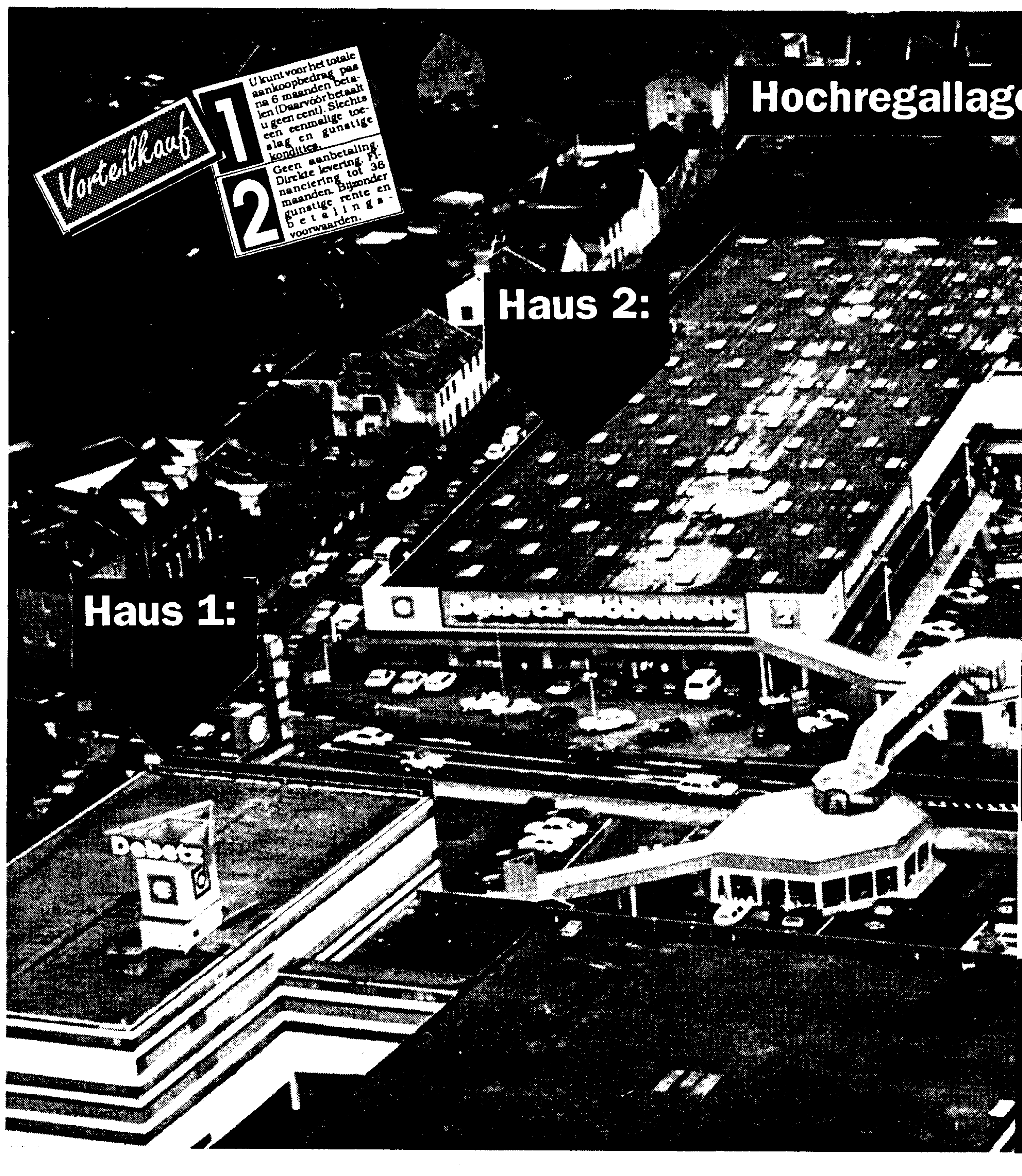
„Pisa" de passende fauteuil

498.-

Let op:

Alle grensformaliteiten worden geheel door ons verzorgd ... en ... 4,5% BTW-verschil krijgt u van ons

CADEAU

Debetz

Koopcentrum

P Hunderte Parkplätze direkt vor den Häusern

Herzogenrath · Voccart-Neu-Kohlberger Straße
Tel.: (02406) 840 · Geschäftszeiten: Mo. - Fr. 9.30 - 18.30 Uhr durchgehend, langer Donnerstag 9.30 - 20.30 Uhr
Sa. 9 - 14 Uhr, 1. Sa. im Monat 9 - 16 Uhr

INTERTEST

BERBER TAPIJT

- 100% Zuiver scheerwol
- Jute rug
- Gratis leggen
- Goedkoper kan onmogelijk!

Elders 229,-
Onze prijs
179.-

WINTER-UITVERKOOP

desso
BOUCLÉ KAMERBREED TAPIJT
Voor deze prijs vliegt het de deur uit
- Jute rug

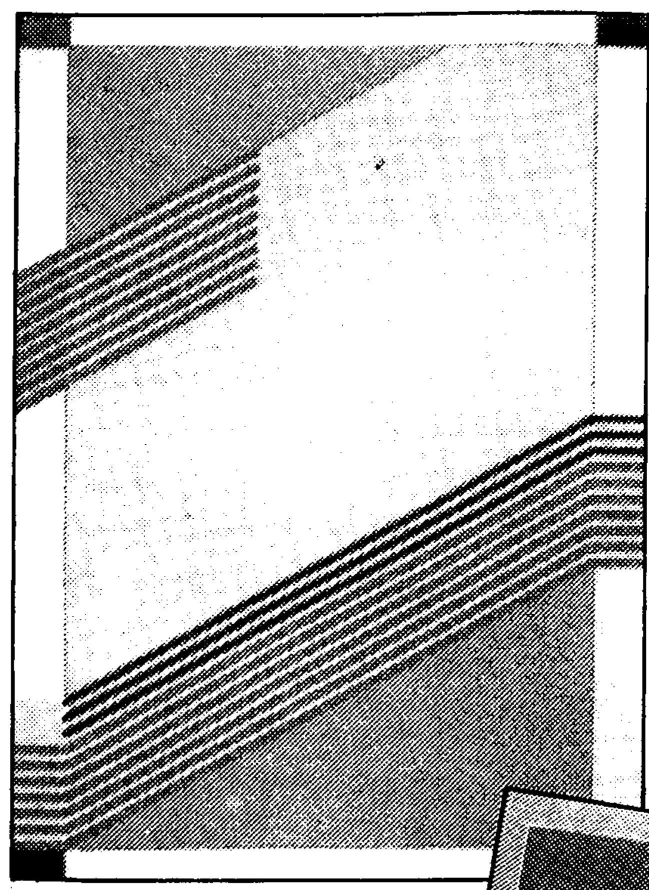
Normaal 109,- Nu **79.-**
Gratis leggen

louis de poortere
VELOURS
Probeer dit prachtige tapijt maar eens goedkoper te krijgen.
- Schitterende gemêleerde kleuren

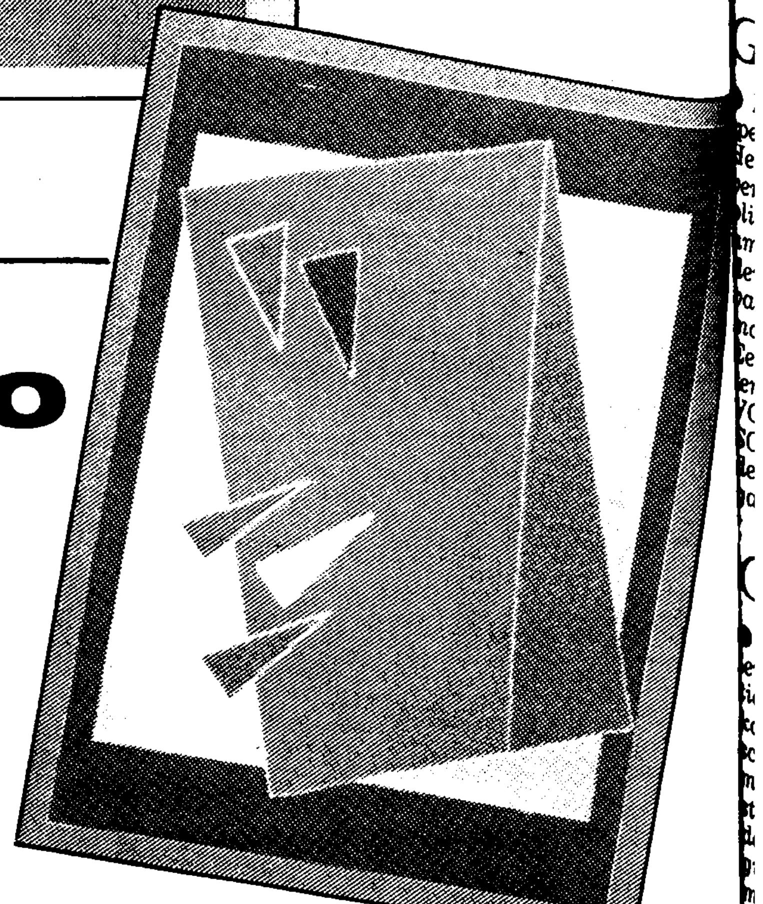
Elders 169,-
Onze prijs **119.-**
Gratis leggen

NIEUW
desso
EFFEN FRISÉ TAPIJT
- Jute rug
- 13 Schitterende uni kleuren
- Gratis leggen

Onze introduktieprijs nu slechts **155.-**

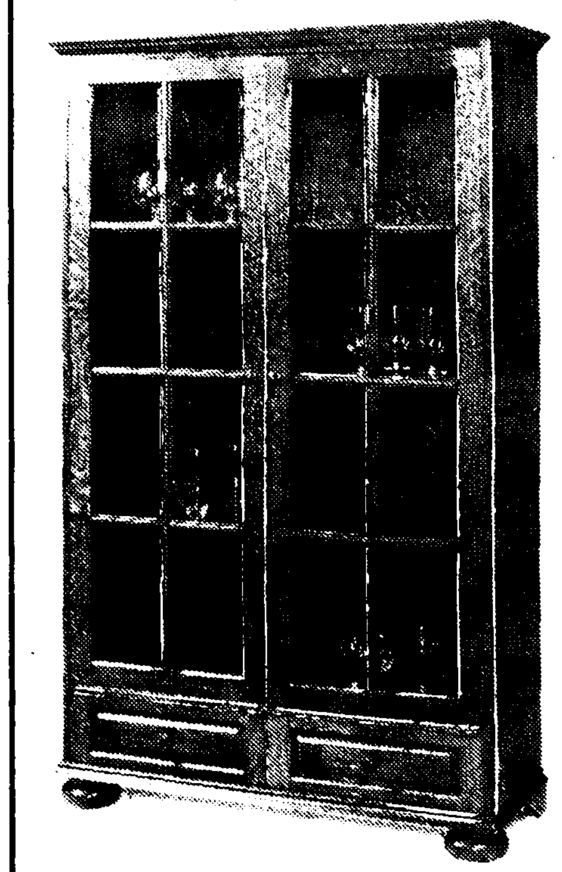
louis de poortere
KARPETTEN
Moderne dessins
Hele voorraad
½PRIJS
170x240cm. van 590,-
Nu zelfs al voor **295.-**
200x300cm. van 1050,-
Nu al voor **525.-**

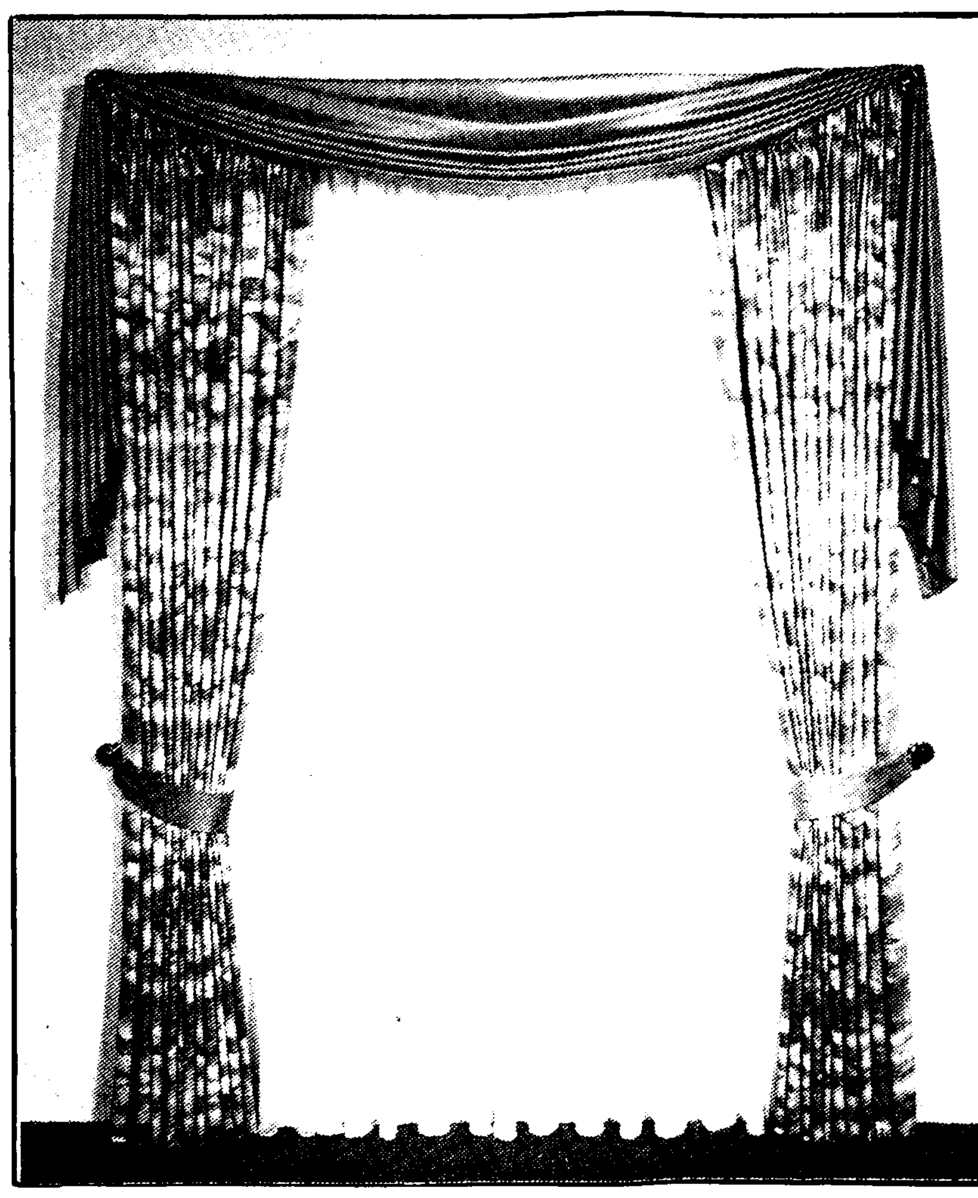
desso
KARPETTEN
Honderden
Studio Design karpetten
Nu met **50% KORTING**
Dit komt nooit meer!

2½ + 2-ZITS BANK **950.-**
Deze prijs is haast ongelooflijk Kompleet

LUXE EIKEN VITRINEKAST
Normaal 1190,- nu **695.-**

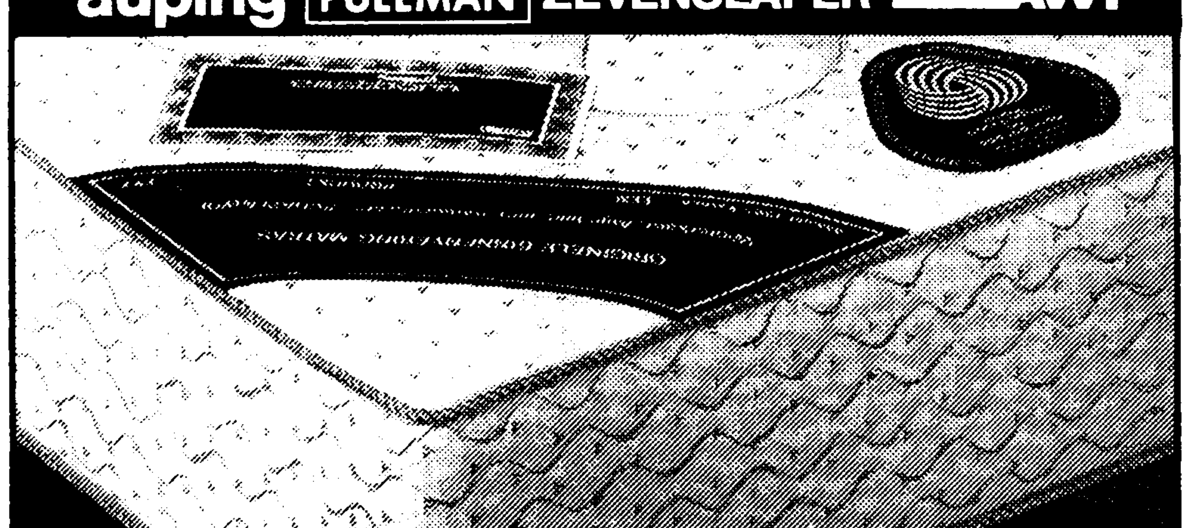
VITRAGES „BOULARD GRANDE LUXE"
Deze afgebeelde franse transparant vitrage met loodveter bij ons nu voor
½PRIJS
150cm hoog van 26,50 voor **13.25**
210cm hoog van 37,50 voor **18.75**
270cm hoog van 48,50 voor **24.25**

CHINTZ EN SATIJN STOFFEN
Honderden rollen méér dan
50% KORTING **13.90**
stoffen van 39,50 nu v.a.

COUPON ROLLEN OVERGORDIJNEN **10gld.**
B.v. voor uw voordeur

RESTANT ROLLEN VITRAGES
Uitlopende dessins. Diverse hoogtes
Uitzoeken. Te gek!
Zelf afmeten. Nu p.mtr. **1.95**

auping **PULLMAN** **ZEVENSLAPER** **AWI**

EASTBORN BINNENVERING MERKMATRAS
Met zomer en winterkant.
Nu voor 'n sensationeel lage prijs.
1 Pers van 295,- nu v.a. **198.-**
2-Pers van 385,- nu v.a. **295.-**

Gér. Pfennings

SITTARD
BRANDSTRAAT: TEL. 046-512843
MEUBELEN · SLAAPKAMERS
ALLE OVERIGE AFDELINGEN

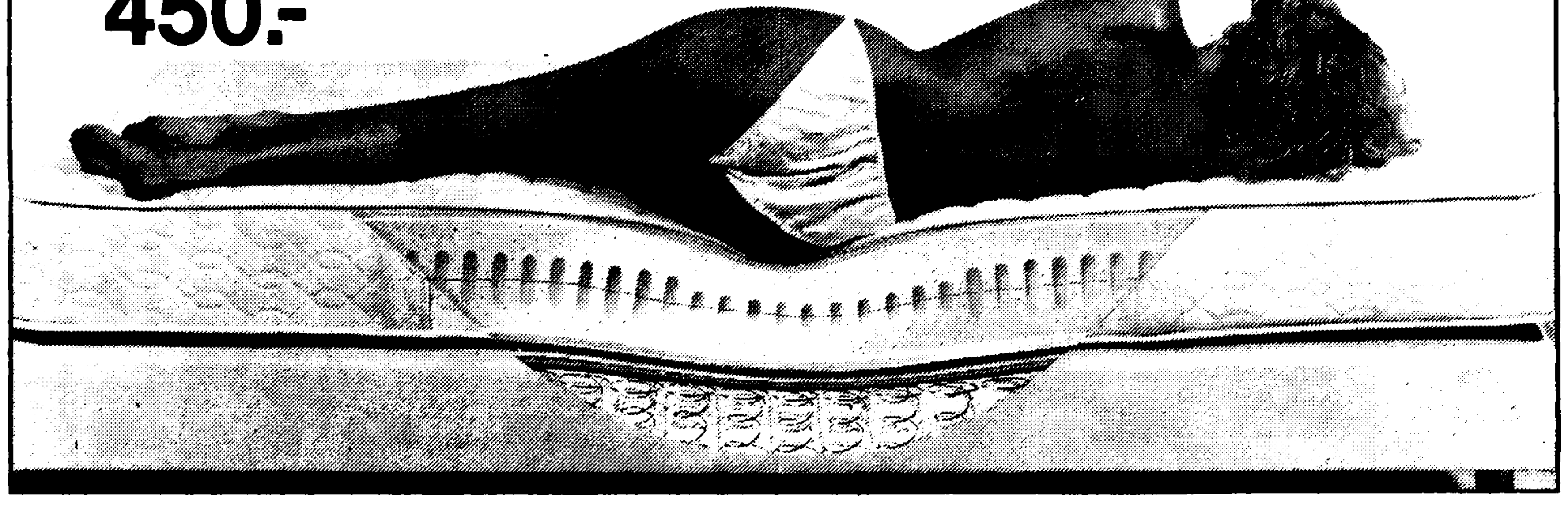
INDUSTRIESTR.: TEL. 046-511743
MEUBELEN SLAAPKAMERS

MODIEUS LEDIKANT
met achterwand en tafelplateau's.
In alpine wit of diamant zwart
v.a. (140 × 200cm)
595.-
Ook leverbaar:
160 × 20cm
180 × 200cm

ROYALE LINNENKAST
Met 3 schuifdeuren. 250cm breed nu **1125.-**
Spiegeldeur 99,- meerprijs

'n NATUURLIJKE LATEX SUPER MERKMATRAS.
***** 5 sterren hotelmatras.
Kost normaal 1-Persoons 90 × 200cm 615,-
Nu **450.-**

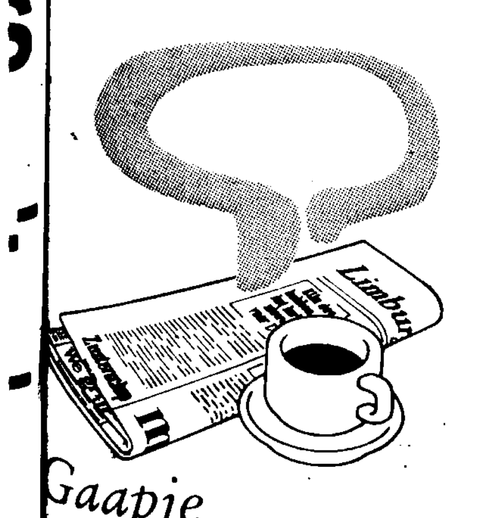

GRATIS BEZORGD EN MONTERE

Limburgs dagblad voor oostelijk zuidlimburg
Donderdag 10 januari 1991 ● Pagina 13

HET LIMBURGS DAGBLAD VOOR OOSTELIJK ZUID-LIMBURG IS DE PLAATSELIJKE EN REGIONALE EDITIE VAN HET LIMBURGS DAGBLAD VOOR HET GEBIED OOSTELIJK ZUID-LIMBURG. HOOFDREDACTEUR: RON BROWN. CHEF-EDITIEREDACTIE: FRANK SEUNTJENS. HOOFDKANTOOR: 6411 RS HEERLEN, IN DE CRAMER 37, TEL. 045-739911. SERVICEKANTOOR: 6411 NM HEERLEN, GEERSTRAAT 5, TEL. 045-717719. RAYONKANTOREN: 6461 ED KERKRADE, MARKT 42, TEL. 045-455506; 6443 CB BRUNSSUM, RUMPENERSTRAAT 81, TEL. 045-256363;

Gaapje

● De agenda beloofde geen spektakel, maar toch mocht de Heerlense raad zich dinsdag verheugen in een overvolle publieke tribune. Ruim honderd ambtenaren werden geacht anderhalf uur 'paal' te houden, vanwege een cursus. Geen gemakkelijke opgave, zo bleek. Een leuk agendapunt ontbrak, tenzij je dol bent op IBOK, VOO, VSO-LOM, of zelfs SO/VSO-LOM, allemaal heerlijkheden voor de leek. Gaapje her, gaapje der.

Computers

● De Don Sarto-school in Heerlen-Molenberg heeft van DSM tien afgeschreven computers kado gekregen. Daar zijn ze op school erg mee in hun nopjes, maar een paar apparaten zijn stuk. Daarom is secretaris Van der Molen van de oudervereniging op zoek naar handige mensen die de computers kunnen repareren. Liefst voor niks, hoewel een kleine vergoeding mogelijk is. Van der Molen is telefonisch bereikbaar: 045-725002.

Paspoort

● Niet lang meer en dan is een paspoort om even van de Nieuwstraat over te steken naar de 'Neustrasse' niet meer nodig. Maar zolang de grenzen nog niet open zijn, moet men bij grensoverschrijding - als de douanier daar om vraagt - een legitimatiebewijs laten zien. De standaardboete voor het niet kunnen tonen van het paspoort is 60 gulden. Komt de zaak voor de rechter dan doet een goede moes wel eens 'wonderen'. „Ik had mijn paspoort gewoon vergeten", zei een jongeman deze week tegen de kantonrechter. De knaap had ook nog hasj op zak: boete 60 gulden. Weinig later stond een Duits meisje voor de rechter. Ook haar paspoort vergeten: „Ik wilde even wat drop gaan halen. Die is bij ons niet te krijgen...". Dat vergaaltje was goed voor een 'bonus' van 30 gulden.

Slaap

● Een Landgravenaar, die te diep in het glaasje had gekeken, viel in slaap in het portiek van het postkantoor aan de Hovenstraat in Landgraaf. „En daar zijn postkantoren niet voor", concludeerde de officier van justitie mr Janssen. „Ik weet er eigenlijk niet veel van. Ik was toen niet zo goed ter been. Opeens was ik vermoeid", zei de man. Het dutje in het postkantoor kostte de Landgravenaar 85 gulden.

Loesje

● Dat Kerkradenaren voor halve Duitsers worden versleten, is een feitje waar de inwoners van die grensgemeente zich, zij het niet altijd van harte, maar bij neergelegd hebben. Maar of ze de jongste aktie van de groep 'Loesje' wel weten te waarderen is twijfelachtig. De etalageruit van een leegstaand winkelpand aan de Hoofdstraat in Kerkrade is namelijk volgeplakt met stickers van deze aktiegroep. Alleen zijn de teksten stuk voor stuk in het Duits. Op zich natuurlijk aardig van Loesje dat ze het niet al te moeilijk wil maken voor Kerkrade, maar Nederlands lezen zal de meesten toch nog wel lukken. Oder?

Troost

● Het ZOL-tuincentrum aan de Europaweg in Landgraaf heeft een bijzondere manier bedacht om iets voor zijn klanten te doen. Tussen de planten, bloempotten en zakken beendermeel staan een aantal tuintafels - en stoelen opgesteld. Daar zitten vooral op zaterdagen heel wat mensen te genieten van een bekertje koffie. De koffie komt uit de automaat van het personeel. Met die jongens kon je altijd al een leuke babbel maken en zij zijn niet te beroerd om daar een bakje troost bij te schenken. Dat zoiets op tijdens het boodschappen doen best gezellig kan zijn, hebben blijkbaar al heel veel mensen ontdekt, want inmiddels lijkt de betreffende hoek in de winkel wel een soort bruin caféetje. Een bijzonder aardig idee, je moet er maar op komen.

Snackventers niet welkom in Heerlen

DEN HAAG/HEERLEN – Wie snacks wil gaan venten in Heerlen hoeft bij de gemeente niet aan te kloppen om een ventvergunning. De rechtspraakafdeling van de Raad van State heeft bepaald dat de gemeente elke nieuwe mobiele verkoper van 'de vette hap' een vergunning mag weigeren.

De rechtspraakafdeling deed haar uitspraak in de beroepszaak die werd aangespannen door de Heerlense snackverkoper J. Klompenmaker. In 1988 kreeg hij van Heerlen te horen dat hem een vergunning voor de ambulante verkoop van hotdogs, hamburgers en soep werd geweigerd. Als reden voor de weigering gaf de gemeente op vrees voor vervuiling door het weggooien van lege bakjes bij Klompenmakers halteplaatsen. Voorts vindt Heerlen dat de mobiele verkoop van snacks stankhinder oplevert en tevens een gevaar vormt voor de verkeersveiligheid.

Tijdens de zitting in november zei een gemeentewoordvoerder dat om die redenen geen nieuwe vergunningen worden verleend. De afdeling steunt dit beleid. Klompenmaker deed nog een poging het weigeringsbesluit onderuit te halen. Hij zei dat de gemeente ten onrechte ervan is uitgegaan dat hij de worst en platte schijf in hete olie zou gaan bakken. Klompenmaker wees erop dat hij echter gebruik wenst te maken van de hete bakplaat. De afdeling constateerde dat de gemeente inderdaad van hete olie is uitgegaan. De hete bakplaat, zo meldt de uitspraak, heeft weliswaar een gunstige invloed op de geurverspreiding en de openbare veiligheid, maar heeft geen consequenties voor de vervuiling van de openbare weg die de gemeente verwacht. Dit laatste was voor Heerlen de voornaamste weigeringsgrond.

Bewoners klagen over te hard rijdende auto's

Voet- en fietspad langs Esschenweg

Van onze verslaggever

HEERLEN – Op de Esschenweg, van Ten Esschen naar Wijnandsrade, wordt veel te hard gereden. Voetgangers en fietsers lopen hierdoor gevaar. Het Heerlense college moet daarom maatregelen nemen.

De beste oplossing zou zijn een van de rijbaan gescheiden fiets- en voetpad, schrijven de bewoners aan het Heerlense college. „Dat is weliswaar het duurst, maar deze oplossing biedt wel de meeste veiligheid."

De bewoners van de Esschenweg beroepen zich op een onder de aanwonenden gehouden enquête, waaruit blijkt dat zij zich als langzaam verkeer niet veilig voelen.

Ook constateren de bewoners dat de vorig jaar door de gemeente geplaatste verkeersborden 'maximum snelheid 50 kilometer' nauwelijks effectief zijn.

BV Heerlen zou deel bezit moeten verkopen

Pokerspel rond sloop Vossekuil

Van onze verslaggever

HEERLEN – Het Centraal Fonds voor de Volkshuisvesting is slechts bereid om de helft van de sloopkosten van de vier Vossekuilflats te betalen en wil de Bouwvereniging Heerlen een renteloze lening van 13,5 miljoen gulden geven, op voorwaarde dat de gemeente zich voor een even groot bedrag garant stelt. Bovendien zou de Bouwvereniging een deel van het woningbezit moeten afstoten.

Dit schrijft het blad Binnenlands Bestuur, dat zich baseert op een gesprek met Heerlens wethouder Hub Savelsbergh. De wethouder kreeg de opzet van het Centraal Fonds in oktober te horen tijdens een informeel gesprek met Fonds-voorzitter J. Stassen.

Dit verhaal bevestigt de hardnekkige geruchten dat de onderhandelingen over de sloop van de verpauperde Vossekuilflats uiterst moeizaam verlopen.

Inmiddels heeft Heerlen aan het Centraal Fonds geschreven per se niet verder te willen gaan dan een bijdrage van tien miljoen gulden.

Durf

VNG-woordvoerder G. de Goede spreekt van een 'pokerspel.' „Degene met de sterkste zenuwen en de meeste durf wint. Wie het langst durft vol te houden dat de corporatie dan maar failliet moet gaan, is financieel het best af."

De Goede vindt wel dat de gemeente Heerlen niets of nauwelijks iets valt te verwijten. „Het Fonds informeert feitelijk bij de gemeente wat het ze waard is om de Bouwvereniging te redden."

Het Centraal Fonds wil dat de Bouwvereniging, onmiddellijk als ze uit de rode cijfers komt, moet beginnen met terugbetalen. Van alle bedrijfsreserves die worden opgebouwd moet de helft terugvloeien naar het Fonds, in principe totdat de lening is afbetaald.

Nek

Wethouder Savelsbergh steekt het vooral dat de Bouwvereniging woningbezit zou moeten verkopen. „Als je iemand een renteloze lening geeft, en je gaat tegelijk dat hij zijn meest renderende bezit moet verkopen, dan vermoord je hem. Wat heb ik aan een Centraal Fonds als ze de corporatie de nek omdraait?"

Zoals bekend heeft de Bouwvereniging al in 1986 besloten tot sloop van de vier Vossekuilflats, waarvan meer dan de helft van de 400 woningen leeg staat. Die hele tijd verkeren de bewoners al in onzekerheid.

Wel hebben gemeente en Bouwvereniging onlangs besloten om spoedig een aanvang te maken met de herhuisvesting van de bewoners. Ze krijgen een voorkeursbehandeling en ontvangen een verhuispremie van 3000 gulden per hoofdhuurder.

Kasteelplein overkapt voor prins carnaval

HOENSBROEK – Het binnenplein van het Slotgebouw van Kasteel Hoensbroek wordt tijdelijk overkapt. Dit gebeurt voor de receptie van de nieuwe Hoensbroekse prins op 20 januari en de overkapping blijft gehandhaafd tot de sleuteloverdracht op 9 februari.

Het Heerlense college heeft voor deze opzet gekozen, vanwege de problemen met uitbater Moonen, wiens drankvergunning vervallen is verklaard. De exploitatie in het Slotgebouw is echter in handen van Van Melick, en door de wintervaste en verwarmde overkapping denkt men de receptiegangers allemaal te kunnen herbergen. Zoals we al meldden is ook voor de prinseproclamatie van zaterdag aanstaande een alternatief bedacht. Alleen voor en na de zitting die in de Gehoorzaal is en tijdens de pauze kan drank genuttigd worden in de foyer.

Bezwaren tegen Zwart-5-Zuid afgewezen

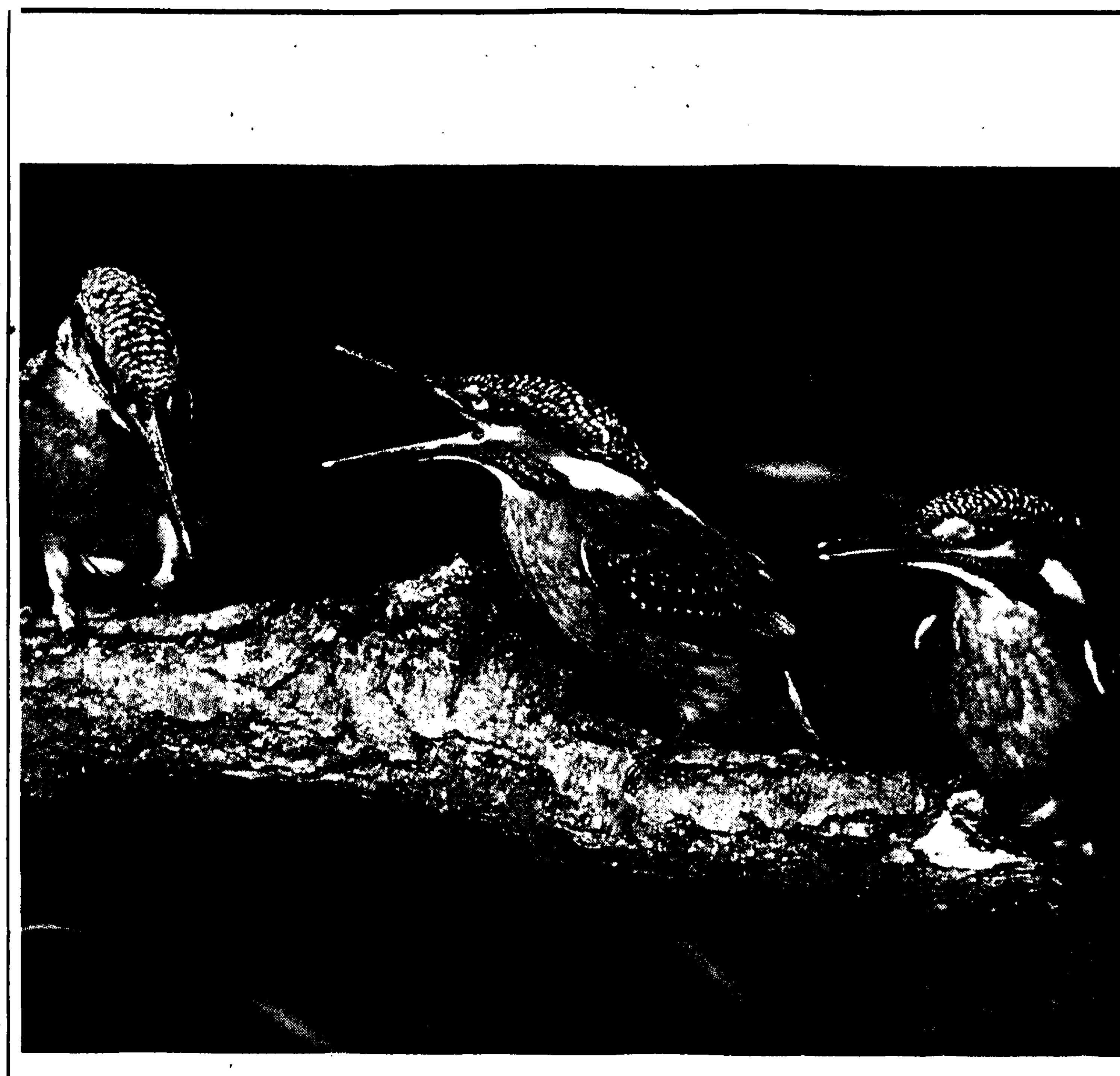
KERKRADE – Het Kerkraadse college heeft de bezwaren van de initiatiefgroep 'Leefbaar De Maar' tegen de aanleg van de Zwart-5-Zuid afgewezen. Deze verbindingsweg, waarvan de kosten door de gemeenten Kerkrade, Heerlen en Landgraaf worden betaald, moet in de ogen van de bewoners naar het oosten verlegd worden om de hinder tot een minimum te beperken.

Wethouder Coumans zegt dat het voorstel van 'Leefbaar De Maar' zou leiden tot meer geluidshinder. „Nu zal de belasting voor de woningen op de benedenste verdieping 50 dbA bedragen en voor de hogere 51 dbA. We handhaven daarom het oorspronkelijke tracé met de geplande geluidswerende voorzieningen en maken daarnaast gebruik van stil asfalt. Daardoor daalt het niveau van de verkeersgeluiden met 3 dbA."

Volgens Coumans ging Kerkrade ook ervan uit dat er gebruik zou worden gemaakt van stil asfalt, maar dat bleek niet het geval te zijn. De extra kosten die deze maatregel met zich meebrengt, worden betaald uit de besparing van geluidswerende voorzieningen die nu overbodig worden voor de flats aan de Karmelstraat. Voor de 450 woningen van de Rukker en omgeving daalt de geluidsbelasting namelijk ook.

Jammer

Woordvoerder Koster van de bewonersgroep vindt het jammer dat de gemeente Kerkrade blijkbaar slechts één van de zes punten heeft opgepakt die 'Leefbaar De Maar' heeft aangedragen. „We hebben niets eens een ontvangsbevestiging van onze brief gekregen. Sinds oktober liggen al onze activeiten stil in afwachting van een reactie van Kerkrade. Waarom gaat de gemeente niet gewoon met ons om de tafel zitten, zodat we samen van gedachten kunnen wisselen ? " Koster vindt dat de bewoners met hun bezwaren nu maar verder moeten gaan tot bij de Raad van State.

● *Langs de oevers van de Geleenbeek in Nuth (ter hoogte van Kathagen) heeft het Waterschap Roer en Overmaas onlangs drie nestgelegenheden aangebracht voor ijsvogels.*

Vorig jaar werden in onze provincie nog maar vijf broedparen van deze zeldzame vogel waargenomen, nadat in het 'topjaar' 1975 14 tot 20 broedparen in Limburg werden geteld.

Om te voorkomen dat de Limburgse populatie de komende jaren nog verder uitdunt, wil het Waterschap de ijsvogel via het aanbrengen van kunstmatige broedplaatsen een handje helpen.

Mocht nu verloop van tijd blijken dat het experiment bij de Geleenbeek (kosten zes mille) succesvol is, dan zal het Waterschap ook elders in onze provincie langs visrijke beken ijsvogelbroedplaatsen aanleggen.

Foto: BENELUX PRESS

Vrouw ernstig gewond na aanrijding

Van onze verslaggever

BRUNSSUM – Een bromfietster is gisteren om 13.30 uur bij een aanrijding met een personenauto op de Heidestraat in Brunssum ernstig gewond geraakt. De bestuurder van de auto wilde op de hoek Heidestraat-Van Galenstraat linksaf slaan en verleende geen voorrang aan de bromfiets. De vrouw werd door de klap van de bromfiets gelanceerd en raakte ernstig gewond aan haar nek, armen en benen. Zij moest voor behandeling in het ziekenhuis worden opgenomen. Zowel de auto als de bromfiets werden zwaar beschadigd.

Ali Ekhart wil niet bij vrijwilligers

Brandweer Kerkrade toch zonder vrouwen

Van onze verslaggever

KERKRADE – De brandweer van Kerkrade krijgt voorlopig geen vrouw in haar korps. Ali Ekhart, de 30-jarige Heerlense die enkele weken terug heeft gesolliciteerd naar een functie binnen het Kerkraadse beroepskorps, blijkt daar niet voor in aanmerking te komen.

● *Ali Ekhart: 'teleurgesteld in brandweer'.*

Foto: CHRISTA HALBESMA

Ekhart solliciteerde eind november naar een functie bij de beroepsbrandweer. Zij zou daarmee de eerste vrouw binnen het korps worden. In een onlangs gehouden gesprek met de sollicitatiecommissie bleek dat een gegadigde voor de beroepsbrandweer eerst enige tijd mee moet draaien bij het vrijwilligerskorps. Ali Ekhart zegt dat niet te kunnen combineren met haar huidige functie op de EHBO-afdeling van het ziekenhuis in Kerkrade.

Brandweercommandant Jo Delnoy heeft haar aangeraden te solliciteren naar een functie binnen het korps vrijwilligers. Sindsdien heeft de brandweerleiding niets meer van Ali Ekhart vernomen.

Delnoy en enkele raadsleden hadden Ekhart in een café aangespoord om te solliciteren bij de Kerkraadse brandweer. Het past in het beleid van de gemeente Kerkrade om meer vrouwen bij het korps aan te stellen. Problemen is echter dat ze niet solliciteren.

Volgens commandant Delnoy wordt voor vrouwen geen uitzondering gemaakt: „Iedereen die bij de beroepsbrandweer wil zal eerst ruim twee jaar bij de vrijwilligers moeten meedraaien. Als ik mevrouw Ekhart nu inneem bij de beroeps plaats krijg ik boze gezichten. Bovendien hebben we in het beroepskorps de eerste anderhalf jaar niets aan iemand die geen opleiding heeft gehad."

Ali Ekhart zelf: „De brandweercommandant en de raadsleden drongen er heel erg op aan dat ik solliciteerde. Toen bleek dat ze het serieus bedoelden, was ik vastbesloten om de uitdaging aan te gaan. Ik heb ze toen wel meteen duidelijk gemaakt dat ik beroeps wilde worden en geen vrijwilliger." Volgens Delnoy moet deze opvatting op een misverstand berusten.

Flauw

Ali Ekhart noemt dit bijzonder flauw van Delnoy. „Ze hebben toezeggingen gedaan die ze niet waar kunnen maken. Nu is gebleken dat het ook van mijn kant serieus bedoeld was, beriep men zich ineens op vastgestaande procedures." Eckhart wil nog steeds bij het beroepskorps van de Kerkraadse brandweer. Ekhart: „Mijn opleiding zou ik in de avonduren kunnen doen, of andersins kunnen we naar oplossingen zoeken."

Landgraaf telt meer buitenlanders

LANDGRAAF – Het aantal vreemdelingen dat zich in Landgraaf vestigt neemt toe. Werden in 1989 nog 1521 buitenlanders ingeschreven, vorig jaar waren er dat 1650. Ook het aantal nationaliteiten dat in Landgraaf vertegenwoordigd is, steeg: van 41 naar 51.

Inbeslagname Duitse wijn

LANDGRAAF – Ambtenaren van de douanepost Heerlen ontdekten bij een routine-controle in een Duitse vrachtauto 3000 liter wijn en 40 liter rum. De partij goederen bleek illegaal in Nederland ingevoerd te zijn en werd in beslag genomen.

Polen krijgen oude uniformen

Van onze verslaggever

MERKELBEEK/LUBLIN – Het orkest van de mijnschool in de Poolse stad Lublin treedt tegenwoordig op in oude uniformen van fanfare St. Joseph in Merkelbeek. De uniformen werden dank zij bemiddeling van de Poolse vereniging in Brunssum naar Lublin gestuurd, waar het schoolorkest er zich gretig over ontfermde. Dat blijkt wel uit een uitgebreide dankbetuiging die de secretaris van St. Joseph onlangs in de brievenbus vond. Daarin schrijft adjunct-directeur Lagun van de mijnschool dat de orkestleden hun traditionele mijnwerkers-kloffie inmiddels verruild hebben voor die van de fanfare afgedankte uniformen. Vooral het feit dat er bij de zending ook een aantal dames-uniformen zaten, is in Lublin goed gevallen. „Nu zijn de meisjes tenminste herkenbaar als ze op de bühne staan", aldus Lagun die hoopt dat er nog ooit eens een muzikale uitwisseling tot stand komt tussen Lublin en Merkelbeek.

†

Dankbaar voor het vele goede dat wij van haar mochten ontvangen, delen wij u mede dat heden van ons is heengegaan, voorzien van de h. sacramenten, onze goede en zorgzame moeder, schoonmoeder, groot- en overgrootmoeder

Marie Leunissen-Geurten

weduwe van

Jan Leunissen

in de gezegende ouderdom van 94 jaar.

In dankbare herinnering:

Amstenrade: Zef en Jos Leunissen-Cremers
Amstenrade: Jan en Mia Leunissen-Brassé
Amstenrade: Elly en Leo Brassé-Leunissen
Amstenrade: Harie en Mia Leunissen-Florax
Landgraaf: Albert en Annie Leunissen-Schmeitz
Amstenrade: Leny en Sjef Schneiders-Leunissen
Amstenrade: Paula Leunissen
Oirsbeek: Theo Leunissen
haar klein- en achterkleinkinderen
Familie Geurten
Familie Leunissen

Amstenrade, 8 januari 1991
De Gijselaar 10
Corr.adres: Hoofdstraat 72, 6436 CH Amstenrade

De plechtige uitvaartdienst zal plaatshebben op zaterdag 12 januari om 11.00 uur, in de parochiekerk van O.L. Vrouw Onbevlekt Ontvangen te Amstenrade, gevolgd door de begrafenis op de r.k. begraafplaats aldaar.
Bijeenkomst in de kerk, alwaar gelegenheid tot schriftelijke condoléances.
Vrijdag a.s. om 18.30 uur avondwake in de kapel van Huize Elvira te Amstenrade.
U kunt afscheid nemen in een der rouwkamers van De Universele, Hoofdstraat 100, Hoensbroek. Bezoekgelegenheid dagelijks van 14.00 tot 15.00 uur en van 19.00 tot 20.00 uur.
Zij die geen kennisgeving mochten ontvangen, gelieven deze annonce als zodanig te beschouwen.

†

Dankbaar dat wij haar zo lang in ons midden mochten hebben, maar ook bedroefd om het scheiden, delen wij u mede, dat na een werkzaam en liefdevol leven in Gods vrede is overleden, onze inniggeliefde moeder, schoonmoeder, oma, zuster, schoonzuster, tante en nicht

Anna Janssen

echtgenote van wijlen

Jan Vroomen

Zij overleed in de leeftijd van 80 jaar, voorzien van de h. sacramenten.

Maastricht: Bertien Jacobs-Vroomen
Jan Jacobs
Jacqueline
Meerssen: Jo Vroomen
Elly Vroomen-Spronck
Peter
Elsloo: Riet van Es-Vroomen
Jan van Es
Petra, Mirjam
Middelburg: Lien Immink-Vroomen
Jos Immink
Ben, Hugo, Tanja
Familie Janssen
Familie Vroomen

6181 GR Elsloo, 9 januari 1991
Julianastraat 10

De plechtige uitvaartdienst gevolgd door de begrafenis zal plaatsvinden op zaterdag 12 januari om 11.00 uur in de Mariakerk te Elsloo.
Er is geen condoleren.
Vrijdagavond om 18.45 uur wordt de rozenkrans gebeden en aansluitend de h. mis gelezen in de St. Augustinuskerk (oude kerk) te Elsloo.
De overledene is opgebaard in de rouwkamer van uitvaartcentrum Daemen, Heirstraat 41 te Elsloo. Gelegenheid om afscheid te nemen dagelijks van 18.30 tot 19.00 uur.
Mochten wij nog iemand vergeten zijn, dan hopen wij dat deze annonce als kennisgeving beschouwd wordt.

†

Zij geloofde vast in eeuwig geluk. Dat moge haar deel zijn nu haar lichaam gestorven is. Met haar vertrouwend op Gods goedheid laten wij u weten, dat is overleden, in de leeftijd van 89 jaar, onze lieve moeder, schoonmoeder, oma, zus, tante en nicht

Maria Hubertina Krekels

weduwe van

Petrus Hubertus Schreurs

Kunrade: Hub en Fie Schreurs-Ubachs
Nicolle en Theo
Miriam en Ron
Kunrade: Mia en Lou Heije-Schreurs
Petra en Arjan
Etienne
Familie Krekels
Familie Schreurs

6367 GL Voerendaal, 8 januari 1991
Op gen Hek 18

De plechtige eucharistieviering zal plaatsvinden op zaterdag 12 januari a.s. om 11.00 uur in de parochiekerk O.L. Vrouw van Altijddurende Bijstand te Kunrade, waarna aansluitend begrafenis op de r.k. begraafplaats te Voerendaal.
Gelegenheid tot schriftelijk condoleren, achter in de kerk, vanaf 10.30 uur.
Avondwake ter intentie van de overledene vrijdag om 19.00 uur in voornoemde kerk.
Moeder is opgebaard in de rouwkapel van Begrafenis- en Crematievereniging "Voerendaal", Kerkplein 43 te Voerendaal, alwaar gelegenheid tot afscheidnemen dagelijks van 18.00 tot 19.00 uur.
Zij die geen kennisgeving mochten ontvangen, gelieven deze annonce als zodanig te beschouwen.

Dankbetuiging

Samen met familie, vrienden en kennissen namen wij op 8 decemb[er] afscheid van

Pierre Schlangen

Graag zouden wij u persoonlijk willen bedanken voor de vele blijke[n van] medeleven die wij na het overlijden van mijn vader, zoon en onze [...] mochten ontvangen.
Dit is echter helaas niet mogelijk.
Uw sympathieke belangstelling, schriftelijke condoléances, bloeme[n en] uw aanwezigheid bij de eucharistieviering waren voor ons een [...] troost en versterkte ons besef dat zijn heengaan een leegte achterla[at bij] allen die hem kenden.

Margon Schlangen
Familie Schlangen

Kerkrade, januari 1991

De zeswekendienst zal gehouden worden op zondag 13 januari a[.s. om] 11.30 uur in de parochiekerk van St. Martinus te Kerkrade-West.

Dankbetuiging

Daar het voor ons onmogelijk is iedereen [persoon]lijk te bedanken voor de vele blijken van [medeleven] tijdens het overlijden en de begrafe[nis van] mijn lieve man en onze zorgzame vader e[n opa]

Leo Wyshoff

betuigen wij hiermee onze oprechte dank [...] Bots, pastoor Armando, kapelaan Sandr[...] wijkverpleging Groene Kruis van Meezenb[roek die] mijn man zo liefdevol hebben verzorgd, [...] familie, buren, vrienden en bekenden.
Ze waren voor ons een grote steun en heb[ben] getoond dat Leo niet alleen door ons gelie[fd en] waardeerd werd, maar ook door u.

Rika Wyshoff-Assin[...]
kinderen, klein- en achterkleinkinderen

De zeswekendienst zal worden gehouden o[p zater]dag 12 januari as. om 19.00 uur in de paroc[hiekerk] van de H. Geest te Meezenbroek (Heerlen).

Daar het ons onmogelijk is eenieder perso[onlijk te] bedanken voor het medeleven ons betoond [tijdens] de ziekte, het overlijden en de begrafenis v[an mijn] man, zoon, vader en opa

Thei Cremers

betuigen wij hierbij onze hartelijke dank.
Uw condoléances, bloemen, h. missen en [aanwe]zigheid bij de begeleiding naar zijn laats[te rust]plaats waren een grote steun voor ons bij [het] vige afscheid.

Mia Cremers-Verhooren
Ron, Ellen en Michelle Cr[...]
Marcel Cremers
A. Cremers-Goossens

De zeswekendienst zal plaatsvinden op zate[rdag ...] januari as. om 19.00 uur in de Eligiuskerk t[e ...]veld.

†

Dankbaar voor hetgeen zij voor ons betekend heeft nam God Heden, voorzien van de h. sacramenten der stervenden, tot Zich, in de leeftijd van 83 jaar, na een liefdevolle verpleging in de Verpleegkliniek te Heerlen, onze goede moeder, schoonmoeder, grootmoeder, zuster, schoonzuster, tante en nicht

Maria Elisa Wilhelmina Bosch

weduwe van

Andreas Franciscus Crutzen

In dankbare herinnering:

Kerkrade: A. Schmets-Crutzen
H. Schmets
Jolanda
Familie Bosch
Familie Crutzen

Heerlen, 8 januari 1991
Corr.adres: Dir. Cortenstraat 8, 6463 VN Kerkrade

De plechtige uitvaartdienst, gevolgd door de begrafenis, zal plaatshebben op zaterdag 12 januari om 10.30 uur in de parochiekerk van de H. Remigius te Simpelveld.
Overtuigd van uw medeleven is er geen condoleren.
Vrijdagavond om 7.00 uur zal mede ter intentie van de overledene een h. mis worden opgedragen in voornoemde parochiekerk.
De overledene is opgebaard in het mortuarium van I g'n Bends, Dr. Ottenstraat 60 te Simpelveld. Bezoekuur van 18.00-19.00 uur.
Zij die geen kennisgeving mochten ontvangen, ge[lieven deze annonce als zodanig te beschouwen.]

Enige en algemene kennisgeving

†

Als je echt van iemand houdt
iemand alles toevertrouwt
een die echt weet wie je bent
ook je zwakke plekken kent
die bij je staat en vergeeft
een die „naast" en „in" je leeft
dan voel je pas wat leven is
en dat liefde geven is.

Dankbaar voor het vele goede dat hij ons tijdens zijn leven heeft gegeven, delen wij u mede dat, na een moedige strijd, op 70-jarige leeftijd van ons is heengegaan, onze lieve papa en opa

Hans Bon

oud-verbandmeester van de staatsmijn Hendrik

weduwnaar van

Philomène Houdret

Weert: Toussaint Bon
Annemie Bon-Stijven
Stephan
Hoensbroek: Ghislaine Claassen-Bon
Peter Claassen
Karlijn
Koen
Jabeek: Rob Bon
Marijke Bon-Douwsma
Armand
Port Charlotte USA: Hans Bon
Nick
Denver
Garry
[...]: [...]
Bert Van Dijk
Iris
Neerbeek: Marie-José Keulers-Bon
Peter Keulers
Youri
Brunssum: Léon Bon
Sandra Wischmann
Heerlen: Noël Bon
Angelique Hamers

9 januari 1991
Hokkelenbergstraat 29, 6444 AE Brunssum

In de Fatimakerk aan de Essenstraat te Brunssum zal de plechtige eucharistieviering worden gehouden op zaterdag 12 januari om 11.00 uur.
Avondwake vrijdag om 19.00 uur in voornoemde kerk.
Samenkomst in de kerk, waar gelegenheid is uw naam in het condoleanceregister te schrijven.
De begrafenis vindt aansluitend plaats op de algemene begraafplaats aan de Merkelbeekerstraat.
Liever geen bezoek aan huis.

†

Dankbaar voor het vele goede dat hij ons tijdens zijn leven heeft gegeven, hebben wij afscheid genomen van mijn lieve en zorgzame echtgenoot, onze goede vader, schoonvader, groot- en overgrootvader

Jozef Vreuls

echtgenoot van

Anna Maria Hamers

Hij overleed, voorzien van de sacramenten der zieken, in de leeftijd van 77 jaar.

Haanrade: A.M. Vreuls-Hamers
Haanrade: Leny en Adrie Godschalk-Vreuls
Haanrade: Mieke en Ton Lehmann-Vreuls
Angeline - Albert en Dave
Nicole
Daniella en Roy
Familie Vreuls
Familie Hamers

6464 EJ Kerkrade, 7 januari 1991
Meuserstraat 120

De plechtige eucharistieviering zal plaatsvinden op zaterdag 12 januari as. om 13.00 uur in de parochiekerk H. Hart van Jezus te Haanrade, waarna aansluitend begrafenis op het r.k. kerkhof aldaar.
Bijeenkomst in voornoemde kerk. Er is geen condoleren.
Vrijdag 11 januari zal de overledene bijzonder worden herdacht tijdens de avondmis van 19.00 uur in bovengenoemde kerk.
Afscheidnemen dagelijks van 18.00 tot 18.30 uur in het streekmortuarium, gelegen op het terrein van de Lückerheidekliniek, St. Pieterstraat 145 te Kerkrade-Chèvremont.
Wilt u, indien wij vergeten zijn u een kennisgeving te zenden, deze aankondiging als zodanig beschouwen.

†

Tot onze grote droefenis is toch nog onverwacht van ons heengegaan, onze lieve en zorgzame moeder, schoonmoeder, groot- en overgrootmoeder, zuster, schoonzuster, tante en nicht

Louise Drenthen

weduwe van

Koos Timp

Zij overleed in de leeftijd van 80 jaar.
Wij bevelen haar in uw gebed aan.

Elmpt (Dld.): G. Timp
I. Timp-Bracks
Tegelen: H. Timp
J. Timp-Krijn
Wormer: C. Nabben-Timp
[...] Nabben
Venlo (W): D. Timp
M. Timp-Schuermans †
Venlo (W): H. Timp
Venray: M. Rosa-Lina-Timp
J. Rosa-Lina
Landgraaf: F. Timp
J. Timp-[...]
Maastricht: A. Timp
R. Timp-Roum[...]
en al haar klein- en achterkleinkinderen
Familie Drenthen
Familie Timp

Landgraaf, 7 januari 1991
Corr.adres: P. Timp,
Ravetstraat 21, 6373 AK Landgraaf

De plechtige uitvaartdienst zal gehouden worden op zaterdag 12 januari a.s. om 11.00 uur in de parochiekerk van de H. Familie te Schaesberg-Veldstraat, waarna aansluitend de crematie zal plaatsvinden in het crematorium te Heerlen, Imstenradeweg 12.
Bijeenkomst in de kerk, alwaar gelegenheid is tot schriftelijk condoleren.
Avondwake ter intentie van onze dierbare overledene vrijdag 11 januari a.s. om 19.00 uur in voornoemde parochiekerk.
Gelegenheid tot afscheidnemen dagelijks van 18.15 tot 18.30 uur in de rouwkapel van Lindeman [...], Bosstraat 33 te Nieuwenhagen-Landgraaf.

†

Na een leven dat getekend werd door goedheid, oprechtheid, eerlijkheid en eenvoud, heeft de Heer tot Zich genomen, onze lieve zuster, schoonzuster, tante, nicht en vriendin

Trudi Schiefer

weduwe van

Piet Van der Loo

Zij overleed in de leeftijd van 86 jaar, voorzien van het sacrament der zieken.

De [...]
[...] zwagers
[...] vriend
Familie [...]
Familie Van der Loo

6372 GW Landgraaf, 8 januari 1991
Hoofdstraat 287

De plechtige uitvaartdienst zal gehouden worden zaterdag 12 januari a.s. om 10.30 uur in de dekenale kerk van de H.H. Petrus en Paulus te Schaesberg-Hoofdstraat, waarna aansluitend de begrafenis zal plaatsvinden op de r.k. begraafplaats aldaar.
Bijeenkomst in de kerk, alwaar gelegenheid is tot schriftelijk condoleren.
Rozenkransgebed tot intentie van onze dierbare overledene vrijdag 11 januari om 18.40 uur in voornoemde dekenale kerk, waarna aansluitend avondmis.
Gelegenheid tot afscheidnemen in de rouwkapel van het De Weverziekenhuis te Heerlen, dagelijks van 16.00 tot 17.00 uur.
Zij die geen kennisgeving mochten ontvangen gelieven deze annonce als zodanig te willen beschouwen.

Enige en algemene kennisgeving

†

Tot onze grote droefheid, maar dankbaar voor het vele goede dat hij voor ons heeft betekend, delen wij u mede dat van ons is heengegaan, onze zoon, broer, zwager, oom en neef

André Jongen

op de leeftijd van 31 jaar.

In dankbare herinnering:

Gulpen: A. Jongen
A. Jongen-Slangen
Gulpen: Ria en Jean
Gulpen: Alice
Gulpen: Frans
Schaesberg: Jan en Nelly
Gulpen: Jo en Carina
Gulpen: Ciska en Rudi
Zijn neven en nichten

8 januari 1991
Aan 't Veld 43, 6271 JH Gulpen

De plechtige uitvaartdienst zal plaatshebben op vrijdag 11 januari om 10.30 uur in de St. Petruskerk te Gulpen, gevolgd door de crematie te Heerlen.
Bijeenkomst in de kerk, alwaar gelegenheid tot schriftelijke condoléances.
Donderdag as. om 18.45 uur, rozenkransgebed met aansluitend avondmis in voornoemde kerk.
U kunt afscheidnemen in een der rouwkamers van De Universele, Hoofdstraat 100, Hoensbroek. Bezoekgelegenheid heden, donderdag van 14.00 tot 15.00 uur en van 19.00 tot 20.00 uur.

Enige en algemene kennisgeving

†

Op vrijdag 4 januari overleed tot onze diepe droefheid

Frans Theunissen

echtgenoot van

Martha Crombach

Kerkrade, 4 januari 1991
Angelastraat 42, 6462 CH Kerkrade

Op wens van de overledene heeft de crematie op woensdag 9 januari 1991 in alle stilte plaats gevonden te Heerlen.

Daar het ons onmogelijk is eenieder persoonlijk te bedanken voor het medeleven, ons betoond bij het overlijden en de crematie van mijn lieve man

Wiel Maréchal

wil ik u langs deze weg hartelijk danken.

Joke Maréchal-van Oudheusden

Hoensbroek, januari 1991

Daar het ons onmogelijk is een ieder persoonlijk te bedanken voor het medeleven ons betoond bij het overlijden en de crematie van mijn vader en zoon

Piet Eversdijk

willen wij u langs deze weg hartelijk danken.

Elvera en Diana
Fam. Eversdijk-Peeters

Hoensbroek, 9 januari 1991

De plechtige eerste jaardienst van onze lie[ve ...]der, schoonmoeder en oma

Leonie Josephin[e] Rohs-Roeselers

[...] op zaterdag 12 januar[i om] 19.00 uur in de parochiekerk Maria Onbev[lekt Ont]vangen in Amstenrade.

Kinderen en kleink[inderen]

De plechtige eerste jaardienst van mijn [...]noot, vader, schoonvader en opa

Jac. Smits

zal plaatshebben op zaterdag 12 januari [om] 19.00 uur in de kerk van St. Willibrordu[s ...]bicht.

Mevr. O. Smits-v. S[...]
kinderen en kleink[inderen]

De plechtige eerste jaardienst voor mijn lie[ve ...] onze vader en opa

Sjaak Cleijnen

zal gehouden worden op zondag 13 januar[i om] 10.00 uur in de parochiekerk van de H. P[...] te Munstergeleen.

J.T. Cleijnen-Beum[...]
kinderen en kleink[inderen]

Op 13 januari is het een jaar geleden [dat wij] afscheid moesten nemen van mijn di[erbare] man, vader, schoonvader en opa

Pierre J. Houben

Nog steeds is het moeilijk om de leegt[e die hij] achterliet te aanvaarden.

Louise Houben-Aerts
Rosemarie, Jacques en kl[...]

De plechtige eerste jaardienst zal pl[aatsvin]den op zondag 13 januari 1991 om 11.3[0 uur in] de parochiekerk van de H. Moeder A[nna te] Bekkerveld-Heerlen.

†

Hij, die van ons heenging, is niet dood,
hij leeft voort in gedachten van hen die blijven.

Jozef Mehlkopf

echtgenoot van

Roos Rensen

* 20-04-1923 † 08-01-1991

Landgraaf: Frans en José
† Leo - Roel - Iris - Loes
Amsterdam: Pierre en Nanja
Familie Mehlkopf
Familie Rensen

6467 AX Kerkrade, 8 januari 1991
Berthradistraat 60

De plechtige eucharistieviering zal plaatsvinden op zaterdag 12 januari as. om 12.00 uur in de parochiekerk St. Jozef te Kerkrade-Kaalheide, waarna aansluitend de crematie zal plaatsvinden in het crematorium te Heerlen.
Vrijdag 11 januari zal de overledene bijzonder worden herdacht tijdens de avondmis van 18.00 uur in bovengenoemde kerk.

†

Wij geven met droefheid kennis van het overlijden van mijn lieve echtgenote, onze zorgzame moeder, schoonmoeder en oma

Maria Jozefa Kochs

echtgenote van

Laurens Jozef Hamers

Zij overleed in de leeftijd van 73 jaar.

Kerkrade: L.J. Hamers
kinderen, klein- en achterkleinkinderen
Familie Kochs
Familie Hamers

6462 BT Kerkrade, 8 januari 1991
Lodewijkstraat 8

De plechtige eucharistieviering zal plaatsvinden op zaterdag 12 januari a.s. om 10.00 uur in de parochiekerk H. Antonius van Padua te Kerkrade-Bleijerheide, waarna aansluitend begrafenis op de algemene begraafplaats Schifferheide.
Voor vervoer van de kerk naar de begraafplaats v.v. is gezorgd.
Vrijdag 11 januari zal de overledene bijzonder worden herdacht tijdens de avondmis om 19.00 uur in bovengenoemde kerk.
Indien wij vergeten zijn u een kennisgeving te zenden, gelieve deze als zodanig te beschouwen.

Voor uw zeer gewaardeerde blijken van deelneming, ons betoond bij het overlijden en de crematie van mijn lieve man, vader en opa

Neer Kindermann

betuigen wij u onze oprechte dank.

Annie Kindermann-Spork
kinderen en kleinkinderen

Heerlen, januari 1991

Dankbetuiging

Voor uw zeer gewaardeerde blijken van deelneming ons betoond bij het overlijden en de begrafenis van onze lieve moeder, schoonmoeder, grootmoeder en overgrootmoeder

Maria Keulen

weduwe van

Jozef Beckers

betuigen wij u onze oprechte dank.

Kinderen, kleinkinderen en achterkleinkind.

Januari 1991

De zeswekendienst zal worden gehouden op zaterdag 12 januari as. om 19.00 uur in de parochiekerk van St. Gregorius te Brunssum.

Voor uw blijken van medeleven en voor uw aanwezigheid bij de uitvaartdienst en begrafenis van

Maria Hubertina Slenter-Lipsch

zeggen wij u hartelijk dank.

Kinderen - kleinkinderen
achterkleinkinderen

Schin op Geul, januari 1991

De plechtige zeswekendienst zal plaatshebben op zondag 13 januari as. om 11.00 uur in de parochiekerk van de H. Mauritius te Schin op Geul.

Voor uw zeer gewaardeerde blijken van deelneming, ons betoond bij het overlijden en de begrafenis van onze lieve moeder, schoonmoeder, oma, zus, tante en nicht

Leentje Vrolings-Sijstermans

betuigen wij u onze oprechte dank.

Kinderen en kleinkinderen

Heerlerheide, januari 1991

De plechtige zeswekendienst en tevens jaardienst voor Hein Vrolings zal gehouden worden op zondag 13 januari om 11.00 uur in de St.-Corneliuskerk te Heerlerheide.

Het is al weer een jaar geleden dat [wij af]scheid moesten nemen van haar die o[ns zo] baar was, mijn lieve vrouw en onze moeder en oma

Maria Somers-Erven

L.J. Somers
kinderen en kleinkind[eren]

Voerendaal, 8 januari 1991

De eerste jaardienst zal gehouden w[orden op] zaterdag 12 januari om 18.30 uur in de [kerk van] O.L.V. Altijddurende Bijstand te Kun[rade].

Vervolg familieberichten zie pa[gina ...]

DSM mikt ook op defensie-orders

Van onze redactie economie

HEERLEN – Bij de Nederlandse inmenging in het conflict in de Golf is mogelijk ook het chemiebedrijf DSM betrokken. DSM is namelijk al jaren een leverancier van polyesterharsen en poederverven voor de produktie van defensiematerieel. Zo wordt bijvoorbeeld de romp van mijnenjagers uit DSM-polyesterharsen vervaardigd.

Het chemiebedrijf zou graag meer produkten aan het leger leveren. In het hoofdkantoor in Heerlen is daarom een speciaal bureau DSM Defence Affairs gevestigd, dat zich specifiek richt op produkten voor defensiedoeleinden. Het bedrijf adverteert met complete pagina's in defensievakbladen om te wijzen op de mogelijkheden van de produkten.

DSM produceert kunststoffen, harsen, rubbers en vezels die volgens het chemieconcern goed kunnen worden toegepast bij het leger, de marine en de luchtmacht. Van de supersterke vezel Dyneema kunnen bijvoorbeeld prima helmen en kogelvrije vesten, lichtgewicht pantsermaterialen en touwen worden gemaakt.

Defensie heeft al blijk gegeven van belangstelling voor de lichte materialen van DSM. Het chemieconcern onderhoudt daarover contacten met het ministerie, maar serieuze onderhandelingen zijn volgens een woordvoerder niet gaande.

De recyclingdochter van DSM, Reko in Beek, is ondertussen prima in staat om grote kunststof matten te leveren die kunnen dienen als terreinversteviger in drassige gebieden. Defensie heeft de matten echter nog niet besteld.

Financiën stemt in met nieuw akkoord isolatiekosten

Opnieuw vertraging inspraak luchthaven

Van onze Haagse redacteur

DEN HAAG/HEERLEN – De inspraakprocedure voor de aanleg van de Oost-westbaan bij Luchthaven Maastricht gaat op zijn vroegst op 1 februari van start en is daarmee weer licht vertraagd. Voor de kerst werd nog gemeld dat die datum 15 januari zou zijn. Op rijksniveau zijn de betrokken ministeries het nu kennelijk eens over de laatste discussiepunten, maar Gedeputeerde Staten van Limburg moeten nog hun oordeel uitspreken over een aantal stukken die van de Rijksluchtvaartdienst (RLD) moeten komen.

Als de inspraakprocedure voor de aanleg van de Oost-westbaan inderdaad op 1 februari van start gaat, is dat opmerkelijk. Provinciale Staten van Limburg hebben namelijk nog niet ingestemd met de provinciale bijdrage van 15 miljoen gulden aan de isolatie van woningen in Zuid-Limburg na aanleg van de Oost-westbaan. Die goedkeuring wordt ook niet voor 1 februari verwacht. Formeel moet echter financieel alles rond zijn voordat de procedure voor de aanleg van de Oost-westbaan kan worden gestart.

Volgens een woordvoerster van de provincie kan het rijk daarvan afwijken en de procedure starten nog voordat de financiële bijdrage van de provincie definitief is toegezegd. Een woordvoerster van het ministerie van verkeer en waterstaat meldde gistermorgen zelfs dat de inspraakprocedure inderdaad op 15 januari zou starten. Dat klopt volgens de provincie niet.

Akkoord

Op rijksniveau lijken nu alle geschilpunten opgeruimd. Het ministerie van financiën blokkeerde eind vorig jaar een eerste akkoord tussen rijk en provincie over de vorming van een isolatiefonds voor 'Beek'. Door de rijksbijdrage van 95 miljoen gulden al dit jaar te storten, geruime tijd voor de start van de werkzaamheden, zouden hoge rente-inkomsten worden gekweekt waarmee de eventuele meerkosten van de isolatie konden worden afgedekt. Die meerkosten komen voor rekening van Limburg. Nogal wat statenleden zijn echter bang dat ze uit de hand zullen lopen, reden waarom Provinciale Staten nog niet hebben ingestemd met de bijdrage van 15 miljoen gulden aan de isolatie.

Financiën veroordeelde het akkoord echter tot de prullenbak omdat het strijdig zou zijn met wettelijke voorschriften over de wijze waarop het rijk met zijn geld moet omspringen. Het ministerie van financiën kan nu wel instemmen met een nieuw akkoord dat eind vorig jaar tussen provincie en het ministerie van Verkeer en Waterstaat werd gesloten. Dat houdt in dat de rijksbijdrage aan de isolatiekosten wordt aangepast aan de prijsontwikkeling. Het geld dat zo extra vrijkomt is bestemd voor de eventuele meerkosten van de isoaltie.

Aanwijzing

Dat nieuwe akkoord levert overigens veel minder geld op om die meerkosten af te dekken. In de politieke wandelgangen van het provinciehuis wordt gesproken over een bedrag van zo'n dertig miljoen gulden.

Op rijksniveau is men het nu ook eens over de laatste technische punten rond de aanleg van de Oost-westbaan. De aanwijzingsbeschikking voor de aanleg van de tweede baan bij 'Beek' zou daarmee rond zijn en bij het starten van de inspraakprocedure ter inzage kunnen worden gelegd. Gedeputeerde Staten hebben echter nog niet alle stukken ontvangen en hebben dus nog geen eindoordeel. Tussen provincie en rijk bestaan wel nog wat (technische) geschilpunten over de aanleg van de Oost-westbaan. Zolang die niet zijn opgeruimd kan de procedure niet starten. Deze zou oorspronkelijk al vorig september hebben moeten beginnen.

Veertig winkels binnen drie jaar

Vervolg van pagina 1

Hendriks denkt dat er twee tot drie jaar nodig zijn om alle veertig zaken op te zetten. Hij wil per land tien winkels vestigen. De luxe lederen bankstellen worden voor ruwweg de helft van de gangbare prijzen aan de man gebracht. Dat wordt mogelijk door geldverslindende zaken als groothandel en opslag over te slaan. De Topleder-keten koopt zelf het leder, de frames en de kussenvullingen in en verstrekt die grondstoffen aan in totaal tien meubelfabrikanten in Italië. Na de produktie gaan de banken rechtstreeks van de fabriek naar de winkels.

Hendriks wil bij voorkeur winkelpanden van 1.000 m2 gaan huren. Tachtig procent van de aankopen vindt namelijk in het weekeinde plaats, weet Hendriks. Daarom is in iedere winkel slechts plaats voor drie vaste verkopers, die flink door losse krachten worden geassisteerd in het weekeinde.

Cadeau van jarige RL

● *Chantal Hoogveld werd gisteren op haar vijftiende verjaardag verrast met een surprisepakket van de Rijksuniversiteit Limburg (zie foto). De universiteit deelde deze presentjes uit aan dertig Limburgse jongens en meisjes die vandaag hun vijftiende verjaardag vieren. De reden voor de gulle gave was de viering van het derde lustrum van de universiteit. Het verjaardagscadeau bestond uit een selectie van de relatiegeschenken van de RL: een handdoek, muts, button, sleutelhanger, memoblok, zilveren pen en een rugzakje. Alles voorzien van het RL-logo. Bovendien zat er nog een cadeaubon bij van vijftien gulden.*

„Het was een leuke verrassing. Mijn feestje vier ik pas zaterdag en daarom is zo'n presentje op je verjaardag zelf extra leuk," vertelde de jarige HAVO-scholiere uit Maastricht gisteren. Foto: FRITS WIDDERSHOVEN

Ondernemingsraad akkoord met reorganisatie

Mogelijk ontslagen bij Immigratie Stichting

Van onze verslaggever

HEERLEN – Bij de Limburgse Immigratie Stichting (LIS) in Heerlen en Venlo moeten waarschijnlijk mensen worden ontslagen. Ook verhuizen de afzonderlijke kantoren in Venlo en Heerlen naar één pand in Sittard. Aanleiding voor de reorganisatie is het besluit van de provincie om de subsidie van 900.000 gulden in te trekken.

Het budget van de LIS wordt hiermee gereduceerd tot 1,3 miljoen gulden. Directeur Morales Belmar heeft aangekondigd dat de activiteiten van de LIS drastisch worden ingekrompen. In de kleinere gemeenten wordt geen hulpverlening meer gegeven, en een aantal dienstverlenende projecten wordt stopgezet.

Bij de LIS werken momenteel 30 mensen. Hoeveel gedwongen ontslagen kunnen vallen kon Morales Belmar nog niet zeggen. Bestuur en ondernemingsraad van de LIS hebben eind december het reorganisatieplan goedgekeurd.

De provincie is van mening dat de LIS geen subsidie uit de provinciekas moet krijgen omdat de immigratiestichting een rijksinstelling is. Directeur Morales: „Met ons gekapte budget kunnen we onmogelijk twee kantoren onderhouden. We hebben bovendien maar geld voor twaalf formatieplaatsen."

● *Vriendin Corry in de armen van de gisterochtend vrijgelaten Hans Mulder.* Foto: PETER ROOZEN

Sittards feestje bij vrijlating totaalweigeraar

Van onze verslaggever

SITTARD – 'Uit mijn beurs geen bom'. Het spandoek, waarop de tekst is gekalkt, hangt tussen de struiken bij de gevangenis in Sittard. Op het eerste gezicht geen plaats waar anti-militaristische leuzen te verwachten zijn. Eerder zou je zoiets verwachten bij een kazerne.

Het spandoek is, dichtbij de vijf meter hoge betonnen buitenmuur, opgehangen door een kleine groepjes vredesactivisten overwegend afkomstig uit het Land van Cuijk. Ze zijn in het holst van de nacht opgestaan om op tijd bij de ingang van de Sittardse gevangenis te zijn. Om acht uur zou daar de totaalweigeraar Hans Mulder uit Nijmegen worden vrijgelaten.

Zo'n 120 mensen in de vredesbeweging waren aangeschreven om in Sittard te zorgen voor een warm onthaal. Vantevoren was aangekondigd dat het afhalen met flink kabaal gepaard zou gaan. Met de opkomst – en het kabaal – blijkt het echter mee te vallen; het groepje telt een man of vijftien. Maar dat kan de pret niet drukken. En nog minder het geluk van Hans Mulder.

Brug

Even na achten komt hij over de loopbrug, die leidt naar de (enige) ingang van het nog vrij nieuwe gevangeniscomplex. Een brug waarmee de architect zo treffend de kloof heeft benadrukt die er ligt tussen de wereld buiten en binnen de muren.

Met geroffel op ketels, voorzien van feestmutsjes en toeters maakt de groep er een klein feestje van. Compleet met koffie en vlaai. Vriendin Corry valt als eerste de vrijgelaten man in de armen.

De emoties worden even later alweer aan de kant geschoven en dan is er weer ruimte voor woorden. In het groepje bevindt zich ook de voorzitter van de landelijke Beweging Weigering Defensiebelasting, Laurens Klappen.

„Met een jaar gevangenisstraf kun je de maatschappij niet veranderen," erkent Klappen. Maar hij laat ook niet na te benadrukken dat het protest tegen het militarisme noodzakelijk blijft, ook al zijn de verhoudingen in Europa veranderd. En fijntjes verwijst hij vervolgens naar het conflict in de Golf.

Fragiel

Ook Hans Mulder zelf neemt het woord. En ook hij legt de vinger op de actualiteit. „De strijd moet door blijven gaan," roept Mulder uit, „want het is noodzakelijk om in deze tijd duidelijk te maken hoe fragiel zo'n ontspanning is. Ik ben dus blij weer terug te zijn."

De totaalweigeraar kreeg zijn straf al in 1985 opgelegd. Hij zat in datzelfde jaar in voorarrest in de Koepel in Arnhem. Na aftrek van het voorarrest en het voorwaardelijk deel van de straf, moest hij nog vier maanden uitzitten. Het duurde tot 1990 voordat hij daartoe, naar Sittard, opgeroepen werd.

Daar bracht Hans Mulder de meeste tijd daadwerkelijk in zijn cel door, omdat hij weigerde te werken. Daardoor bleef hij opgesloten gedurende de uren dat de andere gevangenen in de werkplaatsen zaten. Maar dat kon hem niet deren. „Ik heb ontzettend veel brieven gekregen, wel twee dozen vol, die allemaal beantwoord moesten worden."

Ondertussen heeft een van de activisten alweer opgeroepen tot een solidariteitsactie bij de gevangenis in Vught, waar een van de andere – schaarse – totaalweigeraars zit die Nederland nog telt. Maar Hans zal er niet bij zijn. Hij heeft er even genoeg van.

Volgende gouverneur kondigt zich al aan

In de eerste helft van 1990 kreeg Limburg te maken met de gouverneurs-kwestie. Op een bepaald onverkwikkelijke manier, worstelde de politiek zich toe naar een nieuwe gouverneur voor onze provincie. Geen politicus in het bronsgroen eikenhout die graag herinnerd wordt aan die periode. Toch moet politiek Limburg alweer rekening houden met een nieuwe procedure want in de komende Statenperiode (1991-1995) moet er weer een nieuwe gouverneur komen, aangezien Emiel Mastenbroek het over ruim twee jaar voor gezien houdt. Dat heeft hij althans van tevoren aangekondigd.

CDA-fractievoorzitter mevrouw Greweldinger vroeg zich laatst af of er bij de komende benoeming van de gouverneur nog wel een vertrouwenscommissie moet komen. Een opmerking die door de voorzitter van de PvdA-fractie in de Staten, Jan Tindemans, goed is onthouden. In het jaarverslag van het gewest Limburg van de PvdA over 1990 gaat hij op het fenomeen 'vertrouwenscommissie' in.

Tindemans vindt dat er wel een vertrouwenscommissie moet komen, maar dat er wel heel nadrukkelijk afspraken moeten worden gemaakt. In eerste instantie met het kabinet. „Kandidaten die Den Haag stuurt en die vervolgens een ruime meerderheid krijgen in de commissie moeten niet meer door datzelfde kabinet terzijde worden geschoven," aldus de PvdA-man. Verder wil hij ook in Limburg zelf tussen de politieke partijen duidelijke afspraken over de kandidaten.

Tenslotte, maar dan voor eigen rekening, vraagt Tindemans zich af of het wel verstandig is een grote vertrouwenscommissie te installeren. „Het lijkt o zo democratisch een breed samengestelde commissie, maar het doet geen recht aan de politieke realiteit, dat de kiezers sommige partijen groot en sommige partijen klein hebben gemaakt. Het maakt het vertrouwen een stuk moeilijker en het bevordert de slagvaardige besluitvorming binnen zo'n commissie en tussen de commissie in Den haag niet."

Met andere woorden, de PvdA-man wil een kleine commissie met alleen mensen van de grote politieke partijen.

Overigens spreekt Tindemans zijn grote waardering uit over het optreden van Mastenbroek als gouverneur. „Hij heeft er, heel verstandig, voor gekozen geen poging te doen zijn voorganger te imiteren, maar door gewoon tussen de Limburgers en de Statenleden te blijven staan, voelt hij goed aan wat er leeft." Zo steekt Tindemans de pluim op Mastenbroeks hoed.

PNL

De Partij Nieuw Limburg (PNL) heeft over de nieuwe gouverneur en een eventueel in te stellen vertrouwenscommissie nog niet nagedacht. Deze partij is nog te veel bezig met het zoeken naar een eigen identiteit. Vorige week zaterdag presenteerde de partij het programma en de kandidaten. Bij die gelegenheid hield Fons Zinken uit Echt een inleiding over de ideologie achter het programma.

Daarmee vatte hij een bijzonder moeilijk onderwerp bij de horens. Want wat je de PNL ook allemaal kunt verwijten, niet dat ze volgens een bepaalde ideologie te werk gaan. Plaatselijke partijen die het stand kwamen om plaatselijke belangen te behartigen, bundelden de krachten.

Maar wat plaatselijk als belangrijk wordt ervaren is provinciaal gezien oninteressant. Het is moeilijk om van allemaal verschillende stenen een huis te bouwen. Dat ervaart de PNL ook.

● *Jan Tindemans: wel vertrouwenscommissie, maar een kleintje.*

„Iedere burger moet de kans krijgen als verantwoordelijk mens in vrijheid te kunnen leven," haalde Zinken het partijprogramma aan. Verdere ideologische uitgangspunten zijn: streven naar gerechtigheid; solidair zijn met de zwakken in de samenleving; bestrijding van centralisme want dat verlamt de persoonlijke/individuele betrokkenheid.

De eerste stelling over de vrijheid van ieder mens, mag Limburg met een zekere gerustheid vervullen. Stel je voor dat de PNL dat niet zou uitspreken, dan zaten we met een problemen. Nu kraken slechts de hengsels van een open deur die ingetrapt wordt.

Stelling twee en drie rieken naar christen-democratische en sociaal-democratische beginselen. De bestrijding van het centralisme blijkt dus de enige ideologische steunpilaar van de PNL te zijn.

Dit Calimero-syndroom belet de PNL een visie te ontwikkelen op Limburg. In het programma komt de partij niet veel verder dan: geen Oost-westbaan, oprichting van een provinciaal openbaar-vervoersbedrijf, invoering van de teelt van oesterzwammen en bloembollen in de provincie en blijvende steun voor het Limburg Symfonie Orkest.

Door de ideologische veelheid van woorden, blijft achterwege wat PNL precies met Limburg wil. En dat is toch eigenlijk wat de kiezer wil weten.

de belofte

wim dragstra

OVERLEDEN

† **Louise Singelé,** 100 jaar, corr.adres: J. Janssen-Kessels, Driessenstraat 1, 6015 AD Neeritter. De plechtige uitvaartdienst zal worden gehouden vrijdag 11 januari om 10.30 uur in de parochiekerk van de H. Lambertus te Neeritter.

† **Jan de Renet,** 68 jaar, echtgenoot van Mia Everts, Klein Berkelaar 5, 6101 XT Echt. De plechtige eucharistieviering zal worden gehouden zaterdag 12 januari om 10.30 uur in de parochiekerk van de H. Landricus te Echt.

† **Gerardus Zeguers,** oud 92 jaar, weduwnaar van Maria Gerritsen. Maastricht, Huize Lenculenhof. Corr.adres: Andoornstraat 1, 6214 VK Maastricht. Eucharistieviering in de parochiekerk van het Onbevlekt Hart van Maria, Mariaberg Maastricht, op vrijdag 11 januari om 14.00 uur. Geen condoleren.

† **Sjeng Schoutese,** oud 77 jaar, echtgenoot van Anna Bons. 6218 BL Maastricht, Schellingruwe 14a. De crematieplechtigheid zal plaatshebben op zaterdag 12 januari om 14.45 uur in het crematorium Nedermaas, Vouershof 1 te Geleen. Er is geen condoleren.

Voor uw zeer gewaardeerde blijken van deelneming, ons betoond bij het overlijden en de begrafenis van onze lieve moeder en oma

Lies Mertens-Sterk

betuigen wij u onze oprechte dank.

Kinderen en kleinkind

De plechtige zeswekendienst zal worden gehouden op zondag 13 januari a.s. om 10.00 uur in de Pancratiuskerk te Heerlen.

Uw medeleven en blijken van belangstelling in de vorm van bloemen, schriftelijke condoléances, woorden van troost en bemoediging, die wij mochten ondervinden na het overlijden en bij de uitvaart van mijn man, onze vader en grootvader

Wilhelm Geurten

zijn ons tot een grote steun geweest. Hiervoor zeggen wij u hartelijk dank.

mevr. A.S. Geurten-de Boer
kinderen en kleinkinderen

Hoensbroek, januari 1991

Dankbetuiging

Voor uw belangstelling, uw aanwezigheid bij de begrafenis, uw gebeden en medeleven bij het overlijden van mijn lieve man, onze goede vader en opa

Dominicus Dassen

zeggen wij u van harte dank.

U bent ons een grote steun en troost geweest.

Mevr. M.W. Dassen-Janssen
kinderen en kleinkinderen

Brunssum, 10 januari 1991

De plechtige zeswekendienst zal gehouden worden op zaterdag 12 januari a.s. om 19.00 uur in de parochiekerk van de H. Jozef te Brunssum.

---

†

Voor uw gewaardeerde blijken van medeleven betoond bij het overlijden van

Jac Joosten

betuig ik u mijn oprechte dank.

Truus Joosten-Notermans

Geleen, januari 1991

De plechtige zeswekendienst zal gehouden worden op zaterdag 12 januari a.s. om 19.00 uur in de kerk van de H. Augustinus te Lutterade-Geleen.

Wallage: fusies i voortgezet onderwi desnoods afdwing

DEN HAAG – Staatssecretaris Wallage (Onderwijs) wil van de Tweede Kamer zo nodig de ruimte om fusies tussen scholen in het voortgezet onderwijs af te dwingen. Wallage zegt dit in een interview met het dagblad 'Trouw'. Wallage vindt fusies in het voortgezet onderwijs nodig voor een geslaagde invoering van de basisvorming, een gemeenschappelijk pakket van veertien vakken voor alle leerlingen in de eerste twee, drie jaar van het voortgezet onderwijs.
De basisvorming komt volgens de staatssecretaris in brede scholengemeenschappen van mavo, havo, vwo en lbo het beste tot zijn recht.

Uit een inventarisatie van het ministerie van Onderwijs die eind vorig jaar naar de Tweede Kamer werd gezonden wordt duidelijk dat steeds meer scholen in het voortgezet onderwijs zich met de invoering van de basisvorming in het vooruitzicht op fusies oriënteren. Blijkens de inventarisatie zal het aantal brede scholengemeenschappen (nu 23 op in totaal 1.794 scholen) de komende jaren tot over de honderd kunnen stijgen. Wallage vindt dat echter niet genoeg.

'Ongeloofwaardig'

„Als ik het bij honderd zou laten, zou dat ongeloofwaardig zijn," aldus Wallage in het interview. „Vandaar de bereidheid van het kabinet naar de Kamer te gaan. Ik houd me in gereedheid."

Mocht Wallage de Kamer daadwerkelijk om wettelijke mogelijkheden voor een fusieverplichting vragen, dan moet het regeerakkoord worden opengebroken. CDA en PvdA hebben daarin vastgelegd dat de staatssecretaris niet verder dan het geven van een 'sterke stimulans' aan het fusieproces in het voortgezet onderwijs mag gaan.

Platteland

De CDA-fractie voelt niets voor een wijziging van de afspraken over de vorming van brede scholengemeenschappen in het regeerakkoord. „Ik ben bang dat de staatssecretaris voor niets naar de Kamer komt," zegt fractiewoordvoerder Hermes in een reactie op het interview. Ook over twee jaar, de termijn die Wallage noemt, zal een gang naar de Kamer zeer waarschijnlijk vergeefse moeite blijken, aldus Hermes.

De CDA-fractie moet niets fusieverplichting hebben, d dan op het platteland uit geen scholen meer overblij Hermes. Al te grote scholen onderwijskundig onveran En een situatie met alleen m te scholengemeenschappe bergt bovendien 'het risico straks afglijdt naar de school'.

De CDA-fractie is niet tegen ming van brede scholen schappen, maar scholen willen, moeten niet wor dwongen. De invoering va sisvorming kan heel goed z vorming van zulke scholen schappen, meent het CDA.

Bovag: rijle moet 12 gul duurder word

DEN HAAG – De Bovag ga leden voorhouden dat de ven voor rijlessen omhoog ten van gemiddeld 43 n gulden per uur. Door deze verhoging hoeven rijscho ders wat minder uren te d waardoor ze meer tijd ov den voor bijscholing en h voeren van nieuwe lespro ma's. De kwaliteit van de sen gaat daardoor omhoog woordvoerder van de heeft dat gisteren meegede

Bij deze organisatie zijn 1. schoolhouders aangeslote geven ongeveer 50 procen de rijlessen.
De woordvoerder verwac voor het eind van het j meeste Bovag-rijscholen h rieven verhoogd zullen he „Maar we zijn niet uit o heidstarieven."

Uit bedrijfseconomische wegingen zouden rij eigenlijk 60 gulden per uur ten kosten, aldus de B woordvoerder. Een verh tot dat bedrag acht de echter niet haalbaar. Met sen van 55 gulden kan oo behoorlijke kwaliteitsve ring worden bereikt, vin Bovag. De organisatie is va ning dat de huidige kwalite de lessen te laag is.

Treinreizigers steeds vaker bestolen

UTRECHT – Treinreizigers lopen steeds meer risico hun eigendommen tijdens de reis kwijt te raken. Het aantal diefstallen bezittingen van reizigers, voornamelijk zakkenrollerij, steeg vorig jaar met 25 procent: van 5.140 tot 6.448. Dat blijkt uit de voorlopige jaarcijfers van de spoorwegpolitie over 1990.

Uit de cijfers is verder op te maken dat de schade aan NS-eigendom als gevolg van vandalisme door voetbalsupporters in de eerste helft van het voetbalseizoen is gestegen van 64.000 tot 85.000 gulden; een toename van circa 33 procent. Alleen al na de wedstrijd Feijenoord-FC Den Haag werd voor 45.000 gulden vernield.

Supporters

Het aantal uren dat spoorwegpolitie bij het vervoer van supporters werd ingezet, daalde met 34 procent. Dat komt vooral omdat de dienst bedrijfsbeveiliging vorig seizoen structureel meer spoorwegpolitie inzette dan de bezetting eigenlijk toeliet. Dit jaar is dat niet het geval. Bij de spoorwegpolitie kwamen vorig jaar iets meer meldingen van agressie binnen. Het aantal meldingen van NS'ers steeg met 7 procent. Personeel van de spoorwegpolitie echter kreeg aanzienlijk minder (16 procent) te maken met agressie.

Belgische oud-premi veroordeel

BRUSSEL – De Belgische o mier Edmond Leburton is door een rechtbank in schuldig bevonden aan ve ring en valsheid in geschr was destijds verantwoordeli geknoei met ziekenfondsg socialist Leburton krijgt g vangenisstraf wegens zijn strafregister en het feit dat premier was.

In België is de inning en het van ziekenfondsgeld in han de politieke partijen. Die ho elk eigen ziekenfondsen, de ten 'mutualiteiten', op na. kend Leburton zelf was in geestelijke vader van het systeem. In België ging all gerucht dat niet alles zuiver was bij de mutualiteiten. All de socialistische ziekenf achtte de Brusselse rechter, de Voorspoels, de knoeierij dag echt bewezen. Zo wer miljoenen franken aan prem niets vermoedende zieken den tijdelijk op hoogrend bankrekeningen gezet. De r brengsten gingen naar verk campagnes en andere social activiteiten.

Ter Beek wil hoogu een procent extra korten op Defensie

DEN HAAG – Minister Ter Beek (Defensie) wil tot 1994 ten hoogste een procent extra bezuinigen op zijn begroting. Dat levert over een periode van drie jaar een besparing van 720 miljoen gulden op. Hogere percentages acht hij voor de geloofwaardigheid van de defensie desastreus.
Daarmee verzet hij zich tegen zijn partijgenoot minister Kok (Financiën) die wil dat Defensie ten minste twee procent – en als het kan meer – gaat bezuinigen. Ter Beek heeft dit per brief aan zijn collega-ministers meegedeeld, die gisteren met de bespreking over de tussenbalans zijn begonnen.
Volgens de minister valt er over 1 procent besparing op zijn begroting nog te praten. Dat betekent voor Defensie een reductie van 15 procent van het persone procent van het materieel. name zal in dat scenario de macht kleiner en flexibele ten worden.

Gevechtskracht

De minister is tegen een h bezuinigingspercentage. Bij extra besparing van 2 pro komt volgens Ter Beek de loofwaardigheid van de k macht op het spel te staan, dan de gevechtskracht aang wordt. Een besparing van 3 cent levert wel een kleiner op maar niet een die op me plaatsen inzetbaar is. Juist flexibeler krijgsmacht st minister in zijn in februari te schijnen Defensienota ogen.

Afcent-generaal waarschuwt voor aanslagen Irak

Van onze verslaggever

BRUNSSUM – Ook generaal Von Sandrart, opperbevelhebber van Afcent in Brunssum, heeft zijn manschappen op het hart gedrukt waakzaam te zijn voor mogelijke Iraakse aanslagen. In zijn gisteren gehouden Nieuwjaarsrede riep hij op verdachte voorvallen c.q. situaties onmiddellijk te rapporteren.

Zoals reeds gemeld in het Limburgs Dagblad van gisteren heeft ook Afcent Brunssum zijn bewaking verscherpt en heeft de MP, samen met de Limburgse marechaussee haar waakzaamheid verhoogd.

De dreigende oorlog in Irak werd door generaal Von Sandrart op twee manieren benaderd. Het zowel militaire als politieke front dat nu tegen 'Bagdad' gevormd wordt, onderschrijft volgens hem opnieuw de blijvende noodzaak van de Navo. Daarnaast zei hij mee te leven met de Navo-eenheden die nu aan het front zijn gelegerd, waarmee Afcent collegiale banden heeft. „Behalve dat ik hoop op een vreedzame oplossing van het conflict, hoop ik even vurig op een veilige terugkeer van onze collega's."

Terugblikkend op 1990 ging hij nader in op de ontwikkelingen in Oost-Europa en de rol van de Navo. Dat het voormalige Oost-Duitsland zich nu ook veilig voelt onder de paraplu van de Navo, beschouwt Von Sandrart als een compliment aan dit geallieerd bondgenootschap.

Interessant hierbij is het feit dat het Afcent-hoofdkwartier in het afgelopen jaar een groeiend aantal bezoekers uit het Oostblok heeft mogen verwelkomen. Van de 4175 bezoekers waren er velen afkomstig uit de Sovjet-Unie, Polen, Hongarije en Tsjecho-Slowakije.

Verknippen vloerkleed leidt tot mishandeling

Van onze verslaggever

MAASTRICHT – Een vergissing bij het leggen van een vloerbedekking is een man uit Landgraaf enkele maanden geleden bijna fataal geworden. De 35-jarige 'gedupeerde' besloot 1 november afgelopen jaar de man die de vloerbedekking gelegd had, in zijn woning aan de Baanstraat op te zoeken, hem flink in elkaar te slaan en geld af te nemen. Boontje komt om zijn loontje, veronderstelde de gisteren voor de rechter verschenen Landgraver. Wie zijn vloerbedekking verknipte, moest maar voelen...

De 35-jarige verdachte besloot 1 november afgelopen jaar tegen één uur 's middags een potje biljart te gaan spelen in een café aan het Streeperkruis in Schaesberg. Dat deed hij samen met een veel jongere vriend. Daar ontmoette hij de kennis met wie hij nog een appeltje te schillen had. De verdachte zelf had enkele weken eerder van de man een kast overgenomen, die de kennis nog deels betaald kreeg. De kennis zeurde daar volgens de 35-jarige Landgraver over. Na het winnen van de jackpot op een fruitautomaat wierp hij de kennis 25 gulden toe. Het voorval leek voorbij.

Maar schijn bedriegt. Laat in de middag gingen de 35-jarige man en zijn veel jongere maat naar huis, geraakten dronken en liepen vervolgens naar het huis van de man die ze eerder in de biljartzaal tegen het lijf liepen. Het latere slachtoffer zat in een stoel voor de televisie toen de twee mannen via de achterdeur zijn woning binnen gingen. Een van de twee mannen gooide hem een deken over het hoofd en een van de twee begon toen op hem in te slaan.

Aan de kleur van de schoenen die het slachtoffer onder de deken vandaan zag, meende hij de gisteren terechtstaande verdachte te kunnen identificeren. Hoewel de verdachte in eerste instantie bij de politie bevestigde dat hij flink op de man had ingeslagen, zei hij gisteren dat hij zich daarvan niets meer kon herinneren: „Ik kan me niet voorstellen dat ik dat gedaan heb. Het enige wat ik weet is dat ik hem honderd gulden heb afgepakt. Daar had ik recht op, want hij had mijn vloerbedekking verknipt." De verdachte verkeert met grote regelmaat in volstrekte dronkenschap.

Officier van justitie mr Van Buchem bond tijdens de zitting in. Volgens hem stond als een paal boven water dat 'er geslagen is'. Maar of dat nu door de gisteren terechtstaande verdachte is gedaan of door diens 17 jaar jongere compaan, achtte hij zelf inderdaad moeilijk te bewijzen. Hij eiste in ieder geval vijftien maanden celstraf waarvan vijf voorwaardelijk. In de eis betrok hij eveneens een diefstal van een wasmachine die de verdachte op klaarlichte dag op de stoep voor een winkel had weggesleept en enkele honderden meters verderop had verkocht.

Uitspraak over veertien dagen.

'Brussel' krijgt verdrag over schoonmaak voorgelegd

Nederland is houding België over Maas beu

Van onze correspondent

DEN HAAG – Nederland is het al jaren slepende overleg met België over de aanpak van de vuile Maas en Schelde beu. De Nederlandse onderhandelingsdelegatie, onder leiding van oud-premier B. Biesheuvel, gaat zelfstandig teksten opstellen voor een waterverdrag. Deze zullen naar verwachting begin april aan de Belgen worden voorgelegd.

Dat alles is gisteren bekendgemaakt. Biesheuvel is diep teleurgesteld over de opstelling van de Belgen bij de onderhandelingen. Maas en Schelde, rivieren die door Frankrijk, België en Nederland stromen, kunnen wat betreft de ernst van hun vervuiling wedijveren met de Rijn. In tegenstelling echter tot laatstgenoemde rivier, bestaan voor Maas en Schelde nog altijd geen Belgische actieplannen voor een grondige schoonmaak. Bilateraal overleg hierover tussen Nederland en Brussel kende geen succes.

Na in totaal bijna twintig jaar overleg gaf de leider van de Belgische onderhandelingsdelegatie, M. Poppe, eind vorig jaar in Maastricht Biesheuvel te kennen dat België bleef vasthouden aan de in Nederlandse ogen veel te soepele normen voor de waterkwaliteit. Zou Nederland toch een schoonmaak van bij voorbeeld de Maas willen, dan zou Den Haag hiervoor dienen te betalen.

Richtlijn

Volgens Nederland houdt België geen of onvoldoende rekening met bestaande of aanstaande internationale milieurichtlijnen. In de verdragsteksten die Nederland nu zelfstandig gaat opstellen, wil Biesheuvel België duidelijk maken welke normen de gesprekspartners minimaal dienen te onderschrijven om tot een aanvaardbare waterkwaliteit te komen.

De Tweede Kamer drong eind vorig jaar bij minister Maij-Weggen van verkeer en waterstaat aan op het opstellen van saneringsplannen voor Maas en Schelde, vergelijkbaar met de actieplannen voor Noordzee en Rijn. Ook een internationale Maasconferentie in Maastricht van parlementariërs uit de landen waar de Maas doorstroomt, toonde zich daar voorstander van. Maij liet het parlement eind vorig jaar weten vertrouwen te hebben in vooruitgang bij het Belgisch-Nederlandse overleg.

Zij verwachtte rond de zomer een akkoord met de Belgen. Een woordvoerster van het ministerie hield daar gisteren aan vast.

Versneld

Nederland meent aan België geen bijzondere eisen te stellen. Het zou gaan om zaken die in de rest van Noordwest-Europa reeds gebruikelijk zijn. België zou daarom juist ook versneld zijn achterstand in de schoonmaak dienen in te halen. Maar met name het Waalse gewest ligt dwars.

Bij die schoonmaak gaat het Nederland om meer dan 'goed nabuurschap' alleen. De toevoer bij voorbeeld van vervuild water uit België kan in Nederland de voorziening van drinkwater en met name in het zuiden van het land in gevaar brengen. Zo leidde een sterk verhoogd cadmiumgehalte in de Maas medio vorig jaar tot het tijdelijk stopzetten van waterinname in de spaarbekkens.

Hongerige dronkeman

BRUNSSUM – Een dronken Heerlenenaar is dinsdagavond in Brunssum aangehouden wegens huisvredebreuk. De man bestelde in een eetgelegenheid aan de Rumpenerstraat een kleine portie van een gerecht. Voor zijn vriendin had hij om hetzelfde gevraagd. Toen deze haar bestelling zag, beklaagde ze zich over de geringe hoeveelheid.

Daarop ontstak de Heerlenaar in woede en uitte allerlei beschuldigingen aan het adres van de uitbater van de horecazaak. Bovendien dreigde de man de zaak kort en klein te slaan. Om zijn woorden kracht bij te zetten gooide hij een servetring naar het hoofd van de exploitant, die het voorwerp nog net kon ontwijken. Toen de politie arriveerde wenste het stel het pand niet te verlaten. De man werd door de politie ter ontnuchtering meegenomen naar het bureau.

Vermaning uit de Maas

● *Tussen de massale afval die de hoge Maas aan de winteroevers heeft achtergelaten, ontdekte deputé Michel Lodewijks op zijn dagelijkse wandeling langs de oevers van de Maas in de buurt van zijn werkdomein een aangespoeld bord. Deze merkwaardige vondst bleek afkomstig uit de Ardennen en toe te behoren aan een Belgische alpinistenclub, die daar een rotsmassief pleegt te beklimmen. Er stonden aanwijzingen op voor de leden van deze club en tevens het milieu-sterke verzoek 'Houdt uw omgeving zo rein mogelijk'...*

Foto: FRITS WIDDERSHOVEN

Teikyo betaalt auteursrecht voor aquarel

Van onze verslaggever

MAASTRICHT – Beeldend kunstenaar en illustrator Peter Bertus uit Maastricht is akkoord gegaan met het aanbod van de Japanse universiteit Teikyo Europe BV om hem een bepaald bedrag te betalen als auteursrecht voor het gebruik van een aquarel. Het kunstwerk stelt kasteel Vliek voor in Ulestraten, inmiddels bezit van Teikyo en met Annadal in Maastricht de vestigingslokatie voor de Japanse universiteit. Door buiten medeweten van de kunstenaar deze aquarel te gebruiken op de omslag van de brochure voor werving van studenten in Japan en Europa, voelde Bertus zich benadeeld. Teikyo kocht de aquarel via een Maastrichtse kunsthandel. Een door de kunstenaar aangespannen kort geding dat gisteren zou plaatsvinden, ging niet door omdat de partijen tot een schikking zijn gekomen.

Achteraf zegt Peter Bertus het te betreuren dat door het intrekken van het kort geding de principekwestie van de kwetsbare auteursrechten niet opnieuw in de publiciteit is gekomen. De kunstenaar noemt het ontstellend hoe licht wordt gedacht over het eigendomsrecht van het geestelijke bezit dat een kunstwerk in feite is. Dat eigendomsrecht blijft bij de kunstenaar ook al is het werk verkocht. Pas 50 jaar na de dood van de schepper ervan, vervallen de auteursrechten wanneer er althans geen regeling is getroffen door de erfgenamen.

Een van de eisen die zouden worden gesteld in kort geding was een schadevergoeding van ƒ 25.000. Die eis is ingetrokken. Bertus wenst niet het bedrag te noemen dat hij nu zal toucheren voor 'het contract dat uitgebleven is', zoals hij het noemt. Hij vindt het aanbod een 'reëel bedrag'.

Verhoging mijnpensioenen

ABW maar ten dele tevreden

Van onze verslaggever

HEERLEN – De Algemene Bond van Werknemers (ABW) in Heerlen is 'voor de helft tevreden' over de verbetering van de pensioenen van mijnwerkers waar het Algemeen Mijnwerkers Fonds (AMF) per 1 januari 1991 toe besloot. De tevredenheid geldt vooral het besluit de ongevallenrente die oud-mijnwerkers krijgen (meestal voor silicose) niet langer geheel, maar nog slecht voor de helft op hun pensioenen in te houden.

Die inhouding geschiedt gedurende negen jaar na de pensionering. Volgens de ABW moet het besluit de inhouding te halveren gezien worden als een stap in de goede richting. Uiteindelijk zou de gehele inhouding van tafel moeten.

De ABW wijst er verder op dat de inhouding nog volledig van kracht is voor de mijnwerkers die een pensioen krijgen bij het Pensioenfonds van DSM-chemie (PDC). De ABW heeft er bij PDC op aangedrongen de kortingsregeling af te schaffen.

Ongenuanceerd

Verder vindt de ABW de mededeling van het AMF dat de mijnwerkerspensioenen per 1 januari vijf procent omhoog gaan, ongenuanceerd. Het gaat hierbij om een gemiddelde; voor de gepensioneerden onderling kan de verbetering sterk verschillen.

Vier Fransen aangehouden

MAASTRICHT – Een surveillanceteam van de Maastrichtse douane heeft dinsdagavond laat op de Tongerseweg in Maastricht vier Fransen aangehouden die in het bezit waren van 1 kilo hasj. Het viertal, wonende in Noord-Frankrijk, verklaarde de drugs in Maastricht te hebben gekocht.

Duitser met 14 kilo hasj

ROERMOND – Douanemedewerkers hebben gisteravond aan de doorlaatpost Swalmen de 21-jarige Duitser M.M. uit Arnsberg aangehouden die liefst 14 kilo hasj in zijn bezit had. De drug was aangekocht in Venlo. De jongeman is inmiddels in Tegelen ingesloten.

Ontslagen personeel niet aangenomen

Directeur Cramers al werkzaam bij Thyssen

Van onze verslaggever

GREVENBICHT – De directeur van het opgeheven touringcarbedrijf Cramers uit Grevenbicht is al op 1 januari dit jaar in dienst getreden bij Thyssen Tours uit Geulle. Van het voormalige personeel van Cramers is nog niemand bij Thijssen Tours aangenomen.

Directrice Thyssen van het gelijknamige bedrijf verklaarde eerder deze week dat Cramers welliswaar had gesolliciteerd maar dat het nog onzeker was of hij zou worden aangenomen. In een op 3 januari gedateerde brief aan cliënten van Cramers kondigt het bedrijf de sluiting aan. Tevens wordt daarin vermeldt dat de directeur de overstap naar Thyssen Tours heeft gemaakt.

Het busbedrijf heeft getracht het in financiële moeilijkheden verkerende Cramers Touringcars gedeeltelijk over te nemen. Toen dat mislukte stonden de personeelsleden op straat. Volgens de voormalige werknemers had directeur J. Cramers hen beloofd 'wel iets voor ze te regelen'. Een ex-personeelslid: „Nu de zaak op de klippen is gelopen blijkt er niets te zijn geregeld." Overleg met de vervoersbond FNV is door Cramers geweigerd. De voormalige directeur was gisteren niet bereikbaar voor commentaar.

In verband met aanleg Vijverdalseweg

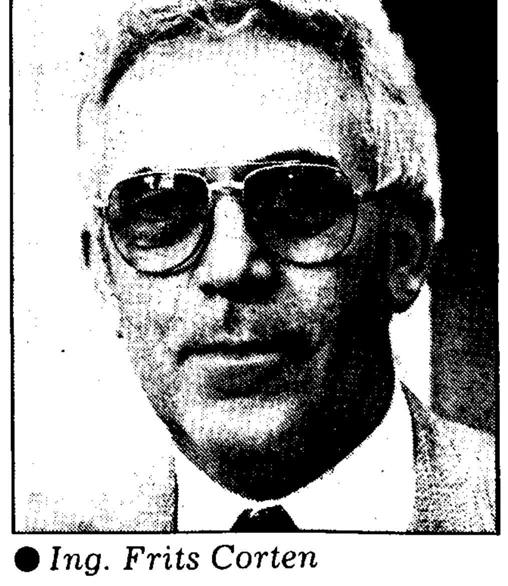
Acht ton voor slopen huis raadslid Corten

Van onze verslaggever

MAASTRICHT – De gemeente Maastricht wil de riante woning van het huidige raadslid en ex-wethouder Frits Corten (CDA) aan de Bemelerweg 64 aankopen voor een bedrag van ƒ 565.000. Het pand moet worden afgebroken in verband met de aanleg van de Vijverdalseweg. Met de eigenaar van de woning is over het bedrag overeenstemming bereikt op basis van een taxatierapport dat werd uitgebracht door een commissie van drie onafhankelijke deskundigen.

Naast de vastgestelde vermogenswaarde van het af te breken pand krijgt Corten tevens een onteigeningsvergoeding van ƒ 235.000. Die bestaat uit het gratis in bezit krijgen van de vrije-sectorkavel waarop hij een nieuwe woning laat bouwen. De kavel is gelegen in het naburige plan Doornlaan-Noord, waar de gemeente grond voor dit soort doeleinden heeft gereserveerd. De kavel is 1563 m2 groot.

De aanleg van de Vijverdalseweg tussen de Akersteenweg en de Bergerstraat zal plaatsvinden in de periode 1992-1994. Corten kan aan de Bemelerweg blijven wonen totdat zijn nieuwe woning gereed is. De gemeenteraad zal in de openbare vergadering van donderdag 17 januari een besluit nemen over de aankoop van het pand.

● *Ing. Frits Corten*

Vader door gezondheidsdiensten van kastje naar muur gestuurd

De lijdensweg na een naaldeprik

BRUNSSUM – Rondslingerende junkspuiten zijn niks nieuws. In tal van Mijnstreek-wijken waar heroïne wordt geschoven, kom je ze tegen. Zoals in de buurt van de Akerstraat-Noord in Hoensbroek/Treebeek. Daar verruilen nogal wat Duitse junks dagelijks hun Marken voor het magische witte poeder. De dope wordt ter plekke genuttigd en de spuiten worden meestal na gebruik over de schouder gegooid. Geen wonder dat begin deze week paniek uitbrak in huize Verhoeven.

Want wat al maanden in de lucht hing, gebeurde dinsdagmiddag: de vijfjarige Immanuel Verhoeven speelde in de buurt van Akerstraat, pakte gezond zijn spuit uit de struiken, en prik zei de naald.

„Ik schrok me rot toen de kleine met de spuit kwam aanzetten en vertelde dat hij zich aan de naald gestoken had. Want natuurlijk weet je welke gevaren er aan zo'n prikkie vastkleven," zegt vader Verhoeven die gistermorgen nog niet van de schrik bekomen leek.

Maar de schrik die pa kreeg toen zijn zoontje met een bloedende vinger voor hem stond, zou nog groter worden.

Anti-serum

„Ik dacht meteen aan een anti-serum, een tegengif. Allerlei besmettelijke ziekten, waaronder met name Hepatitis B, kun je immers oplopen wanneer je aan een gebruikte heroïnespuit prikt. Dus ik bellen naar het Gezondheidscentrum in Hoensbroek. Maar wat schetst mijn verbazing, niemand wist daar raad met mijn probleem. Niemand wist wat te doen. Ik werd doorverwezen naar de BaGD in Heerlen."

Bij de BaGD in Heerlen wist men wel raad. Er moest binnen 24 uur een serum worden toegediend, wilde het (eventueel overgedragen) Hepatitis-virus met succes bestreden worden. Desondanks kreeg Verhoeven te horen dat men zijn zoontje niet kon helpen. Want de BaGD dient het anti-Hepatitis-virus enkel bij brandweerlieden en politiemensen toe. En aldus werd Verhoeven doorverwezen naar de EHBO in Brunssum... Maar ook daar werd hij niet geholpen. „Er was zelfs iemand aanwezig die beweerde dat het serum niet nodig was. Razend werd ik," zegt Verhoeven, die na drie keer bot te hebben gevangen op het punt stond alle hoop op te geven.

Gelukkig belde in de avonduren het Gezondheidscentrum uit Hoensbroek op, dat Verhoeven eerder had doorverwezen. Een medicus wist de radeloze vader gerust te stellen met de mededeling dat het antimiddel inmiddels bij de apotheek besteld was en dat de huisarts van de familie Verhoeven het middel de volgende morgen zou toedienen. Dat gebeurde gistermorgen ook, bijna twintig uur na de naaldeprik. En daarmee kwam voor de familie Verhoeven een eind aan een lange lijdensweg, langs verschillende gezondheidsinstanties.

Een woordvoerder van het gezondheidscentrum in Hoensbroek bekende gisteren ruiterlijk dat de vader van het kastje naar de muur is gestuurd. „En wel om twee redenen.

Enerzijds omdat wijzelf niet meteen wisten welke maatregelen getroffen moesten worden – we hebben nog nooit met een dergelijk geval te maken gehad – en anderzijds omdat we het bewuste middel niet voorhanden hadden."

Ook de BaGD in Heerlen reageerde licht verontschuldigend: „Hier is het nu eenmaal zo geregeld dat we alleen politie- en brandweermensen in dergelijke gevallen het anti-serum toedienen. Indien we het jongetje wel hadden geholpen, had Verhoeven de kosten uit eigen zak moeten betalen. Vandaar dat we hem doorverwezen," weet een dienstdoende arts.

De EHBO van het ziekenhuis in Brunssum liet de kans om op het voorval te reageren, gisteren voorbij gaan.

richard willems

exposities

HEERLEN

galerij, Raadhuisplein 19. Tentoonstelling met tekeningen van Aad de . T/m 10/3, open di t/m vr van 11-17 en zo van 14-17 uur. **Galerie Sig-** erstraat 82a. Expositie van Josien eker, Alix Spilker en Digna . T/m 27/1, open do t/m zo van 14-17 **Thermenmuseum**, Coriovallum- 9. Expositie 'Prix de Rome 1990, Architectuur en Stedebouw & Landschapsarchitectuur'. T/m 13/1, open di vr 10-17 uur, za en zo 14-17 uur. **Gale- De Konfrontatie**, Putgraaf 5 (naast Luciushof). Expositie met beelden Karl Rademacher en schilderijen Marc van Soest. T/m 20/1. Geopend en zo van 14-17 uur. **NMB Bank**, Bon- 13. Schilderijen van I. Bindels. T/m open op werkdagen van 9-16 uur. **Wever-Ziekenhuis.** Expositie van kring De Wever. T/m 14/1. Galerie vertje, olieverfschilderijen van Ton en. T/m 15/2. **'t Leiehoes**, Limburstraat 36. Expositie van Martin Er- . T/m 31/1, open op werkdagen van uur, di en wo van 10-12 uur. Open 13/1 van 14-17 uur.

LANDGRAAF

Ipomal, Kerkberg 2. Bronzen sculpturen en werken op papier van de tenares Avis Turner. Van 13/1 t/m open do t/m zo van 13-17 uur. **Raad-** expositie van de drie kunstenaars; Erkens, Wim Steins en Eric Toe- ch. T/m 18/1, open op werkdagen van uur, ma en do van 14-16 uur en do 17-19 uur.

SCHINVELD

Galerie Wunnik, Eindstraat 58. Expositie van Ger Stallenberg en Jos van Wun- . Van 13/1 t/m 17/2, open iedere zon- van 14-18 uur.

VOERENDAAL

entehuis, Expositie van Aty Stof- Groenland en Els Spronck-Vermee- . T/m 18/1, open op werkdagen van 12.30 en di van 13.30-16.30 uur. Vr open van 18-20 uur.

HOENSBROEK

Bank, Fototentoonstelling van Pelzer. T/m 15/1.

NUTH

Jac Vinken, Stationstraat 282. den van Anka van Kooten en aquaen schilderijen van Albert Gros- . T/m 12/1, open di t/m vr van 9-18 za van 9-17 uur.

UBACHSBERG

Ben Bonke, Hunsstraat 58. Expositie met wisselende selectie van oa objecten, schilderijen en sieraden van Ben Bonke. Iedere derde zondag van de maand. Geopend van 14-18 uur.

MEERSSEN

uurscentrum en Synagoge, Expo- met schilderijen, aquarellen en tekeningen van Nettie Bromberg. Van 1 t/m 24/2. Het Bestuurscentrum is open op werkdagen 9-12.30 uur en 13.30-17.30 uur, zondag 13/1 van 14-17 uur. De Synagoge is geopend wo en zo van 14-17 uur.

MAASTRICHT

Galerie Signature, Kapoenstraat 24. Permanente expositie van steeds wisselende objecten. Open wo t/m vr 13-18 uur, za 13-17 uur. **Bonnefantenmuseum**, kanerplein 5. Sculpturen en te- van Adam Colton. Hommage Vincent van Gogh Arnulf Rainer. t/m vr 10-17 uur, za en zo 11-17 Expositie van Didier Vermeiren. 10/2, openingstijden di t/m vr 10-17 en zo 11-17 uur. **Expositie Belvé-** t/m 20/1, openingstijden di t/m vr 17 uur, za en zo van 11-17 uur. **Ga- Artisart**, Grote Gracht 43. Exposi- Paul Eurlings en Ivo Strauven. 9/2, open di t/m za van 13.30-17.30 uur. **Galerie Wanda Reiff**, Rechtstraat 43. Expositie van Jiri Georg Dokoupil, Walter Dahn en Peter Bömmels. Van 12/1 t/m 28/2, open di t/m za van 11-17 uur. **Galerie Dis**, Tafelstraat 28. Beelden en schilderijen van Herma van den Heuvel. T/m 20/1, open wo t/m zo van 13-18 uur. **Galerie Simera**, Bogaardenstraat Tentoonstelling van Han Rameckers en het kunstenaarsduo Monique en Jef Roeselers. Van 12/1 t/m 2/2, open wo t/m za van 13.30-18 uur. **Ga- Japonais**, St. Pieterstraat 19. Expositie 'Europese Calligrafieën' van Ben ers. T/m 12/1, open di t/m vr 13-18 en za van 11-17 uur. **Galerie In Situ**, 10. Expositie van Jean-Pierre brood. T/m 19/1, open wo t/m za van 18 uur. **Galerie Wolfs**, Hoogbrug- 69. Expositie van Jos Caelen. Van t/m 10/2, open wo 14-18 uur, do 18-20 vr 14-18 uur, za 10-17 uur en zo 13-17 uur. **Galerie Anny van den Besselaar**, Tafelstraat 6a. Expositie van Jeanny Go- ki met werken op papier en keramische beelden en Mary Rose Vink objecten en schilderijen. T/m 27/1, open do t/m zo van 13-17.30 uur. **Perroen Aktuele Kunst**, Vrijthof 29. Tentoonstelling van Berna Esselaar en Judith M. . Van 12/1 t/m 8/2, open wo t/m vr 18 uur en za 13-17 uur. **Kamer van Koophandel**, Het Bat 2. Expositie van nie van Tuel. T/m 11/3, open tij- kantooruren. **Galerie La Dependance**, O.L. Vrouweplein 24. Beelden in marmer en brons van Maurice Brams. Van 12/1, open do t/m zo van 12-17.30 uur.

MARGRATEN

Galerie Keramiek, Groot Welsden 48. Permanente expositie van Natascha Rieter en Siegfried Gorinskat. Open di t/m zo 13-17 uur.

CADIER EN KEER

Galerie De Keerder Kunstkamer, Kerkstraat 10. Expositie van Micheline Beddeleem. Van 13/1, open vr, za en zo van 13-17.30 uur.

NOORBEEK

Galerie Anne Visser, Dorpstraat 19-21. Tentoonstelling 'Limburgse kunstenaars over Limburg'. Met werk van Hannie vd Bosch, Blandina v Rijsewijk, Marcel Sprooten, Jef v Montfort, Jos Brink, Thérèse Stuurman en anderen. Openingstijden vr, za en zo van 10-17 uur.

VALKENBURG A/D GEUL

Instituut Driekant, Geerlingshof, Broekhem 114. Permanente expositie, hommage aan Jan Hanlo.

VAALS

Kopermolen. Van Clermontplein 11. Wat aarde bewaarde, archeologische vondsten. Permanente expositie. Geopend van di t/m zo van 14-17 uur. Expositie historisch materiaal van Schutterij St. Paulus. T/m 13/1, geopend van di t/m zo, 14-17 uur.

GELEEN

Lindegebouw. Elisabethstraat 9. Tentoonstelling van Paula Janken-Wolfs. T/m 19/1, geopend tijdens kantooruren. **NMB bank**, Markt. Aquarellen van Marlou van der Zalm-Philippens. Open tijdens kantooruren.

BEEK

Galerie Artique, Prins Mauritslaan 105. Expositie van M. van Tuyl. Van 13/1, open wo 14-17 uur, do en vr 14-21 uur, za en zo 11-17 uur.

Verdachte beroept zich op nieuwe levenshouding

Hoge Raad geeft man nieuwe kans

Van onze correspondent

BRUNSSUM/DEN BOSCH – Omdat de Hoge Raad de verdachte wel ontvankelijk verklaarde in zijn aanvraag voor een behandeling in hoger beroep, moest het gerechtshof in Den Bosch zich gisteren buigen over een wel zeer oude tenlastelegging.

Een 29-jarige man uit Brunssum was door de Maastrichtse politierechter, in november 1987 voor een aantal delicten veroordeeld tot vier maanden gevangenisstraf. Tegen deze straf had hij hoger beroep aangetekend, maar het Gerechtshof in Den Bosch meende destijds dat dit beroep niet meer ontvankelijk was.

Tijdens de door de Hoge Raad opgelegde zitting werden alle feiten nog eens boven water gehaald. Een diefstal van een tv uit een woning , rijden onder invloed en rijden terwijl hem de bevoegdheid daartoe was ontzegd. Bovendien werd hem het afleveren van een vuurwapen, jachtgeweer met afgezaagde loop, ten laste gelegd.

De procureur-generaal mr. J. Zeijl, meende dat het feit dat een en ander al zolang geleden was gebeurd in het voordeel van de verdachte mocht spreken. Ook het feit dat er een geheel nieuwe levenshouding van de beklaagde kon worden geconstateerd, zou reden zijn voor een herwaardering van de eerder opgelegde straf.

Om het mogelijk te maken dat de verdachte zijn werk zou kunnen behouden, en tevens regelmatig zijn kinderen uit een voorbij huwelijk zou kunnen bezoeken, was het verzoek binnen gekomen om een geheel voorwaardelijke straf met eventueel een verplichte dienstverlening op te leggen.

De procureur-generaal meende echter dat de delicten ernstig genoeg waren om toch een onvoorwaardelijk deel van de straf op te leggen en hij eiste dan ook vier maanden waarvan twee maanden voorwaardelijk met proeftijd. Uitspraak op 21 januari.

Enquête naar invloed voorlichting op rijgedrag

Effecten onderzocht van verkeerscampagne

Van onze verslaggever

HEERLEN – Rijkswaterstaat Limburg wil duidelijkheid krijgen over het effect dat de vaak vele tonnen kostende voorlichtingsscampagnes uiteindelijk hebben op het rijgedrag van verkeersdeelnemers.

Vijftienhonderd willekeurig uitgekozen Limburgers hebben deze maand een enquêteformulier in de bus gekregen waarin hun daarover vragen worden gesteld. Indien uit de antwoorden zou blijken dat de gehouden campagnes vrijwel onopgemerkt voorbijgegaan aan de meeste Limburgers zal Rijkswaterstaat toekomstige verkeersveiligheidscampagnes anders aanpakken.

Traffic Test in Veenendaal, een Instituut voor sociaal-wetenschappelijk onderzoek op verkeersgebied heeft een veertigtal vragen opgesteld in opdracht van RW.

De vragen in het enquêteformulier spitsen zich met name toe op de eind vorig jaar gehouden campagne om het gebruik van autogordels te bevorderen. Daaraan spendeerde RW alleen al aan reclamemateriaal als posters en stickers honderdvijftigduizend gulden.

Medio februari zal naar verwacht duidelijk zijn of er van het hele pakket maatregelen, waaronder berichten en autostickeracties in de regionale dag- en weekbladen, prijsvragen op de regionale omroep, politiecontrole, een en ander is blijven hangen bij de automobilist.

De campagne was volgens een woordvoerder van RW hard nodig, omdat de helft van de automobilisten binnen de bebouwde kom regelmatig geen gebruik maakte van de autogordel.

Gezien de hoge kosten van de campagnes wil RW weten of het geld ook wel goed besteed wordt. „Voor ons is die campagne pas geslaagd als mocht blijken dat aanzienlijk meer mensen een autogordel zijn gaan dragen", aldus de zegsman van RW. Het is echter niet duidelijk of de actie tot een toegenomen gebruik heeft geleid van de veiligheidsriem.

Andere verkeersveiligheidscampagnes waarin RW een belangrijk aandeel heeft zijn die tegen het gebruik van alcohol in het verkeer en die tegen te hard rijden.

Maastricht finishplaats European Veteran Rally

Van onze verslaggever

MAASTRICHT – Het Maastrichtse Vrijthof zal op zaterdag 8 juni de finish-plaats zijn van de European Veteran Rally die op 1 juni begint in Monte Carlo en Milaan. Daar gaan in totaal ongeveer 100 veteran cars, van start, afkomstig uit diverse landen. Er zal ook een Maastrichtse equipe deelnemen. Dé Maastrichtse veteran-carspecialist Rob Leclercq zal de rally vanuit zijn filmwagen vastleggen op video. De rally komt samen in de stad Luxemburg. Vandáar gaat de rit naar Brussel en het laatste traject eindigt in Maastricht.

De plannen voor deze internationale rally kwamen van enkele Brabanders die al vaker auto-evenementen hebben georganiseerd zoals de Brabantgrensrit. Aanvankelijk dacht men aan Eindhoven als finishplaats maar na overleg met Rob Leclecq en de gemeente Maastricht was het Vrijthof al gauw de aangewezen plaats als sluitstuk voor de European Veteran Rally. Met dien verstande dat de aankomst niet op zondag 9, maar op zaterdag 8 juni zou plaatsvinden. De gemeente Maastricht stelt weliswaar geen geldelijke bijdrage ter beschikking maar draagt 5.000 gulden bij als kosten van het Vrijthof.

Wanneer de veteran cars in Maastricht arriveren zal er een cordon van 75 wagens van de Stichting Classic Cars Maastricht voor een gepaste ontvangst zorgen. Voor de dag erna, zondag 9 juni, organiseert de stichting een Concours d'élegance, zoals die ook verleden jaar in sportpark Dousberg werd gehouden.

klein journaal
oostelijke mijnstreek ☎ redactie: 739282

Hoensbroek

● De heer Bilo van Fijnout geeft maandag om 19.30 voor het IVN een dia-lezing over insecten en amfibieën. De bijeenkomst vindt plaats in de Voltaschool.

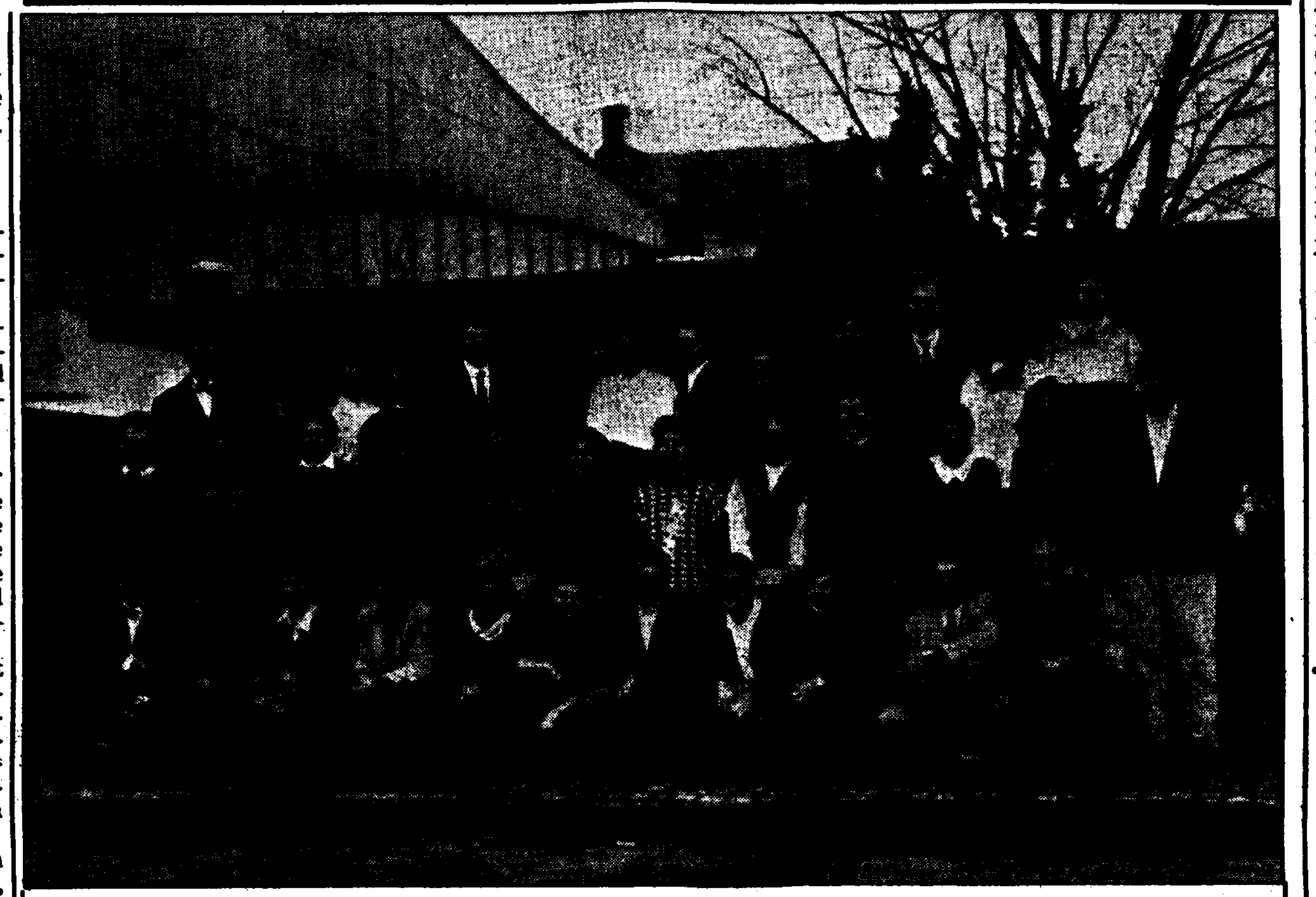
● De toneelgroep 'Betoog' opent maandag om 20 uur het seizoen met de klucht 'Opa's grote liefde' en de eenakter 'Hazepeper'. De voorstelling wordt gegeven is ONs Huis, St. Jozefstraat 21 te Passart. Entree vrij.

Schinveld

● De harmonie wil op 21 april de jaarlijkse rommelmarkt houden. Wie bruikbare spullen ter beschikking wil stellen kan bellen naar ☎ 045-255690.

Simpelveld

● Door omstandigheden zal de generale repetitie van harmonie St.-Caecilia, die zaterdag in Etten-Leur in de superieure afdeling aan het landskampioenschap deelneemt, vrijdag niet om 19.30 uur maar om 21.00 uur in zaal Frijns te Simpelveld beginnen.

● *Jongerenkoor Viresco*

Jubileum Viresco

Van onze verslaggeefster

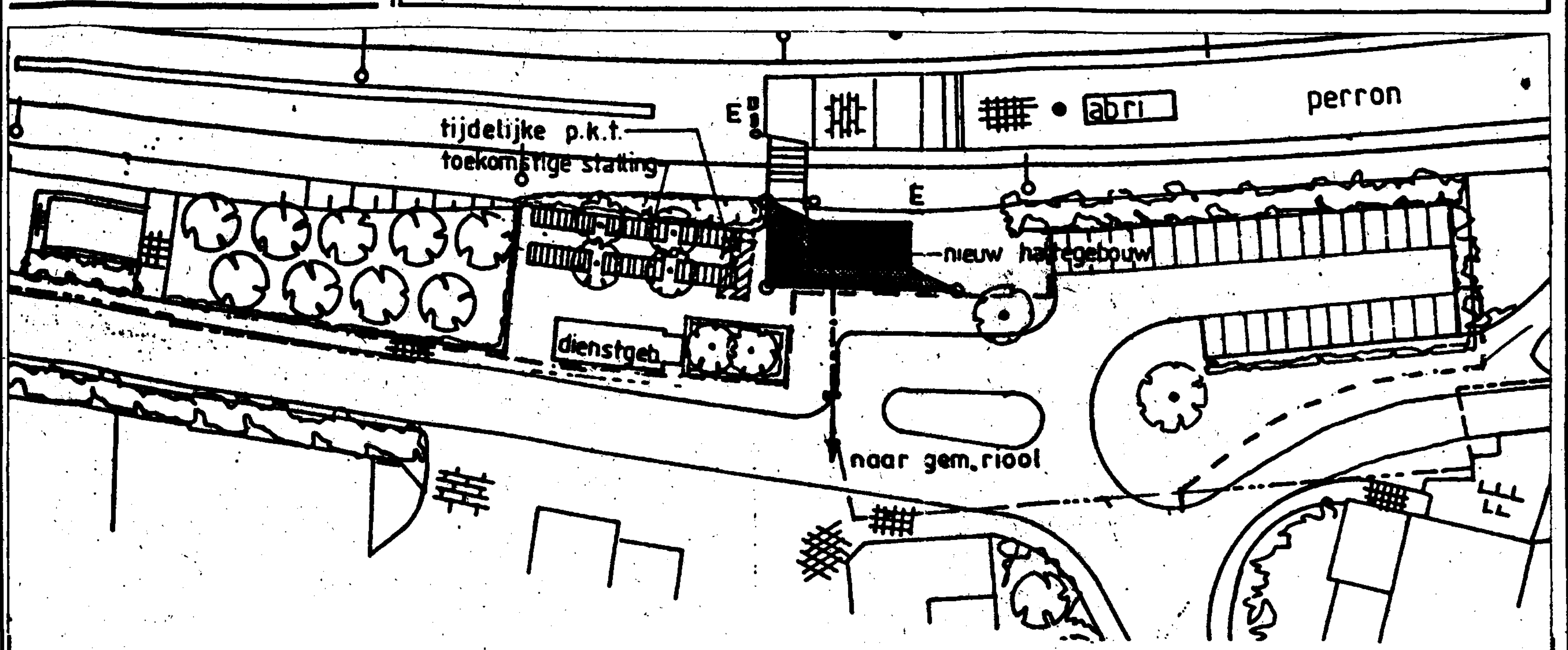
KERKRADE — Het Kerkraadse jongerenkoor Viresco viert dit jaar het tweede lustrum. Viresco is ontstaan vanuit de groep die de gezinsmissen in de parochie Bleijerheide opluistert.

Na een bescheiden start met vijftien leden is het koor langzaam uitgegroeid tot een toonaangevende muziekgroep in de Oostelijke Mijnstreek. Er worden nu zelfs complete shows in de vorm van musicals opgezet, waarvoor de leden dans, choreografie en muziek bedenken.

Als hoogtepunt geldt het concert dat op 12 november 1989 in het uitverkochte Wijngrachttheater plaatsvond. Viresco werd voor die uitvoering bijgestaan door twee koren uit Heerlen en Geleen.

Voor de viering van het 10-jarig bestaan is een uitgebreid programma opgesteld. Op 12 januari is er om 18.00 uur een mis in de St. Antonius van Padua-parochiekerk te Bleijerheide. Aansluitend is er van 19.30 uur tot 20.30 uur een receptie, waarna de verdere avond is gereserveerd voor een reünie van leden en exleden.

Belangstellenden kunnen zich hiervoor nog opgeven onder postbus 193, 6460 AD Kerkrade. Op 20 oktober sluit Viresco het feestjaar af met een optreden in het Wijngrachttheater. Voor meer informatie: tel.454184.

● *Zo zal het er rond het nieuwe stationscomplex in de toekomst gaan uitzien.*

Afrit autobaan niet langer voorrangsweg

Snel start bouw NS-station Nuth

Van onze verslaggever

NUTH – De Nederlandse Spoorwegen start eind maart met de bouw van een nieuw stationsgebouw aan de Stationstraat in Nuth. De totale bouw- en inrichtingskosten van het elf bij zes meter grote gebouw bedragen bijna 300.000 gulden. De kosten voor het aanpassen van de afwerking van de infrastructuur, die geheel voor rekening van de gemeente Nuth komt, worden op een kwart miljoen gulden geschat.

Wethouder Fons Lenoir: „De werkzaamheden worden in fases uitgevoerd. De aanleg van parkeerplaatsen, de verplaatsing van de rijwielstalling, de omvangrijke groenvoorziening en de ingrijpende verbetering van het kruispunt Nuinhofstraat-Stationstraat zal in totaal twee jaar in beslag nemen. Het NS-gebouw daarentegen kan nog dit jaar in gebruik worden genomen."

Bushalte

Volgens Lenoir is Nuth voor de Nederlandse Spoorwegen een belangrijk station: „Van alle stations tussen Heerlen en Sittard neemt Nuth qua reizigersaantal de tweede plaats in. Alleen in Geleen-Oost stappen meer mensen in de trein. Die drukte zal ongetwijfeld toenemen na de uitbreiding van het nabij gelegen industrieterrein De Horsel. Het nieuwe NS-station moet een visitekaartje voor Nuth worden. Dat kan van het huidige station met zo'n troosteloze aanblik niet worden gezegd."

„Jammer genoeg", vervolgt Fons Lenoir, „speelt het Verenigd Streekvervoer Limburg (VSL) daar niet op in." Ook in de nabije toekomst blijft Nuth namelijk verstoken van een VSL-bushalteplaats bij het station. Grootste probleem is het tijdschema. Dat komt in de knel als de bus moet omrijden. „Maar Nuth houdt de zaak warm bij het VSL."

Tegelijkertijd met de aankleding van het NS-station wordt de verkeerssituatie ter plekke grondig gewijzigd. Auto's, die via de afrit van de snelweg Nuth binnenrijden, moeten in de toekomst voorrang verlenen aan het verkeer dat van de Nuinhofstraat komt.

Voor het station worden verkeersremmende maatregelen genomen. Lenoir: „Veel chauffeurs zien de afrit nog als een verlengstuk van de autobaan. Met snelheden van 100 kilometer per uur passeren zij het station. Aan die levensgevaarlijke situatie in de Stationstraat moet snel een einde komen."

Contacten leggen met Limburgs bedrijfsleven

Roemeense minister komt naar Geleen

Van onze verslaggever

GELEEN – De Roemeense minister van buitenlandse handel, Napoleon Pop, zal deze of volgende maand waarschijnlijk naar Geleen komen om contacten te leggen met het bedrijfsleven. Pops komst geschiedt na bemiddeling van zijn in Munstergeleen woonachtige landgenoot Dorin Niculin en van André Brouwer. Hij is een van de drijfveren achter de hulp die sinds eind 1989 vanuit de Westelijke Mijnstreek aan Roemenië wordt verleend.

Volgens Brouwer is de toezegging van de Roemeense ambassade dat minister Pop zal komen, binnen. „Alleen over de datum van zijn komst worden we nog geïnformeerd."

Het is de bedoeling dat de minister contacten legt met Limburgse bedrijven en instanties als DSM, Philips, Océ Copiers, KNP, de Limburgse Organisatie van Zelfstandige Ondernemers (LOZO) en de Kamer van Koophandel. Dat moet impulsen opleveren voor nieuwe economische contacten tussen Limburg en het behoorlijk in het slop geraakte Roemenië.

Kansen

Niculin verblijft regelmatig in zijn geboorteland. Hij ziet voor beide partijen grote kansen. „Ondanks de grote problemen waarmee het land in de periode na dictator Ceausescu worstelt, biedt de Roemeense markt tal van perspectieven die vergelijkbaar zijn met de meeste andere Oosteuropese landen. De Roemenen zijn harde werkers die met lege handen ongeduldig staan te wachten om iets aan te pakken. Buitenlandse partners zouden hen werk kunnen geven voor de langere termijn. Dat zou lucratief zijn, zowel voor de Roemenen als voor die bedrijven."

Loonarbeid

In Limburg doen enkele bedrijven al jaren zaken met Roemenië, met name in de textielbranche maar het betreft hier enkel loonarbeid. Van wederzijdse handel is geen sprake. Daarin is na de politieke omwenteling van eind 1989 weinig verandering gekomen. Direct na de val van dictator Ceausescu werd algemeen verwacht dat ook Roemenië zou toegroeien naar een markteconomie naar Westers model. Het herstel van de Roemeense economie verloopt door tal van factoren echter tergend langzaam, mede door de grote argwaan van het Westers bedrijfsleven jegens Roemenië.

Plannen

Volgens Brouwer heeft een Geleens bedrijf al serieuze plannen voor een vestiging in Roemenië, maar hij wil de naam niet noemen zolang dat niet helemaal zeker is.

Niculin en Brouwer bezochten het zuidelijke deel van Roemenië vorig jaar twee keer. Dat gebeurde met hulpkonvooien in het kader van de actie 'Samen sterk voor Roemenië', die ook dit jaar weer een vervolg moet krijgen.

Boete voor 'ophalen van kruiwagen'

HEERLEN – Bij iemand 'een kruiwagen ophalen' en vervolgens door de politie worden bekeurd voor het in bezit hebben van inbrekersmateriaal op een verboden tijdstip. Dat merkwaardig incident overkwam een Heerlenaar op 12 september 1989 om half twaalf 's avonds in Kerkrade. Deze week stond de man in het beklaagdenbankje van het Heerlense gerechtsgebouw.

„De verdachte stond met zijn auto vlakbij een afrastering van een bouwterrein", legde officier van justitie mr Janssen uit. „Een politiepatrouille kwam daar voorbij en constateerde dat de man zich opvallend gedroeg."

Het voertuig met aanhanger werd vervolgens gecontroleerd en in de kofferbak vonden de agenten een breekijzer, een ijzerzaag, een koevoet, een partij steeksleutels, een zaklamp, een set schroevedraaiers, een betonschaar en een grote kniptang.

„Ik vraag me af wat u daar te zoeken had? Als ik de lijst van alle in beslag genomen spulletjes bekijk, niet veel goeds. Materiaal dat geknipt is voor het plegen van een inbraak".

„Allemaal kletskoek wat u vertelt", schreeuwde de verdachte tegen de officier van justitie. „Ik heb een kruiwagen opgehaald. Meer niet. Maar wat gebeurt? Ik ben al mijn gereedschap kwijt. Dat was voor 700 gulden. Geef mij dat materiaal terug", was zijn eis.

Mr. Janssen ging op dat verzoek niet in. Zij kwam met een andere eis op de proppen voor de Heerlenaar, die in de afgelopen 24 jaar al dikwijls achter tralies had gezeten voor gepleegde diefstallen en inbraken: 150 gulden boete en verbeurdverklaring van alle materiaal.

Kantonrechter mr Van Oppen was iets milder in zijn vonnis: „Een geldboete van 50 gulden. Maar dat inbrekerswerktuig krijgt u niet terug."

Snelheidscontrole

HEERLEN – Bij snelheidscontroles in Heerlen zijn minstens honderd automobilisten gefotografeerd bij het overschrijden van de toegestane snelheid ter plaatse. Op de Albert Cuypstraat werden met de radarwagen snelheden tot 120 kilometer per uur gemeten. In totaal zijn vijfhonderd voertuigen gecontroleerd.

Gereedschap gestolen

SCHINNEN – Uit een schuurtje aan Op de Hegge in Schinnen hebben onbekenden tussen 6 en 9 januari voor 1600 gulden aan gereedschappen gestolen. Het betreft onder andere een electrische boormachine, een kettingzaag, een electrische bijl, een decoupeerzaag en een electrische nietmachine.

06-lijnen

De vrouw controleert een mooie nieuwe vrouw van
top tot teen.
Lesbisch tot het eind.
06-320.329.25 - 50 ct p/m

Trio-bisexbox
Voor vrouw vrouw man of man man vrouw-relatie. De enige box die deze contacten waarmaakt.
06-320.326.88 - 50 ct p/m

Als Ine's man naar zijn werk is gaat de deur van de logeerkamer open. Ine ontdekt de kracht van haar ...
06-320.340.88 - 50 ct p/m

S.M.
Aan het wandrek krijgt een blonde meid voor het eerst zo de straf van haar vriend. "Hoger die benen snel!!"
06-320.329.23 - 50 ct p/m

Zoek je een lekker boy? de
homo-kontakt
computer, bel:
06-320.330.95 (50 ct.p.m.)

Jeanet poseert voor
S.M. foto's.
Alleen een gordeltje alleen een vetertje. Waarvoor is die takel. Dan hangt ze ...
06-320.326.992 - 50 ct p/m

NIEUW
Homo-dating
Vanaf vandaag is het wel heel gemakkelijk om met een andere gay in kontakt te komen! Bel Gay Prive als je zoekt nar 'n lekker jongen voor 'n afspraak of wil jij een heet opwindend gesprek van man tot man??? Bel Gay Prive voor Limburg (direkt apart) 06-320.322.75

Zoek je 'n V-R-I-E-N-D-I-N Bel gezellig de
Flirtbox
06-320.330.01 (50 cpm)

Nummertje 39
Sexy Honey 50 ct p/m
06-320.325.39

Homo
Zoek je 'n lekker boy? Bel 06-320.330.18 Inspreken 01720-22484

Hetero-kontakt
Sexafspraken 06-320.330.66 Inspr. 01720-39319 (50 cpm)

Dame zoekt gave knul, meisje wil contact met ervaren heer.
Ze vinden het op de
Generatiebox.
06-320.326.27 - 50 ct p/m

Mooie vrouwen zijn op zoek
sexcontakten
Bel nu 06-320.321.44

De bi-sex
afspreeklijn
Bel 06-320.325.01
Inspr. 01720-45111

Meer dan 100 hete meisjes zoeken
sexcontact
Bel 06-320.326.66

Voor sexafspraakjes
Meisjeskontakt
06-320.328.00 (50 cpm)

Niet doen
zei Loesje tegen Anita, maar ze ging door..!!
06-320.328.88 (50 cpm)

Wil jij direkt APART met 'n strenge man of met een onderdanige man?? Bel
Gay SM
voor twee 06-320.329.99 (50 cpm)

100% Live Porno uit Zandvoort!
50 cpm. Boven de 18 jaar
06-340.340.50

Non/Stop Harde Liveporno!
50 cpm. Boven de 18 jaar
06-340.340.40

Smerige Liveporno uit 't Gooi
50 cpm. Boven de 18 jaar!
06-340.340.11

Teleservice
Heb 't lef: draai eerst 06-320 en dan:
PARTY-LINE
Party-Line Dating 330.00
Party-Line Boxen 330.10
SEXDATING
Versiercentrale 320.11
Sexgids Dating 320.04
Sexofoon Box 329.50
PORNOLIJNEN
Automatiek 320.11
Sexofoon 320.01
Xaviera 320.02
Bizar Live 321.01
06-vrouwen 321.02
Groepssex 321.04
P.O.B. 5810 A'dam 50 cpm.

Lekkere trek?
Anja helpt 06-320.326.56
C.I. Pb 96014 A'dam 50 cpm

Lesbi hardporno
C.I. Pb 96014 A'dam 50 cpm
Nog harder 06-320.321.99

Aparte box
de dating box v. homo, hetero en lesbi
06-320.322.99 (50 ct.p.m.)

2 Mannen naderen een knul
die naakt turnt
in het bos. Plots zijn ze bij hem. De houdgreep en het ... (Grieks)
06-320.326.91 - 50 ct p/m

HOMO, Het is wel slikken voor die
hete jongens
06-320.330.88 (50 cpm)

Wim doet boodschappen voor de mooie nieuwe buurvrouw. Op zijn schoot is ze plots lief en ..naakt (50 cpm)
06-320.323.86

Waar wacht je dan op? Als Anky door het lint gaat wil ze Grieks met deze 2 mannen. Op haar knieën
voor de spiegel.
06-320.323.84 - 50 ct p/m

Wil jij een lekkere meid? Bel
hete vrouwenlijn
06-320.320.36 (50 cpm)

Sexcontactlijn
Spec. voor meisjes.
06-320.320.33 (50 cpm)

Zoek je een
sexrelatie
met een lekkere meid?
Bel 06-320.320.44 (50 cpm)

Eroslijn
Plots voelde ik je hand.... 50 ct p/m
06-320.321.22

Lesbi Live
Ze is zo teder, ik wil haar handen voelen 50 ct p/m
06-320.323.12

Kontakten/Klubs

Door een of twee meisjes totale
ontspanningsmassage
.... 045-343489/351555.................

Privéhuis Michelle
Waar andere zwijgen gaan wij gewoon door!!
Tel. 045-228481/229680

Privéhuis Brigitte
Kom u voornemens na en kom naar Brigitte en haar vriendinnen. Tel. 045-232069, tev. dames gevr., int. mogelijk.

Huize Mergelland
Conny en haar 5 lieve vriendinnen vragen dringend assistentie van ma t/m vrij van 11 tot 24 uur. Dr. Poelsplein 33, Simpelveld. Tel. 045-445120.

Ga wat verder dan je .... lang is!!
Riversideclub
A2 E9 afslag Echt-Ohé en Laak. Dijk 2 Ohé en Laak. 100 meter voorbij Camping de Maasterp. Open van maandag t/m vrijdag van 14.00 t/m 2.00 uur. 04755-1854.

Clus Sans Soucis
Roermondseweg 9-11, Tegelen. Een van de grootste en meest bezochte clubs met o.a. 7 moderne relaxruimtes, grote pools, exclusief interieur zoekt aardig meisje, int. mog., separate woning aanw. (topverdienste). Inl. 04704-2834, na 20.00 uur 077-736086.

Saunaclub Eros
Geop. van maand. t/m vrijd. 20.00-03.00 uur, verschillende dames aanwezig. op internationaal niveau. Holzstr. 103, Kerkrade. 045-462084, 2 charmante meisje gevr.

045-326191
Escortservice. All-in.

Escort Debby. Vanaf 20.00 uur-06.00 uur.
tel. 045-452438

Wij zijn open v.a. 13.00 uur Madame Butterfly en haar
supergirls
Hommert 24, Vaesrade

ƒ 50,- all in
Proberen en u komt terug! 045-423608

Monika
Escort 045-729532
tevens meisje gevraagd

Buro Geleen
Bem. discrete privé adr. 046-748768. Inschr. gevr.

Peggy Privé
met nwe meisjes. Ma-vr. 11.00-22.30 u. 046-374393. Incl. film. Tev. m. gevr.

Gezellige Dames
charmant, discreet, bezoek u thuis of in hotel.
045-311895.

Nieuw-Escort
045-320905

Diana Escort
045-320323
tot 4 uur 's nachts

Videoclub
Film v.a. ƒ 20,- meisje aanw. Franse massage mog. Safe-sex. 045-718067

Chantal discreet
Chantal, 23 jr. (slank) voor SM Salja 045-254598.

Brigitte Privé
Uiterst discr. 046-748140.

Vera
Privé, tel. 04754-85818.

Buro Yvonne
Bemidd. discrete privé-adr. Vrangendael 154, Sittard 046-523203 bij Fortuna S.

Privé Yvonne
Sexy meisjes in zeer pikante lingerie. Ma-za 11-24 uur. Zo 15-24 uur. Kapelweg 4, Kerkrade 045-425100.

Escort
All night service v.a. 22.00-6.00 u 045-462257

"La Belle"
Kerkrade, Graverstr. 13. led. dag geopend van 20-04 uur. Regina, Elli, Rosi, Jutta, Ivon. 045-416143.

Privé, nette
Jongeheer
voor heren
Tel. 09-3211567652.

DUO'S DUS

ramona brenda
af 10 uur, ook zat. en zond. 045-721759, meisje gevr.

Nieuw Escort
v.a. ƒ 100,- all-in
Tel.06-52980255

Huishoudelijke artikelen

Opruimings-sensatie
Kom nu profiteren van onze
massale magazijn verkoop komplete keukens en keuken-inbouw-apparaten
Bij Horn
waar nieuwe, licht beschadigde of overjarige keukens en keukeninbouwwapparaten van alle bekende merken uit de HORN-keukenwinkels worden verzameld en verkocht tot liefst
60% korting
Elke dag nieuwe aanvoer elke dag superlage aanbiedingen
Hier enkele voorbeelden uit onze duizenden koopjes:
Philips elektro/ elektro kombinatie
Geen ƒ 1.488,- of ƒ 898,- maar nu slechts
ƒ 698,-
Zanussi gas/ elektro kombinatie
Geen ƒ 1.578,- of ƒ 998,- maar nu slechts
ƒ 698,-
Etna geïntegreerde afzuigkap
Geen ƒ 410,- of ƒ 298,- maar nu slechts
ƒ 198,-. Kom nu profiteren in Horn Keukensuper
Echt
Loperweg 8
Sittard
Bergerweg 51-53 (Naast Witte Hal)

Met deze klapper begint 1991 pas echt.

Vernieuwde TDK SA 90. Nederlands populairste chroomcassette. Met verbeterde techniek. Een zevenklapper met een totale speelduur van 7x1½ uur. Nu **7** stuks **29,95**

TDK SA 60. Een zevenklapper met een totale speelduur van 7x1 uur. Nu **7** stuks **25,-**

VROOM & DREESMANN

Aanbiedingen geldig zolang de voorraad strekt.

OPRUIMING

BEHANG
Heytens maakt plaats voor zijn nieuwe collectie, dus gigantisch voordeel op vele soorten. Kortingen tot
50%

TAPIJT
Het centrale magazijn ruimt ook op. De laatste rollen voor de laagste prijzen. Kortingen tot **30%.** Rolresten met kortingen tot
60%

STOFFEN
Ook de stoffen worden opgeruimd. Zowel klassieke als moderne dessins gaat de deur uit tegen weggeefprijzen. Kortingen tot
40%

...EN DE SERVICE BLIJFT
Confectionering inbegrepen bij stoffen vanaf **ƒ27,50** per meter. Binnen 7 dagen retour. **Stoffering inbegrepen** bij tapijt vanaf **ƒ50,-** per strekkende meter.

BEHANG
Opgeschuimd vinyl behang voor al uw vertrekken in vrolijke tinten, lengte 10 meter.
Opruimprijs per rol **9.95**
18.95

GORDIJNSTOF
100% chintz katoenen stof. Nu voor een weggeefprijs. Moderne kleuren, breedte 140 cm.
Opruimprijs per meter **15.95**
27.95

KAMERBREED TAPIJT
Tapijt met vrolijke opdruk eindelijk in de opruiming. Vele kleuren. 400 cm breed. Foamrug.
Opruimprijs per str.m. gelegd **69.-**
89.-

BERBER TAPIJT
Prachtig bouclé tapijt met berber look. Vele kleuren. Breedte 400 cm. Foamrug.
Opruimprijs per str.m. gelegd **76.-**
96.-

VERF
Echte Heytens acrylverf in 9 pastel tinten en wit. Bekend om zijn super dekkend vermogen.
Emmer 4 liter **37.50**
41.20

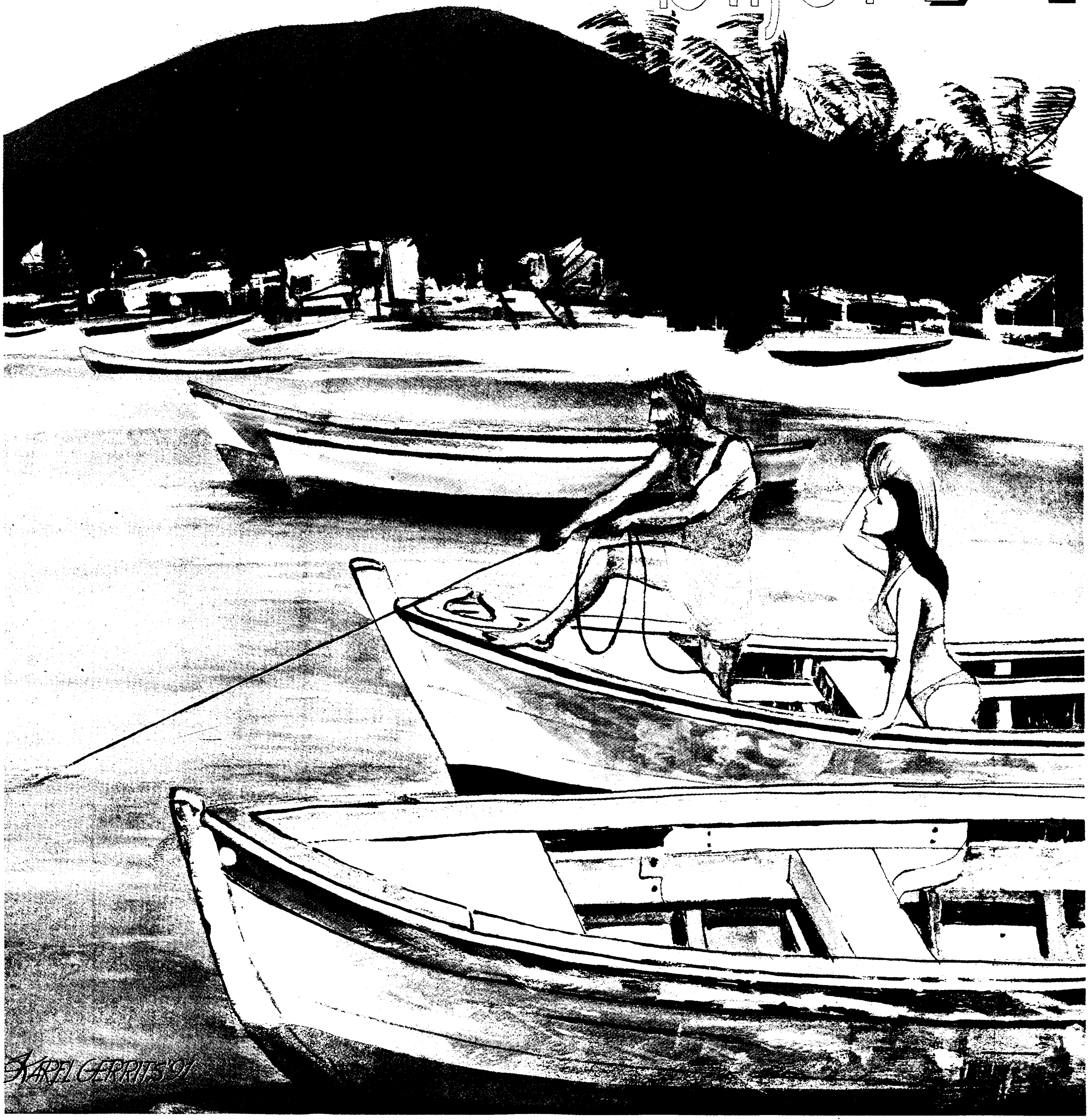
Heytens

behang, gordijnen, tapijt, huishoudlinnen, zonwering, verf, vinyl.

HEERLEN: HEERLERBAAN 273
(NAAST HORN KEUKENS) tel.: 045-427152

Geopend: ma.: 13.00-18.00 uur
di.-vr.: 9.30-18.00 uur
zat.: 9.00-17.00 uur
koopavond tot 21.00 uur

Reis biljet 91

Donderdag 10 januari 1991.
Reisbiljet '91 is de jaarlijkse reis- en vakantiebijlage van het Limburgs Dagblad.
Vormgeving: Sjef Meijers ■ Voorpagina: Karel Gerrits ■ Samenstelling en eindredactie: Peter Stiekema.

imburgs agblad

„Kom mee naar Portas do Sol". Christina's donkere ogen glansden op, haar gezicht kreeg iets vrolijks. De Portas do Sol moest wel iéts zijn. Er naar toe dus. Via een boulevard en een park, ergens in Santarém, liepen we naar de kruin van een heuvel. Aan de rand ervan wees Christina een tikkeltje trots naar beneden. Daar lag, zo ver het oog reikte, in imponerende schoonheid de vallei van de Taag. Een prachtig panorama met duizend-en-één fantastische facetten. Zwijgend genoten we. Stilletjes slurpten we aan dit 'wondertje' van de natuur. En ik begreep wat de Britse schrijver Palgrave bewogen had toen hij, eind 1800 geconfronteerd met dit uitzicht, aan het papier toevertrouwde 'een van de grootste panoramische landschappen in Europa' te hebben gezien. „Begrijp je nu", verbrak Christina de stilte, „waarom ik liever in Santarèm dan in Lissabon woon?". Een tedere blik in het rond werpend, zei ze vervolgens: „Dit wordt het park der verliefden genoemd....".

HET HART VAN PORTUGAL

Met de auto op stap door Ribatejo en Alentejo

● *De 'campino's' uit de omgeving van Santarèm.*

Rondrijden door Ribatejo en Alentejo. In een streek vol olijfbomen en druivengaarden; vol dolmen (soort hunnebedden) en kurkeikkwekerijen; vol charmante dorpen en steden, vol uitgestrekte met lage struiken begroeide zandvlakten waarop kudden schapen grazen, (wilde) paarden galopperen en 'campino's' (boeren) de stieren een hoofdrol laten spelen tijdens hun vele vermakelijke volksfeesten; vol jaarmarkten ('feira's') en flonkerende folklore. Een mooi stuk (midden-)Portugal. Ver weg bij voorbeeld van de toeristische trammelant in de Algarve. Gelegen tussen Atlantische oceaan en Spanje. Mediterraan klimaat. Warme, droge zomers en korte, zachte winters. Ribatejo en Alentejo, provincies die het hart vormen van Portugal.

Zowel de zwaardenmaker Alfageme, een historisch figuur in Santarèm als het voormalige koninklijk paleis van Almeirim; zowel de verbanning van de nationale dichter Camoês in Constância, als de gedichten waarin de nationale dichter Gil Vicente in het begin van de zestiende eeuw de bossen en de heidevelden rond Coruche bezong, getuigen van de rijke geschiedenis van dit land.

Taag

Overal is er de Taag, waaruit paling en andere vis de basis vormen van regionale schotels, zoals de 'Fataça na Telha' en 'Acorda de Savel e Ensopado de Enguias'. De fijnste vleesschotels worden er bereid van schape- of bokkevlees, dat gestoofd, gegrild of gebraden wordt. De oorsprong van de vele soorten gebak ligt in de kloosters, zoals de 'rabichas', de 'queijinhos do céu' en 'palha'. Weg te spoelen met smakelijke streekwijnen. Fruitige witte en krachtige rode.

Dit stuk Portugal, waar gode zij dank het (massa)toerisme nog in de kinderschoenen staat, is een uitgesproken land om op het gemakje al autorijdend te verkennen en er vervolgens verliefd op te worden. Het biedt namelijk zo véél.....

Moors

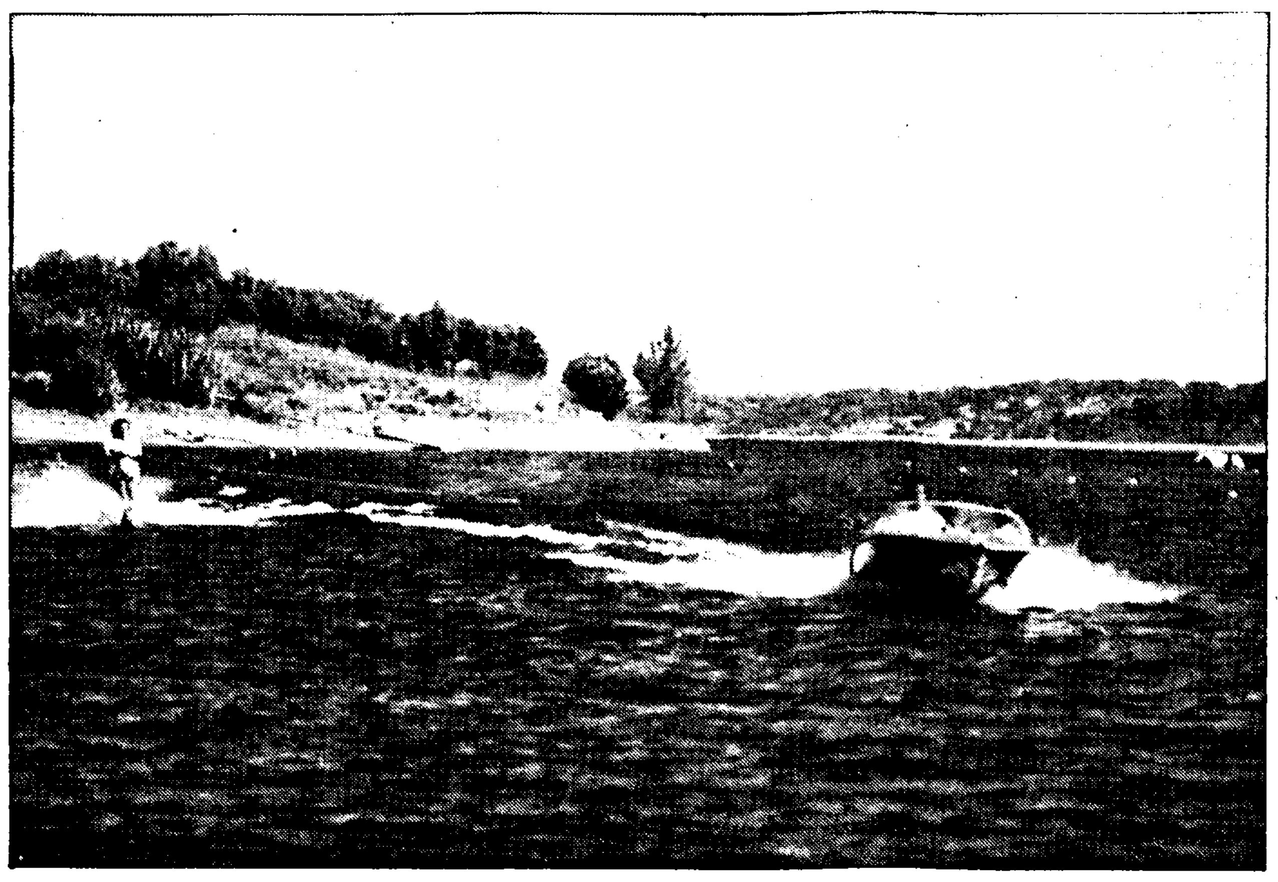
Komende vanuit Spanje bij voorbeeld, bij Marvão (zo'n 425 kilometer van Madrid) de grens (Galejos) passerend, begint het al. Marvão zélf. Een adelaarsnest. Een middeleeuws, ommuurd, voornamelijk wit, voormalig Moors dorpje op de top van een steile rots (862 meter). Een dorpje om er uren lang te dromen, om er enkele dagen te blijven. In de 'Pousada de Santa Maria' bij voorbeeld (telefoon 045-93201) en een lekker hapje etend bij Manuel Joaquim Gais in zijn 'Pensão Dinis'. Vervolgens verder naar Portalegre, aan de voet van de 'Serra de São Memede', met roccoco-huisjes en met een geheel eigen drankje: de 'Gerupiga', een aperitief op basis van zoete muskaatwijn. Men zegt dat dit drankje de voornaamste reden was dat José Régio, een van de grootste Portugese dichters, er zo lang gebleven is. Verder naar Estremoz, een van de mooiste plaatsjes in de Alentejo. Bezoek er in het luxueuze 'Pousada da Rainha Santa Isabel' (telefoon 068-22618) de kamer waarin koningin Isabel in 1336 overleed, bewonder er in de kapel de prachtige 'azulejos' (die typische Portugese blauwe tegels van Moorse origine) en bezoek er de zaterdagse markt. Een lust voor het oog.

Grandeur

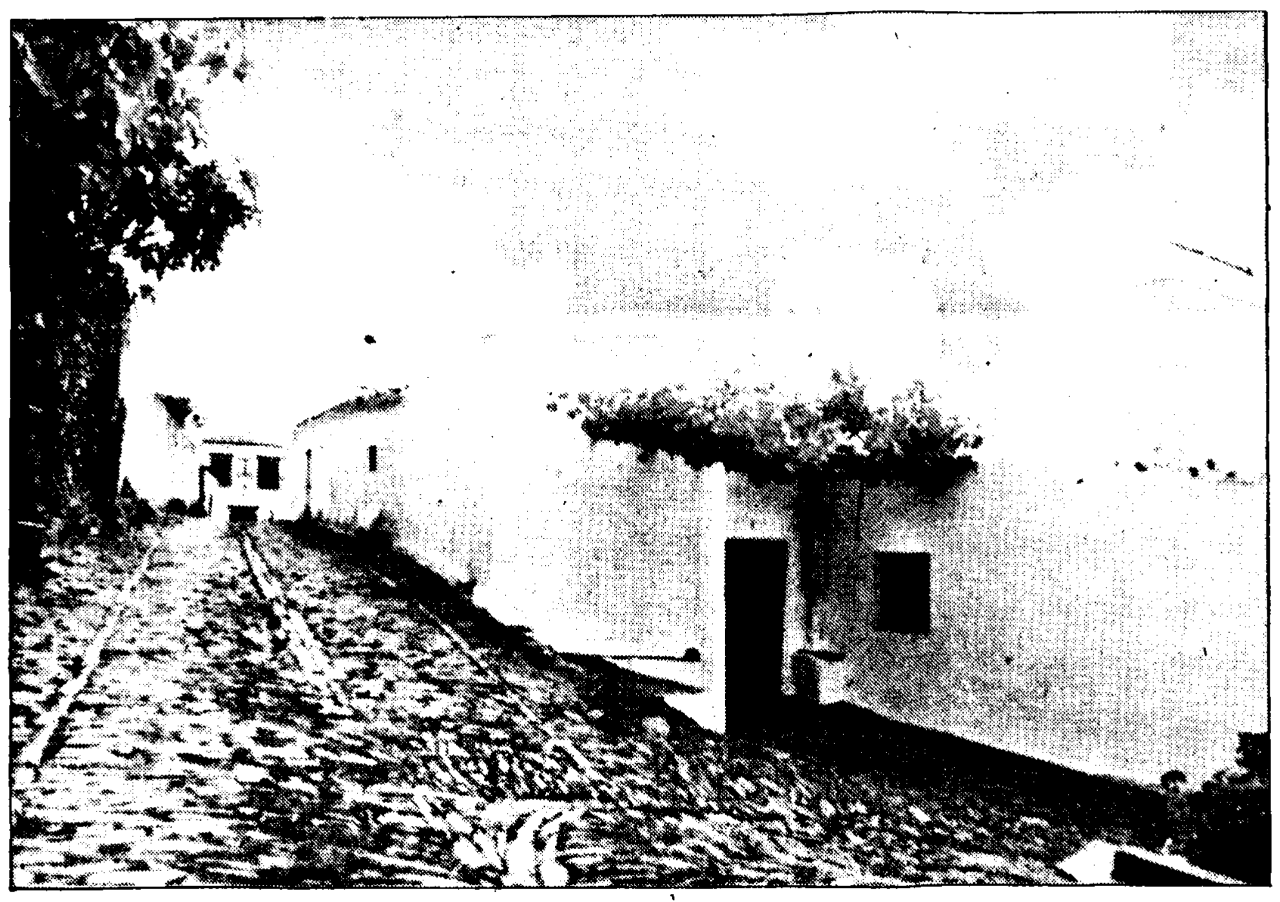
Van Estromoz naar Evora. Een stadje als een museum. Kloosters, kerken, kathedraal met pijnappelvormige klokketoren, paleizen. En de tempel van Diana (2de eeuw) en de 'Capela dos Ossos'. In de Franciscuskerk zijn de muren geheel bedekt met schedels en beenderen (uit de zestiende eeuw) van wel zo'n vijfduizend overledenen. Strijk er neer op de 'Praça do Geraldo', een wonderschoon plein met in het midden de marmeren fontein, met aan de ene zijde het VVV-kantoor en aan de andere kant de kerk van 'Santo Antão'. Op dit plein verlies je alle gevoel van tijd.....De tocht vervolgt, dwars over heidevelden en langzaam klimmende heuvels, naar Santarèm. Een agrarisch centrum met een pre-historisch verleden. Een stadje dat grandeur van vroeger, zónder te spreken van vergane glorie, verraadt. Gebouwd op een heuvel boven de vallei van de Taag. Alle wegen leiden er naar de 'Portas do Sol', naar het park der verliefden.

Zo'n, niet aan schema en horloge gebonden, autotocht door het hart van Portugal. Zo'n zwerftocht door Ribatejo en Alentejo. Portugal ánders. Portugal op z'n best. Het land van de stieregevechten ook. De cultuur rond deze gevechten is een weerspiegeling van de fysionomie van de Ribatejaanse man: een mengsel van moed en onverschrokkenheid aan de ene en praalzucht en stoerdoenerij aan de andere kant. Laat u er het volksverhaal, getiteld Het Laatste Stieregevecht in Salvaterra, vertellen. Het zal namelijk nooit plaatsvinden.....

nino tomadesso

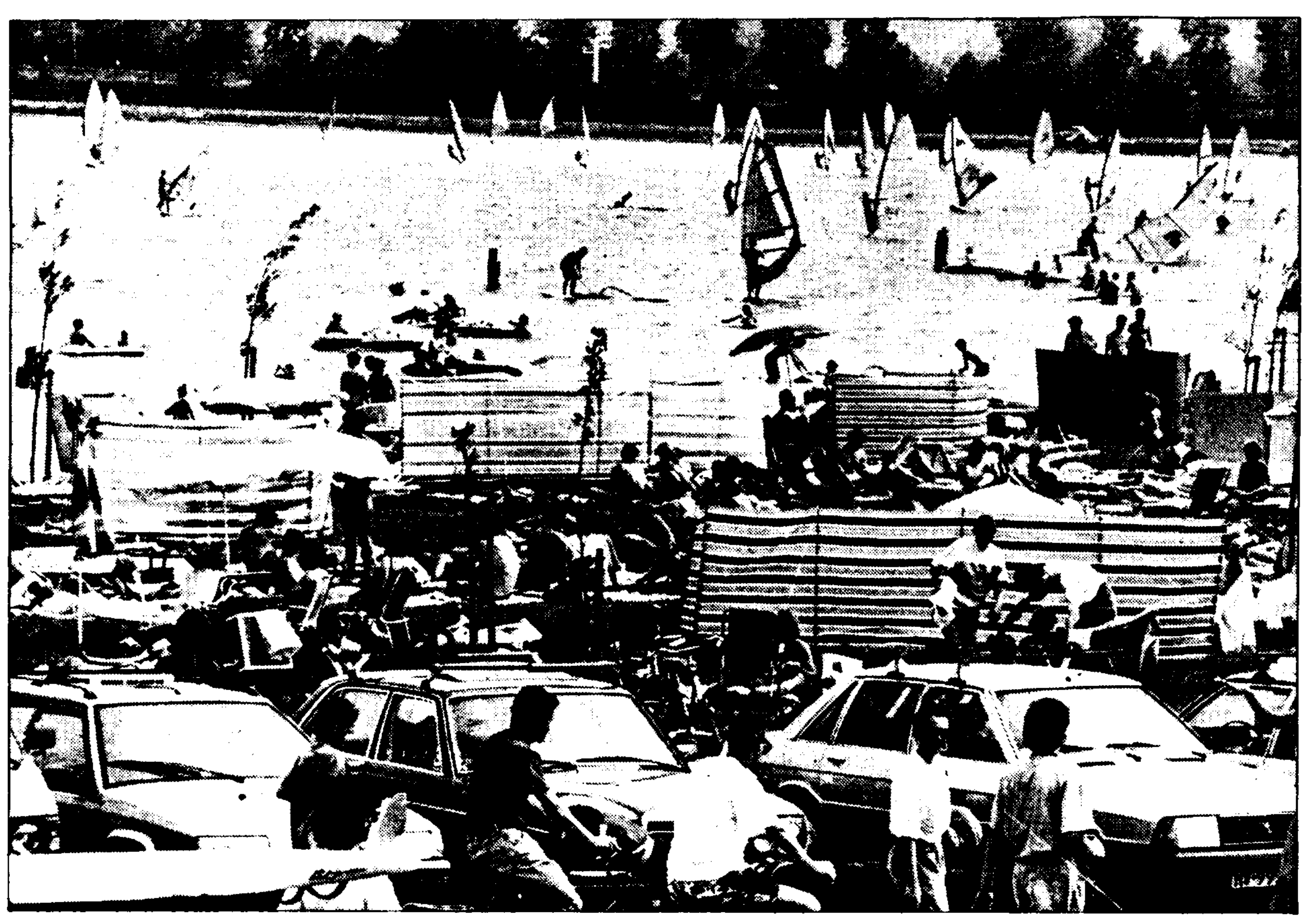
● *Watersport bij de barrage van Montargil.*

● *De stille straatjes van Monsarez, niet ver van Evora.*

De provincie verkocht in 1986 drie duizend hectare water en grond in Midden-Limburg. Voor zes en een half miljoen gulden. Nog geen kwartje per vierkante meter. De grindplassen – sedert jaar en dag een speeltuin voor watersporters – kwam in particuliere handen. Van Sjaak Haverhals. Een in Zuid-Engeland wonende miljonair, die zijn fortuin maakte met de fabricage van tapijten.

ELDORADO VOOR DE WATERSPORTER

● *De plassen in Midden-Limburg: zomers een drukte van belang.*

Bij de verkoop van de Maasplassen stond iedereen op zijn achterste benen. Prikkeldraad verscheen, evenals stoere jongens in jeeps om de orde te handhaven. Je moest voortaan betalen aan het water te komen. Verontwaardiging alom. Het kwam zelfs tot vragen in de Tweede Kamer over de transactie.

We zijn nu vier jaar verder. Nu maalt niemand er meer om. Winstoogmerk of niet, de Maasplassen tussen Stevensweert en Beesel zijn nog steeds een waar eldorado. In een gebied van – pak 'm beet – drie bij twintig kilometer is het 's zomers een drukte van jewelste. Om een idee te geven; De Middenlimburgse Maasplassen zijn drie keer zo groot als de Loosdrechtse plassen of bijna zo groot als het hele Veerse Meer.

Aqua terra, water en grond, dat is wat homo sapiens 'recreantis' nodig heeft. Zonnen, zwemmen, hengelen, zeilen en vooral surfen. En niet eentje, nee met tien duizenden tegelijk. Speerpunt watersport begint eindelijk vruchten af te werpen. Dat mag ook wel, want de inrichting van deze meren voor de watersport heeft een lieve duit gekost. Om precies te zijn 220 miljoen gulden.

Surfoevers

Plankzeilers met name spinnen daar garen bij. Negen kilometer surfoevers zijn inmiddels aangelegd. Die fungeren als start- en landingsplaats en worden ofwel door de naamloze vennootschap Aqua Terra van Haverhals zelf of door Koers Zuid gerund. Deze surfvereniging bestaat reeds elf jaar en kende een onstuimige groei. Van dertig leden in 1979 tot ruim zeshonderd thans.

„We zijn een van de grootste surfverenigingen van het land. Gek genoeg, want we hebben hier in Limburg toch relatief weinig water", zegt woordvoerder H. Kortekaas van Koers Zuid. De vereniging probeert het de leden zo gemakkelijk mogelijk te maken. Tien jaar geleden moest elke surfer zijn plank op het dak van de auto sjorren. Of op een speciaal karretje achter de fiets binden. Dat veranderde al snel door de aanschaf van enkele containers. Die doen al jaren dienst als plankenberging. Deze service kost de leden negentig gulden per jaar.

Clubhuis

Binnenkort verwacht Koers Zuid de bouwvergunning voor een clubhuis. Dat moet verschijnen aan de Noordplas bij Roermond. Een van de grootste meren in de regio. En diep, wel vijf en twintig meter. Het clubhuis kost vier ton en moet nog voor de zomer klaar zijn. Een groot deel van het gebouw zal bestaan uit een plankenberging; 250 afzonderlijke en afsluitbare boxen.

Het leuke van surfen is dat je voor relatief weinig geld kunt zeilen. Voor een beetje boot moet je al gauw tienduizend piek neertellen. Een plank kost een stuk minder. Een beginnersplank is er al voor pakweg vijftienhonderd gulden. Wil men nog goedkoper uit zijn dan bestaat er legio keuze uit gebruikte planken, van nog geen duizend gulden, inclusief zeil. Let wel, dan kun je 's zomers surfen. Als het lekker weer is.

De echte surfers komen pas in aktie als automobilisten het stuur goed moeten vasthouden om niet van de weg geblazen te worden. In de regel niet 's zomers, maar als het koud en nat is. Een zogeheten wetsuit, letterlijk: natpak, is dan onontbeerlijk in het ijskoude water. Het is gemaakt van neopreen, een isolerend en waterdicht materiaal. Een paar honderd gulden kost het al gauw. Een must, evenals uiteraard een stormzeil.

Wie niet kan surfen, maar het wel eens wil proberen kan 's zomers ook bij Koers Zuid terecht. De club heeft drie vakbekwame instructeurs, die iedereen die op het wiebelige plankje wil staan, de fijnen kneepjes kan leren. Koers Zuid is te bereiken via telefoon 04742-1535.

egbert hanssen

Reisredacte

Hoe vaak hebben ze niet aan kop gezeurd. Op die gespe plagende toon van: je hébt to een leven! Waar heb je nu we gezeten? Alsof ze het ni wisten, die pseudo-jovial Dan was ik weer terug van w geweest en moesten ze – zogeheten nestzitters – zo nod laten merken dat zij best o wel eens wat anders wild dan altijd maar op thuisblijverswagen mee rijden. Dan lachte ik ma wat, nam verbaal vals verontschuldigend en afstand, dacht: ach, bekijk h toch en ging over tot de or van de dag. Reisredacteur, dat nu werkelijk zo'n lekke jo

Ja. En neen. Je bent niet alti en route maar je ziet niettem een aardig stukje van wereld. Je maakt in veler omstandigheden met ve mensen kennis, je beleeft h een en ander maar je beta het met absentie in famili sfeer en gemis van dingen die dierbaar zijn. Vrijwel alleen een kerstnacht in een D-trein o weg naar Davos hobbelen w geen lolletje, al probeerde d conducteur met ee zakflaconnetje cognac je (zijn) lot te verzachten. M Vastelaovend in de buurt v Serajewo in een wil sneeuwstorm ploeteren, gun de onsympathiek carnavalist niet. Ik bedo maa

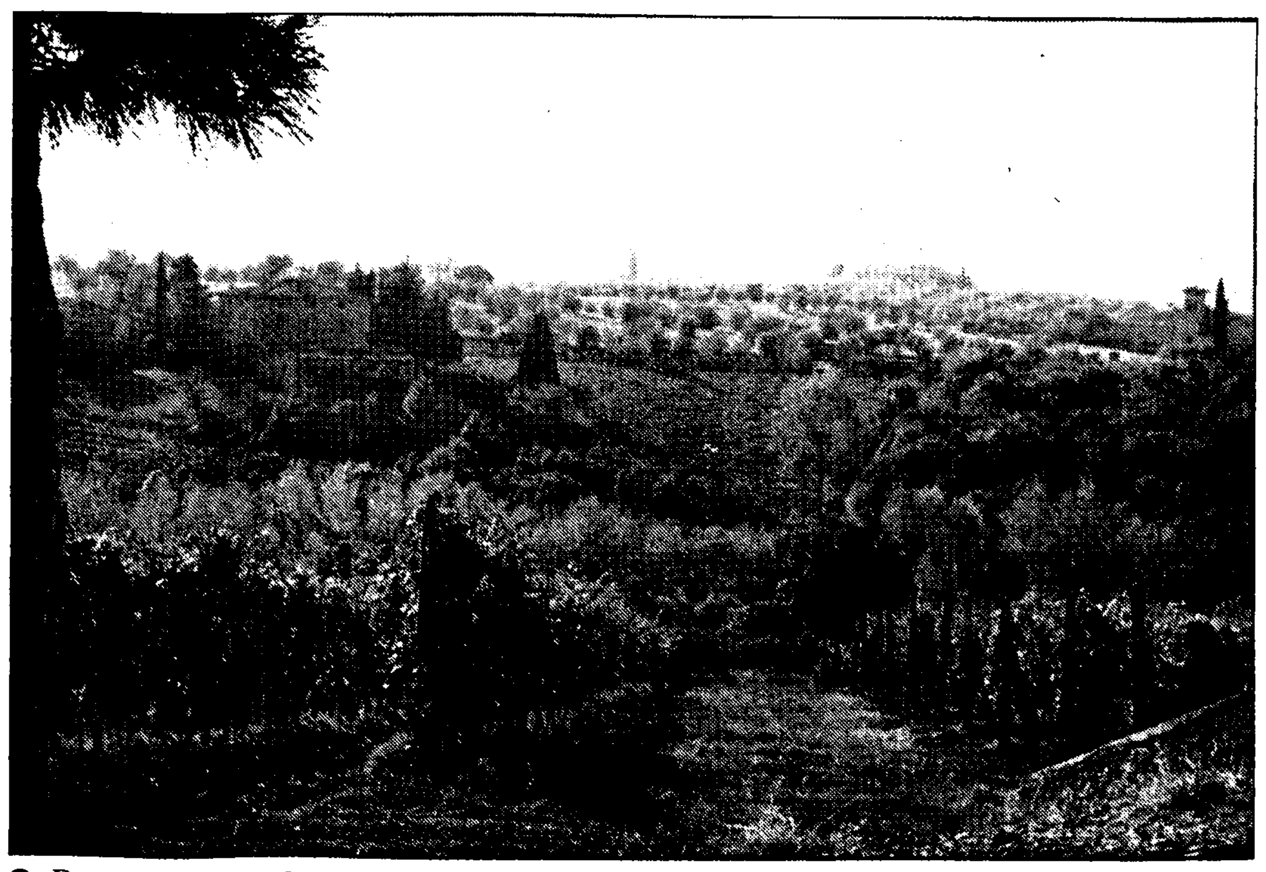
Reizen is fijn. Je steekt er ee hoop van op (is ook d bedoeling) maar je bent vaa alleen. Reizen is boeiend maa wel vermoeiend. Je leert over je eigen plan trekken, hoew toen ergens in een reservaat i Canada, temidden va volslagen dronken Indiane dat wel erg moeilijk bleek. Ho je uiteindelijk door een de roodhuiden niet aan het me geregen werd, was je achter een zorg. Achteràf pas. Je leer zwervend door de wereld, da zo veel mogelijk lachen ee prima wapen is tegen all ongemak en tegenslag, maar die avond in een bar in Sa Paolo viel er weinig meer t lachen. Toen floten kogels om j oren, aangezien twee groepje aangebrande Braziliaans heren een broeiend conflic opeens met revolvers begonne uit te vechten. Het treffen eist enkele doden en gewonden. Zeker, je was wel vliegensvlug onder een tafel gedoken maar voor hetzelfde geld (cruzeiro's dus) was je toen (ook) de pineut geweest.

Reizen verruimt de blik, zeggen ze. Is ook zo. Maar úren op vliegvelden hangen ging je haten als de pest, waarbij elke oogopslag zo troebel werd als drabbige inkt. Hoe je blik er uitzag toen je, in dichte mist, vlak voor de landing in Stavanger op het allerlaatste nippertje aan een crash ontkwam, werd nooit omschreven maar behoefde geen enkele toelichting. En wat er in je ogen te lezen stond toen je – ergens in Botswana – door een kwade moeder nijlpaard-met-jongen met bootje en al in het water van een kreek gekieperd werd, was alleen maar pure angst. Ze hadden je nog zo voor de opvlammende boosheid van hippo's met baby's gewaarschuwd. Maar ach, je overleefde het en voor de rest 'Ishe komborera Africa'. God zegene Afrika...

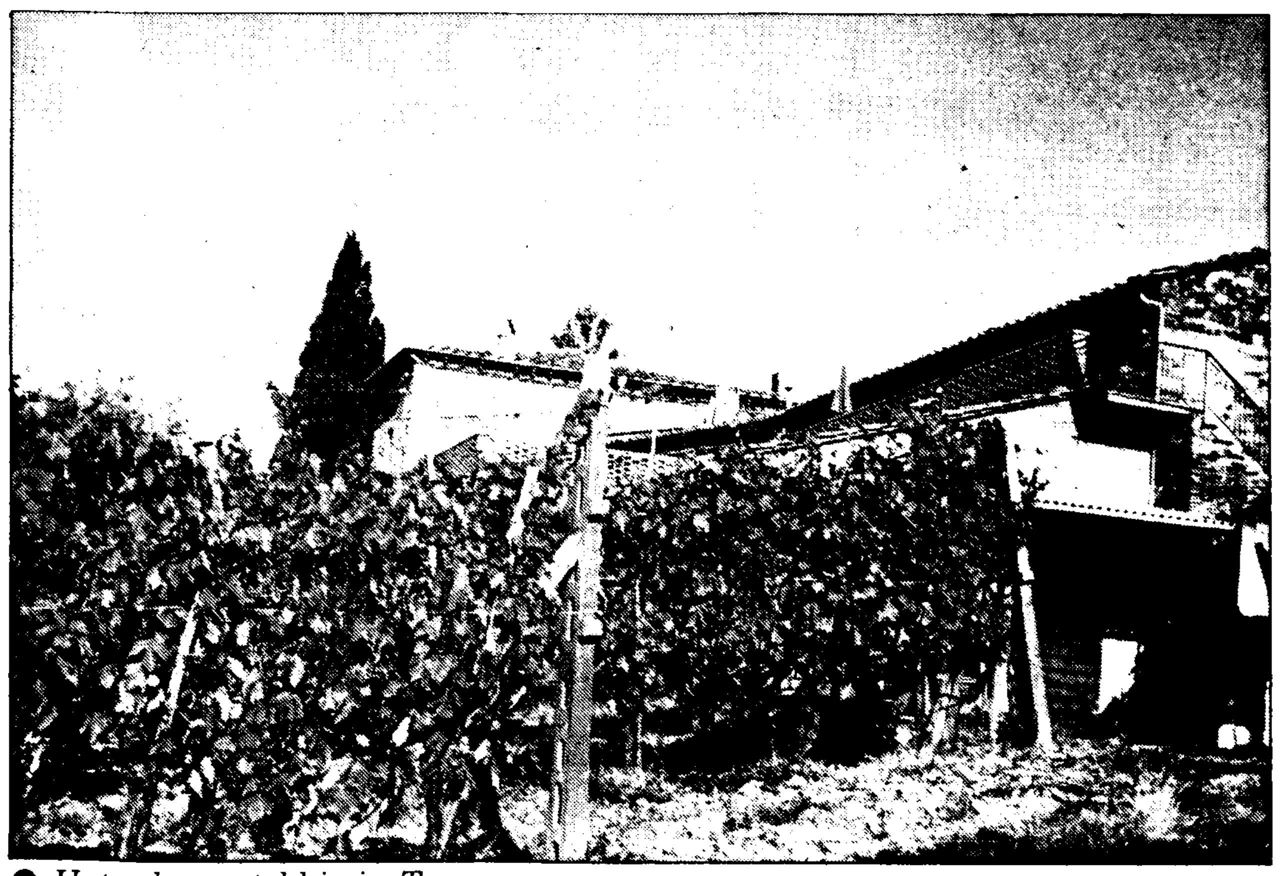
Iemand die veel reist kan ook veel vertellen. Klopt. Zullen we het hebben over smikkelen onder de sterrenhemel in het 'food-centre' van Rasa Singapura; over skiën in de Kaukasus; over samba-scholen in Rio de Janeiro of over de naar de keel grijpende ellende van verschoppelingen die op de vuilnisbelten van Caïro krepeerden? Neen, neen, laat maar zitten. Hoewel je er wel bij hebt staan lachen en huilen. Reizen bezorgt je eelt op je ziel. Reisredacteur IS een fijne job. Als je er maar de prijs voor betaalt, blijft lachen en volop de kans krijgt je ervaringen aan het papier toe te vertrouwen. Die mogelijkheid heb ik gehad én benut. Alle ondervonden sores werd vlug vergeven en vergeten. Overbleven een hoop aangename herinneringen. Zo hoort het ook.

nino tomadesso

Opnieuw naar Toscane. Dat stond vast. Voor de zoveelste maal kriskrassen door de prachtige streek tussen de Alpen van Apuane en de bergen van Argentario, tussen de groenig stromende Arno en de dromerige stad Arezzo. Andermaal naar Toscane. Zeker. Met het grootste genoegen. Het weerzien met dit oude, historische land; met deze 'onuitputtelijke' smeltkroes van schoonheid en cultuur, van eeuwenoude overleveringen en vitale hedendaagse levensblijheid; het terugzien van deze regio stemde bij voorbaat al vrolijk.

● *Dat schitterende Toscaanse land.*

● *Het schone stekkie in Toscane.*

De geneugten van een weekje Colle ai Lecci

Voor het eerst in jaren besloten we in Toscane een vaste standplaats te nemen. Niet meer de charme van elke dag een ander stedelijk hotelletje of landelijk herbergje maar de zekerheid van een meerdaags kampement op een én dezelfde plek. Het zou een probeersel zijn. Een huis of, zo je wilt, een appartement huren ergens in Toscane.

Eerste stap daartoe. Contact met Bertrand Travel (Rechtstraat 6, Maastricht; 043-219059/219049), een op dit vlak gespecialiseerd bureau. Het bleek uitstekend gedocumenteerd en te beschikken over circa honderdvijftig verblijven. Variërend van villa's, boerderijtjes, appartementen, kamers tot zelfs hotels toe. Met of zonder zwembad, tennisbaan; met of wel geen tuin en half of vol pension. Aanbiedingen volop dus. Keurig verpakt in een geïllustreerde, honderdnegentig pagina's dikke (Solemar)gids in de Engelse taal. Prijs: 5,50 gulden. Aanbiedingen in diverse prijscategorieën vrijwel overal in Toscane (en ook elders in Italië, in Frankrijk).

Toscane. Een uit negen provincies (Arezzo, Florence, Grosseto, Livorno, Lucca, Massa-Carrara, Pisa, Pistoia, Siena) en zeven eilanden (Elba, Giglio, Capraia, Pianosa, Montecristo, Giannetri, Gorgona) bestaand gebied (22.992 vierkante kilometer).

De keuze viel op het oude landgoed 'Colle ai Lecci'. Omdat we vlakbij Siena wilden zijn, omdat het midden in het beroemde Chianti-gebied ligt en omdat de afbeeldingen er van in de gids ons wel aanspraken. Het zou toch maar een probeersel zijn...? Na enkele dagen liet Bertrand Travel weten dat het beoogde appartement in de door ons gewenste periode vrij was en dat we dus definitief boeken konden. Dat deden we. We reserveerden voor een (september)week van zaterdag tot zaterdag, betaalden vooraf cash 1095,98 gulden (inclusief 50 gulden boekingskosten en 44,98 gulden annuleringsverzekering), ontvingen een reserveringsbewijs plus korte routebeschrijving naar het probeersel in Toscane.

Zonsondergang

De eerste kennismaking met 'Colle ai Lecci' betrof de stilte van het heuvelachtige gebied waarin het landgoed verscholen ligt. We arriveerden er op een stralend zonnige dag. Ons appartement (geheel ingerichte open keuken tot en met theedoeken toe, woon- en slaapkamer, bad/wc en terras) bevond zich op de eerste verdieping van een gemoderniseerde vroegere stal naast het woonhuis van eigenaar Bent W. Myhre. Temidden van wijngaarden en olijfbomen. In de heuvels op 24 kilometer van Siena, 7 kilometer van Castelnuovo Berardenga en slechts 1 kilometer van het schattige dorpje San Gusmé. „Verzuim vanavond vooral de zonsondergang niet", had Bent Myhre geadviseerd nadat hij onze prille kennismaking en begroeting vergezeld had doen gaan van een fles Chianti Classico van eigen gaard. „Salute!, ik hoop dat u zich bij ons prettig voelt". Die eerste avond in de 'Colle ai Lecci', na al etend op het terras de zon achter de heuvels in de verte te hebben zien verdwijnen (gepaard met verrassende lichteffecten; ah, dat beroemde Toscaanse koloriet!) zongen sjirpende krekels ons in slaap. De volgende ochtend was de zon er weer en het leek of toen de matineuze aanblik van de kleurige, schitterende omgeving een andere dimensie bood dan de avond tevoren. Jawèl, dit was Toscane op z'n best. Geen radio, geen televisie maar de stille schoonheid van een ontelbare malen liefdevol en vurig bezongen, geschilderd prachtig land.

Museum

Het dorpje San Gusmé. Dromend op een heuvel. Half ingesloten nog door oude muren. In een van die muren gemetseld de gebeeldhouwde figuur van een hurkende man. Er bij een tekst die niets te vragen overliet: 'Koning, keizer, paus, filosoof, dichter, arbeider, boer: de mens tijdens zijn dagelijks functioneren. Lach niet. Denk aan u zélf!'. Grappig maar o zo waar. Smalle straatjes, nog smallere pleintjes. Intiem. Postkantoortje, winkeltjes. De vriendelijke kruidenier die bijna álles verkocht. Groente en vlees, kaas en brood. En desgewenst ook zeeppoeder, bloemen en pasta. Speuren in dit voorraadschuurtje naar lekkere dingetjes, kopje espresso op een terrasje, wandeling van en naar ons appartement. Leven als god in Italië. De zon scheen, de wijn maakte vrolijk, niks hoefde. Vrijheid blijheid. Het andere dorpje Castelnuovo Berardenga. Kasteel in een prachtig park, winkeltjes, cafeetjes, wekelijkse markt, twee restaurants. Dat ene, Pappus genaamd tegenover het gemeenschapshuis/theatertje, bleek een vondst. Mamma mia!, wat hebben we er gesmuld. En wat hebben ze er mooie wijnen....

Mét de dag genoten we meer van onze vaste standplaats, midden in Toscane. Omdat we er met niemand iets te maken hadden, we volkomen vrij deden wat we wilden, omdat de allernaaste omgeving (ochtendwandelingen tussen de wijnranken) zo mooi was en omdat de 'basis' volop mogelijkheden bood tot zwerftochten overal naartoe. Op het gemakje, dat spreekt.

● *Het overduidelijke beeldje in een van de muren van San Gosmé.*

Siena op de allereerste plaats. Uiteraard. Siena, wat ben je mooi! En kunsthistorisch rijk! Vanaf je 'Piazza del Campo', een van de mooiste pleinen in geheel Italië, schenk je autochtoon en vreemde dag in en dag uit het gevoel in een museum te verblijven. Zeker, Florence heeft (terecht) de naam maar jij in je okergele aanschijn, jij hébt het. Overdag zwierf ik er rond en 's avonds op mijn terrasje, temidden der wijngaarden, zag ik je in de verte liggen terwijl de avondkleuren speelden met je op drie heuvels gebouwde torens. Het middeleeuwse Lecceto, de abdij van Torri, het wijncentrum Montalcino (Brunello, Moscadello), het door de Etrusken gegrondveste Arezzo, het Chianti-dal enzovoort enzoverder: het lag allemaal op korte rij-afstand van mijn stekkie in Toscane.

Selectie

Dat wordt beheerd door, zoals reeds gememoreerd, Bent W. Myhre. Een Deen. Eens was hij in zijn geboorteland agrariër, thans is hij wijnboer. Hij is de ziel achter zijn Chianti Classico San Cosma. Een karaktervolle klassewijn, opgebouwd met ruim negentig procent Sangiovese-druiven. Eens raakte hij verliefd op een Milanese, trouwde haar ook en streek samen met zijn uitverkorene in 1963 in het Toscaanse neer. Hij kocht er een grote boerderij uit de jaren 1300, het inmiddels half vervallen landgoed 'Colle ai Lecci', bouwde het weer op, restaureerde het, stak er veel geld in en nam er onderwijl de wijncultuur weer op. Hij werd spoedig toegelaten tot het consortium 'Gallo Nero'. Hij is, éénenzestig nu, een man die aan zijn wijnen scherpe selectie verbindt. „Alleen het allerbeste verkoop ik" (in Italië, in België, in Duitsland). Hij koestert een diep geloof in zijn goddelijk produkt. Deze allervriendelijkste man was een week lang mijn heer. Zijn wijnen en olijfolie, zijn landelijk appartement, de stille schoonheid van het hem omringende Toscaanse land: ik heb in 'Colle ai Lecci' volop genoten. Het probeersel was in alle opzichten geslaagd. Ik keer er vlug terug. Maar dan wel langer dan een week. Die is namelijk omgevlogen.

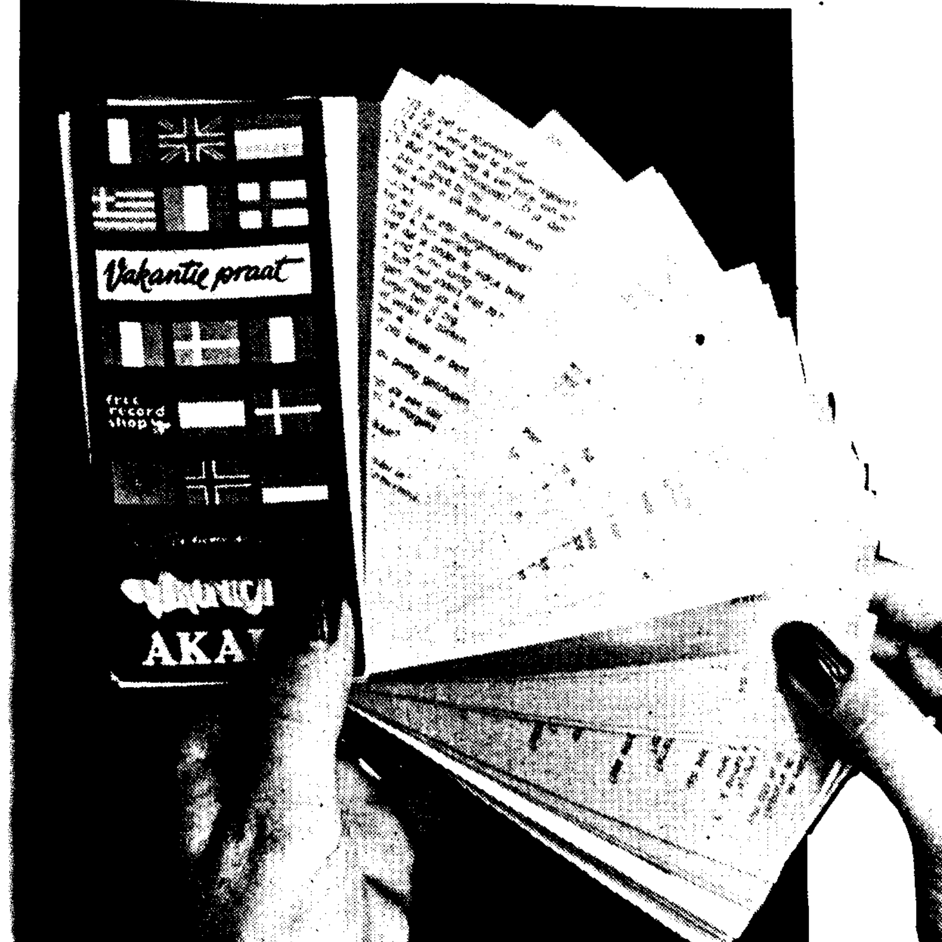
nino tomadesso

Stel je voor: Lago Maggiore, weer pufheet. En weer die Italiaanse macho die jou met zijn slaapkamerogen probeert uit te kleden. Van je dodelijke blikken raakt hij echter nog meer opgewonden. De godganselijke dag heb je hem in je schaduw.

Helaas reikt je Italiaans niet verder dan pizza-praatjes. Maar daarmee hou je deze hanige Romein niet van je lijf.

Tenzij je de vakantiepraatwaaier in je badtas hebt. Met zin 193 zou je hem dan als volgt op zijn nummer kunnen zetten: **„Sonto contenta che hai attaccato discorso, perche mi dai la possibilita di dire che sei un gran testa di cazzo."** In ronduit Nederlands laat je hem weten: „Ik ben blij dat je me aanspreekt, want dat geeft mij de kans om te zeggen dat ik je een enorme boerelul vind".

Dit verbale schot-vanuit-de-heup kun je ook in elf andere talen herhalen. Steeds terug te vinden onder het getal 193.

● *De vakantiepraatwaaier.*

Lonken en verjagen in twaalf talen

Tom Manders Jr bedenkt vakantiepraatwaaier voor jongeren

Al één zomer lang wakkert de vakantiepraatwaaier op zonnige terrassen en stranden internationale contacten aan en/of koelt hitsige badgasten af. Want dank zij deze 'taalkaart' kun je in twaalf landen mee- of van je afpraten in een veelvoud van situaties. Of het nu gaat om een lift, pech onderweg, het vuurtje voor je sigaret of kreten zoals 'onwijs gaaf zeg', je zit nooit met de mond vol tanden.

Welgeteld 405 vragen, opmerkingen, verwensingen, verzuchtingen en intiem gefluister herbergt de waaier. Van 'mag mijn rugzak in de kofferbak' via 'hoe wil je je eitje morgenochtend' naar 'niet zo haastig jochie'. Ook en vooral liefde - voor slechts een zomervakantie of een leven lang - kun je via de waaier aankaarten.

Bezorgd

De man achter deze 'praatwaaier' is Tom Manders Jr, 42 en zoon van Dorus, de onsterfelijke clown met snor als een handveger, naar wie zelfs truitjes zijn genoemd.

Dat zoonlief allerminst leunt op de waterproof roem van wijlen zijn vader bewijzen zijn tv-creaties als 'Robodoll' en films zoals 'Dream beyond the Dream'. En nu dan de vakantiepraatwaaier. Opmerkelijk verschil is echter dat deze creatie is ingegeven door bezorgdheid. En nog wel van heel dichtbij.

Wijzend naar Mitch (6) en Romy (3), zijn twee kinderen die volop de ruimte hebben op zijn landgoed in Beekbergen, verduidelijkt Tom Manders: „Zij groeien op in een mondiale samenleving die zeker op seksueel gebied meer gevaren oplevert dan toen wij jong en wild waren. In de jaren zestig met al zijn flower power was onze enige zorg dat je je vriendin niet zwanger maakte. Nu kan de liefde bedrijven uitpakken als een moordwapen. Vanwege aids kun je nu aan een wip dood gaan op termijn. Zeker als je met vakantie bent.

„Je trekt dan op met hordes andere jongeren. Of je gaat uit je bol voor een Griekse kelner, van wie je niet weet dat hij voor je aankomst al een ander met zoetgevooisde 'I love you's' in bed heeft gekregen...

„Als vader zie ik die problemen op me af komen. En dan moet je er iets aan doen. Want ik ben niet het type dat vervolgens een brandbrief aan de koningin schrijft. Ik bedenk liever zelf een oplossing."

Prikkel

Denk nu niet dat Tom en Winifred Manders beklemd raken tussen de zorg voor hun opgroeiende koters en hun bezorgdheid over aids. Beiden zijn mans en wereldwijs genoeg om niet belerend over te komen. „De jeugd, zeker de Nederlandse, accepteert geen wijsvinger. Dus moet je de wijze raad verpakken in een realiteit, die de jeugd begrijpt."

Bovendien wenst Tom Manders de seksuele beleving van de hedendaagse jeugd niet af te palen als een groot mijnenveld. „Bedtaal, veilig vrijen, het gebruik van condooms vormen dan ook maar een van de tweeëntwintig andere items in de waaier. Heel bewust heb ik het jargon van de, overigens nuttige anti-aidscampagne vermeden. En heb ik gekozen voor een hele blije campagne die prikkelt tot echte communicatie, tot echt nadenken."

Tussen een idee krijgen en uitwerken zit vaak meer transpiratie dan inspiratie.

Manders: „Net als met mijn scenario's heb ik eerst lang gebroed op deze 'taalwaaier'. Eenmaal gebaard, heb ik het idee in een dag of wat uitgeschreven. Daarna merk je echter dat niemand op je staat te wachten. En rest je de opgave de hele wereld van jouw plan te overtuigen. Daarbij heb je hulp nodig, want je kunt wel bergen verzetten, maar staan ze dan ook op hun plaats?..."

● *Tom Manders Jr.*

Uiteindelijk krijgt hij een voet tussen de deur bij het ministerie van WVC en het Nederlands Centrum voor Aidsvoorlichting, die zijn 'waaier' een prima aanvulling vinden op de voorlichting aan jongeren op vakantie in het buitenland.

Om de waaier, die Manders in een oplage van 100.000 stuks laat drukken, betaalbaar (een rijksdaalder) te houden, moet hij ook op jacht naar sponsors. Ook die krijgt hij over de streep. Na een steuntje in de rug van Veronica is zijn vakantiepraatwaaier 1990 via Free Record Shop binnen tien dagen uitverkocht.

Voor de zomer van 1991 heeft hij twee talen geschrapt: Deens en Fins. Daarvoor in de plaats komen twee meer bruikbare talen: Russisch en Turks. De eerste als knipoog naar Gorbatsjov; het Turks vanwege de broodnodige integratie van deze minderheid in Nederland en de toeloop van toeristen naar Turkije.

Schaar

Even terug naar de waaier, handzaam in twaalf talen. Mij prangt de vraag hoe Manders Jr erin geslaagd is de kracht van typische Nederlandse uitdrukkingen zoals 'wat heb jij opeens' (nummer 302) of 'voor jou tien anderen (326) of 'de eerste keer met een condoom was echt trillen (373) en 'je hebt thuis zeker weinig te vertellen' ook stevig te laten doorklinken in bij voorbeeld het Portugees, Noors of Grieks. Niet overal accepteert men de recht-voor-de-raap-taal.

„Dit probleem heb ik opgevangen door vertalers in te schakelen die goed ingevoerd zijn in de spreektaal van de jongeren in. Zelf heb ik de taal van de hedendaagse jeugd weer opgepikt door kroegen en disco's af te struinen, waar ik dan goed luisterde hoe ze met elkaar omgaan. Daarnaast heb ik wederzijds respect 'geklopt' door de hele waaier. Niemand heb ik bewust voor de kop willen stoten. Ik ben me er steeds van bewust geweest dat je met een schaar kunt knippen, maar ook kunt moorden, begrijp je."

Opvallend is ook dat tal van items leven in de wereld van meisjes.

Manders grijnst: „Ik sta eigenlijk meer aan hun kant. Meisjes durven niet of nauwelijks nee te zeggen. Nu heb ik ze wat gegeven: een waaier."

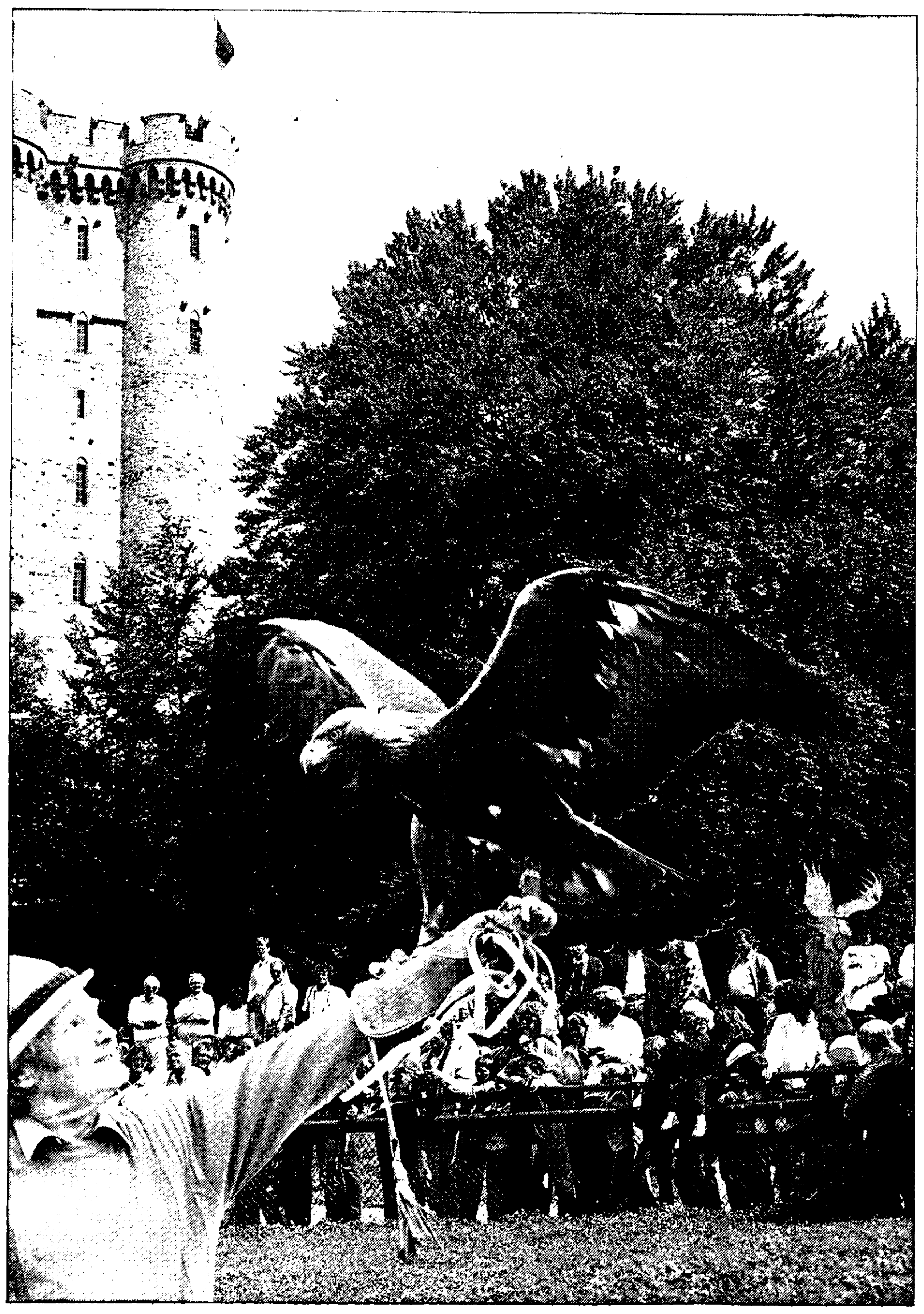
Om te lonken.

En te verjagen.

hans toonen

Voor een interessante vakantie hoef je natuurlijk niet naar het andere einde van de wereld te reizen. Ook dichtbij kun je uitstekend op vakantie gaan. Waarom zou je het immers ver weg zoeken als je in de buurt nog niet alles gezien hebt? Waarom de Vesuvius bekijken als je de Vulkaaneifel nog niet kent?

De kogelronde ogen van de Vulkaaneifel

● *De Kasselburg biedt tegenwoordig onderdak aan een groot aantal zeldzame roofvogels en uilen.*

Ingesloten tussen de steden Aken, Trier en Koblenz, de Belgische grens en de rivieren de Moezel, Ahr en Rijn, leent de Vulkaaneifel zich uitstekend voor een dagtochtje, op slechts anderhalf uur rijden van Limburg. Wie geïnteresseerd is in natuur en historie kan er fietsend en wandelend prima een korte vakantie doorbrengen.

De streek is bij veel mensen populair. Ieder jaar weten zo'n 360.000 toeristen dit gebied met meren, rivieren, bronnen, bergen, rotsen en bossen te vinden. Ruim 100.000 bezoekers komen uit Nederland. Een groot deel van die toeristen is te gast in een van de vier grote vakantiecentra die het gebied telt.

De Vulkaaneifel is een van de mooiste gebiedsdelen van Duitsland. Een schilderachtige omgeving, gekenmerkt door verschillende kogelronde vulkaanmeertjes. De Eifel telt er tien. Ze zijn allemaal beschermd natuurgebied. Het zijn de gevolgen van vulkaanerupties van tenminste tienduizend jaar geleden. Bij die uitbarstingen werden enorme hoeveelheden zand en steen vanuit het binnenste van de aarde naar buiten geslingerd. Pas toen de woede van de vulkanen was gestild, vulden de kraters zich in de loop der tijd met water. En zo, net als eeuwen geleden, liggen ze er nu nog bij, onovertroffen in hun natuurlijke schoonheid en ongereptheid. Vanwege hun stilte ideaal voor recreanten. Sommige meertjes blijven ijskoud, andere bereiken in de zomer een temperatuur van 23°C en dat moet genoeg zijn voor enthousiaste zwemmers, vissers of andere watersporters.

Gezicht

Nog veel ouder dan die vulkanen, zijn de heuvelketens die grote voren door het Eifellandschap trekken. Hier laat moeder Aarde fragmenten van haar oudste gezicht zien. De steile kalkrotsen en de oeroude bossen bevatten enorme hoeveelheden, miljoenen jaren oude fossielen en mineralen. De Vulkaaneifel is dan ook een Eldorado voor amateurgeologen en verzamelaars.

Midden in het gebied ligt Gerolstein, een 650 jaar oud stadje en een erkend luchtkuuroord, beroemd om het bronwater. De Gerolsteiner bronwaterfabriek vult zo'n 10 miljoen flessen per dag en exporteert zelfs naar de Verenigde Staten. Volgens de bottelaars is het water zo gezond door de natuurlijke rijkheid aan mineralen en koolzuur. De inwoners van het stadje zijn zo trots op hun bron dat je in het Gerolsteiner stadspark gratis verschillende smaken water kunt proeven.

Voor wie niet voor het water naar Gerolstein komt, bieden de Dolomietenrotsen die Gerolstein omringen mogelijk meer perspectief. Ze zijn weliswaar niet zo hoog als de Dolomieten, maar voor rotswandbeklimmers uitstekend geschikt.

In het geologisch museum in het idyllische stadje wordt het vulkanentijdperk nog eens dunnetjes uit de doeken gedaan met een permanente tentoonstelling van fossielen en mineralen. Gerolstein is al meer dan honderd jaar het paleontologische Mekka voor wetenschappers en verzamelaars uit de hele wereld.

Storm

Nog steeds zijn in de bosrijke Vulkaaneifel duidelijk de gevolgen te zien van de storm die vorig jaar februari Europa teisterde. De storm betekende een ramp voor de bosbouwers. In twee woeste nachten is voor 10 jaar aan bomen omgevallen. Enorme delen bos zijn gesneuveld. Grote kale plekken ontsieren de wouden en het zal nog vele jaren duren voordat de schade enigszins hersteld is.

Toch bieden diezelfde bossen nog heel wat bezienswaardigs. Voor de dierenliefhebbers is een uitstapje naar het herten- en wilde zwijnenpark in Daun heel aardig. Verschillende Duitse diersoorten leven er nog in het wild. In het omheinde, maar woeste en ongerepte landschap leven herten, reeën, moeflons, oerossen, wilde zwijnen en yaks ongestoord naast elkaar. Alleen de auto's van de toeristen die in de zomer bumper aan bumper door het park schuiven, brengen nog enig vertier in het gezapige levendje van de kuddes en roedels. Voor mensen zijn ze niet bang meer. Die zorgen met hun brood of bij de ingang gekochte voedselbrokken voor een aanzienlijke aanvulling op het dagelijkse dieet.

Vooral de wilde zwijnen tonen geen enkel spoor van verlegenheid. Wie even de moeite neemt om uit de auto te stappen, weet zich in een mum van tijd omringd door tientallen evers. Met luid geknor lopen ze in het rond, tevreden schurkend tegen een boomstam als ze zich vol hebben gevreten.

Aan de voet van de dubbele, 37 meter hoge toren van de ruïne van de Kasselburg bij Gerolstein is de dierenbedrijvigheid heel wat minder onschuldig. Hier bevindt zich een roofvogel- en wolvenpark. Adelaars met machtige vleugels draaien er op grote hoogte hun cirkels en valken storten zich in een pijlsnelle duikvlucht op hun vermeende prooi. De valkenier en zijn vrouw houden in opdracht van de overheid verschillende soorten roofvogels in stand. Oorspronkelijk kwamen de vogels veel voor in de Eifel, maar in de loop van deze eeuw zijn ze nagenoeg uitgeroeid. Door de inzet van de valkenier komt het bestand nu weer op een aanvraardbaar peil.
Iets verder, in een rotsravijn, is het juist etenstijd en doen tientallen wolven zich tegoed aan grote brokken vlees. Het is de grootste roedel wolven die nog in West-Europa te vinden is. Vanachter een groot draadijzeren hekwerk kunnen bezoekers zien hoe de schuwe beesten leven. Een gids vertelt uitvoerig over hun sociale gedragspatroon.

Klokken

In Brockscheid, even ten zuiden van het herten- en wilde zwijnenpark, staat een anderhalve eeuw oude klokkengieterij. De nazaten van de oprichter August Mark, houden het bedrijf nog steeds draaiende. De gieterij is nu in handen van de zesde generatie. Wie het bedrijf bezichtigt, zal onder de indruk raken van het enorme monnikenwerk dat vereist is voor het vervaardigen van een goede klok.

Voor wie geïnteresseerd is in de leefomgeving van de groten der aarde, is een bezoek aan het stadje Daun en een nacht in het slothotel Kurfurstliches Amtshaus aan te raden. In dat luxe hotel-restaurant staat het beroemdste bed van Duitsland. Sinds het massief eikenhouten bed in de jaren vijftig werd gemaakt, sliepen en snurkten er al 52 koningen en sjeiks en andere gekroonde en ongekroonde staatshoofden in. De Perzische sjah Pahlevi overnachtte zelfs tweemaal onder de gouden hemel, eenmaal met Soraya en eenmaal met Farah Dibah. Voor de Franse president Charles de Gaulle moest het 2 meter lange bed met 11 cm verlengd worden en speciaal voor Leonid Breznjev kreeg het geval een nieuwe matrasbodem. Al die beroemdheden zijn overigens in werkelijkheid nooit in Daun geweest en waarschijnlijk hebben ze ook nooit van het stadje gehoord. De slimme eigenaar van het hotel heeft het bed gewoon gekocht van een hotel in de Bonn, waar het bed daadwerkelijk onder het gewicht van de rij staatsleiders heeft gezucht.

Een kwartiertje rijden per auto naar het zuiden brengt ons bij de Schneidemühle in Meisburg. Daar kunnen we zien hoe in de Vulkaaneifel noodgedwongen eeuwen geleden al efficiënt met energie werd omgesprongen. De authentieke zaagmolen, die speciaal voor toeristen nog steeds in bedrijf is, heeft aan een armetierig stroompje water genoeg om metersdikke boomstammen in schijfjes te zagen. Een waterrad met een doorsnee van zeven meter zet een doordacht stelsel van raderen en leren riemen in beweging, die op hun beurt weer een tweetal zaagbladen aandrijven. Bezoekers krijgen een goede indruk van het technisch vernuft van onze voorvaderen, die met gebruikmaking van simpele natuurwetten een optimaal resultaat wisten te bereiken. De inmiddels bejaarde Josef Schneider heeft zich zijn hele leven ingezet voor het herstel en behoud van de zaagmolen, die in 1922 in het bezit van zijn familie kwam. Het resultaat is anno 1991 een goedkope en efficiënte zaagfabriek en een historisch monument.

peter bruijns

Internationale Reizenfestival in schouwburg Heerlen

Zeeuws-Vlaanderen en Mexico in een weekend

'Van Zeeuws-Vlaanderen naar Mexico in een weekend'. Onder dat motto heeft het van oorsprong Heerlense reisburo Paul Crombag-/van de Burgt dit jaar voor de negende keer het Internationale reizenfestival georganiseerd, dat aanstaand weekeinde (12 en 13 januari) in de schouwburg van Heerlen wordt gehouden. Tal van reisorganisaties uit binnen- en buitenland zijn op dit festival vertegenwoordigd, om de toerist zo breed mogelijk over zijn vakantiemogelijkheden te informeren.
„En dat is ook precies het doel van deze dagen", vertelt organisator Paul Crombag, gesteund door zijn compagnon Frits van de Burgt. „Wij zijn een onafhankelijk bureau en willen op een neutrale manier de consument, de aanstaande reiziger, voorlichten over wat er allemaal te koop is op de reizenmarkt. Vandaar dat we een groot aantal organisaties hebben uitgenodigd om op het festival zelf die voorlichting te verzorgen. Door goede voorlichting te geven kunnen veel klachten al op voorhand worden voorkomen. De reiziger weet immers waar hij mee wordt geconfronteerd als hij goede voorlichting krijgt en hem geen verkeerde informatie wordt voorgeschoteld. Als wij zeggen dat, ik noem maar iets, een hotel 50 meter van zee ligt, dan ligt dat hotel ook daar en niet vier kilometer verder weg."
„De vakantieganger is veranderd", zegt Crombag. De toerist weet wat reizen is. Hij heeft de afgelopen jaren zelf ervaring met reizen opgedaan en hij weet meestal wel wat hij wil. „Je moet er voor zorgen dat iedere klant precies die vakantie krijgt waar hij voor kiest, daar mag geen twijfel over bestaan", meent Crombag. „En soms moet je gewoon 'nee' durven te verkopen als je tot de conclusie komt dat de potentiële vakantieganger een doel op het oog heeft dat voor hem eigenlijk niet geschikt is. uiteraard in goed overleg, want alleen zo kweek je tevreden klanten."

Oostblok

Door het wegvallen van de traditionele Oost-Westscheiding is het aantal mogelijke vakantielanden aanzienlijk uitgebreid met de vroegere Oostbloklanden. Toch is de belangstelling voor die landen nog niet enorm, vooral vanwege het ontbreken van goede (naar Westerse maatstaven) accommodatie en infrastructuur. „Wat dat betreft heeft OAD het goed gezien", vindt Crombag. „Die gaan nu zelf op de Sovjetunie vliegen en werken daar met hun eigen bussen. Alleen zo kun je je klanten daar een gerieflijke vakantie garanderen, want anders wil je er nog wel eens verstrikt raken in een verschrikkelijke bureaucratie".
De reiswereld verwacht – maar Crombag weet dat nog niet zeker – dat er dit jaar ruim zeventig procent meer Nederlanders met vakantie naar Turkije zullen gaan dan in het afgelopen jaar. Dat kan worden opgemaakt uit de bij elkaar 168.000 vliegtuigstoelen die bij de drie chartermaatschappijen Transavia, Air Holland en Martinair zijn vastgelegd. In 1990 vlogen er in totaal 99.000 landgenoten naar het 'nieuwe' vakantieland. Maar de Golfoorlog kan hier behoorlijk roet in het eten gooien. Voor de 'traditionele' vakantie-landen Portugal, Griekenland, Tunesië en Spanje wordt een gemiddelde toename van 14 procent verwacht. Wat overigens ook nog een verrassend hoog percentage is. De belangstelling voor de Spaanse costa's immers, is de laatste twee jaar behoorlijk teruggelopen en ook voor Tunesië noteerden de Nederlandse reisorganisaties in 1990 een kleine dip.
Niettemin wordt gedacht dat Spanje (en dan vooral de Canarische Eilanden) enigszins opkrabbelt na de knock down die het zichzelf (hoge prijzen, slechte service) de afgelopen jaren heeft toegediend. Afgaande op de inkoop wordt een stijging verwacht van 11 procent ten opzichte van vorig jaar. Maar daarmee is de teruggang van 383.000 vliegtuigpassagiers in 1989 naar 298.000 in 1990 natuurlijk nog lang niet goed gemaakt.

Enige zorg

Toch ziet de Nederlandse reiswereld de toekomst met enige zorg tegemoet. Weliswaar maken steeds meer landgenoten gebruik van de diensten van een reisbureau (de groei was in 1990, ondanks de kleine terugloop van het aantal buitenlandse vakanties, aanzienlijk) maar het is nog niet bekend hoe de markt zal reageren op de toestand in de Golf. Wat voor Crombag wel vaststaat is dat verre bestemmingen het dit jaar goed zullen (blijven) doen. Achteloos noemt hij namen als de VS („een prima reisgebied") Mexico, Venezuela, maar ook Marokko, Sri Lanka, Indonesië en Thailand. Somber ziet hij het in voor de landen in het Midden-Oosten, vooral Israël.
Het Internationale Reizenfestival speelt in ieder geval op de huidige trend in. Het brengt twee dagen lang informatie over alle mogelijke reisbestemmingen en vervoermogelijkheden, alsmede een speciale avond, die helemaal is gericht op Mexico en Thailand.

Tijdens de twee festivaldagen zijn er in de schouwburg tientallen stands te vinden, waarin verkeersbureaus, touroperators en luchtvaartmaatschappijen hun informatie verstrekken over de diverse bestemmingen en vervoersmogelijkheden. In de Grote en Kleine Zaal vinden doorlopend audiovisuele (films, dia's, foto's) presentaties plaats over (onder veel meer) Joegoslavië, Turkije, Venezuela, USA, Indonesië en China, alsmede de My Way produkties over zomer-, actieve - en avontuurlijke vakanties.
De openingstijden gedurende de festivaldagen zijn van 10-18 uur op beide dagen. De entree bedraagt fl. 5,–. Kinderen onder begeleiding tot twaalf jaar gratis.

Mexico

In de Grote Zaal van de Stadsschouwburg wordt zaterdagavond vanaf 20 uur een schitterende audio-visual over Mexico en Thailand vertoond. De Belgische cineast René van der Einden maakte prachtige opnamen van beide landen. De opnamen worden van Nederlandstalig commentaar voorzien, zodat iedereen volop kan genieten van de tropische pracht, de folklore en de muziek en de vele andere culturele hoogtepunten die Mexico en Thailand hun bezoekers te bieden hebben.
Het eerste deel van deze presentatie staat in het teken van Mexico en vanzelfsprekend is er 'levende' Mexicaanse muziek om echt in de sfeer te geraken. Na de pauze wordt Thailand in de schijnwerpers gezet. De entree voor deze avond bedraagt fl. 10 per persoon. De zaal is open vanaf 19 uur.

peter stiekema

● *Paul Crombag (links) en Frits van de Burgt, dè mannen achter het Internationale Reizenfestival dit weekeinde in de schouwburg van Heerlen.*

PROGRAMMA

Zaterdag en zondag is de Stadsschouwburg open van 10 tot 18 uur. De entree bedraagt vijf gulden (kinderen tot en met 12 jaar gratis).

Zaterdagavond wordt een feestelijke avond helemaal aan de exotische vakantielanden Mexico en Thailand gewijd in de Grote Zaal van de Stadsschouwburg. Aanvang 20 uur, entree tien gulden.

Presentaties op ZATERDAG

Grote zaal:
13.00 uur: Turkije
15.00 uur: Joegoslavië
16.15 uur: Amerika

Kleine zaal:
13.15 uur: Cruise Middellandse Zee
14.30 uur: La Gomera (Can. Eil.)
15.15 uur: Kreta
16.00 uur: Marokko

Presentaties op ZONDAG

Grote zaal:
11.00 uur: Joegoslavië
12.00 uur: China
13.15 uur: Indonesië
14.15 uur: My Way (jongeren)
15.15 uur: Mexico
16.30 uur: Thailand

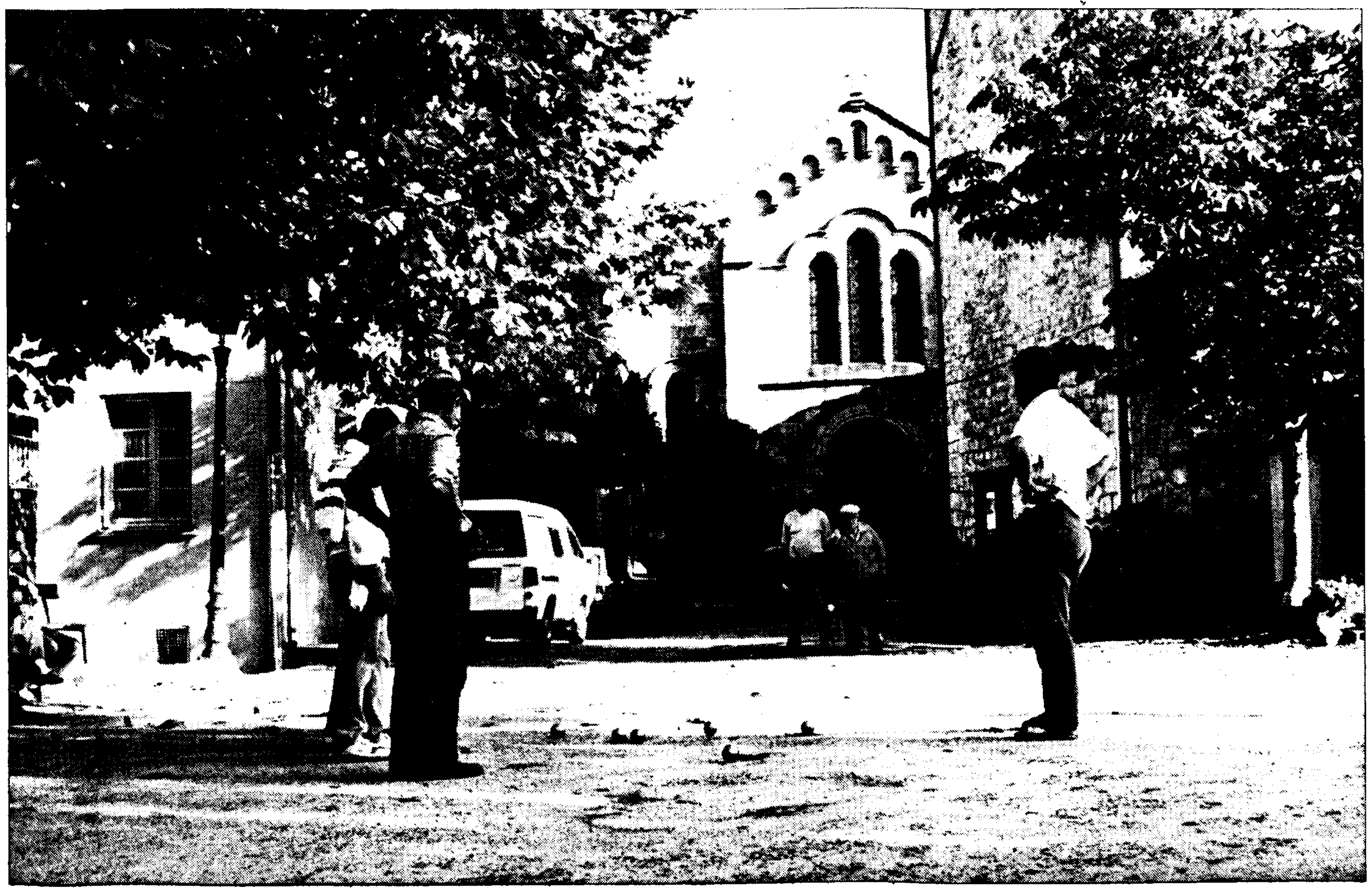
Kleine zaal:
11.15 uur: Algarve
11.45 uur: Florida dl 1
12.30 uur: Florida dl 2
13.30 uur: Ecuador
14.30 uur: Joegoslavië
15.15 uur: Turkije
16.15 uur: Margarita

'Limburgse' jubileum-CD voor Wereld Natuur Fonds

Ter gelegenheid van het tienjarig bestaan presenteert Reisburo Paul Crombag/van de Burgt, organisator van het Internationale Reizenfestival, dat dit weekeinde wordt gehouden, een speciale CD met puur Limburgse muziek. De opbrengst van deze CD, die fl. 24,95 kost, is bestemd voor het Wereld Natuur Fonds.
Artiesten van Limburgse origine als Beppie Kraft, Fietsefreem, Jansse Baggeband, Klumpkes-Blumkes, Kwatsch, Nachroave Jaap Menten en Jean Kraft, Maastrichts Salon Orkest, Peanuts, Mergelländer Buben en de Limburger Muzikanten, zijn erop te horen. Deze CD is te koop tijdens het Internationale Reizenfestival in de schouwburg in Heerlen, op 12 en 13 januari aanstaande, en op de reisburo's Paul Crombag/van de Burgt in Heerlen, Geleen, Sittard, Kerkrade en Aken.

Ardèche prima streek voor natuurliefhebbers

Kent u ze ook, die mensen die – alsof hun leven ervan afhangt – via de *Autoroute du Soleil* in één ruk richting Franse Rivièra of Spaanse kust scheuren? Ik heb die vakantiegangers nooit zo begrepen. Je rijdt in sneltreinvaart door de meest fraaie streken van Frankrijk en je ziet er niets van. Dat onbegrip is alleen maar gestegen vanaf het moment dat wij in het gelukkige bezit zijn van een caravan. Met zo'n ding aan de trekhaak schiet je nu eenmaal niet echt snel op en dan gaat de eentonigheid van de autoroute al heel gauw knap vervelen. Weg van de snelweg dus en hup, de Franse binnenlanden in, is sinds enige tijd ons devies. En zo leerden wij het zuidelijke middengedeelte van Frankrijk beter kennen, zoals Auvergne, de Ardèche en de Cevennen. Fantastische streken met elk weer een eigen karakter.

● *Het marktpleintje in Antraigues met enkele Pétanque-spelers.*

Met name de Ardèche is allang door Nederlanders ontdekt, sterker nog: in het hoogseizoen stikt het van de kamperende landgenoten. Toch is het alleszins een bezoek waard, óók in het drukke vakantieseizoen, want er is altijd wel een camping te vinden waar plaats is voor tentje of caravan. En voor degene die graag op zeker speelt, is er natuurlijk de mogelijkheid om te reserveren. Ruimte is er genoeg in dit departement dat 250.000 inwoners telt en nog geen 46 inwoners per vierkante kilometer herbergt. Niet bepaald dichtbevolkt dus. Ter vergelijking: in Nederland wonen gemiddeld 415 mensen op een vierkante kilometer.

Aardig

Vooropgesteld: de Ardèche is geen streek voor mensen die van flink stappen houden. Uitgaanstypes kunnen beter naar de Franse kustplaatsen gaan, waar 's avonds meer mogelijkheden tot vertier zijn. De Ardèche is echt geschikt voor natuurliefhebbers. Er is van alles wat, bergen, bossen, weiden, riviertjes en dalen. Er zijn leuke, oude stadjes en dorpjes. En de mensen zijn, ondanks de toeristische aantrekkingskracht van het gebied, best aardig en gastvrij. Heel wat aardiger in elk geval dan aan de kust of bij voorbeeld in Parijs, waar je als toerist veelal zeer onbeschoft wordt behandeld.

Overigens was de Nederlander tot voor kort ook niet echt geliefd in de Ardèche. Maar dat had meer te maken met het feit dat steeds meer landgenoten er een boerderijtje kochten en zich totaal niet aanpasten aan de Franse levensstijl. De plaatselijke bevolking ergerde zich vaak groen en geel aan die nieuwe buurman die nauwelijks inkopen deed bij de middenstand in het dorp, maar vrachtladingen voedsel uit Nederland mee naar Frankrijk nam. Kreten op muren met de niets aan duidelijkheid te wensen overlatende boodschap dat de 'Hollandais' maar beter konden oprotten, hebben wij de laatste jaren niet meer kunnen ontdekken. Gelukkig maar!

Het klimaat in de Ardèche is over het algemeen zeer aangenaam. Met name in de zomer is het zeer geschikt voor kampeerders, alhoewel het in de dalen in het zuiden erg heet kan worden. Ook in het voor- en najaar is het redelijk weer. Dan is het minder druk, maar wil het nog wel eens fris zijn en kan er een buitje vallen. Vooral in het najaar wisselen mooie en minder fraaie dagen elkaar af. Bovendien kan het in die periode zo nu en dan flink stormen, hetgeen tot gevolg heeft dat soms hele stukken weg in de bergen worden weggeslagen en sommige wegen onbegaanbaar zijn.

Autotochtjes

Het rijden over deze wegen is trouwens een belevenis op zich. De ware liefhebber van autotochtjes zal volledig aan zijn trekken komen, alhoewel het verstandig is dat niet altijd met een caravan erbij te doen. Bepaalde wegen zijn namelijk nogal smal en wanneer een tegenligger aankomt, kunnen er problemen ontstaan.

Rijdend en wandelend door de Ardèche valt duidelijk een verschil op te maken tussen het noorden en zuiden van de Ardèche. Het noorden, de Haut-Vivarais, heeft wat weg van de Ardennen, behalve dan dat de bergen een stuk hoger zijn. De toppen reiken zelfs tot zo'n duizend meter. Het zuiden, de Bas-Vivarais, is een typisch kalksteenplateau met diepe kloven van zo'n drie- tot zevenhonderd meter.

Het is duidelijk dat je in dit afwisselende, ruige landschap prachtige wandelingen kunt maken. Elke keer weer sta je versteld van de grandioze vergezichten. Het is in dit verband overigens wel aardig een gedetailleerde kaart van de streek aan te schaffen. Zo'n plattegrondbiedt tijdens de wandeling heel veel aanvullende informatie, bij voorbeeld over de talloze kastelen of kasteelruïnes. Deze kaarten zijn overal verkrijgbaar in de boekhandel of bij de plaatselijke VVV (Syndicat d'Initiative).

Slangen

Daarnaast is het wel handig een foldertje mee te nemen dat informatie verschaft over de slangen die er in de Ardèche huizen. Ook wij zijn tweemaal verrast door een slang, die er bepaald vervaarlijk uitzag, ook al hield de campingbaas bij hoog en laag vol dat het niet om een giftig exemplaar ging, 'want die komen hier niet voor'. In de Ardèche komen wel degelijk giftige slangen voor en dan gaat het met name om een tweetal soorten adders (vipères). De beet van zo'n beest kan je vakantie behoorlijk bederven. Bijna elk dorp in Frankrijk, en dus ook in de Ardèche, heeft een apotheek en daar is zo'n foldertje over slangen en mogelijk ook een serum te verkrijgen.

Dat het als kampeerder goed toeven is in deze streek, spreekt vanzelf. Elk zichzelf respecterend dorp heeft wel één of meer campings. Ook is er volop gelegenheid om bij de boer te kamperen. De borden langs de wegen geven wat dat betreft voldoende informatie. Handig is het ook om in Nederland een boek aan te schaffen waarin campings worden beschreven. Thuis kan dan alvast aan de hand van de verstrekte gegevens een eerste keuze worden gemaakt of zelfs worden gereserveerd. De ANWB brengt elk jaar zo'n boekwerk uit, maar er is ook goede gids van de ACSI.

Aan de hand van de laatste gids viel onze keuze afgelopen jaar op de camping Domaine du Cros d'Auzon bij Vogüé, een schilderachtig dorpje aan de oevers van het riviertje de Ardèche. Het betreft een prima familie-camping met uitstekende sanitaire voorzieningen. De camping maakt deel uit van een vakantiedomein met restaurant, zwembad en tennisbanen. Voor de kinderen is er uiteraard een speeltuin en kan er ook op pony's worden gereden. In de buurt ligt overigens een prima pizzeria.

Eten

Zo zijn er meer campings in de Ardèche. Uitstekend geoutilleerd en goed onderhouden. De prijzen liggen zo om en nabij de 25 gulden per dag voor twee volwassenen, twee kinderen, auto, caravan en elektrische aansluiting (afgelopen jaar). Natuurlijk kan het ook duurder of goedkoper. In het voor- en naseizoen gelden meestal reductieprijzen. En als u eens geen zin heeft om te koken, is er altijd nog de mogelijkheid om uit te gaan eten voor een alleszins redelijke prijs, dat is althans onze mening. Zo hebben wij heerlijk gesmuld in plaatsen als Vals-les-Bains, maar ook in Aubenas (leuk stadje) of Privas. De Ardèche heeft een landelijke keuken met bijvoorbeeld kipgerechten als specialiteit. Maar ook kalkoen of haas is er prima te krijgen, en allerlei lekkere, fijne vleeswaren, zoals worsten en dergelijke, zijn bepaald niet te versmaden.

Wat ons trouwens zo aan Vogüé beviel, was de prachtige centrale ligging in de Bas-Vivarais, terwijl het ook nog eens niet te toeristisch is. Dat is wel enkele kilometers zuidelijker het geval, met name in Vallon-Pont d'Arc, want daar is de wereldberoemde Gorges de l'Ardèche gelegen. Vanuit Vallon-Pont d'Arc kun je met een kano of kajak het riviertje de Ardèche afvaren en genieten van een prachtige natuur. Ook elders is er volop gelegenheid om een kano te huren, maar daar willen de riviertjes weleens ondiep en snelstromend zijn en is dus enige ervaring met wildwatervaren gewenst.

Naast kanovaren en wandelen is de Ardèche ook bij uitstek geschikt om fietstochten te maken. Een fiets met versnellingen is dan wel aan te raden, want er moet zo nu en dan flink worden geklommen. Ouders met kinderen dienen zich te realiseren dat er weinig zandstrandjes zijn in de Ardèche. Daar staat tegenover dat de campings dat gemis veelal met prima zwembaden en speeltuinen compenseren. Daarnaast bestaat de mogelijkheid om een uitstapje te maken met een ouderwetse, puffende stoomtrein. Dat kan vanuit Lamastre en St. Agrève. Eén ding staat evenwel als een paal boven water: wie van landschappelijk schoon houdt, houdt van de Ardèche.

luc somers

Op de fiets verdwijnen de standsverschillen

Een reisorganisatie waarvan de klanten zelf graag hun reizen organiseren, waar vind je die nog? In Amsterdam, op de Keizersgracht 181. Daar zetelen Ilja Bendeler (45) en Frits Deben (38), die het enige volledig gespecialiseerde organisatiebureau runnen voor fietsvakanties in Nederland, Cycletours. Meestal organiseren zij trouwens echt zelf de vakanties (echt zelf, met de hand, zogezegd) maar ter gelegenheid van het tienjarig bestaan van het bureau hebben zij een wedstrijdje uitgeschreven onder hun vele vaste klanten: wie de beste, origineelste nieuwe fietsvakantie voorstelt en uitstippelt mag hem zelf gratis maken. Ilja en Frits vormen zelf de jury, dus deskundigheid gewaarborgd.

● *Frits Deben (links) en Ilja Bendeler in actie: tijdens het uitzetten van de fietstocht in het zuiden van Algerije, met tussen zich in de wegwijzer naar de dichtstbijzijnde nederzetting.*

Tien jaar geleden, toen Frits Deben nog nietsvermoedend student culturele anthropologie was en mr Ilja Bendeler eerzaam inspecteur der directe belastingen, beiden te Amsterdam, kwam de vriendin van Bendeler op het toen nog nogal waanzinnige idee om de terugtocht van een vakantie in de Franse Ardèche per fiets te maken. Ze deed er een hele poos over en wist bij Ilja daarna zoveel geestdrift te genereren dat die, gewoon om zelf wat te fietsen, een paar tochtjes organiseerde.

„In 1982 stond ik, tijdens zo'n tocht, in Remouchamps in de Ardennen te schuilen voor de regen en daar besloot ik dat dit geen hobby meer kon blijven, maar een broodwinning zou moeten zijn," herinnert Bendeler zich.
En heeft er, zoals het klassieke succesverhaal wil, geen seconde spijt van gehad. Sterker nog: „Ik kan elke ambtenaar aanraden een eigen zaak te beginnen. Zie je het ook eens van de andere kant."

Examen

Toen deed Frits Deben ook al mee, zijn 'doctoraal examen deed hij op de fiets.' Vorig jaar gingen vijfduizend mensen met Bendeler en Deben op een vakantie uit de in acht categorieën van moeilijkheid (aangeduid met tandwieltjes, natuurlijk) ingedeelde fietsvakanties, van Nederland tot Korfoe. Dit jaar steken ze de Middellandse Zee over, want in maart wordt de eerste fietsvakantie in de Algerijnse Sahara georganiseerd; het seizoen moet langer, dat is de achterliggende gedachte.
En ook omdat de vaste klanten – tussen de 60 en 70 procent van de hele clientèle – steeds weer wat nieuws willen. Die daarmee meteen op dezelfde golflengte zitten als de twee organisatoren, die weliswaar niet zo sterk meer aan fietsen toekomen, maar wel elke tocht nog zelf uitzetten en organiseren.
Ilja: „De klanten hebben uiteraard, net als wij, nogal wat noten op hun zang. Ze komen ook vaak zelf met ideeën, die wij dan uitwerken, vandaar ook die wedstrijd."

Inmiddels hebben de zaken zich sterk uitgebreid; grote algemene reisbureau's kopen fietsvakanties bij Cycletours in, ter completering van hun pakket. En Cycletours organiseert in toenemende mate fietsvakanties voor buitenlanders die in Nederland willen fietsen. Er is daarvoor met name in Italië sterke belangstelling.

Discussie

Andere nieuwe richtingen: fietstochten vanuit een vast punt, en fietstochten voor gezinnen. Frits: „Er zijn mensen genoeg die geen zin hebben om te wachten tot het jongste kind 15 is en zelf kan meefietsen. Daar hebben we deze trektochten voor georganiseerd. Het is geweldig leuk, omdat de kinderen onderling veel aan elkaar hebben."
Deze zomer gaat ook iets anders nieuws van start: de 'Gorby Tour', een drieweekse tocht per fiets in Oost-Europa, gecombineerd met openbaar vervoer, in de voormalige DDR, Tsjechoslowakijke, Polen, de Oekraïne, Roemenië en Hongarije.

Of een groep van vijftien of twintig fietsers samen een lekkere vakantie heeft ligt ook aan de aanpak. Ilja: „Je moet geen discussie beginnen over de vraag wie met wie in een tentje wil. En op onze meeste tochten wordt de mensen het eten koken en het vervoer van de bagage uit handen genomen. Dat maakt heel veel uit voor de sfeer in de groep." In de reisgids van Cycletours staat dan ook een hoofdstuk, getiteld: 'eerst lezen, dan fietsen'. Men moet goed beseffen waaraan ment begint.
In toenemende mate, meldt Deben, doen groepjes die elkaar al kennen mee aan een reis.
Een van de plannen is ooit mislukt; dat was een lange tocht van Zuid-Limburg naar de Frans-Spaanse grens, waaraan de deelnemers naar believen een, twee of drie weken konden deelnemen en zelf hun opstapplaats konden uitzoeken. Waarom mislukt? Bendeler: „Daar kwam de onzekerheid om de hoek kijken: wat zit er in die grøep, en wat komt er volgende week bij. Die onzekerheid was net iets te groot."

Cycletours heeft de hele ontwikkeling van de aetieve vakantie meegemaakt. „In het begin waren het vooral hoger opgeleiden die ermee begonnen. Nu is het publiek veel breder," stelt Frits Deben vast. Ook doen mensen uit allerlei leeftijdsgroepen mee. Deben en Bendeler kijken beslist niet op van mensen van boven de 70 die zich melden voor een fietstocht. „Al kijken we dan wel of de tocht niet te zwaar is, natuurlijk."
Niet alleen verschillen de fietsvakanties in zwaarte, maar ook de mate van verzorging varieert. Zo zijn er reizen bij waarop nog wel wat mis kan gaan, de deelnemers moeten daarop voorbereid zijn. „Je moet geen dagelijkse douche, of verse broodjes verwachten bij een ontbijt in de Hoggar," is het voorbeeld van Bendeler. Wie daar geen trek in heeft kan altijd nog gaan fietsen vanuit het oude Venetiaanse koopmanshuis dat Cycletours op Korfoe heeft.
Wie nog niet weet of een fietsvakantie echt iets voor hem is, die kan bij Cycletours een fiets huren, ze hebben er 400, met alle bijbehorende materiaal, plus alle nodige tenten. Frits: „Daarmee voorkom je ook dat mensen een zware fietstocht proberen te maken op een Fongers met terugtraprem." Bendeler zit in de jury die de fiets van het jaar aanwijst, en hij is voor de meeste tochten voorstander van een kruising tussen een racefiets en een mountainbike.
Voor Nederlanders zijn fietsen heel vanzelfsprekend, maar hoe verder je weg komt, hoe vreemder ook de zakelijke partners van Cycletours die dingen gaan vinden. Frits: „Niet elke vliegmaatschappij is voorbereid op twintig fietsen in de bagage. We komen wel eens een hotelhouder tegen die zegt: laat die dingen maar buiten staan. Je moet hem dan duidelijk maken dat zoiets niet kan. Dat zijn allemaal dingen die de voorbereiding veel ingewikkelder maken dan van 'gewone' vakanties." Hij noemt het voorbeeld van het eten. „Iemand die elke dag flinke inspanningen levert kan veel meer op dan de gemiddelde restaurantbezoeker.

Daar moet je dan restauranthouders op wijzen. Op veel reizen gaat onze eigen koffie en onze eigen muesli mee."
De eerste vijf jaar hebben Ilja en Frits alle reizen zelf begeleid, maar nu doen ze alleen nog de voorbereiding en enkele reizen. Ilja: „Op zekere dag heb je dat ook wel gezien. We hebben nu in totaal honderd ervaren en door ons zelf opgeleide begeleiders."
Is het duur, een fietsvakantie? Frits: „Vind je 750 gulden voor twee weken in de Provence, met vervoer en verblijf, maar zonder maaltijden veel? Als er ver gevlogen moet worden en in hotels verbleven, wordt het uiteraard duurder, maar onoverkomelijk lijkt het me niet."
Frits en Ilja kloppen het allebei af als het onderwerp 'ongelukken' ter sprake komt. Ilja: „We hebben wel een paar schuivers meegemaakt, natuurlijk. En een keer een jongen die na een val in de Dolomieten drie dagen in coma heeft gelegen. Toen ik zijn ziekenkamer in Bolzano binnenliep, kwam hij net bij zijn positieven."

Toekomst

Frits en Ilja zien de toekomst zonnig in. Ilja: „Iedereen wil iets gezonds doen in de vakantie. En men heeft meer vrije tijd en meer geld om het te doen, en die stranden nu wel gezien. Mensen zitten vaak het hele jaar geïsoleerd achter die computers, die vinden het heerlijk ineens samen met anderen iets te doen." Frits: „Je ziet binnen een dag de zogenaamde standverschillen verdwijnen. En dan is er de exclusiviteit, want niet iedereen kan losjesweg in zijn kennissenkring ter sprake brengen: ik heb van de zomer een fietstocht in de Alpen gemaakt." En tenslotte Ilja: „Het is voor menigeen een eye opener dat je je zo heerlijk kunt ontspannen door die ingespannen fietserij. Je kunt dan ook ineens weer echt van het strand en de zee genieten."

sante brun

Het lijkt er op dat steeds meer Nederlanders de luxe luiervakantie de rug toekeren en zich in de ontbering storten. De groep groeit elk jaar flink, dat is met name te zien aan het toenemen van het aantal in 'buitensport' gespecialiseerde winkels in het land. Ook het assortiment dat die winkels aanbieden groeit enorm, en tegelijkertijd neemt de kwaliteit van de aangeschafte spullen toe. Velen komen tot de ontdekking dat je wel kunt proberen met goedkope spullen op pad te gaan, maar dat je dan van de regen in de drup komt.

Steeds meer mensen gaan op 'ontberingsvakantie'

● *Helemaal op jezelf aangewezen – hier op het kustpad van Pembrokeshire.*

Onder buitensport kun je natuurlijk heel veel verstaan. Dat loopt van het maken van wandeldagtochten van enkele kilometers vanuit huis of auto of hotel/pension via de kampeertrektocht en de lange-afstandswandeltocht tot stevig bergwandelen en bergbeklimmen (en alle mogelijke combinaties).
Het ziet er naar uit dat met name de trektocht met kampeerspullen de komende jaren sterk in omvang zal toenemen. Onder zo'n trektocht wordt verstaan: verplaatsen naar de landstreek waar je je vakantie gaat doorbrengen per openbaar vervoer, eventueel gebruik van openbaar vervoer onderweg, maar verder te voet van kampeerplaats naar kampeerplaats.
Aan de organisatie van een dergelijke tocht gaat het een en ander vooraf. Ten eerste de aanschaf van de bijbehorende materialen. In de meeste buitensportzaken krijg je goed advies, daar zijn de verkopers vaak zelf doorgewinterde 'trekkers'. Hou er rekening mee dat een goed voorbereide tocht voor mensen die helemaal vanaf 'nul' beginnen een kostbare aangelegenheid is: voor vier personen (een gezin, dus) moet je al gauw rekenen op een bedrag van tussen de zesduizend en achtduizend gulden.

Gezelschap

Veel mensen kiezen, met name voor een eerste tocht, voor een reis in een gezelschap. Zeker wanneer het de bedoeling is meteen maar het hooggebergte in te gaan is dat op zich geen slecht idee; op de eerste tochten, zeker als ze zwaar zijn en ingewikkeld, is een ervaren berggids onontbeerlijk.

Maar aan zo'n groepstocht kleven ook ernstige bezwaren. Je zit in een vrij geïsoleerde situatie 'opgesloten' met een aantal mensen die je niet zelf kunt uitkiezen; het betekent bijvoorbeeld soms: met een wildvreemde een of twee weken lang in een klein tentje slapen. Hoe sociaalvoelend je zelf ook bent, dat hoeft voor de andere leden van de groep niet te gelden. Daar zijn late opstaanders bij, mensen die zich drukken (eten koken, afwassen, tenten opzetten en afbreken). In het organiseren van dit soort tochten gespecialiseerde bureaus zeggen wel dat het in de praktijk meevalt; menigeen beweert ook de groepen zorgvuldig samen te stellen en voorbereidingsweekends te organiseren, maar het blijft een gok.
Tijdens onze trektocht van afgelopen zomer in het westen van Wales kwamen wij in contact met een groepje Nederlandse 'commerciële' trekkers, waarvan een deel zich niet alleen onttrok aan het corvee, maar ook een deel zich ziek had gemeld omdat die mensen absoluut het tempo niet konden bijbenen, en dus van camping naar camping gingen met de bus...

Aangenaam

Op individuele tochten moet je alles zelf organiseren, en ben je ook verantwoordelijk voor alles dat er gebeurt. Dat kan een aangenaam gevoel geven (het kan zelfs een belangrijk doel van de tocht zijn) maar de amateur-organisator wordt door de leden van zijn eigen groepje ook verantwoordelijk gesteld voor alles dat verkeerd gaat, tot en met het weer en de camping die niet lekker uitvalt, en moet dat soms ook tot in lengte van jaren horen.

Als je met je 'eigen groepje' gaat heb je een belangrijk voordeel op een commerciële groepsreis: je kunt de hele groep precies zo voorbereiden zoals je het nodig acht. Je hebt zelf vooraf getraind, je zorgt dat je precies datgene bij je hebt dat je nodig zult hebben, en dan nog kan er van alles misgaan.
Weer dat voorbeeld van afgelopen zomer in Wales; het was de eerste keer dat we niet vanuit een gehuurd huis dagtochten maakten, maar inderdaad met alle bagage op de rug van camping naar camping (resp. wilde kampeerplaats) gingen lopen.

Wat er allemaal mis ging: de rugzakken waren toch 23 resp. 19 kilo zwaar geworden van alles dat we nodig dachten te hebben; een van de zonen (toen net 3 jaar) die tijdens de trainingen braaf mee gelopen had weigerde vanaf de tweede dag pertinent te lopen en moest op de nek gedragen worden; de gedachte dat we zonder eetgerei (gewicht) zouden kunnen was foutief, want op een deel van de tocht waren geen eetgelegenheden te vinden; het pad dat we hadden uitgezocht, het kustpad van Pembrokeshire, bleek veel zwaarder dan we ons voorgesteld hadden en het was de eerste week zo ontstellend heet dat van lopen helemaal niets kwam.

Het is dan zaak te improviseren. We hebben gelift naar een camping, daar de spullen achtergelaten, een pan gekocht om te koken, en vervolgens links en rechts van de campings dagtochten gemaakt. We liepen uiteindelijk bijna de helft van het 280 km lange kustpad, kregen daar een zeer goed beeld van en leerden veel: ten eerste wat we terecht bij ons hadden, wat we ten onrechte bij ons hadden en wat we ten onrechte niet bij ons hadden. En ten tweede dat we de komende jaren zo op vakantie willen gaan.

Voorkeur

Want wie de smaak te pakken heeft ziet een wereld open gaan. Het aantal plaatsen waar je heerlijk kunt lopen is zo groot dat kiezen verschrikkelijk moeilijk wordt. Ik heb een zekere voorkeur voor wandelingen hoog in de bergen. Dat heeft diverse voordelen: je ziet nog eens wat bloemen, maar vooral, het is er nooit echt warm, en warm krijg je het altijd met een rugzak van een kilo of vijftien op de rug.
Wandelen kun je vrijwel overal en wanneer je je er in verdiept zul je zien dat heel Europa overdekt is met een net van goed gemarkeerde wandelpaden, en niet alleen Europa, maar ook Noord-Afrika en de Verenigde Staten.
Het aantrekkelijkste aspect van vrijwel elke wandeltocht in onbewoond gebied is dat je, misschien voor het eerst van je leven, echt op jezelf bent aangewezen. Een verstuikte enkel is natuurlijk altijd vervelend, maar in de Alpen kan hij al gauw het einde van de trektocht betekenen, mogelijk na een spectaculaire reddingsactie met een helikopter. In veel gebieden is de natuur verraderlijk. Een laagje oude sneeuw in de bergen is aantrekkelijk voor kinderen, maar kan letterlijk levensgevaarlijk zijn – je kunt er vanaf glijden in een afgrond, of doorheen zakken. Kortom, je leert al snel dat risico's die je thuis neemt zonder er bij na te denken in eenzaam gebied veel te groot zijn.

Wat moet je bij je hebben? Neem van alle kleding slechts één reserve mee, dus ook van ondergoed. Dan stink je maar aan het einde van de tocht. Alleen van de speciale wandelsokken (bv. Walkies) mag je wel twee reserves bij je hebben. Een stevige wandelbroek (Fjällräven) met zakken voor diverse hulpmiddelen, vooral kaarten; Een katoenen overhemd of T-shirt, een goede kwaliteit wollen trui (voor als [het] niet loopt, 's avonds, of tijdens [de] picnic, bv. Paul & Shark), een zo[n]nehoed, een windjack (bv. Noma[d]) een poncho; eventueel een rege[n]hoes voor de rugzak.

Een aan je gestalte aangepaste ru[g]zak, bv. Lowe; zakmes, komp[as] waterdichte lantaarn, vuurpijl[en] een benzinekachel met benzin[e]fles, voor iedere deelnemer eetge[rei] (plastic beker of bord, word[t] niet zo heet als aluminium, pl[astic] metalen lepel, mes en vork) vel[d]fles, plastic dozen om voedsel in [te] vervoeren, waterzak, verbanddoo[s] plakband, touw, lichtgewicht bo[t]schoenen of hutsloffen, werkhan[d]schoenen, reservevoedsel (licht e[n] calorierijk), schoenpoets, wat[er]dicht horloge en camera, waskni[j]pers, extra riemen, lege dagrugza[k] reserve plastic zakken. Heel nutt[ig] is een heuptas van flink formaa[t] zodat je niet steeds weer in de ru[g]zak hoeft te gaan zoeken.

Dan de duurste uitgave: tenten slaapzakken en schoenen. Wees bij de aanschaf daarvan niet zuinig. Dus: schoenen die horen bij het type tocht dat je maakt (ik zwee[r] bij geheel lederen Meindl, met go[re]retex voering, ook aan de bevele[n] voor windjack); geef er ongeveer 300 gulden per paar voor uit. En de tent mag niet zwaarder zijn dan 2[,5] kilo per tweepersoons-onderko[]men. Een goed voorbeeld is 'Kie[]zel' van Zwerfkei. Eventueel een luifel voor natte dagen en een ste[]vig grondzeil. De slaapzakke[n] moeten licht zijn, maar ook goe[d] warm. Dons is te omvangrijk.

Een schepje waarmee je tevens ha[]ringen kunt inslaan, rotsharinge[n] en een ijspickel completeren he[t] wel zo'n beetje. Voor kinderen on[]der de tien jaar moet favoriet spee[l]goed cq. knuffels mee.

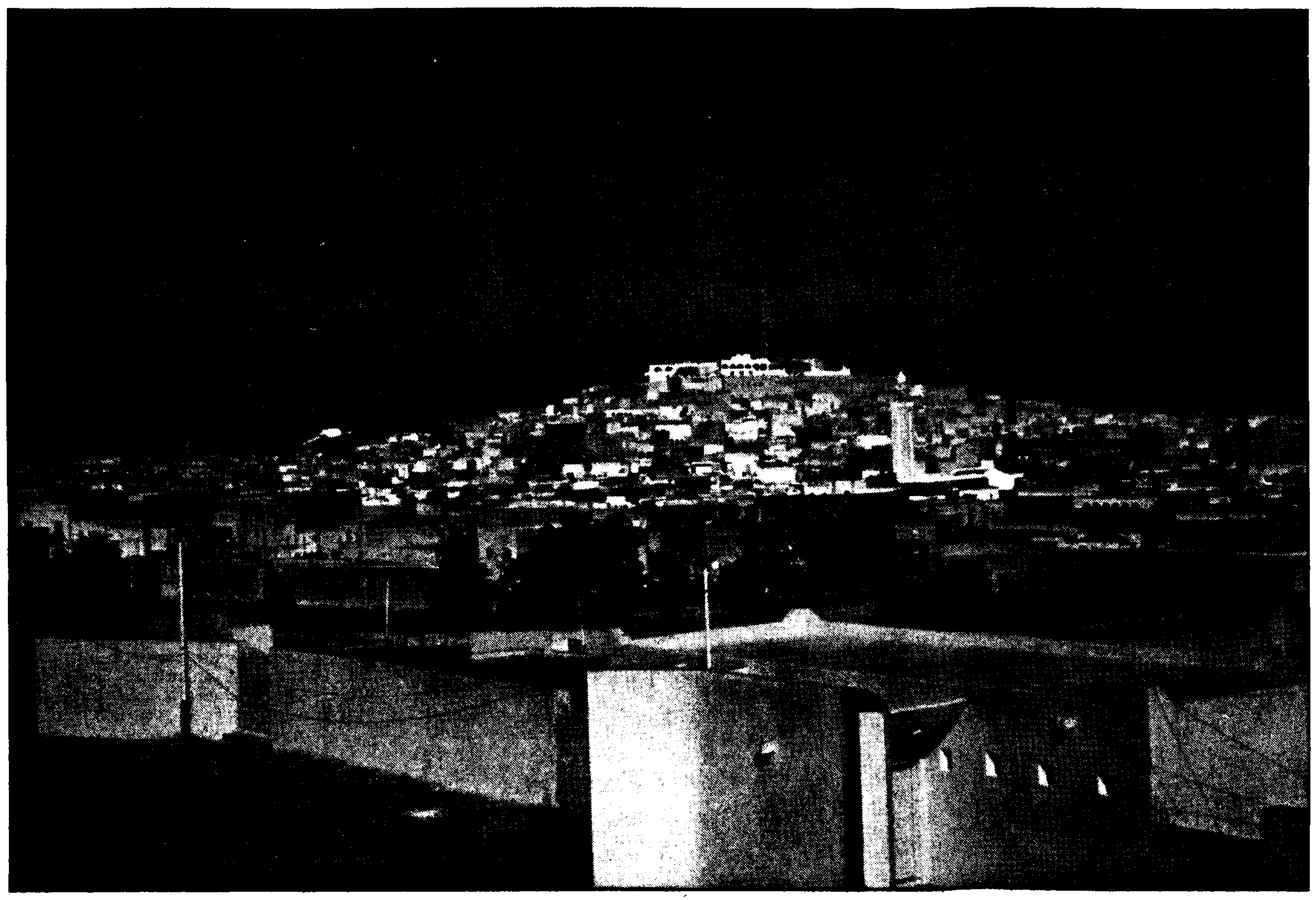
Boeken

Boeken en kaarten vormen een an[]dere categorie. Voor trektochte[n] zijn eigenlijk alleen kaarten op schaal 1:25000 bruikbaar.
Een paar adressen: Demmenie in Maastricht (hele uitrusting) Zwerf[]kei Woerden (zeer groot assort[i]ment), Pied à Terre Amsterdam, Interglobe Utrecht, Mayersch[e] Buchhandlung Aken (kaarten en boeken), Hendriks Landgraa[f] (schoenen en kleding). Aparte ver[]melding verdient Stichting LAW (kaarten en gidsen) Postbus 433 3430 AK Nieuwegein.

sante brun

Toeristen laten Algerije ten onrechte links liggen

Stel u voor: een land aan de Middellandse Zee. Zonovergoten. Aan de zeer warme kant, zelfs. Stralende stranden zover het oog reikt. Smakelijke keuken, vele bezienswaardigheden, ook heel exotisch. Prijzen niet al te gek. Minder dan drie uur vliegen van Amsterdam.
En er komt geen hond op vakantie. Bestaat niet? Bestaat wel degelijk. Zelfs in Albanië zie je tegenwoordig meer toeristen; alleen in Libië komen er nog minder. We hebben het over Algerije.

● *Ghardaia, een wonderlijke stad in de woestijn.*

Algerije is een van de mooiste landen van de wereld, met 1200 km strand, prachtige steden, een over het algemeen vriendelijke bevolking, goede wegen, spectaculaire attracties zoals nog weinig bekende Romeinse overblijfselen, besneeuwde bergen in de winter, een onwaarschijnlijk uitgestrekt woestijngebied met het ene natuurwonder na het andere.

Een interessante keuken waarin ingrediënten worden gebruikt die ons al lang bekend voorkomen. Een land dat eigenlijk heel veel lijkt op Tunesië, maar in vele opzichten veel mooier en in ieder geval groter is.

Verpest

En er komt echt niemand. Bijna honderd procent van het toerisme wordt opgebracht door de Algerijnen zelf. En terwijl de regering haakt naar een andere inkomstenbron dan de veel te onstabiele olie en aardgas (bijna honderd procent van de export) krimpt Air France het aantal lijndiensten naar Algiers in, sluit de Lufthansa er zijn kantoor en neemt het aantal toeristen gestaag af. Voorbeeld Nederland: in 1984 bezochten nog 2.800 Nederlanders het land, in 1987 nog 2331.
In totaal kwamen er in 1984 383.000 mensen naar Algerije, in 1987 nog 250.000, en het is sindsdien alleen maar minder geworden. En bij die aantallen is alles meegerekend: ook vertegenwoordigers van handelsfirma's, ook handelaren in tweedehands auto's die hier goede zaken doen, ook de in Frankrijk wonende Algerijnen die in hun land familie bezoeken en de deelnemers aan de rallye Parijs-Dakar.

Dus veel zaaks is het niet, met het toerisme in Algerije. Voor degenen die niet erg houden van door toerisme onder de voet gelopen landen als Tunesië en Marokko is Algerije niettemin ideaal. Je moet dus zelfstandig je vakantie organiseren. Charters zijn er niet bij, hoewel verschillende reisbureaus in Nederland en België geheel verzorgde vakanties kunnen aanbieden.

Bureaus die tevens aarzelen om de opvolger van Jan met de Pet, genaamd Jan met de Video, massaal naar Algerije te sturen. Want het land heeft er, oa. door zijn sinds 1962 gehandhaafd politiek systeem, met de pet naar gegooid, met als gevolg dat er geen infrastructuur is. Er zijn grote hotelcomplexen gebouwd, maar die werden niet gemanaged. Hetzelfde wat je in Oost-Europa ziet: ongeïnteresseerd personeel, slecht onderhouden voorzieningen, daardoor ongezellige entourage. Want hoe je het ook wendt of keert: de verwende zontoerist wil eten, drank en kundig maar onderdanig personeel. Het eten zit wel goed, maar de drank is er mondjesmaat (hoewel bier en wijn er van uitstekende kwaliteit zijn) en het personeel is soms onderdanig, maar dan altijd nog ondeskundig.

'Daar gaan we wat aan doen,' zeggen de Algerijnen die verantwoordelijk zijn voor de ontwikkeling van het toerisme, maar dat zeggen ze al jaren en er is nog weinig van gekomen. 'Dat het personeel het bad en de WC niet goed schoonmaakt komt omdat die mensen dat soort voorzieningen thuis niet hebben en dus geen benul hebben.' Onzin natuurlijk, want het personeel van hotels in Mombasa, Kenia heeft thuis ook alleen maar een rieten hutje en houdt de boel niettemin brandschoon. Het is een kwestie van gericht opleiden.

Particulier

Een echte oorzaak wordt nu echt aangepakt: de planeconomie. Langs de kust bestaan, buiten de grote staatscomplexen, sinds kort enkele kleinere hotels en pensions die particulier geëxploiteerd worden. Die schijnen veel beter te zijn. Ook zijn er enkele kleine particuliere reisbureaus in het land die begrijpen wat de bedoeling is; die denken serieus al aan chartervliegtuigen uit West-Europa vol zontoeristen.

In Tunesië en Marokko is men langzamerhand gewend aan West-europese toeristen die in weinig meer dan hun onderbroek door de stad paraderen. Men vindt het niet leuk, maar omderwille van de smeer... In Algerije worden toeristen die zoiets proberen nog met stenen bekogeld en nagespuugd. Een begrijpelijke reactie, maar Jan met de Video en zijn vrouw willen nu eenmaal niet anders. De Algerijnen moeten er gewoon achter komen hoe je die lui vangt, in een vakantieghetto stopt en houdt, en ze dus niet de gelegenheid geeft dit soort culturele blunders te begaan. Dan valt er geld te verdienen.

Parels

Tot die tijd zijn de parels van het land voor de toerist die zich aanpast en zelf zijn vakantie organiseert. Die heeft de woestijn, met het Tassiligebied, vol prehistorische rotstekeningen, heeft het legendarische Tamanrasset, heeft de Grand Erg Oriental, die sprookjesachtig eindeloze lichtbruine duinenzee, heeft de merkwaardige vijflingstad Ghardaia, de koepelstad El Oued, de spectaculaire kloof van El Abiod in het Aurèsgebergte, de schitterende stad Algiers waar de liefhebbers niet alleen de schilderachtige kasbah kunnen zien maar ook alle moderne achitectuur van de eerste veertig jaren van deze eeuw, die pittoresk staat te vervallen, en een stadswijk, Bab El Oued, waar Italianen, Malthezers, Fransen, Spanjaarden en Joden nog altijd de sfeer van het leven bepalen; heeft Annaba, Constantine, Oran als fraaiste steden, met het bergland van Kabylië met zijn eigenaardig Europees ogende bevolking, met zijn wilde apenkolonies, alles voor zichzelf.

En natuurlijk de markten, einde[]loos in variatie, waar je wonder[]baarlijke geneesmiddelen kunt ko[]pen en kruiskoppelingen, antieke zilveren sieraden en woestijnrozen, tapijten en plastic emmers, aman[]delen en T-shirts, oude sloten zon[]der sleutel, en groente, groente en nog eens groente. De smalle straatjes in de dorpen en steden waar de gewone mensen wonen achter blinde muren, waar je veel heel veel kinderen, koffiehuizen vol mannen en af en toe een voor[]bijschuifelende witte gedaante ziet, want vrouwen lopen vooral op het platteland nog gesluierd.

Onbedorven

Kortom, een vrijwel onbedorven Arabisch land, misschien nog wel sterk gekenmerkt door het Franse verleden dat men spoedig wil ver[]geten, maar waarvan de invloed blijft doordat de anderhalf miljoen Algerijnen uit Frankrijk hun dure auto's, hun protserige huizen, de parabool-antennes voor de ont[]vangst van vooral vijf of zes Franse satellietzenders ongegeneerd op de beste plekken van het land etale[]ren.

En ook in andere opzichten een in[]teressant land, waar de politieke li[]beralisering langzaam maar zeker doorzet. En waar over niet al te lan[]ge tijd een vrij converteerbare va[]luta het leven ook voor de toerist draaglijker zal maken. De prijzen zullen dan wellicht wat stijgen, maar een kopje koffie – echte espresso – van een kwartje, een be[]hoorlijke maaltijd voor een tientje, en een hotelkamer van een gulden of dertig, inclusief het ontbijt met pannekoeken, dadels en veel zoete broodjes, dat kunnen we best nog betalen.
Wie zie zich stevig in de schoenen voelt staan moet het toch eens overwegen.

sante brun

● Het strand van Cadzand

De vele mogelijkheden van Zeeuws-Vlaanderen

Zeeuws-Vlaanderen, het zuidelijkste stuk van de waterprovincie Zeeland, is eigenlijk volkomen tegengesteld aan ons eigen Limburg. Het enige stukje Nederlands Vlaanderen is totaal vlak op hier en daar een duinenrij na en ligt op sommige plaatsen zelfs onder de zeespiegel. Wellicht dat juist vanwege die tegenstelling veel Limburgers jaarlijks een korte of langere vakantie in het fraaie Zeeuwsvlaamse landschap, op de zware zeeklei, doorbrengen.

Zeeuws-Vlaanderen, begrensd door Westerschelde en Noordzee, heeft ontegenzeggelijk veel te bieden. Fikse, schone stranden vanaf het Zwin tot aan de vissershaven Breskens. Prachtige historische stadjes en dorpjes als Sluis, Sint Anna ter Muiden, Philippine (bekend van de mosselen), Hulst, Aardenburg, de vesting Retranchement en ga zo maar door, zijn van een onvergelijkelijke schoonheid.

Juweeltje

Vooral het kleine, maar o zo drukke Sluis is een juweeltje met zijn oude wallen, zijn prachtige Belfort – het enige in ons land – dat uit 1375 dateert. Het winkelcentrum van Sluis ligt om de oude haven, een restant van de zeearm Het Zwin, die in de middeleeuwen ver het land inreikte, tot aan Brugge toe. Maar Het Zwin verzandde en de Zwinsteden verarmden. Er rest nu nog slechts een klein deel – een vogelreservaat – op de grens van ons land en België, pal aan zee.

Vooral veel Belgen brengen een bezoek aan het oude stadje Sluis. De belangstelling van de Belgen is met name te danken (of beter misschien, te wijten) aan de vele sex- en pornoshops die Sluis telt. Hoewel er, gelet op het grote aantal winkels en restaurants in Sluis, kennelijk ook andere zaken worden gedaan. Een rondgang over de wallen, met in de nabijheid de prachtige oude molen en de gerestaureerde stadspoorten is zeker de moeite waard.

Zeearmen

Overal in Zeeuws-Vlaanderen zijn nog de overblijfselen van oude zeearmen terug te vinden. Niet alleen de resten van Het Zwin en de dijken eromheen getuigen daarvan. Ook elders doorsnijden nu werkloos geworden dijken het landschap. De Braakman, ten westen van het Kanaal van Gent naar Terneuzen, was eveneens een belangrijke zeearm, die tot op Belgisch grondgebied doordrong. In 1952 werd daar door indijking een eind aan gemaakt. Voormalige vissersplaatsjes als het mosselstadje Philippine en het Belgische Boekhoute kwamen ver van zee te liggen. Toch noemt Philippine zich nog steeds mosselstad nummer 1. Er zijn nogal wat restaurants die daar hardnekkig het bewijs van willen blijven leveren.

De nabijheid van het grote Belgische Vlaanderen met schitterende oude kunststeden als Brugge en Gent, Damme (bekend van Thijl Uylenspiegel en van de middeleeuwse dichter Jacob van Maerlant) maakt een uitstapje over de landsgrens logisch en aantrekkelijk. Vooral Brugge met zijn schier onuitputtelijke voorraad monumentale gebouwen uit lang vervlogen eeuwen, toen de stad zijn grootste bloeiperiode kende, is een must. Maar over de grens, tussen Brugge en Zeebrugge liggen ook schitterende, voor velen onbekende, stadjes. Een voorbeeld is Lissewege, een plaatsnaam die zo lijkt weg te zijn gelopen uit de Ban van de Ring van Tolkien. Moeten we nog wat zeggen over al die smakelijke biersoorten, vooral in Vlaanderen verkrijgbaar, waarvan alleen al het praten erover tot vervoering en dronkenschap leidt? Het mag bekend zijn, wij doen er het zwijgen toe, ontdek het zelf.

Kust

De kust van Zeeuws-Vlaanderen is in onze ogen veel aantrekkelijker dan de Belgische kust, die van Knokke tot aan de Franse grens helemaal is dichtgebouwd met flats en appartementen. Het hangt er vanaf waar je voorkeur ligt natuurlijk. Veel toeristen houden nu eenmaal van dat drukke mondaine strandleven, maar voor ons is Zeeuws-Vlaanderen veel boeiender en nog niet zo door het massatoerisme opgeslokt en ingedamd.

Zeeuws-Vlaanderen bezit enkele aantrekkelijke badplaatsen, die nog net kleinschalig genoeg zijn. Cadzand-Bad met zijn moderne boulevard en brede stranden is er een goed en al tamelijk druk voorbeeld van. Maar het blijft vriendelijk en vooral menselijk. Kleiner en daarom voor toeristen die op hun rust gesteld zijn misschien prettiger, zijn Nieuwvliet-Bad, Groede en in mindere mate Breskens. Breskens is toch al meer vissershaven dan badplaats, al liggen pal ten westen van het dorp een aantal ruime, soms recent aangelegde, campings, compleet uitgerust met alles erop en eraan. Breskens heeft een mooie haven, waar dagelijks allerlei soorten verse vis wordt aangevoerd. Er is altijd bedrijvigheid en het is er op een warme zomerdag bepaald prettig toeven op de terrasjes bij de viswinkels.

Overal in het kustgebied van Zeeuws-Vlaanderen bevinden zich goede campings, die vaak vlak aan zee en strand liggen. Die kampeerplaatsen zijn dan ook het drukst, hetgeen ons persoonlijk niet zo aanspreekt. Wij geven als kampeerder de voorkeur aan de boerencampings die enkele kilometers landinwaarts liggen. Ze zijn knusser, minder druk en er is meer ruimte. Maar ook hier geldt dat ieder zijn persoonlijke voorkeur moet volgen. In vooral Cadzand, de zuidelijkste badplaats van ons land – dit voor de liefhebber van statistieken – zijn voldoende hotels in alle prijsklassen beschikbaar. Huizen zijn er te kust en te keur te huur.

Routes

Door het Zeeuwsvlaamse land slingeren diverse toeristische fiets- en autoroutes. Voor de fietsers is de Schansenroute in het Westelijk deel erg aantrekkelijk. Voor auto's houdt de Smokkelroute, die zich ook over het aangrenzende Belgische grondgebied uitstrekt een boeiende rit in. Smokkelen was tot in de jaren zestig een felbegeerde bijverdienste voor een groot deel van de bevolking. Ook in Zeeuws-Vlaanderen speelden zich keiharde taferelen af tussen smokkelaars en douane, waarbij aan weerszijden gewonden en soms zelfs doden vielen.

De Westerschelderoute, een fikse autoroute, die via het veer Kruiningen-Perkpolder en het veer Vlissingen-Breskens ook naar en van Zuid-Beveland en Walcheren voert is eveneens de moeite waard. Bezoek vooral ook Middelburg, met zijn fraaie abdij en de zeehaven van Vlissingen.

Wat het maken van uitstapjes betreft biedt Zeeuws-Vlaanderen nogal wat mogelijkheden. Je bent zo in Frankrijk, via de kustweg. Duinkerken in Frans-Vlaanderen ligt slechts op circa zeventig kilometer van Sluis, respectievelijk Cadzand verwijderd. Zelfs een boottocht naar Engeland kan vrij eenvoudig worden gemaakt. Vanuit Vlissingen ben je in 8 uur in Sheerness, tachtig kilometer van Londen. Snellere verbindingen zijn er vanuit Zeebrugge, dat een aantrekkelijke vissershaven heeft en een forse ferry- en stukgoedhaven voor de liefhebbers van de zeevaart.

Op de zeedijk tussen Breskens en Terneuzen krijg je een prachtig beeld van de drukke scheepvaart op de Westerschelde van en naar Antwerpen. Bij Terneuzen, een moderne stad met een flink winkelcentrum en een forse binnen- en zeehaven, ligt de ingang van het Kanaal van Gent naar Terneuzen. Imposant zijn de sluizencomplexen, die voor een veilige doorvaart moeten zorgen. Het is steeds een boeiend gezicht een groot zeeschip door een dergelijk relatief klein kanaal te zien manoeuvreren. Op de rede van Vlissingen liggen altijd schepen. Er is bedrijvigheid op het water en rust aan de oevers. Een kalm golvende zee laat je op dergelijke momenten de betrekkelijkheid van je eigen leven duidelijk inzien.

Meer informatie: Onder meer VVV Cadzand, Boulevard de Wielingen 44d, 4506 JK Cadzand-Bad, tel. 01179-1298. VVV Terneuzen, tel. 01150-95976.

peter stiekema

Ongeorganiseerd

De keren in mijn leven dat ik 'georganiseerd' op vakantie ben geweest zijn op één hand te tellen. Op één hand? Op één vinger eigenlijk. Slechts éénmaal heb ik me laten verleiden tot een vakantiereis uit een folder. Nu moet u weten dat ik een afkeer heb van alles wat maar naar verplichte excursies, veertiendaagse strandvakanties, verblijven à la club mediterranée en vol pension riekt.

Je kan niet doen wat je wil, je kan niet eten wat je wil en je bent omringd door een groep mensen die je door het lot zijn toebedeeld. En de voorzienigheid is soms genadeloos.

De eerste vraag die bij u opkomt is natuurlijk: waarom heb je jezelf daar dan aan blootgesteld? Tja, het aanbod was te aanlokkelijk. Bijna twee weken Sri Lanka en vier dagen Malediven voor slechts 2.000 piek. Een weggevertje. Alhoewel, echt rustig was het ook toen niet op het door een burgeroorlog geteisterde paradijslijke eiland Sri Lanka in de Indische Oceaan. Maar de gemiddelde toerist merkte weinig van de guerrilla van de Tamil Tijgers die zich destijds alleen rond Jaffna en Trincomalee afspeelde.

De eerlijkheid gebiedt te zeggen dat het een mooie vakantie was. Mooi. Niet fantastisch, ongelooflijk en onvoorstelbaar prachtig. Die superlatieven kon ik pas ruim een jaar later roepen, toen we op de bonnefooi naar Sri Lanka vertrokken met niet meer dan twee koffers, onze paspoorten en twee vliegtuigtickets naar de hoofdstad Colombo.

Maar even terug naar 1986. De verplichte excursies had ik niet willen missen. Het verblijf in het vijfsterren hotel met bar midden in het zwembad evenmin. In dat soort accommodatie verblijf ik normaal gesproken niet. Na een week had ik echter al een actiegroep op willen richten, die strijdt voor het recht op een vrije en onafhankelijke maaltijdkeuze.

En de idyllische Malediven zouden we al na een dag verlaten hebben, ware het niet dat we gedwongen waren er vier dagen te verblijven. Want dat is het, hè. Je zit vast aan dat wat iemand anders heeft uitgedacht. En die heeft geen rekening gehouden met jouw persoonlijke afkeer van kleine etters die niet naar hun ouders luisteren, maar liever je ontbijt, lunch en diner verstoren met hun luidkeels gejammer.

Die almachtige organisator heeft niet kunnen voorzien dat het de tweede dag 24 uur zou regenen en de vakantiegangers last kregen van claustrofobie op het tweehonderd meter lange en tien meter brede eilandje. De kaartspelletjes met de rest van het reisgezelschap in het restaurantje met de rieten gordijnen in plaats van muren – brrrr – had ik kunnen missen als kiespijn.

Die verschrikkelijke Oostenrijkers die voordrongen bij het eten en alle strandstoelen in beslag namen. Die eerste twee dagen op het koraaleilandje, toen we alleen smakeloos eten uit blik geserveerd kregen. Dat kleffe paar dat alsmaar foto's maakte in de branding. De gebrekkige voorzieningen op het eiland. De onmogelijkheid om een blikje cola te kopen, terwijl de nieuwe zending nog geen uur geleden was aangekomen. De cola was er wel, maar was nog niet geadministreerd!!

Vluchten kon niet meer. Vandaar.

ans bouwmans

Bedrijven leggen personeel met reisjes in de watten

'Glunderend duwt reisorganisator Jos J.M. Beltman de band in de videorecorder. Het verhaal vertellen over dat personeelsweekendje in Italië mag dan al een feest op zich zijn, het toeval wilde dat er ook nog iemand die Siciliaanse avond, het afsluitingsfeest, heeft vastgelegd.

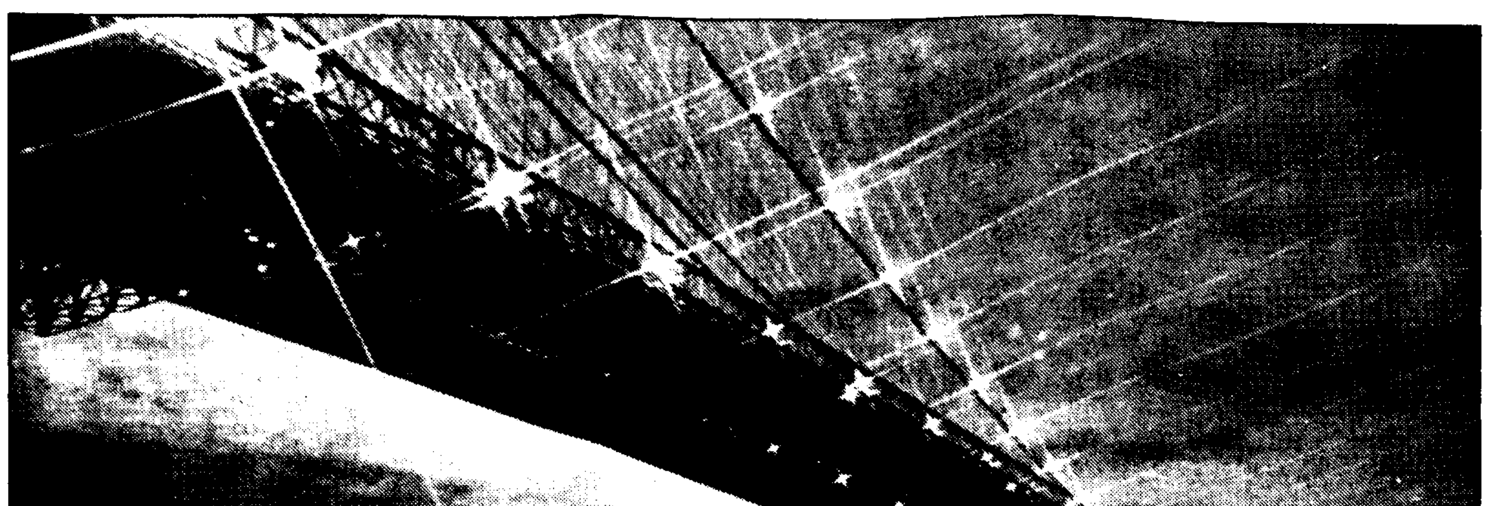
Op het scherm ontrolt zich een prachtige nazomeravond. Aan de rij met heerlijke gerechten lijkt geen einde te komen, het strijkje zet de werknemers van de uitzendorganisatie aan tot een dansje. En om de vijf seconden wordt de kijker geconfronteerd met fraaie blondines, die bijkans het hele beeld breedlachend vullen. „Tja, die videoman viel kennelijk nogal op blond", zegt Beltman op verontschuldigende toon.

Het uitstapje van dit bedrijf wordt gerekend tot de incentive-reizen: Bedrijven leggen personeelsleden in de watten, meestal nadat er een prestatie is geleverd die van tevoren is afgesproken. Soms moet het uitje er ook toe leiden dat het personeel er weer vol goede moed tegenaan gaat.

Beltman verwoordt het zo: „Je klant heeft als achterliggende gedachte het personeel een stukje motivatie, een stukje gedrevenheid, een stukje beloning mee te geven door die reizen."

Limburg

In ons land is het organiseren van een dergelijk reisje voor goed presterende werknemers niet een instrument dat veel bedrijven aangrijpen. Naar het oordeel van Beltman gaat het om zo'n tweehonderd bedrijven die op deze wijze personeelsleden bedanken voor hun inzet.

● *Incentive-reizen, vaak duur en ver weg, zoals naar New York.*

In Limburg maakt een aantal kleinere bedrijven dergelijke snoepreisjes voor het personeel mogelijk. Zonder te pretenderen volledig te zijn, we doen slechts een greep, komen we op bedrijven als Intercai, dat het Heerlense reisbureau Crombag een reis naar New York heeft laten organiseren, voor 125 man personeel plus aanhang. Volgens Crombag bieden dit type reizen interessante mogelijkheden voor reisbureaus en touroperators. Hoewel, het kost best veel hoofdbrekens om 225 mensen, die gezamenlijk in één vliegtuig moeten reizen in bij voorbeeld één Newyorks hotel onder te brengen.

Ook Plavita in Hoensbroek, een plafondvakbedrijf, dochter van een Duitse onderneming, laat goed presterend personeel regelmatig reizen naar verre bestemmingen. Eind vorig jaar maakten negen personeelsleden plus aanhang een trip naar de Dominicaanse Republiek. Dit voorjaar is Kenia aan de beurt. Het kledingbedrijf Marc O'Polo, gevestigd in Maastricht, laat het personeel eveneens reizen, onder meer naar Sicilië.

Het verschijnsel komt in de Verenigde Staten veel meer voor. „In Amerika is omzet veel belangrijker. Het bedrijfsleven is daar veel harder. Hier gaan we veel zachtzinniger, socialer met elkaar om. Maar het aantal incentives neemt ook in Nederland toe. Er komen meer bedrijven die op een Amerikaanse manier werken."

Enkele telefoontjes met Shell, Unilever, DSM, Volvo en Akzo leren dat deze bedrijven – hier te lande althans – de werknemers niet wensen te belonen met dergelijke reizen. Zij hanteren de conventionele methoden van gratificaties, salarisopslag, functieverandering.

Beltman: „Daarom moet zo'n incentive-reis ook iets heel speciaals zijn. Niet zomaar een paar dagen Parijs en even de Eiffeltoren beklimmen. Al dat soort dingen doen de mensen uit zichzelf wel. Je moet iets doen wat mensen individueel niet doen. Zo zijn wij nu bezig met het organiseren van een reis naar the top of Europe. Het topje van Noorwegen. Het moet voor de mensen een buitengewone ervaring zijn."

Ludiek

Soms bedenkt een directie ook zeer 'ludieke' tochtjes, vertelt Karianne Scheltens, die onlangs aan de Hogeschool voor Toerisme in Breda afstudeerde op het onderwerp incentives. Ze noemt het voorbeeld van gevangenispersoneel dat op Alcatraz in een gevangenis werd opgesloten.

Tijdens haar onderzoek bleek dat de betrokken bedrijven vaak op Amerikaanse en Japanse leest geschoeid zijn. Bedrijven in de computerwereld zijn vaak in voor 'vreemde' beloningen.

Het bedrijf Nashua uit Den Bosch heeft allerlei 'targets' opgesteld voor de medewerkers van de buitendienst. Plavita in Hoensbroek werkt ook op die manier. Er is een uitgebreid waarderingssysteem ontworpen, bedoeld om de werkers tot het uiterste te motiveren. Karianne Scheltens: „Zo mag de beste verkoper van de maand bij Nashua bij voorbeeld in een Porsche rijden. Die auto staat dan ook heel nadrukkelijk voor de deur. Soms hangt er een poster aan de muur van iemand die een belangwekkende prestatie heeft geleverd. En ze vinden het echt mooi hoor. Zoiets moet natuurlijk wel bij de mentaliteit van het bedrijf passen."

Behagen

Tijdens haar onderzoek kwam ze erachter dat sommige directies er behagen in scheppen de zaakjes zelf te willen regelen. De adjunct-directeur van gelukkig-ben-ik-beter-in-verzekeri ngen – Victoria Vesta – nam zelf plaats aan de tafel waar moest worden onderhandeld over de hotelprijs.

Incentive-reizen mogen meestal een aardige duit kosten. Het idee is dat ze zichzelf terugbetalen, zo stelt Scheltens. „Sommige bedrijven zoals Opel weten precies hoeveel het hen oplevert en hoeveel het hen kost. Als het personeel extra omzet levert, dan kan er wel een mooi reisje van af. Het is heel berekend", glimlacht ze.

Tussen de reizende ondernemingen zit ook een flink aantal dat het personeel trakteert op een tripje wegens een zoveel jarig bestaan, of omdat er een aardige winst is geboekt. Karianne Scheltens gelooft dat het klimaat voor de prestatiegerichte incentives gunstig is. „Succes, het goed doen in het bedrijfsleven, dat soort dingen is in. Als na 1992 meer buitenlandse bedrijven hierheen komen, zal het wellicht alleen maar toenemen. Maar het blijft sterk afhankelijk van de branche. De meeste mensen zullen van hun levensdagen geen incentive-reisje meemaken."

jan witting/
peter stiekema

Jaap Peerenboom, directeur van Peerenboom Travelmarketing:

'Nog steeds te weinig profs in reiswereld'

Hij is 31 jaar, lijkt jonger, oogt een beetje als een yup, Jaap Peerenboom, directeur van het vier jaar geleden door hemzelf in het leven geroepen marketingbureau voor recreatie en toerisme, 'Peerenboom Travelmarketing', nu gevestigd in een statig pand bij het Amsterdamse Vondelpark.

● *Jaap Peerenboom directeur van Peerenboom Travelmarketing.*

'Je bent jong en je wilt wat'. Deze, voor dit verhaal even van Veronica geleende kreet, lijkt zeker op Jaap Peerenboom betrekking te hebben. Na een toeristische opleiding op het NWIT (Nederlands Wetenschappelijk Instituut voor Toerisme – tegenwoordig Hogeschool voor Toerisme) in Breda, kwam hij terecht bij bedrijven en organisaties die zich bezighouden met toerisme. Hij begon bij Touristiek, dat hotelaccommodaties beschrijft, en dan met name datgene over de accommodatie wat niet in de folder van de reisorganisaties staat. Simpel gezegd: hoeveel meter een hotel van het strand ligt en of er al dan niet een trein door de achtertuin dendert. Daartoe bezocht hij de accommodaties ter plekke. Met deze kennis kunnen reisagenten hun klanten beter voorlichten over de omstandigheden. Daarna was hij Salesmanager bij Bontour, een reisbureauketen in Utrecht en werkte hij bij Wigwam-stacaravanverhuur. Vervolgens stapte Jaap (even) van het reiswezen over naar een supermarkt-organisatie in het noorden van het land, om vooral het marketingwezen van dichterbij te bestuderen. En tot slot van dit beknopte overzicht werkte Peerenboom bij ICN in Zoetermeer, een farmaceutisch bedrijf, waarvoor hij exportplannen voor contactlezen en -vloeistof vervaardigde en contacten met importeurs in het buitenland zocht.

Kennis

Al die snelle overstappen waren erop gericht zich zo breed mogelijk te ontwikkelen en te oriënteren. Met de achtergrondkennis, die hij aldus vergaarde, in portefeuille en de wetenschap dat er veel leemten in kennis en uitvoering bij de reisbedrijven ten aanzien van het fenomeen 'marketing' zijn, achtte hij de tijd rijp om op 27-jarige leeftijd zijn eigen bedrijf te stichten, Peerenboom Travelmarketing, als gezegd een marketingbureau voor toerisme en recreatie. Een soort gat in de markt dus, want dergelijke bureaus zijn dun gezaaid.

Op 1 januari 1987 vestigde hij zich – als directeur en enig personeelslid – in het Amsterdams Ondernemers Centrum, maar de zaken gingen zo voorspoedig dat uitbreiding noodzakelijk was. Die was ter plekke al snel niet meer te realiseren, zodat hij verhuisde naar een villa aan de Amsterdamse Waldeck Pyrmontlaan. Zijn bedrijf telt inmiddels zes man personeel, heeft een jaaromzet die boven het miljoen ligt en hij heeft Associates (partners dus) in Brussel, Colchester, New York en Frankfurt.

Markt

Wat houdt 'travelmarketing' nu precies in: „We zijn eigenlijk freelance marketingmanagers" zegt Peerenboom. „We kennen de markt waarin touroperators en reisagenten opereren op ons duimpje. We houden de vakliteratuur bij en plegen zelf onderzoek. Het kennen van de (reis-)markt, de wensen van de vakantieganger en het plegen van onderzoek daarnaar, het bestuderen van accommodatie, public relations, het opzetten van advertentiecampagnes, dat is allemaal gesneden koek voor ons, en hoort allemaal tot wat wij travelmarketing noemen", zo meent Peerenboom.

„Het verschil tussen een reclamebureau en een marketingbureau is niet voor iedereen altijd even duidelijk. Een reclamebureau maakt vaak hele mooie reclamecampagnes. Dat is ook het doel van zo'n bureau, reclame maken. Een goede boodschap in een goed medium en liefst zo goed mogelijk. Wij, als marketingbureau, schakelen reclame in wanneer dat de aangewezen weg is. Soms is het verzenden van 100, 1000, of 10.000 brieven een betere methode. In een ander geval is het verzenden van 100 persberichten beter. Soms is een beurs, hoewel erg duur, de aangewezen weg. In een ander geval is een training in het telefoongebruik nodig. Wij schakelen die methode in, die voor het vraagstuk het meest effectief is tegen de laagst mogelijke kosten. Zo werkt dat ongeveer", aldus Jaap Peerenboom.

Naast het feit dat hij als (kleine) werkgever zijn bedrijf natuurlijk zo winstgevend mogelijk wil maken, heeft hij als een soort hogere doelstelling de verdere professionalisering van de reisbranche hoog in het vaandel geschreven.

„In de reiswereld moet meer belangstelling komen voor cijfers en theorie, zodat er beter ingespeeld kan worden op de wensen van de klanten. De reiswereld is eigenlijk een hobbybranche, in de jaren vijftig en zestig ontstaan als een soort liefhebberij. En dat vind je nu nog vaak terug. Er is te weinig professionalisme en dat kost veel bureaus de kop. In de jaren zestig en zeventig heeft de reiswereld de wind volop in de zeilen gehad. Er zijn nu 1500 reisbureaus en tweeduizend reisverkopende banken in ons land en dat is eigenlijk 600 reisbureaus teveel. De banken zouden zonder meer kunnen verdwijnen want behalve zo'n 150 RABO-banken en tien AMRO-banken zijn het eigenlijk niet meer dan boekpunten. Je ziet nu al steeds meer een ketenvorming in de reisbranche. Kleinere reisbureaus sluiten zich aaneen om samen sterk te staan. In Limburg kun je dat al goed merken. Daar zijn eigenlijk nog maar drie grote reisbureaus over, Crombag, Van Hulst en Schoenmaeckers. Wat wel typisch is, is dat landelijke reisbureaus in Limburg weinig voet aan de grond krijgen. En wat ook opvalt is dat de Limburger een betere (duurdere) vakantie boekt dan bij voorbeeld een Amsterdammer. Die kruipt vaak in een appartement, terwijl een Limburger eerder voor een hotelvakantie kiest met alles erop en eraan."

Niet alleen het aantal reisbureaus in ons land is veel te groot, ook over het aantal touroperators (zeg maar de reizenfabrikanten) heeft Peerenboom zo zijn bedenkingen. „Er zijn in ons land tweehonderd touroperators, een reisbureau kan er maar een goede twintig verkopen, want meer folders passen er gewoonweg niet op de plank. Ook daar staat dus een sanering voor de deur. Doordat de reisbureaus moeten kiezen zullen er de komende tien jaar zo'n honderd touroperators verdwijnen", voorspelt Jaap.

Onderzoeken

Recent heeft Peerenboom Travelmarketing in opdracht van een luchtvaartmaatschappij een onderzoek gedaan naar de positie van Maastricht Airport ten opzichte van luchthavens als Düsseldorf, Keulen/Bonn, Belgische vliegvelden en Schiphol. Hoewel hij er het fijne nog niet van wil/mag/kan vertellen, licht hij toch een tipje van de sluier op. „De reismarkt in Duitsland en in Limburg zelf kan heel belangrijk worden voor Maastricht. De Duitsers komen nu nog op basis van het prijsverschil naar de Limburgse luchthaven. Die prijsverschillen worden kleiner, dus dat voordeel valt weg. Maar aan de andere kant is de maximale capaciteit voor Keulen en Düsseldorf bijna bereikt. Die kunnen er niet al te veel vakantievluchten meer bij hebben. Als er geen uitbreiding van die luchthavens komt, dan verwacht ik dat Maastricht over een jaar of vijf, zes belangrijker kan worden als vakantieluchthaven. Maar tot die tijd blijft het kwakkelen."

Volgens Peerenboom is de geringe belangstelling van met name de vaderlandse touroperators voor Maastricht als vertrek- en aankomsthaven een doorn in het oog van de Limburgse reisbureaus. Maar Peerenboom denkt dat dat voor een deel ook de schuld van Maastricht Airport zelf is. „Er wordt onvoldoende gelobbyd. Neem nu Evenementen-Reizen, de grootste vliegtouroperator van Nederland, die vliegt niet vanaf Beek. Drie of vier jaar geleden zijn er wel contacten geweest, maar het vuur is niet op tijd warmgestookt en dat had het vliegveld toch moeten doen," denkt Jaap Peerenboom.

Momenteel is Peerenboom Travelmarketing in onderhandeling met de overheid van Venezuela over de opzet van een toeristisch plan voor met name het eiland Margarita. Venezuela is in West-Europa nog onbekend en Peerenboom Travelmarketing denkt de aangewezen organisatie te zijn om daar iets aan te doen. „Je moet voor zo'n land een heel speciale campagne opzetten, aan de weg timmeren, theater maken, opvallen. Wij kunnen dat als geen ander, maar het kost wel iets natuurlijk."

peter stiekema

Drs Barbara Fransen (28) naar top van Arke-Reizen

Op het hockeyveld schijnt ze een geweldig grote mond te hebben. Ze is een kenau, zegt de één, ze is een heel plezierige meid, volgens de ander. „Barbara is één bonk gedegenheid", beweert echtgenoot Ruud (50), „daarbij heeft ze een heel lief karakter".

● *Drs Barbara Fransen ...op weg naar de top....*

„Ik vind mezelf eerlijk en recht door zee, soms wel eens tè. Maar ze weten dan ook wat ze aan me hebben", zegt ze zelf. Drs Barbara Fransen (28), dochter van Ferry, zit sinds eind vorig jaar in de raad van bestuur van Arke Reizen. „Vind jij vrouwen met ambities erg? Mannen met ambities zijn nog veel erger".

We zouden het niet hebben over 'hoe geweldig' en 'hoe fantastisch' Arke wel niet is – „want dat weten de mensen al", had ze prompt geantwoord – maar over haarzelf en haar droomcarrière. Ze had direct toegestemd in een afspraak bij haar thuis in Oldenzaal, een riante woning met een flinke lap grond erbij.

Ze is de jongste van de drie zussen, na Monique en Ellen, die vier en twee jaar ouder zijn. „Ik heb mijn vader nog voor de dood behoed", zegt ze zonder een zweem van ironie. „Hij schijnt ooit te hebben gezegd: als de derde een zoon wordt, spring ik van blijdschap van het dak. Achteraf vond hij het helemaal niet erg. 'Ik hou heel veel van vrouwen, gelukkig heb ik er vier', zei hij altijd."

Hecht gezin

„Het was een hecht gezin", constateert ze, „wedijver tussen de zusjes was er niet. We trokken veel met elkaar op, maar hadden ook ons eigen kringetje. Vader was er bijna nooit. Thuis zitten kon hij niet, vond hij ook maar niks. Maar in m'n geheugen was hij er altijd. Moeder was heel erg zorgzaam, beetje op de achtergrond, niet iemand die in het middelpunt van de belangstelling wilde staan. Zij was degene, die thuis de sfeer schiep, vond gezelligheid heel erg belangrijk. Zij is de minst commerciële van onze familie."

Op school was ze een gemakkelijk lerende leerling. Ze behaalde in één ruk het gymnasium b-diploma en koos na een grondige voorbereiding voor een studie bedrijfskunde in Groningen, met het accent op marketing en informatica. „Nee", zegt ze desgevraagd, „ik heb nooit in het achterhoofd gehad nog eens het bedrijf van m'n vader in te gaan. Ik heb zelfs altijd gezegd: ik wil niet bij Arke werken, want er werkt al familie genoeg. Uiteindelijk kroop het bloed toch waar het niet gaan kan. Ik heb er bij een weddenschap nog een kratje bier mee verloren."

In 1986, ze was net 24 jaar geworden, begon ze bij Henkel in Nieuwegein als assistent-productmanager. Maar al gauw runde ze, zoals ze het noemt, de toko zelf. Ze had de merken Groene Persil en Witte en Bonte Was in haar pakket en was verantwoordelijk voor de winst- en omzetdoelstellingen en het daarvoor benodigde reclame- en promotiebeleid. „Als je marketing wilt leren, is de wasmiddelenbranche ideaal", legt ze uit, „je hebt er heel veel met reclame te maken en de concurrentie is groot. Je moet erg inventief zijn, gestructureerd nadenken en snel kunnen reageren. Ik heb er een perfecte opleiding gehad."

Iets anders

Na bijna drie jaar had ze het bij Henkel wel gezien, zegt ze. „Ik was toe aan iets anders." Toen bij Arke het hoofd van de afdeling touroperating vertrok, overlegde ze met Ruud of die baan wat voor haar zou zijn. „Mijn vader had wel eens laten doorschemeren, dat hij mij graag in de zaak wilde hebben, maar ik heb me daar nooit door laten beïnvloeden. Absoluut niet. Er zijn genoeg leuke bedrijven, heb ik altijd gezegd. Maar ik zat in Utrecht en Ruud zat hier, dus ik wilde wel eens deze kant uit. Een dag later kwam m'n vader langs. 'Ik heb toevallig iets leuks in de aanbieding', zei hij. Ik heb toen toch maar 'ja' gezegd."

„Tja, hoe reageerde het personeel? Niet enthousiast, niet negatief. Typisch Twents. Ze vragen me ook vaak: vinden je zusjes dat nou leuk? Wel, die vinden het echt heel leuk. Ze werken ook bij Arke, maar hebben pertinent geen ambities om hogerop te komen. Ik had de functie niet gekregen als ik niet zulke goede papieren had gehad. Mijn vader wil gewoon de beste man of vrouw op de juiste plaats. En dan is het leuk, dat ik z'n dochter ben, maar als ik niet geschikt zou zijn, had hij mij zeker niet gevraagd. Daarvoor heeft hij de zaak veel te lief".

Touroperating

Ze kwam als assistent van de directie, nu is ze een van de drie leden van de raad van bestuur en belast met de divisie touroperating. In de afgelopen anderhalf jaar gaf ze de marketing bij Arke 'meer body' en bereidde ze de nieuwe organisatiestructuur voor, waarin – zoals ze bij Henkel had geleerd – productmanagers van het begin tot het eind verantwoordelijk zijn voor hun eigen produkt en beleid. „Het rendement moet omhoog", zegt ze. „De marges in de reiswereld zijn ontzettend klein, absoluut gezien. Als je ziet wat je overhoudt, dat is echt te weinig: het laatste jaar acht miljoen en dat is niet veel."

Ze vindt Arke „een heel leuk bedrijf met een heel leuk produkt. Er werken enthousiaste mensen, zeer gemotiveerd ook, met veel kennis en ervaring. Ik moest er wel aan wennen, dat het een echte vrouwenwereld is. Er werken meer vrouwen dan mannen, dat was ik bij Henkel niet gewend."

„Ik ben geen kenau", zegt ze, „zeker weten van niet. Ik vind me zelf eerlijk en recht door zee, soms wel eens tè. Ik zeg recht voor de raap hoe ik er over denk: zo is het en niet anders. Ik kan me voorstellen dat dat wel eens hard overkomt, maar ze weten dan ook wat ze aan me hebben. Anderzijds waardeer ik eerlijkheid van anderen. Mensen mogen rustig zeggen wat ze van me vinden, ook al vinden ze me een geweldige trut. Ik sta open voor kritiek, want dan kun je er ook wat mee doen."

Gedegenheid

„Ze is één bonk gedegenheid", zegt haar man Ruud, „een echte Fransen. Ze wordt niet gauw kwaad, mag graag lol maken en ziet geen standsverschil. Ze heeft een heel lief karakter, is altijd optimistisch, soms een tikkeltje naïef. Ze heeft veel meer vertrouwen in mensen dan ik. Als ik iets zwart zie, zit zij altijd nog wel positieve kanten."

Ze ontmoette Ruud Stinissen (50), directeur-eigenaar van het zuivelbedrijf Polderland en het cateringbedrijf Stifo Party in Oldenzaal, voor het eerst in 1986. In april van dit jaar trouwde ze met haar 'eerste en enige grote liefde'. „We hebben er natuurlijk uitgebreid over nagedacht", zegt ze, „er is een groot leeftijdsverschil. Daar moet je nuchter in zijn. Als ik 70 ben, ben ik waarschijnlijk wel alleen. Het heeft geen zin om daarvoor je kop in het zand te steken. Ik had het natuurlijk leuker gevonden als hij jonger was geweest, maar dat is nou eenmaal niet het geval. En dan moet je het maar nemen zoals het is."

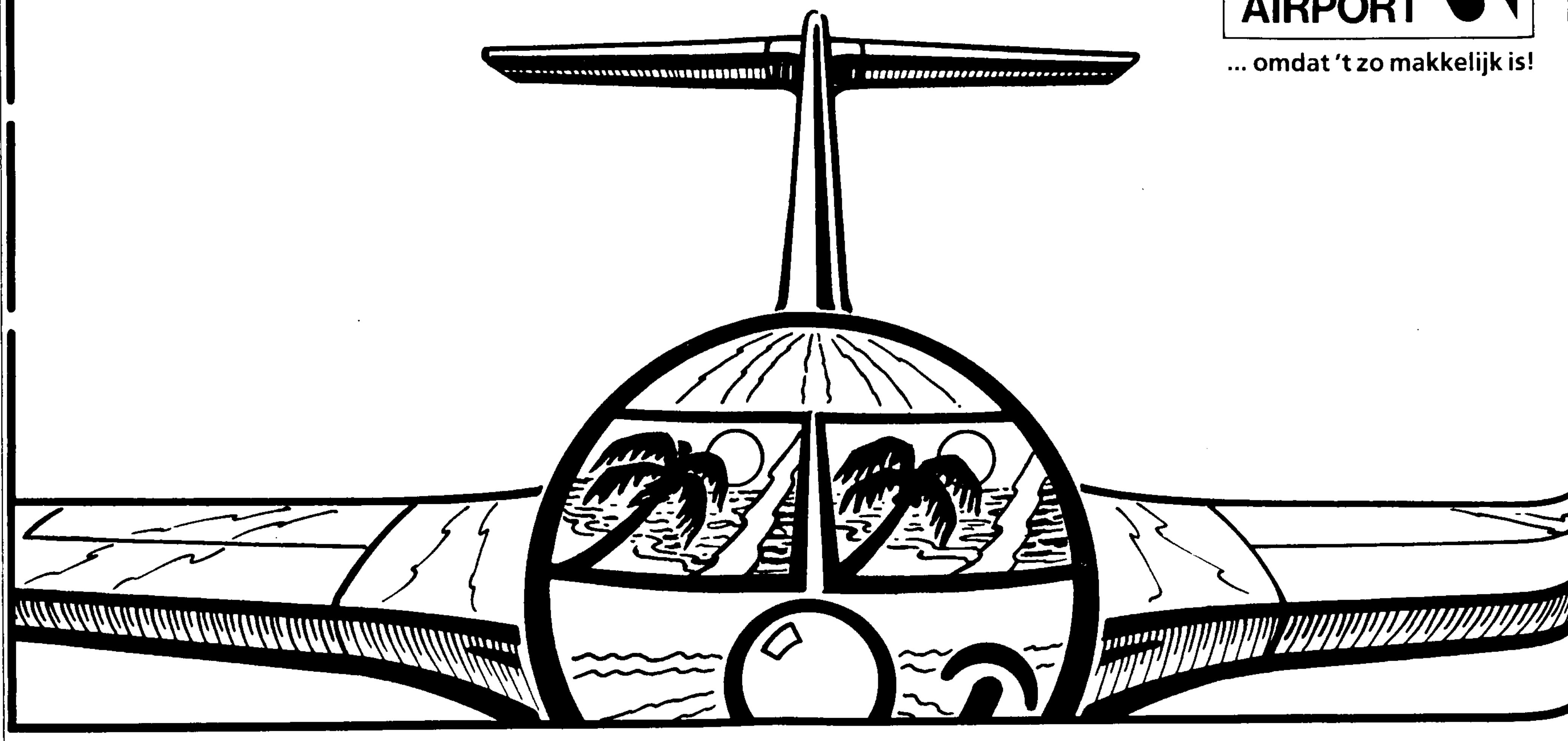
Salarissen

Over de vermeende lage salarissen in de reiswereld zegt ze: „We hebben onze salarissen eens vergeleken met die van het grootwinkelbedrijf. De reisbranche betaalt beter en daar springt Arke weer positief boven uit. Het is wel zo, dat er gezien de lage marges geen topsalarissen kunnen worden betaald. We zouden het ook liever anders hebben gezien."

„Natuurlijk, de salarissen van hostesses zijn niet hoog, maar ik bestrijd dat ze voor een appel en ei werken. Door het organiseren van allerlei excursies en andere zaken kunnen ze genoeg bijverdienen, behoorlijk veel zelfs. En daarbij, je hebt gratis onderdak en meestal ook maaltijden."

Ze onderschrijft de visie van Ruud, „dat er een flinke prikkel moet zijn om de prestatie continu hoog te houden. Vooral in de reiswereld, waar de concurrentie moordend is, moet je de medewerkers prikkelen. Ze moeten heel inventief en creatief zijn. Bij ons gaat dat alemaal erg goed. We hebben een hele enthousiaste ploeg. Als het moet, zoals bij de prijscalculaties voor het nieuwe seizoen, wordt er keihard overgewerkt. Er is een constante zorg om de kwaliteit van ons produkt te verbeteren. De ontevredenheid onder de consumenten is weliswaar heel gering – twee of drie procent, het laagste van alle reisorganisaties – maar als je dat afzet tegen het totale aantal passagiers dat je vervoert, is dat best nog wel veel. En dat mag niet, want mensen betalen veel geld voor hun vakantie. Daarom besteden we intern heel veel aandacht aan verbetering van onze dienstverlening."

rindert paalman

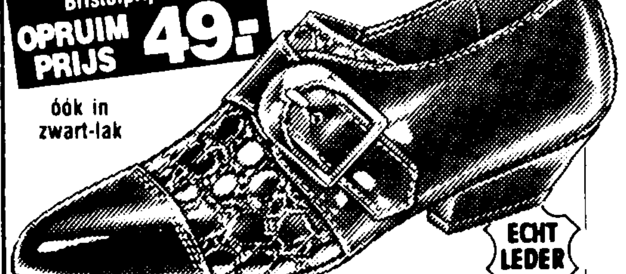

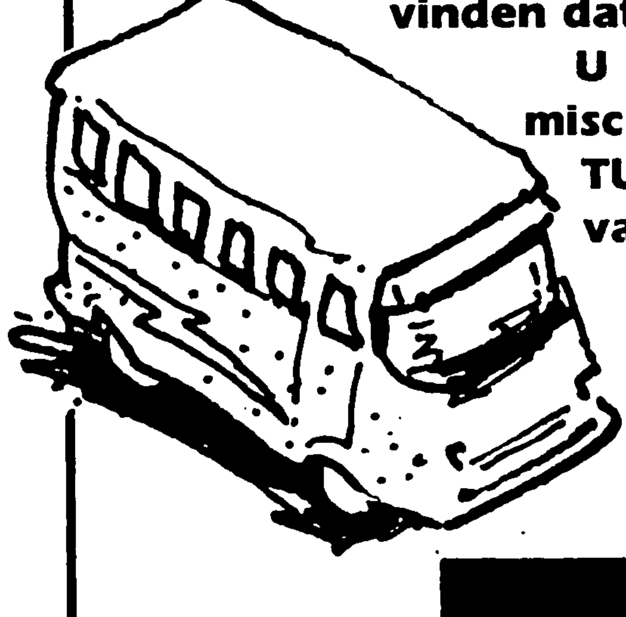

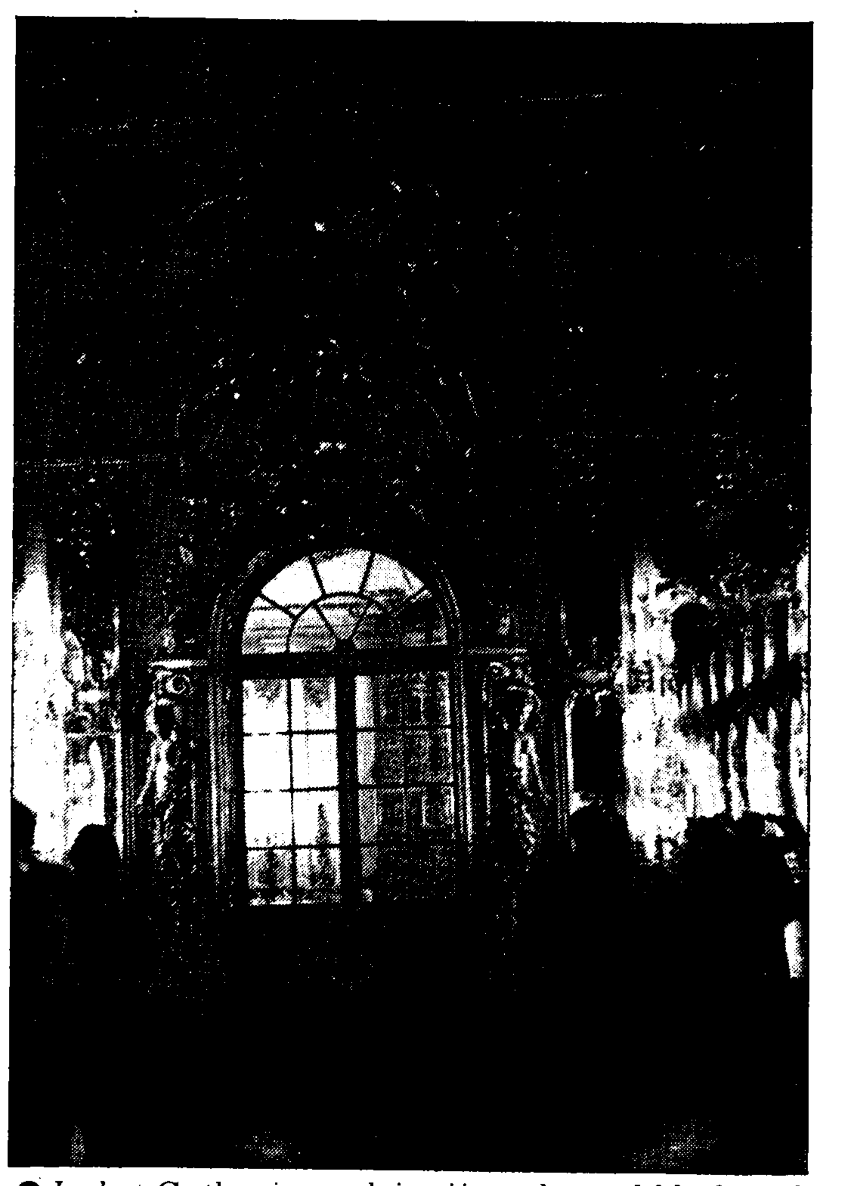
Verwonderd kijken ze naar de opdringerige kerels in de hal van het vliegveld. De toeristen zijn net, na tweeëneenhalf uur vliegen, in Leningrad aangekomen. Even zijn ze overdonderd door de tientallen zwartwisselaars. Maar al snel worden dollarbiljetten, marken en guldens omgeruild voor roebels. De wisselaars achtervolgen hen tot in de touringcar naar het hotel. Een tekenend begin van enkele bewogen dagen in Leningrad.

Verleden én heden van Leningrad boeit

Stad vol historie, architectuur en zwarte handel

● *Het Alexander Nevsky klooster.*

● *In het Catharinapaleis zijn zalen vol bladgoud, spiegels en kunstwerken.*

Pakweg vijf jaar geleden gingen alleen enkele avontuurlijk ingestelde reizigers naar de Sovjetunie. Door de hervormingen van de afgelopen jaren is het land echter een stuk gastvrijer geworden. Siberië, de Oeral en Moskou zijn binnen bereik gekomen. En Leningrad niet te vergeten. Deze stad boordevol imposante gebouwen en kunstwerken uit de hele wereld verdient het om bovenaan het reizen-verlanglijstje van elke cultuurliefhebber te staan.

Veel touroperators hebben tegenwoordig reizen naar Oost-Europa in hun programma opgenomen. De Vlaamse Touristenbond, sinds kort via touroperator Special Tour ook in ons land vertegenwoordigd, verzorgt al vier jaar vrijwel wekelijks reizen naar de Sovjetunie. Nederlandstalige gidsen loodsen de toeristen door de soms onbegrijpelijke Russische samenleving.

Ervaren reizigers weten dat voor dollars vele deuren open gaan. Maar ook de anderen hebben snel in de gaten dat de portier bij het hotel voor twee sigaretten zonder morren alle zware koffers naar boven sjouwt en dat met een rookworst en een reep chocola even naar huis bellen ineens geen probleem meer is. Normaal moet je een internationaal telefoongesprek drie dagen tevoren aanvragen.

Spoor bijster

Wie Leningrad in enkele dagen wil 'doen', kan de gids ook nog om een andere reden goed gebruiken. De stad is zo groot en heeft zoveel historische bezienswaardigheden, dat een individuele toerist er al snel het spoor bijster kan raken. Acht kathedralen, zomer- en winterpaleizen, talloze musea; waar moet je in 's hemelsnaam beginnen?

Een boeiende start van het verblijf in Leningrad, en meteen een kennismaking met het 'gewone leven' daar, zou een bezoek aan een orthodoxe hoogmis kunnen zijn. In de kathedraal van de Heilige Drieëenheid bij het prachtige Alexander Nevsky-klooster bij voorbeeld. Op die zondagmorgen steekt de imposante kathedraal met zijn roze kleur helder af bij de sneeuwdeken die de stad bedekt. Bij de ingang zitten bedelaars.

Wat zich binnen afspeelt, doet denken aan een Middeleeuws schouwspel. In deze kerk staan geen banken, ieder gaat zijn eigen gang. In een sfeer van wierook en kaarslicht lijkt iedereen bij een schilderij of beeld voor zijn eigen heilige te bidden. Een voorganger zingt enkele woorden, massaal vallen de kerkgangers in. Oude vrouwtjes werpen zich bijna aan een stuk door op de koude plavuizen, overeindkomen kunnen ze alleen nog maar met een stok. In een zijschip staat een lange rij voor de biecht, in een andere vleugel ligt op een tafel een dode opgebaard. De kerkgangers schuifelen er langs, een enkeling slaat een kruis.

De kathedraal ligt op loopafstand van de Nevskiprospekt, de belangrijkste winkelstraat. Op een markt worden souvenirs verkocht: matriouska-poppetjes, schilderijen en houtsnijwerk. De niet uitgestalde spullen zijn echter veel interessanter. Zwarthandelaren leuren met tassen vol bontmutsen, kaviaar en champagne. Wie veel roebels gekocht heeft komt hier bedrogen uit, de waar wordt alleen verkocht voor dollars.

Rijk verleden

Zelfs in het grauwe winterlicht is in het straatbeeld het rijke verleden van Leningrad zichtbaar. Tsaar Peter de Grote (1672 – 1725) liet de stad naar Westers voorbeeld op een moerassige plek in de Nevadelta aan de Finse Golf bouwen. Voor dit prestigeproject schakelde hij bekende Russische en Europese architecten in. In 1703 was Sint Petersburg een feit. Een stad gebouwd op 42 eilanden, met brede lanen, imposante gebouwen en talloze bruggen. Na de Eerste Wereldoorlog werd de stad omgedoopt tot Petrograd. Na de dood van Lenin in 1924 kreeg Leningrad haar huidige naam.

Die bewogen geschiedenis is op veel plaatsen terug te vinden. Zo kijken toeristen die in hotel Leningrad logeren uit op de Aurora. Deze kruiser luidde in 1917 met een salvo schoten de bestorming van het winterpaleis in. Vanaf het schip, dat nu ligt afgemeerd in de ijskoude Neva, worden elke morgen herdenkingsschoten gelost.

Hermitage

Maar niet alleen de communistische revolutie wordt herdacht. In en om Leningrad herinnert veel aan de rijke tsarentijd. Het Winterpaleis is volgens reisgidsen het allermooiste gebouw van de stad. In het schemerlicht – en dat is er in deze tijd van het jaar al om een uur of drie – komt dat echter nauwelijks tot uiting.

Niettemin is binnengaan een adembenemende ervaring. In het paleis is namelijk het wereldberoemde museum Hermitage gevestigd. De bezoeker móét selectief zijn, er worden namelijk twee miljoen kunstwerken getoond. In een gezelschap met Nederlanders en Vlamingen valt de keus bijna vanzelfsprekend op de afdelingen 'Nederlandse oude meesters', waar meer Rembrandts hangen dan in het Rijksmuseum, en op de afdeling 'Vlaamse meesters'. Het halfuurtje dat over is, wordt doorgebracht bij de Franse Impressionisten, zalen vol werken van Rodin, Monet, Gauguin en tal van anderen.

Daar moet het die middag bij blijven. Niet alleen vanwege tijdgebrek, maar ook omdat de hoofden overlopen van een overdosis aan kunst. Naar het schijnt heb je zeven jaar nodig om alle kunstwerken in de Hermitage een blik van slechts één minuut te gunnen.

Zomerpaleizen

Een ander indrukwekkend overblijfsel uit de tsarentijd zijn de Zomerpaleizen. Ze liggen in de dorpjes Poesjkin en Pavlovsk, even buiten Leningrad. Het uitgestrekte lichtblauwe Catharinapaleis met zijn gouden koepels enorm witte pilaren is ronduit sprookjesachtig. Binnen zijn prachtige zalen vol spiegels, bladgoud en kunstwerken. Om de fraaie mozaïekparketvloeren te beschermen, moeten de bezoekers sloffen over hun schoenen aan.

Ook het paleis van Pavlovsk is een bouwkundig meesterwerk. En ook dit lijkt uit te puilen van kunstzinnige hoogstandjes zoals de Egyptische vestibule, Italiaanse en Griekse zalen, de bibliotheek van Paul I, de troonzaal en de grote schilderijengalerij.

Belgisch café

Met zijn overdaad aan architectuur en cultuur heeft Leningrad het in zich om een echte toeristische topper te worden. Er worden dan ook haastig hotels uit de grond gestampt, die moeten proberen te voldoen aan Westerse normen.

En ondanks de huidige voedselschaarste in de Sovjetunie, komen de toeristen er niets te kort. Gebakken forel, gegrild speenvarken, pepersteak, voor wie met dollars betaalt is het allemaal verkrijgbaar. Sinds kort heeft Leningrad zelfs een Chinees restaurant en een pizza-bezorgdienst...

Wie niet aan wodka kan wennen, kan Heineken en Pepsi krijgen. En dit voorjaar opende in Leningrad zelfs een 'echt' Belgisch café waar De Koninck-bier – in België bekend als 'een bolleke' – wordt getapt. Bij zijn bezoeken aan Leningrad doet de Antwerpse directeur van Brouwerij de Koninck zijn best om het Russisch personeel uit te leggen hoe ze Belgische frieten moeten bakken en bierleidingen horen schoon te maken. Elke avond heffen Vlaamse toeristen in Fortetsia hun glas, schrijven kaarten naar huis of maken een dansje met gastvrouw Svetlana.

Winkelen

Voor wie even uit het beschermde toeristenwereldje wil stappen, is een bezoek aan het grote warenhuis in de Nevskiprospekt een aanrader. Het betekent dringen met de Russen, je verbazen over de platenafdeling waar slechts één CD te koop is, je vergapen aan prachtige muziekinstrumenten die bijna niets kosten en een paar bretels kopen voor 50 kopeken (volgens de zwarte wisselkoers 10 cent). Dat is ook de prijs van een kop koffie in de koffieshop. Tenminste, voor wie het ervoor over heeft om daar twintig minuten voor in de rij te staan.

Maar juist dat soort dingen maken een bezoek aan Leningrad compleet. De stad heeft niet alleen een boeiend verleden, maar ook een intrigerend heden.

mariëtte stuijts

Buitenbeentje van Europa draait bij

De stormachtige ontwikkelingen die momenteel het laatste communistische bastion van Europa, Albanië, op zijn grondvesten doet trillen, zijn (nog) niet van invloed op de activiteiten van het volksrepublikeinse staatstoeristenbureau Albturist. Buitenlanders – dus ook Nederlanders – zijn onverkort welkom in Albanië, nochtans uitsluitend in groepsverband.

● *Twee bejaarde Albanezen van Griekse origine in de museumstad Gjirokaster steken voor het eerst in hun leven een Nederlands sigaartje op.*

● *Hij hangt er niet meer: Stalin. Twee weken geleden werd dit portret in het kader van de destalinisatie-campagne uit Tirana's grootste textielfabriek – een geschenk van wijlen de Sovjetdictator – verwijderd.*

Individuele reizen door het zich langzaam openende Albanië blijven vooralsnog toekomstmuziek. Dáárvoor ontbreken ook alle noodzakelijke voorwaarden. De infrastructuur vertoont reusachtige tekortkomingen en wat de bestaande hotelaccommodatie betreft is de situatie al niet veel beter. De door de regerende communistische partij aangekondigde modernisering en uitbreiding van het toerisme betekent weliswaar een doorbraak in een jarenlange impasse, maar de onvermijdelijke opvijzeling met steun van buitenlands (Zwitsers) kapitaal belooft toch een moeizaam karwei te worden dat de nodige tijd zal vergen. Dus 'alles' blijft nog even bij het oude. Hetgeen betekent dat Albanië in het naderende reisseizoen wederom hooguit plaats heeft voor 20.000 buitenlanders.

Wie van lekker eten houdt, van disco's, van rijk gevulde etalages, van een luxueus strandleven en van bont geschakeerd uitgaan, doet er goed aan Albanië te mijden. Want van die geneugten heeft de bevolking onder de bestaande communistische heerschappij nooit geproefd. Ook de toerist kan er dus naar fluiten.

Fenomeen

Wat is dan wel de drijfveer voor een bezoek aan het merkwaardigste van alle landen op het Europese continent? Het antwoord ligt voor de hand: het is de volslagen onbekendheid ervan. Wat weet de gemiddelde Nederlander over deze vlek op de landkaart méér dan dat Tirana er de hoofdstad van is? Vrijwel niets. Op onze scholen wordt de jeugd dienaangaande niet veel wijzer gemaakt. Doorgaans wordt Albanië in een groter, internationaal verband genoemd. Aan dit manco is echter ook het Albanese bewind zelf schuldig.

Gedurende de vijfenveertig jaren van hun dominantie hebben de 'rode' heersers op het gebied van informatieverstrekking in de zin van waarachtige promotion praktisch niets ondernomen, afgezien dan van het marxistisch-leninistische gepalaver, dat als het absolute 'heilspatent' voor de Albanese bevolking dagelijks in 21 talen door radio-Tirana over de wereld werd uitgegoten. Integendeel: het isolement waarin wijlen de dictator Enver Hodzja zijn land in 1946 stortte, heeft de onbekendheid van de buitenlander ten opzichte van het fenomeen Albanië alleen maar vergroot.

Uniek

Al direct bij de eerste kennismaking met het tussen Griekenland en Joegoslavië ingeklemde landje (28.748 km2 en 3,2 miljoen inwoners) wordt de buitenlander geconfronteerd met een reeks gegevenheden, die voor hem volstrekt nieuw zijn. Albanië kent geen particulier autoverkeer, dus doen hele scharen mensen hun zaakjes lopend af. Een uniek schouwspel is de dagelijkse 'pantoffelparade' van duizenden mensen over het centrale plein van Tirana, genoemd naar de historische identificatiefiguur Skanderbeg, en alle daarop uitkomende boulevards. Hier geeft, tussen zes en en half tien in de avond, de hoofdstedelijke bevolking in een constant slentergangetje of per rijwiel rendez-vous voor het uitwisselen van problemen, nieuwtjes en geheimpjes.

De geïnteresseerde toerist vindt hier volop gelegenheid om met leergierige jonge Albanezen – studenten, arbeiders en zelfs militairen – vrijelijk in discussie te gaan over de meest actuele zaken, die het land momenteel zo in beroering houden. Twee jaar geleden ontmoette men 'hier' uitsluitend schuwe blikken van mensen, die niet de moed hadden een buitenlander te benaderen. Die vrees hebben de Albanezen volledig afgelegd. Zij zijn niet meer bang, niet voor de militairen, niet voor de politie en zelfs niet voor de gehate Sigurimi. Hun angst is verdwenen en heeft plaats gemaakt voor een vrijmoedigheid, waaruit hun verlangen naar ontmanteling van het heersende bewind en een betere toekomst spreekt.

Contact met de mensen; is dat niet de manier bij uitstek om land en mensen te leren kennen? Te lang hebben de Albanezen zich niet publiekelijk mogen laten gaan, hetgeen indruist tegen hun gastvrije natuur. Langzaam schijnt daar nu verandering in te komen. Waar het 'legitiem' is zich te vermaken, kunnen de mensen tot geweldig spontane uitbarstingen komen. En de toevallig passerende buitenlander wordt vriendelijk uitgenodigd mee te feesten. Dat is vooral het geval tijdens bruiloften, die bij voorkeur in de maand september plaatsvinden en op de meeste plaatsen plegen uit te groeien tot muzikale en culinaire marathonfeesten van vier dagen. Niet zelden zijn wij in dergelijk feestgedruis verzeild geraakt, hetgeen op zich een onvergetelijke belevenis mocht worden genoemd.

Fraai

Landschappelijk en in cultuur-historisch opzicht mag Albanië zich meten met het aanpalende Griekenland. Fraai en interessant dus. Het land is in drie verticale klimaatzones verdeeld. Een ruig, haast ondoordringbaar bergmassief in het oosten, minder hoge ketens in het centrale gedeelte en een bijzonder vruchtbare laagvlakte, die aan de Adriatische Zee grenst. Buitengewoon jammer is dat de Albanese zeestranden die bij ontstentenis van milieuverpestende industrieën de schoonste en mooiste van Europa mogen worden genoemd, haast zonder uitzondering 'militair terrein' zijn. Mogelijk brengt de onlangs aangekondigde modernisering en aanpassing van het toerisme in de republiek hier verandering in. De belangrijkste centra van vermaak aan zee zijn Saranda (tegenover het Griekse eiland Korfoe), de buurt rond de havenstad Vlora en de langgerekte zandstranden pal ten zuiden van de enige Albanese diepzeehaven Dürres. Hier bevindt zich ook een collectie relatief goede hotels, waarin Albturist buitenlanders onderbrengt.

Gewoontegetrouw bieden de Nederlandse touroperators die Albanië in hun pakket hebben, in samenwerking met Albturist groepsreizen aan met een duur van zeven dagen tot twee weken. De aanbiedingen zijn doorgaans rondreizen door de volksrepubliek per bus. Op deze manier krijgt de geïnteresseerde in de relatief korte tijd dat hij in Albanië verblijft, toch een goede indruk van dat land en zijn bevolking.

Wenken

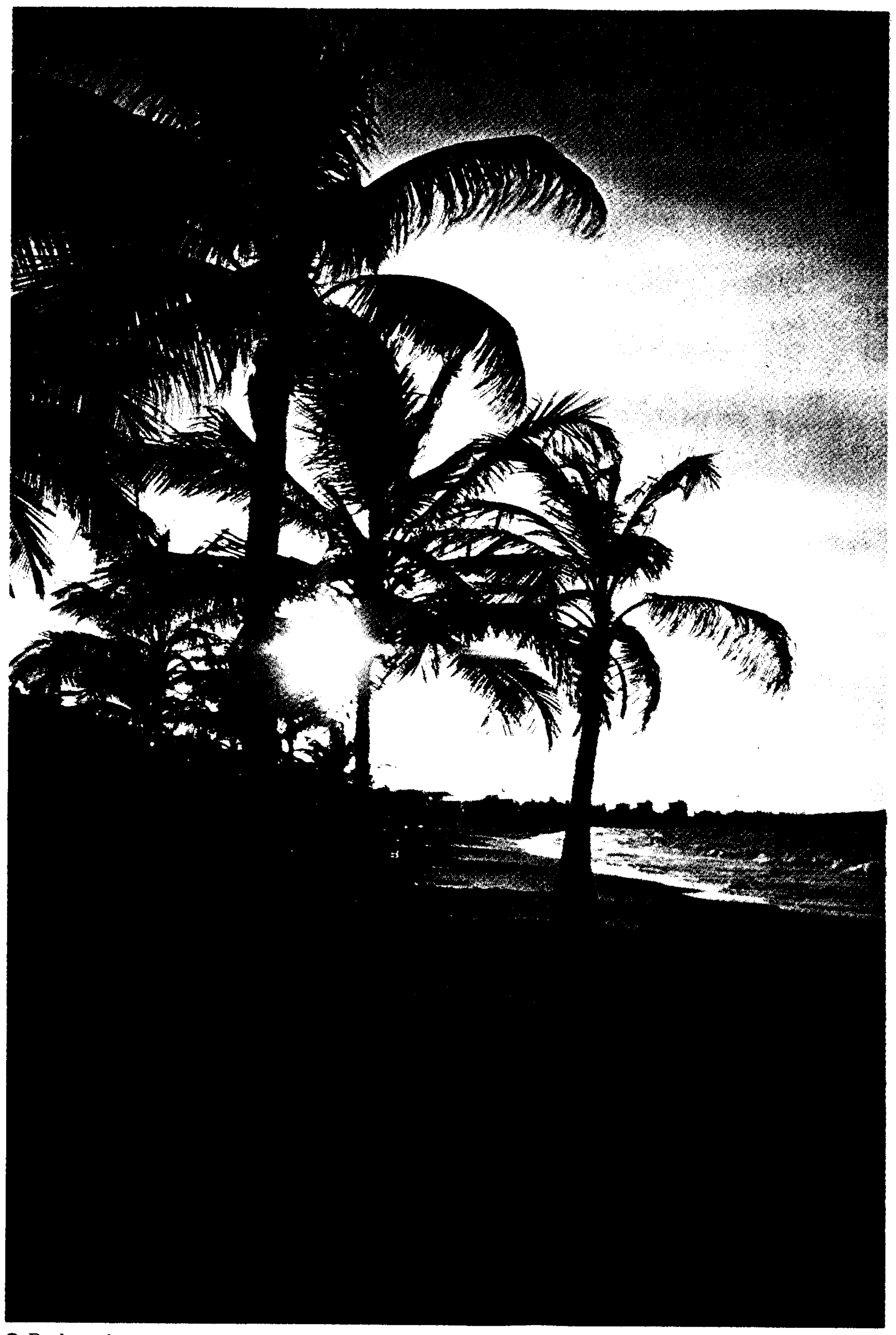
Enkele wenken tot slot: ideale reistijd: mei tot en met september. Keuken redelijk, niet verfijnd. Toestand hotels: redelijk tot matig. Op enkele plaatsen in het land – met name in Hotel Tirana en in Saranda, Gjirokaster, Korca, Berat, Shkodra en Dürres – zijn in speciale hotelwinkeltjes inheemse sieraden en andere kunstnijverheidsartikelen alsmede Albanese muziek verkrijgbaar. Visum vereist (wordt verzorgd door reisorganisator). Controle aan grens de laatste tijd sterk versoepeld, maar meevoeren van pornografische en daarop lijkende lektuur is ten strengste verboden. Radio-, foto- en video-apparatuur kan vrijelijk meegebracht en uitgevoerd worden. Munteenheid: lek (ƒ 1 is ongeveer 5 lek).

Voor verdere informatie: Stichting Marco Polo, Hendrik van Borsselenkade 8, 1181 AW Amstelveen, tel. 020/430077; en Kempen Tours, Burg. Van Hoofflaan 106, 5503 BR Veldhoven, tel. 040/530115.

frits schils

De iets beter gesitueerde, zeg maar wat meer verwende, vakantieganger raakt steeds sneller uitgekeken op de bekende reisdoelen, waar 'tout le monde' heen gaat. Hij zoekt naar nieuwe, onbekende(re) bestemmingen, die nog niet door het massatoerisme zijn ontdekt, en waar hij minder kans loopt een verdieping lager of een bungalow verder, zijn buren, collega's – zijn personeel? – aan te treffen. Eén van de landen waar dat risico al heel klein is, is de Zuidamerikaanse staat Venezuela.

Eens iets anders? Op naar Venezuela

● De kust bij Puerto la Cruz, op het vasteland, tegenover Margarita.

ropisch Venezuela. In 1989 bezochten circa drie miljoen toeristen het land, voornamelijk afkomstig uit Zuid-Amerika zelf, maar ook wel Canadezen, Duitsers, Britten, Duitsers, Denen en hier en daar een verdwaalde – of goed ingelichte! – Nederlander. Onbekend dus voor velen, maar ook minder bereikbaar vanwege de hogere reiskosten. Een vliegreis naar Venezuela vergt nu eenmaal wat meer pecunia dan een retourtje Benidorm of Costa Brava.

Zelf waren wij in de gelukkige omstandigheid in november vorig jaar een bezoek aan het land te brengen en hoewel wij in de beperkte tijd die ons toegemeten was natuurlijk niet een compleet beeld van het land kregen, denken we toch te kunnen zeggen dat Venezuela fantastische mogelijkheden heeft voor een actieve vakantie, met, als je er van houdt, flink wat binnenlandse vliegreizen. Alleen, een wat avontuurlijke inslag is wel gewenst, want Venezuela is nu eenmaal geen standaard-vakantieland.

Eilanden

Als mogelijke vakantiedoelen zijn daar op de eerste plaats de eilanden voor de kust, liefst 72 in getal, met als belangrijkste vertegenwoordiger Margarita, voor de noordoostkust van Venezuela, westelijk van Trinidad en Tobago. Het zijn eilanden, die alles hebben wat je je maar kunt wensen, palmen, witte stranden, een heldere diep-blauwe zee, groene bergen en een schitterend klimaat.

Natuurlijk, het was wel even slikken toen wij vanuit het ijskoude Nederland in de klamme hitte van Margarita (plm. 30 graden) landden, maar je went daar toch betrekkelijk snel aan. Na een paar dagen weet je niet beter en wil je eigenlijk niet meer terug naar dat koude kikkerland.

Overigens is het heel prettig om juist Margarita als vertrekpunt, of als basis, te kiezen voor reizen naar het vasteland en de andere eilanden van Venezuela. Het eiland beschikt over een flink vliegveld, hoewel de afhandeling nog wel eens een beetje primitief aandoet. Ruim op tijd aanwezig zijn is de boodschap en van computers moeten ze er nog niet al te veel hebben.

Verder heeft het belastingvrije Margarita veel te bieden. Het is een goedkoop eiland, met toch een behoorlijke stad, Porlamar, met voor de liefhebbers ruim voldoende winkel- en uitgaansmogelijkheden, waaronder de nodige discotheken en restaurants. Ook is er een soort kopie van het Amerikaanse tv-café Cheers, dat ook in Porlamar die naam draagt. Daarnaast bezit het eiland een overvloed aan natuurschoon en fraaie stranden en baaien.

Vliegen

Vliegen is vanaf Margarita heel aantrekkelijk. Binnenlandse vluchten in Venezuela zijn namelijk spotgoedkoop en voor een habbekrats vlieg je naar de hoofdstad Caracas, de hoogste watervallen ter wereld in het zuiden van Venezuela, de Angel Falls, naar de tropische koraaleilanden Los Roques of zelfs naar het Amazonegebied. Bij de binnenlandse luchtvaartmaatschappij Avensa kun je een veertiendagenticket kopen voor 220 dollar. Dat geeft je het recht gedurende die veertien dagen alle mogelijke (inlandse) richtingen uit te vliegen.

Ook andere binnenlandse maatschappijen als Aeropostal, dat met moderne MD80-toestellen vliegt, de nationale luchtvaartmaatschappij Viasa of kleine maatschappijen als Aerotuy, met splinternieuwe kisten, als de tweemotorige achttienpersoons Dornier, maken een betrouwbare indruk.

Met de Dornier van Aerotuy maakten wij een uitstapje naar het koraaleilandengebied van Los Roques, vijftig minuten vliegen vanaf Margarita in westelijke richting, zeg maar de kant uit van Bonaire. Alleen al het vliegen over de Caribische Zee op een hoogte van zo'n 2500 meter is een belevenis op zich. Onder je zie je de diepblauwe, glasheldere zee, waar de vervuiling nog geen vat op lijkt te hebben, afgewisseld met prachtige groene eilandjes in alle soorten en maten en koraalriffen en ondiepten. Een prachtig schouwspel, waar je haast geen genoeg van kunt krijgen.

Landen doe je op het hoofdeiland van Los Roques, waar een wat wrakke, slecht geasfalteerde, landingsbaan de ervaren piloot geen enkele moeite bezorgt. Het hele eilandenrijk Los Roques is overigens een nationaal park, waar je je per boot vrij van eilandje naar eilandje kunt begeven. Na aankomst moesten wij in een primitief hokje in de open lucht onze paspoorten laten zien aan een geuniformd heerschap, die behalve douanebeambte tevens politie-agent en postbode leek te zijn, hoewel valt te betwijfelen of hij überhaupt wel kon lezen. Na twee paspoorten van onder tot boven te hebben bekeken had hij er kennelijk genoeg van en konden wij ons in een open motorboot begeven, die het gezelschap, temidden van een zee vol pelikanen naar een eilandje verderop vervoerde. Daar konden we zwemmen en duiken en werd een voortreffelijke maaltijd geserveerd onder leiding van de sympathieke gids van Aerotuy, Fabian. Dagelijks brengen zo'n honderd toeristen een bezoek aan Los Roques en daar valt best mee te leven. Je zit elkaar niet in de weg.

Snorkelen

Trouwens, het is mogelijk om een jacht te charteren en je rond Los Roques van eiland tot eiland te laten vervoeren. Wij hadden de beschikking over een open boot waarmee we een aantal eilanden afvoeren. Vanaf één van die eilanden bereikten we een koraalrif, waar we enige tijd snorkelend boven het rif in zee doorbrachten. Ongelooflijk, de grote aantallen schitterend gekleurde vissen die je onder je kunt zien zwemmen. Het water is zo helder dat je heel ver kunt kijken. Eens moet de zee er rond ons eigen land ook zo hebben uitgezien. Dat dat niet meer het geval is vervult je met weemoed en droefenis.

De terugtocht bracht nog enige spanning met zich mee. Eerst bood een enigszins benevelde, bewoner van het hoofdeiland ons cocaine aan – daarmee ons vermoeden bevestigend dat het onverlichte vliegveld van Los Roques 's nachts voor geheel andere doeleinden dan toeristische wordt benut. Drugsmokkel schijnt inderdaad een steeds geliefdere bezigheid te worden in en rond Venezuela nu de drugsmafia in Colombia slag op slag wordt toegebracht. Bovendien was ons vliegtuig niet op de afgesproken tijd aanwezig. Een radio-oproep van onze gids Fabian bracht uitkomst. Een toestel had motorstoring gekregen en een tweede was op een vlucht verderop in de binnenlanden in de buurt van de Colombiaanse grens gedwongen te landen door een vliegtuig van de drugsmafia.

Caracas

Een ander gezelschap dat naar Caracas moest vliegen kon die nacht daarom het eiland niet meer verlaten. Voor hen was geen toestel beschikbaar. Ons toestel landde nog net voor het invallen van de duisternis, zodat we toch nog terugkonden naar Margarita.

Een ander interessant reisdoel tijdens een vakantie in Venezuela is de hoofdstad, Caracas. Een grote stad, zo'n zes miljoen inwoners, veertig kilometer landinwaarts gelegen op zo'n duizend meter hoogte. Het vliegveld van de stad ligt aan de kust, zodat er nog veertig kilometer met taxi's overbrugd dienen te worden. Taxi's zijn in Venezuela (nog) goedkoop. Voor een ritje naar Caracas betaalden we 600 bolivar, een goede twintig gulden. De terugreis bleek later slechts 500 bolivar te vergen, maar vermoedelijk was dat omdat de terugreis bergafwaarts ging, denken we nu even voor de vuist weg.

We waren gewaarschuwd. Caracas is een criminele stad, vol schreeuwende armoede en straatrovers. Handtassen en sieraden werden op advies thuisgelaten. Van onze (relatieve) welstand bleek niets. Kort en goed: we hebben geen enkele negatieve ervaring gehad in het centrum van Caracas, waar we ons na een uitgebreide rondrit per minibus lieten afzetten. Nu hebben we het risico ook niet gezocht. De sloppenwijken, de ranchos, hebben we gemeden als de spreekwoordelijke pest. En ook 's avonds moet je er geen enkel risico nemen. Maar op klaarlichte dag viel het alles mee. Caracas, een stad van schrille tegenstellingen. Moderne torenflats naast oudere achttiende-eeuwse gebouwen uit de Spaanse tijd.

Oude kerken naast moderne hotels. Armoedige straatverkopers naast hypermoderne winkelcentra. En bovenal een gigantisch verschil tussen arm en rijk. In onze ogen was Caracas in ieder geval geen plek om meer dan één dag, hooguit twee dagen door te brengen. Voor de retourvlucht vanaf Margarita betaalden we ongeveer 85 gulden en dat is bepaald weinig voor een afstand van (heen en terug) ruim 800 kilometer.

Boottocht

Op het eind van ons (zesdaags) verblijf maakten we vanaf de kust bij Porlamar een zeereis van ruim twee uur naar het vasteland, meer specifiek de stad Puerto la Cruz. De tocht ging met een soort, in Noorwegen gebouwde, jetfoilboot, La Vikinga, die met een vaart van tegen de zeventig kilometer per uur over de zee scheerde. Aan de overkant, in Puerto la Cruz, wordt druk gewerkt in de toeristische sector. In een lagune zijn onder meer allerlei luxe woonhuizen gebouwd, voor permanente bewoning, maar ook voor toeristen. Allemaal erg fraai allemaal, maar persoonlijk hadden we de lagune liever in zijn oude staat gelaten dan haar op te offeren aan woningbouw, hoe fraai de huizen er temidden van het water ook bij liggen.

In Venezuela neem je net zo gemakkelijk de bus als het vliegtuig dus aan het eind van de dag vlogen we van het twintig kilometer van Puerto la Cruz gelegen Barcelona weer op ons gemak naar Margarita, en dat voor een paar tientjes.

Manana

Is er nu niets negatiefs over Venezuela als vakantieland te berde te brengen. Jazeker. Venezuela is een Zuidamerikaans land, dus afspraken zijn er om niet nagekomen te worden, of worden dat eerst 'manana' (morgen). Geboekte vliegreizen worden zonder overleg geschrapt, zoals ons overkwam met een tocht naar de Angel Falls in het Zuiden van Venezuela. Jammer, maar er was geen vliegtuig beschikbaar en dus ook geen reis naar de 'Falls'. Met dat soort dingen moet je leren omgaan. Het dagelijks leven in Zuid-Amerika gaat nu eenmaal in een veel lagere versnelling dan bij ons. Als je dat soort dingen niet het hoofd kunt bieden en echt staat op onvergelijkbare luxe met obers als knipmessen, kun je beter een ander land als vakantiebestemming uitzoeken. Of je moet natuurlijk je verblijf beperken tot een vakantie op Margarita zelf.

Inlichtingen: Onder meer via Villahome, tel. 045-740000.

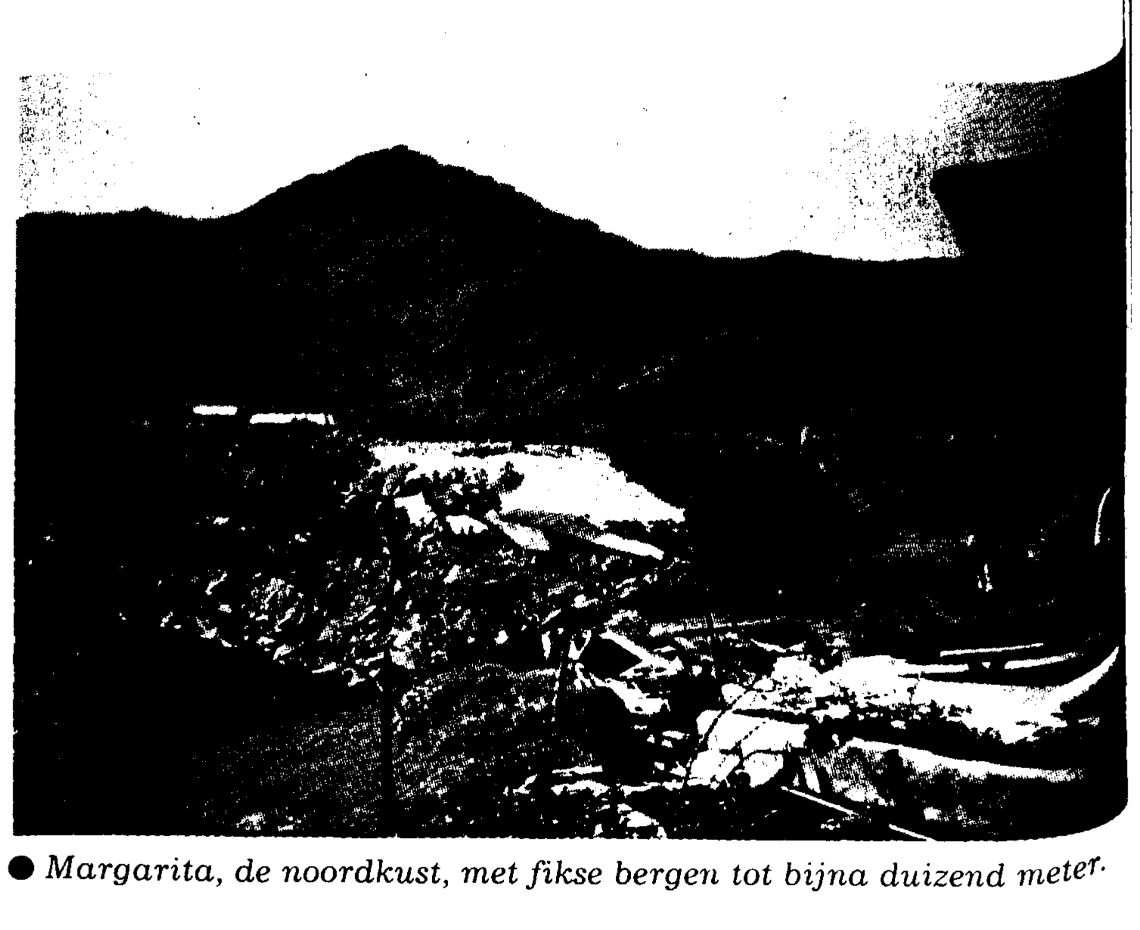
peter stiekema

● Vliegen boven de Caribische Zee, met zicht op Los Roques.

● Porlamar op Margarita, eiland voor de noordoostkust van Venezuela.

● Margarita, de noordkust, met fikse bergen tot bijna duizend meter.

imburgs agblad

Oranje-estafetteploeg vlak voor finale overhoop gehaald

Noodgreep levert brons op

Van onze sportredactie

PERTH – Op van de zenuwen trokken zes Nederlandse zwemsters zich gisteren terug op een kamer van het Kings Ambassador hotel in Perth. Hun harten bonkten in de kelen toen de bondscoach van de nationale WK-ploeg in Australië, Ton van Klooster, verklaarde waarom deze bijeenkomst was belegd. Hij sprak overbodige woorden, want de meiden wisten waarvoor ze gekomen waren. De definitieve samenstelling van de estafette-ploeg voor de 4x100 meter vrije slag was immers al maandenlang onderwerp van gesprek.

Nu drong de tijd echter, want er waren nog maar enkele uren te gaan tot het startschot voor de met gouden verwachtingen omgeven race zou klinken. De hoofden raakten verhit toen Van Klooster zijn dilemma voorlegde. „Vasthouden aan gemaakte afspraken, of zonder aanzien des persoons kiezen voor de snelste ploeg van het moment?'. De zes mochten het zeggen. Nerveus sprak ieder zijn mening, de 'stemming' staakte bij 3-3. De 'onbeslist' betekende voor Van Klooster een onverwachte vrijbrief om de uitslag van het vooraf gegane onderhoud met zijn twee assistenten bekend te maken. De snelste ploeg zou het water ingaan. Ondanks alle gemaakte afspraken."

Manon Masseurs en Diana van der Plaats bogen het hoofd. Van Klooster hoefde verder niets meer te zeggen. Ze beseften dondersgoed dat zij degenen waren die het veld moesten ruimen ten faveure van Karin Brienesse en Inge de Bruijn.

Van der Plaats kon nog enig begrip opbrengen maar Masseurs, de 16-jarige debutante uit Heemstede, was volkomen ontredderd. Huilend trok ze zich terug op haar kamer en zag de ploeg waar zij zelf zo graag deel van had uitgemaakt 's avonds naar brons ploeteren. Teleurstellend. Zo-als ook de selectieprocedure teleurstellend was geweest.

Emotioneel

Geen vrolijke gezichten dan ook gisteravond in het uitzwembad van het Superdrome in Perth. Het emotionele gesprek dat de verloren strijd tegen Amerika (goud) en Duitsland (zilver) inluidde, had zijn sporen duidelijk achtergelaten. Karin Brienesse bij voorbeeld kon geen enkele glimlach op haar gebruinde gezicht toveren. En dat terwijl ze volledig haar zin had gekregen. Een dag eerder had ze nog uitgeroepen dat Van Klooster het 'te netjes' wilde houden. Maar dat op een WK andere wetten gelden. Volgens Brienesse moest hij maling hebben aan afspraken en gewoon voor de snelsten kiezen. Hetgeen 24 uur later dus ook gebeurde. Niet op aandringen van de Friezin echter.

„Dat was niet nodig", aldus de toekomstige dokters-assistente, „omdat de leiding al voor ons had beslist. Er is ons wel om onze mening gevraagd na de serie, maar ik kreeg niet de indruk dat die er echt toe deed".

Troost

Brienesse had Masseurs nog opgezocht in haar kamer. In een poging haar te troosten en uit te leggen dat dit soort dingen nu eenmaal kunnen gebeuren in de topsport. „Op dit moment denkt ze er misschien anders over, maar over een paar jaar, wanneer ze wat ouder is, zal ze waarschijnlijk wel begrip voor de situatie kunnen opbrengen. Het is lullig voor Manon dat ze juist de afgelopen dagen wat minder heeft gepresteerd, maar het is niet anders. Dat klinkt bikkelhard ja, maar daar word je groot van. Manon dus ook".

Even verderop stond Wim Geurtsen, die niet goed raad wist met zijn houding. Als assistent-bondscoach was hij uiteraard ingenomen met de derde bronzen WK-medaille die Oranje op dit nummer incasseerde, als persoonlijke clubtrainer (HPC Heemstede) van Manon Masseurs werd hij innerlijk geteisterd door gevoelens die het midden hielden tussen woede en teleurstelling.

Nadat Oranje zich 's ochtends als derde in de eindstrijd had gezwommen, gaf Van Klooster al uiting aan zijn twijfels. Het optreden van Manon Masseurs tot dan toe op de WK was niet bepaald overtuigend te noemen geweest. En Inge de Bruijn was in de B-finale van de 100 vrij individueel naar een rappe 56.5 gesneld. „We moeten ons er nog maar eens over buigen", sprak de coach.

Enkele uren later diende hij Masseurs en in iets mindere mate Van der Plaats („Ik had dit eigenlijk wel zien aankomen") het genadeschot toe.

Edwin Jongejans tevreden

PERTH – Een plek bij de beste acht van de wereld dichtte bondscoach Frans van de Konijnenburg Edwin Jongejans toe op de 3-meterplank. De achtste plaats werd het met een totaal van 569,52 punten, beduidend hoger dan in de kwalificatie. Het goud was voor de Amerikaan Kent Ferguson, die met een fabelachtige laatste sprong (83,16) de Chinees Tan Liangde voor een voldongen feit stelde. De veelvoudig Duitse kampioen Albin Killat eindigde als derde. Door zijn verrichtingen voldeed Jongejans tevens aan de richtlijn van het NOC. Hij kan zijn toekomst dus zonder nog tegen allerlei toernooien aan te moeten hikken afstemmen op de Olympische Spelen van Barcelona.

● PERTH – Slecht spelen en toch winnen kan een waterpoloploeg natuurlijk wereldkampioen maken. Hoewel dikwijls alleen het resultaat wordt herinnerd, zou het een sporter geen bevredigend gevoel mogen geven. De Nederlandse vrouwen waren daar precies op tijd van doordrongen. Ze werden nog geholpen door de wetenschap dat de kleinst mogelijke nederlaag al uitschakeling betekende. De laatste groepstegenstander Duitsland mocht heel even hoop koesteren en werd toen door Oranje gedecideerd, zoals een beoogde kampioen betaamt, met 13-8 en voor het eerst een wedstrijd lang goed spel aan de kant gezet.

● Romario ziek na een insectensteek.

'Ik geloof niet dat PSV mij zal straffen'

Insect velt Romario

RIO DE JANEIRO/BANGALORE – Romario heeft de laatste dagen ziek in bed gelegen. Met gewone koorts of een tropische ziekte, veroorzaakt door een insekt. In Rio de Janeiro is het 34 graden Celsius, maar de spits van PSV trok de deken tot de kin op. De Braziliaanse krant O Globo bracht gisteren op de eerste sportpagina een artikel met Romario. Terwijl diens ploeggenoten trainen in India, hield Romario het bed in zijn bungalow aan het strand van Barra da Tiguca, veertig kilometer buiten Rio.

De spits vertelde dat hij koorts had, pijn voelde in de rug, duizelig was en moeilijk kon zien. Een dag voor hij wilde afreizen, 2 januari, kreeg hij koorts. Hij heeft nauwelijks gegeten de laatste dagen. Romario laat weten dat de enkelblessure is genezen.

Op de foto in O Globo komt het gebruinde hoofd net boven de deken uit. Hij is zo bruin, aldus de spits, omdat hij voor de koortsaanval elke dag heeft getraind op het strand van Rio. Laat zijn ploeggenoten niet denken dat hij vakantie viert. De kop boven het verhaal luidt: Romario stelt vertrek naar PSV uit.

De spits zegt in O Globo: „Ik geloof niet dat PSV me zal straffen. Ik heb nog nooit problemen gehad met de managers in Eindhoven. Ze zullen het verhaal over mijn ziekte geloven, ook al kom ik met een mooie bruine huid terug. Ik heb geen problemen met mijn geweten en zal niets doen om PSV te dwarsbomen." Romario zegt het vreemd te vinden dat PSV niet weet waar hij uithangt. Volgens de topscorer heeft hij via zijn manager Brancini elke dag contact met de leiding van de club.

Ploegsma

PSV-manager Kees Ploegsma bevestigt uit Bangalore, dat hij heeft gesproken met Brancini.

Die heeft hem vertelt, dat Romario nog in het vliegtuig naar India zal stappen. Ploegsma, die Romario al een boete in het vooruitzicht stelde: „Ik reken niet meer op zijn komst. Ik weet van de verhalen in de Braziliaanse kranten en wacht wel af. Ik geloof de verhalen pas, als ik hem hier zie."

PSV verhuist vandaag naar Calcutta en speelt daar zondag zijn laatste wedstrijd tegen de Indiase selectie. De Eindhovenaren hopen dinsdag in Brabant te arriveren, na een vlucht over Iran.

● Ben Johnson rekt zijn beenspieren tijdens een van de laatste trainingen voor zijn 'eerste' optreden.

Sponsors in de rij voor Ben Johnson

HAMILTON – Sponsors, journalisten en toeschouwers staan in de rij voor Big Ben Johnson. Iedereen wil de rentree van 's werelds meest besproken atleet van dichtbij meemaken. Voor de indoorwedstrijd morgen in het Copps Coliseum in Hamilton, Ontario hebben zich 350 journalisten uit 20 landen en 17.000 toeschouwers aangemeld. De sprinter verdient een dollar per toeschouwer.

Zeven dagen later strijkt hij in Los Angeles 30.000 dollar (55.000 gulden) op voor zijn verschijning in een indoorwedstrijd. Daarna steekt hij de oceaan over naar Osaka. In de Japanse stad ligt 100.000 dollar gereed voor een wedstrijdje over 50 meter.

Johnson werd bijna twee en een half jaar geleden geschorst. Hij werd in de Olympische finale op de 100 meter in Seoel betrapt op het gebruik van stanozolol. Voor Charlie Francis, de vroegere trainer van Johnson, heeft het dopinggebruik van zijn ex-pupil verstrekkende gevolgen. De Canadese atletiekbond bevestigde gisteren in Toronto Francis' levenslange schorsing.

„We hebben geen lieden nodig, die na de gebeurtenissen van de laatste jaren nog steeds achter hun daden staan", verklaarde bondsvoorzitter Paul Duprè. Francis reageerde verongelijkt. „Ik word er voor gestraft dat ik de zaak aan het rollen heb gebracht. Alle atleten die ik heb begeleid, hebben hun dopinggebruik toegegeven." Op advies van de bond heeft Johnson besloten geen gebruik meer te maken van de diensten van Francis. „Ik geloof niet dat hij nog tot topprestaties in staat is", meent de vroegere coach. „Zonder steroiden is hij één van de velen."

Van der Elst: Gouden Schoen

KNOKKE – Franky van der Elst is door de Belgische sportpers en zijn collega's gekozen tot „Gouden Schoen 1990". De 29-jarige international van Club Brugge is als waardevolste speler uit de competitie opvolger van doelman Michel Preud'homme. Anderlecht-spelers Luis Oliveira en Luc Nilis eindigden als tweede en derde.

Van Breukelen blijft PSV'er

Van onze sportredactie

BANGALORE/AMSTERDAM – Hans van Breukelen noemt het zelf „een ideale situatie„, voor hem dan.

De doelman van PSV en het nationale elftal zegt te kunnen kiezen uit mooie aanbiedingen van Nottingham Forest en PSV, dat inmiddels het eerste bod al heeft verhoogd. De 34-jarige Van Breukelen gaat thuis in Leende beslissen, maar laat doorschemeren dat hij er het meeste voor voelt nog drie jaar bij PSV in het doel te staan.

Hij noemt de argumenten zelf. „Ik vind het een prettig gevoel dat PSV me wil houden. Ze hebben me eerst een contract aangeboden voor twee jaar, nu gaat het om een aanbieding voor drie jaar. Het is deels ook een gevoelszaak. Je weet bij PSV wat je hebt en ongeveer wat je krijgt. Je moet ook rekening houden met het leefklimaat en met het voetbal. Ik heb Nottingham Forest rond kerstmis tegen Manchester City gezien. Dat viel me bijzonder tegen, moet ik zeggen. Heel belangrijk is ook het feit dat ik bij PSV international voetbal speel en bij Nottingham Forest niet."

Selex sluit aan bij kop

HAARLEM/WEERT – Gisteravond heeft Selex BSW de topontmoeting tegen Best Mate Akrides in Haarlem verrassend en probleemloos gewonnen met 102-109. De Limburgers hadden nog een appeltje met de thuisclub te schillen. De Weertse equipe was in de eerste helft van de competitie in eigen huis op overduidelijke wijze aan de kant gezet.

Gisteravond dicteerde de Weertse equipe de wedstrijd. Voor het publiek was het een aantrekkelijke confrontatie. In de elfde minuut konden de gasten zich zelfs permitteren om bij een stand van 29–38 beide Amerikanen naar de bank te halen. Onder de borden was Richard van Poelgeest, na afloop topscorer met 24 punten, heer en meester. Vlak na rust (56-65) wisten de Haarlemmers in de negende minuut op gelijke hoogte te komen (80-80).

Maar onder leiding van Keith Reynolds liep Selex binnen een minuut weer uit naar 80-89.

Publiciteitsman Stokbroeks „Het is mooi om te zien hoe een team kan groeien. De sterke groei van de laatste twee maanden heeft zich in het nieuwe jaar voorgezet. In dit belangrijk gevecht komen liefst vijf spelers in dubbele cijfers."

Maradona bestraft

ROME – De tuchtcommissie van de Italiaanse voetbalbond heeft Maradona voor een wedstrijd geschorst en hem een boete van 800 gulden opgelegd. De bond bestrafte de Argentijn omdat hij te nadrukkelijk had geprotesteerd tegen scheidsrechterlijke beslissingen in de wedstrijd tegen Juventus, die Napoli met 0-1 verloor, waarin Galli en Crippa uit het veld werden gestuurd en Napels er heilig van overtuigd was dat Casiraghi hands had gemaakt voor hij vier minuten voor het einde scoorde.

Fortuna: reis met hindernissen

Peter van der Waart naar De Graafschap

KERKRADE – Peter van der Waart speelt tot het einde van dit seizoen bij De Graafschap. Roda JC en de koploper uit de eerste divisie bereikten gisteren een akkoord over een huurcontract tot het einde van de huidige voetbaljaargang met een optie tot koop voor volgend seizoen. Waarschijnlijk maakt Van der Waart zaterdag al zijn debuut tegen FC Zwolle, een club waar de Amsterdammer enkele jaren geleden ook al eens speelde. Vandaag al zal Peter van de Waart in Doetinchem door De Graafschap-trainer Simon Kistemaker onder handen worden genomen. De definitieve overgang kan alleen nog afketsen op de medische keuring, die tevens vandaag zal plaats vinden.

Peter van der Waart was bezig aan zijn tweede jaar in Kerkrade, maar heeft bij Roda JC nooit een vaste basisplaats kunnen veroveren. Dit seizoen kwam de aanvaller zelfs meestal niet in aanmerking voor een stekje op de wisselbank. „Ik ben dan ook blij dat ik weer kan gaan spelen. Ik hoop dat ik een fijne tweede seizoenshelft tegemoet ga. Bij De Graafschap zit ik in elk geval bij een club met veel ambities die wellicht volgend seizoen al in de eredivisie speelt".

BENIDORM/SITTARD – Fortuna Sittard heeft een bewogen vertrek naar Spanje achter de rug. Nog voordat de ploeg De Baandert verliet moest spits Fred de Jong afhaken met een peesontsteking in zijn voet. Eenmaal in Spanje gearriveerd bleken twee materiaalkoffers spoorloos. Inmiddels zijn de kisten achterhaald op een vliegveld van Londen.

Doordat de ploeg geen trainings- en wedstrijdkleding ter beschikking had, moest de wedstrijd tegen de plaatselijke tweede divisieclub Benidorm vervallen. De ontmoeting is verplaatst naar aanstaande dinsdag.

Tenniscircuit: opzet aangepast

SITTARD - De opzet van het circuit van de Limburgse B- en C-toernooien wordt dit jaar gewijzigd. In de voorgaande jaren was er steeds een sponsor die het prijzengeld voor de eindrangschikking over de acht toernooien bekostigde. Bestuurslid Jan de Vries heeft het vertrek van de sponsor aangegrepen om een deel van de organisatie ook te veranderen. „We willen het totale budget van 35.000 naar 60.000 gulden verhogen. Een sponsor is daar niet voor te vinden. We gaan nu met een sponsorpoule werken. Het circuit gaat dan ook Limburg Top Tennis Circuit heten."

Het aantrekken van spelers van buiten het district Limburg zal ook centraal ter hand genomen worden. „Als we meer sterke spelers van buiten Limburg krijgen, kunnen de Limburgse tennistalenten hier blijven om toch voldoende tegenstand te krijgen. De toernooien worden daardoor ook interessanter."

Het circuit heeft ten opzichte van vorig jaar twee toernooien verloren. Ray Prickers in Weert heeft van het B/C-toernooi het hogere A-predicaat gegeven en valt dus af. Ook Panta Rhei uit Limbricht heeft zich voor dit jaar niet aangemeld. Met GTR en Keerweide moet nog gesproken worden of het DSM-toernooi kan voldoen aan de voorwaarden die het sponsorreglement stelt.

Er worden voorts activiteiten ondernomen om het Casino B-toernooi dat al jaren in Venlo georganiseerd wordt, in het circuit op te nemen. Het circuit bestaat uit het Open Blerickse Kampioenschappen, het Meinweg toernooi in Herkenbosch, het Grintmerentoernooi in Horn, de Open Sittardse bij SLTC, het Brunssumtoernooi en tenslotte het de Burght toernooi in Maastricht.

Ger Holka: doorstoten in Parijs

Van onze medewerker
THEO KEYDENER

LANDGRAAF - Haalt Ger Holka vrijdagmiddag de volle winst op de Fransman Parra, in het EK-kwalificatietoernooi kunststoten, dan mag hij minstens een dag langer in Parijs blijven. Zo niet, dan heeft hij ongeveer zeshonderd kilometer gereden voor één partijtje biljart. In Parijs namelijk wordt het knok-outsysteem gehanteerd.

Ger Holka heeft het er graag voor over. Achtendertig deelnemers knokken op het groene laken om een finale plaats. Feit is dat de eerste twee zich plaatsen terwijl er ook een plaatsings kans voor nummer drie in zit. Lukt het Ger Holka niet in Parijs, dan zal hij enkele weken later naar Barcelona reizen om daar alsnog een finaleplaats bijelkaar te stoten.

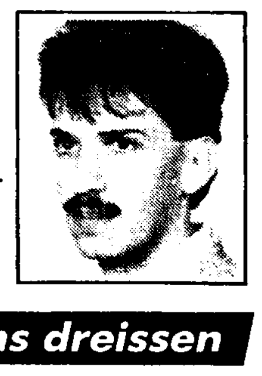
„De laatste drie jaren is mij gemiddelde flink gestegen. Daarom vind ik de inverstering die ik in het EK doe een goede en te verantwoorden zaak", vertelde hij op de vooravond voor zijn vertrek naar Frankrijk.

De ere-klasse speler staat momenteel op een 27e plaats van de Europese ranglijst. De mogelijkheden om een kwalificatie af te dwingen is vollop aanwezig. Ik schat dat op fifty-fifty. Speel ik zo goed als tijdens het NK, dan geef ik mij een kans."

Mascha Hellenbrand op nippertje slalomkampioen

Ski-top in diep dal

EBEN IM PONGAU - Kristalheldere, vrieskoude nachten, maar geen sneeuwval van betekenis. Dat is alweer geruime tijd het beeld in de Alpenlanden. De toeristenindustrie kreunt en de wintersporters kankeren, maar de smeekbede om een flinke lading verse sneeuw is nog steeds niet verhoord. Een hard gelag voor de Nederlandse skiërs, die al slalomrend de piste naar de top proberen te slechten. Door de uitbundige zonneschijn schoot ook gisteren het kwik royaal in de plus, zodat het Open Nederlands slalomkampioenschap op een alternatieve, maar ook verre van optimale piste moest worden afgewerkt. „Zo langzamerhand zijn we dergelijke situaties wel gewend", merkte Bram van Es (Vinkeveen) laconiek op. Samen met Mascha Hellenbrand (Landgraaf) had hij zich even eerder ontfermd over de nationale slalomtitel.

door

frans dreissen

Mascha Hellenbrand was verguld met de Nederlandse slalomtitel. De 17-jarige skiester uit Schaesberg wist zich in een fel duel met concurrente Marcella Boerma maar net overeind te houden. Het verschil tussen beide skiesters was marginaal: driehonderdste van een seconde. „Vooral in de tweede manche vlotte het niet. Ik was misschien een tikkeltje gespannen. Per slot van rekening heb ik nog nooit de slalomtitel bij de senioren gepakt."

Opgelucht

De winst uit de eerste doorgang (bijna een seconde) verdween in de tweede run echter als sneeuw voor de zon. „Ik wist dat het erom zou gaan spannen en ben daarom des te opgeluchter." Internationaal gezien viel het resultaat van Hellenbrand (96 FIS-punten) tegen. „Toch heb ik het idee dat ik de laatste maanden vooruit ga. Het is gewoon een kwestie van veel wedstijdritme opdoen."

Simonne Engelen uit Kerkrade trof het minder goed. De 16-jarige blondine deelde in de malaise van de Nederlandse jeugd en moest door een onoplettendheid het strijdtoneel verlaten. „Ik hoop me te revancheren op de reuzenslalom," aldus een strijdlustige Engelen.

Verbeten, onstuimig, wild haast. Met een ongekende gretigheid ging het keurkorps van bondscoach Peter Prodinger de 57 poortjes op de Buchsteinstrecke te lijf. De buigzame stangen werden hardhandig en strijdlustig weggeslagen. „Dat noem ik mentaliteit. Risico's nemen en tot het uiterste gaan. Skiën is in eerste instantie een gevecht met jezelf. Alleen de geharde atleet overleeft in deze sport".

Een beetje branie mag assistent-trainer Matey Oblak op de dooiende hellingen in Eben niet ontzegd worden, want de resultaten waren niet echt om over naar huis te schrijven. Het gros van de Nederlandse ploeg vergaloppeerde zich in al haar enthousiasme en vermetelheid reeds in de eerste van de twee manches. De enige die zich in het internationale geweld (aan de start onder meer worldcupskier Peter Roth) redelijk op de ski's hield was de 16-jarige Bram van Es. Met dik acht seconden achterstand op de winnaar legde hij beslag op een 23ste plaats. „Als ik start dan wil ik ook plankgas gaan, met alle risico's vandien".

Van Es

Het corpulente rijkeluiszoontje uit Vinkeveen ('Ze noemen me ook wel dikkertje of Tombaatje') incasseerde verheugd de felicitaties, maar gaf onmiddellijk toe dat de waarde van de Nederlandse nul-komma-niks is.

„Je koopt er niets voor. Alleen met een internationaal goed resultaat gaan er deuren voor je open, komen sponsors kijken en kun je deelname aan een groot evenement afdwingen". Wat dat betreft deed Van Es het overigens niet slecht. Met 72 FIS-punten (zeg maar een soort strafpunten) voldeed de evenwichtskunstenaar aan de doelstelling voor dit seizoen, waarmee zijn plaats in de WK-equipe veilig lijkt gesteld.

Bram van Es wordt algemeen erkend als het Nederlandse talent. Hij is een vrijbuiter pur-sang. Zijn hoofdband, met daarop in Japans schrift het woord 'kamikaze' typeert de persoon Van Es. „Ik ben nergens bang voor en zoek het gevaar op. Ik houd ervan om van rotsen af te springen. Het geeft me een kick als alles goed gaat en ik weer heelhuids beneden kom. Maar er zijn ook momenten waarop ik 'm knijp. Bijvoorbeeld wanneer ik met 130 km per uur aan een afdaling bezig ben. Dan gaat het hele lichaam trillen en heb ik minder controle over mijn ski's. Dan ben ik toch blij als ik de finishvlag zie".

Bram van Es lijkt een uitzondering in het nationale skiteam, maar volgens hem mogen wij ons beslist niet blindstaren op het geklungel van de andere Nederlandse deelnemers gistermiddag. „Iedereen is zeer fanatiek met zijn sport bezig en dan worden ook wel eens fouten gemaakt. Dit seizoen heb ik zelf ook vier van de zeven wedstrijden niet uit kunnen skien. Puur overmoed. Als ik uitval ga ik ook echt over de rooie. Dan sla ik van ergernis mijn skistokken kapot".

● *Mascha Hellenbrand met miniem verschil Nederlands kampioen.*

● *Terwijl in Australië de wereldtop om goud strijdt, duiken de regionale zwemmers aanstaande weekeinde in het nat voor de Limburgse ereplakken.*

Tijstermannen op goede weg

AGADEZ - Kees en Mieke Tijsterman hebben de eerste helft van de Rally Parijs-Dakar voltooid als 25e in het klassement. De Nederlandse Toyota-equipe, die zeer ongelukkig startte, voltooide de twee delen van de vierde etappe als twintigste en dertiende en klom zeven plaatsen in de rangschikking. De achterstand van het Nederlandse echtpaar op klassementsleider Vatanen bedraagt iets meer dan twaalf uur.

De rustdag vandaag in Agadez was voor de Nederlandse ploeg een werkdag. Tijdens de laatste 200 kilometer van dinsdag werkte de aandrijving nog slechts op de achterwielen. Letterlijk en figuurlijk krakend kwamen de Tijstermannen in Agadez binnen. De reparaties hebben de wagen echter weer in behoorlijke staat gebracht, waardoor de strijd kan worden voortgezet in de rally die op ruim 400 vertrekkers al meer dan 200 uitvallers kent.

De klasseringen van de Nederlandse auto's in de rally zijn: 25. Tijsterman/Tijsterman (Toyota) op 12 uur 30 minuten en 6 seconden, 62. Van Tuyl/Tijsterman (Toyota) 26.09.06; 96. Kies/Koreny-/Schram (Ned/Tsj) (Tatra) 29.44.32.

trainerscarrousel

GELEEN - Jo Pepels blijft ook volgend seizoen actief voor de vierdeklasser Armada. Pepels gaat zijn vierde seizoen in.

sport kort

● ZOETERMEER - De nationale tafeltennisploeg heeft drie punten nodig in de return tegen Tsjechoslowakije om het verblijf in de Europese Superliga te continueren. De uitwedstrijd werd met 5-2 door Oranje gewonnen door een voortreffelijk spelende Haldan die ongeslagen bleef.

● HEERLEN - De tweede ronde van de Zuidnederlandse bokskampioenschappen zullen zaterdag in De Vinkenkamp in Den Bosch worden gehouden. Landgraaf-bokser Hassan Djarari komt hier in het seniorenzwaarweltergewicht uit tegen Eindhovenaar Van de Broek. Wim Thelen (BVH'67) moet via een prestatiepartij tegen Marcé (Den Bosch) bewijzen de titel in het junioren lichtwelter waardig te zijn.

● HENRI CHAPELLE - Onze landgenoot John van Boesschoten (Oirschot) heeft in het Belgische Henri Chapelle een mountainbikerace over 50 minuten plus een ronde gewonnen. Tommy Post werd tweede op 35 seconden, terwijl Jeroen Schalkwijk op 3.27 minuten als derde eindigde. Maastrichtenaar Paul Driessen werd vierde op 4.12 minuten terwijl Frank Marcelis (Landgraaf) als zede eindigde op 6.12.

lotto

Duitse mid-lotto. Trekking A: 16-23-26-38-41-46, reservegetal 4; trekking B: 3-22-27-34-39-42, reservegetal 36. Spiel 77: 1 9 1 1 1 0 2.
(onder voorbehoud).

agenda

MORGEN
Kerkrade, Rodahal. Kampioenenavond Kerkrade met uitverkiezing sportman, sportvrouw en sportman van 1990. Aanvang 20.00 uur.

oefenvoetbal

ZONDAG
Armada-Sanderbout, 14.30 uur.

Zwemmers te water voor LK

HOENSBROEK - In het zwembad van de Lucas-revalidatiekliniek in Hoensbroek wordt komend weekeinde het eerste deel van de Limburgse winterzwemkampioenschappen afgewerkt. Zaterdag begint de wedstrijd om 14.00 uur en zondag om 11.00 uur.

Op het programma van dit weekeinde staan als belangrijkste nummers de 200 meter vrije slag, 100 meter schoolslag, 200 meter schoolslag en 100 meter vrije slag dames en heren. Favoriet voor de titel op de beide schoolslagafstanden bij de heren zijn Hellas-zwemmer Jurgen Langer en MZPC-zwemmer Danny Senden. Op de 200 meter vrije slag heren is Glenn Leclercq de favoriet voor de titel, terwijl hij op de 100 meter vrije slag ook een serieuze kandidaat is en het zal moeten opnemen tegen Erwin Lambrix van ZEPS en Pieke Geelen van MZPC.

Bij de dames zijn er op de beide dagen geen echte favorieten, alhoewel Dianne Niën (De Rog) op de 100 meter en 200 meter vrije slag wel een hele goede kans maakt. Als slotstuk wordt zondag ook de 4 x 100 meter vrije slag estafette gezwommen. Opvallend hierbij is dat er in tegenstelling tot voorgaande jaren er geen sprake zal zijn van een echte strijd bij de heren. Dit jaar is MZPC uit Maastricht de grote kanshebber voor de titel. Opvallend als tweede geplaatst is de ploeg van ZEPS uit Stein.

Chen Sung favoriet bij LK tafeltennis

Van onze medewerker
EDDY BUDÉ

VOERENDAAL - Ruim tweeduizend partijen worden er het komend weekend afgewerkt in de Voerendaalse sporthal De Joffer. De 42e editie van de Limburgse tafeltenniskampioenschappen belooft dit jaar zowel kwalitatief als kwantitatief alle records te breken. Onder de zeshonderd deelnemers bevindt zich de nagenoeg complete Limburgse top.

Bij de heren zijn alle kopstukken van Bartok en Kluis van de partij, terwijl de damescategorie door het deelnemen van Patricia de Groot en Angelique Ruyschop eveneens goed bezet is.

De Chinees Chen Sung is de grote favoriet bij de heren. Als de laatste aankoop van het Bornse Bartok in normale doen is, maakt niemand een kans tegen het uitgekiende spel van de Aziatische penhouder, die zich het afgelopen seizoen tot een van de meest gevreesde spelers in de eredivisie ontwikkelde. De overige Bartokkers en de Kluis-brigade onder leiding van meervoudig Limburgs kampioen Stef Marutiak zullen zich niet zonder slag of stoot gewonnen geven.

„Chen Sung steekt met kop en schouders boven iedereen uit. Toch weet je nooit hoe het loopt. Het is een enorme uitdaging om tegen hem te gaan stunten. Hij zal de punten in ieder geval niet cadeau krijgen", zegt Marutiak, die komend weekeinde voor de laatste maal in de arena van de provinciale titelstrijd stapt. Pieke Franssen, Hub Dullens, Roël Frunt Leon Houben.

Marcel ter Braak en Richard van de Vorle zijn de overige belangrijke kanshebbers.

Dames

Bij de dames zal de strijd om het kampioenschap vrijwel zeker gaan tussen Patricia de Groot en Angelique Ruyschop. De twee enige A-spelers die Limburg rijk is, steken met kop en schouders boven de rest uit. De Groot, die als enige topspeelster overbleef van het voormalige vrouwenbolwerk Megacles, behoorde twee jaar geleden tot een van de belangrijkste troeven in Jong Oranje en zal de handen vol hebben aan het aanstormende talent Ruyschop.

Timman duikelt

DEN HAAG - Jan Timman is de wereldranglijst geduikeld de vijfde naar de zestie plaats. De Amsterdammer h 2630 Elo-punten achter naam, 25 minder dan in juli Robert Hübner, de tegenstan van Timman in de eerste ro van het kandidatentoern steeg naar de gedeelde acht de plaats. De Duitser won in tweede helft van het vorig jaa punten en kwam op 2620 punt Vooral door zijn uitstekende tijdens de schaak-olympiade Novi Sad, waar hij aan het eer bord zeven uit negen scoorde 1. Kasparov 2800 punten, 2. K pov 2725, 3. Gelfand 2700, Ivantsjoek 2695, 5. Bareev, G revitsj, Ehlvest 2650, 8. Joeda Salov 2645, 10. Beljavski, Kha man, Andersson, Kamski 2 16. Timman 2630, 18. Hüb 2620. Overige Nederlanders: ket 2550, Van der Wiel 2530, sonko, Brenninkmeijer 2 Bosboom 2480, Van der Ste 2475, Van Wely 2460, Nijbo Ree 2455, Kuijf 2445.

Avero neemt geen risico

SNEEK - De vrouwenploeg v Avero Olympus brengt nog g vierentwintig uur door op Al nese bodem. De volleybalplo speelt op 23 januari uit tegen namo Tirana in het kader van derde ronde van het toernooi de Europese beker voor lan kampioenen. De Friese club met het oog op de politieke ins biliteit in Albanië geen risico pen, zo verklaarde woordvoe ster Bonna van der Kooij mens de club. Bij de grensp zal een vertegenwoordiger v Dinamo Tirana de visa voor Friese gezelschap regelen. Di na de wedstrijd zal de ploeg bus de terugreis naar Titogr aanvaarden. Op verzoek v Avero reist met de Friese club vens een Belgisch jurylid m De waarnemer zal er op moet toezien dat het duel zonder ong regeldheden verloopt.

Krajicek uitgeschakeld

SYDNEY - Richard Krajicek er niet ingeslaagd de derde ron van het internationale tenn toernooi in de Australische st Sydney te bereiken. Na winst de Zuidafrikaan Christo v Rensbrug (kwalificaties) en als achtste geplaatste Zwits Marc Rosset (eerste ronde), blee de Australische Davis Cupspe Darren Cahill net iets te sterk: 4-6.

Hockeywinst in Spanje

BARCELONA - Het Nederland hockeyelftal heeft de oefensta in Spanje met winst afgeslote De ploeg van bondscoach Ro Bianchi zegevierde in de derd ontmoeting tegen het nationa team van Spanje in Barcelon met 2-1. Nederland overdonde de de gastheren. Met technis verzorgd spel werd tal van kan sen geschapen. In de achtste mi nuut scoorde Bovelander na ee strafcorner. Uit een pass van d jarige Klein Gebbink maakt Weterings in de veertiende mi nuut 2-0. Als enige zou Wetering worden gewisseld. Een kwartie na rust moest hij zijn plaats a staan aan Van Hout. Een minuu voor tijd scoorde Garcia de te gentreffer.

sport in cijfers

ZWEMMEN

Perth, vrouwen, 4x100 vrij: 1. Verenigde Staten (Haislett, Cooper, Hedgepeth, Thompson) 3.43,26, 2. Duitsland (Osygus, Kielgass, Seick, Stellmach) 3.44,37, 3. Nederland (Marianne Muis 56,64, Inge de Bruijn 56,05, Mildred Muis 56,43, Karin Brienesse 55,93) 3.45,05, 4. Australië 3.48,24, 5. Denemakren 3.48,33, 6. Canada 3.49,22, 7. Zweden 3.50,97, 8. Groot-Brittannië 3.52,24. **Mannen 100 vrij**: 1. Biondi 49,59, 2. Caron 50,34, 3. Werner 50,35, 4. Holmertz 50,37, 5. Jordan 50,48, 6. Sitt en Lamberti 50,53, 8. Basjkatov 50,54, 19. Granneman 51,38, 23. Dekker 51,58. **200 rug**: 1. Lopez Zubero 2.00,73, 2. Richter 2.01,87, 3. Deutsch 2.02,09, 4. Draxinger 2.02,17, 5. Battistelli 2.02,25, 6. Selkov 2.02,31, 7. Rouse 2.02,61, 8. Sjemetov 2.02,66, 23. Van der Spoel 2.06,96, 27. Sloeserwij 2.09,27. **Vrouwen, 400 vrij**: 1. Evans 4.08,63, 2. Lewis 4.09,40, 3. Chiba 4.11,44, 4. Dalby 4.12,32, 5. Melchiorri 4.13,27, 6. Ortwig 4.15,23, 7. Müller 4.15,25, 8. Cam 4.16,67. **Vrouwen, 100 rug**: 1. Egerszegi 1.01,78, 2. Szabo 1.01,98, 3. Wagstaff 1.02,17, 4. Schlicht 1.02,81, 5. Wilson 1.02,92, 6. Livingston 1.03,19, 7. Poll 1.03,23, 8. Hase 1.03,24.

WATERPOLO

Perth, vrouwen voorronden, groep A: Frankrijk - Nieuw-Zeeland 8-9 (3-4 1-0 2-4 2-1). Duitsland - Nederland 8-13 (2-3 1-3 3-4 2-3). Nederland geplaatst voor kruisfinales. **Mannen tussenronde**, groep A: Griekenland - China 11-6 (3-3 4-0 2-1 2-2), Nieuw-Zeeland - Roemenië 5-15 (2-4 2-3 0-4 1-4). Groep B: Egypte - Canada 5-6 (0-2 1-0 0-2 4-2), Frankrijk - Cuba 6-9 (1-3 2-2 1-3 2-1).

SCHOONSPRINGEN

Perth, mannen, 3-meter plank, eindstand: 1. Ferguson 650,25, 2. Liangde 643,95, 3. Killat 619,77, 4. Deliang 614,73, 5. Bradshaw 610,14, 6. Lomanovski 598,83, 7. Statsenko 577,98, 8. Jongejans 569,52, 9. Platas 565,83, 10. McGormack 565,14, 11. Mondragon 563,10, 12. Rourke 549,54.

BADMINTON

Taipeh, Taiwan Masters: mannen, eerste ronde, voornaamste uitslagen: Van Dijk - Ollsson 5-15 15-6 15-2, Axelsson - Pelupessy 16-17 15-6 15-8, Nierhoff - Butler 15-4 15-3.

TENNIS

Sydney, 740.000 gulden, mannen, eerste ronde: Gustafsson - Svensson 3-6 6-4 6-4. tweede ronde: Cahill - Krajicek 6-4 6-4, Jaite - Tsjerkasov 6-4 6-1, Rostagno - Masur 6-4 7-6, Stich - Hlasek 3-6 7-6 6-4, Gustafsson - Mansdorf 7-6 6-3, Anderson - Arias 6-4 6-3. vrouwen, tweede ronde: Garrison - Rinaldi 6-1 6-3, Zvereva - Fendick 6-2 6-2, Sanchez - Dechaume 6-3 6-1, Appelmans - Minter 6-0 6-2, Provis - Grossman 6-4 6-7 6-2, Fairbank - Herreman 6-2 3-6 6-4, Cunningham - Gildemeister 6-1 6-1, Paulus - Whitlinger 7-5 2-6 6-0, Mary-Joe Fernandez - Hy 6-4 6-1.

Auckland, mannen, 240.000 gulden, tweede ronde: Jonsson - Camporese 7-5 3-6 7-5, Novacek - Connell 6-4 6-4, Kühnen - Antonitsch 4-6 6-4 7-5, Vajda - Tsjesnokov 6-1 5-7 7-5.

Wereldranglijst, vrouwen: 1. Graf 278,10 punten, 2. Seles 203,75, 3. Navratilova 199,42, 4. Mary-Joe Fernandez 147,02, 5. Sabatini 137,01, 6. Katerina Maleeva 115,83, 7. Sanchez 112,60, 8. Capriati 103,41, 9. Manuela Maleeva 103,15, 10. Garrison 100,52, 31. Bollegraf 29,90, 55. Schultz 19,558, 68. Jagerman 17,703, 156. Rottier 6,1000, 185. Oremans 4,379, 188. Bakkum 4,341, 189. Ter Rjet 4,334, 199. Kamstra 3,900.

SKI

Srtebske Pleso. Wereldbeker skilopen. Mannen, 30 km: 1. Dählie 1.11.38,6, 2. Barco 1.12.21,1, 3. Polvara 1.1.32,1, 4. Skjeldal 1.12.46,2, 5. Korunka 1.12.51,1, 6. Ulvang 1.13.03,7, 7. Albarello 1.13.35,1, 8. De Zolt 1.13.37,0, 9. Buchta 1.13.46,8, 10. Vanzetta 1.13.52,0. Stand wereldbeker: 1. Smirnov 95 punten, 2. Dählie 58, 3. Mogren 57, 4. Albarello 54, 5. Ulvang 43.

Eben. Open Nederlands kampioenschap slalom mannen: 1. Christian Brüsch 1.37.13; 2. Peter Roth 1.37.71; 3. Benno Wicki 1.37.97; 23. Bram van Es 1.45.20; 24. Mischa Zöberer 1.45.32; 47. Stephan de Wit 1.51.02; 58. Stefan Witvliet 2.01.17; 59. Onno Bieswerda 2.07.60; 60. Jeroen van Schijndel 2.22.02; 61. Robert van der Velde 2.42.42. Nederlands kampioen: Bram van Es. Vrouwen: 1. Nivess Sitar 1.39.56; 2. Veronika Tarasovicova 1.40.33; 3. Anneliese Coberger 1.40.38; 45. Mascha Hellenbrand 1.50.28; 2. Marcella Boerma 1.50.31; 63. Eveline Waxjen 2.29.30. Nederlands kampioene: Mascha Hellenbrand.

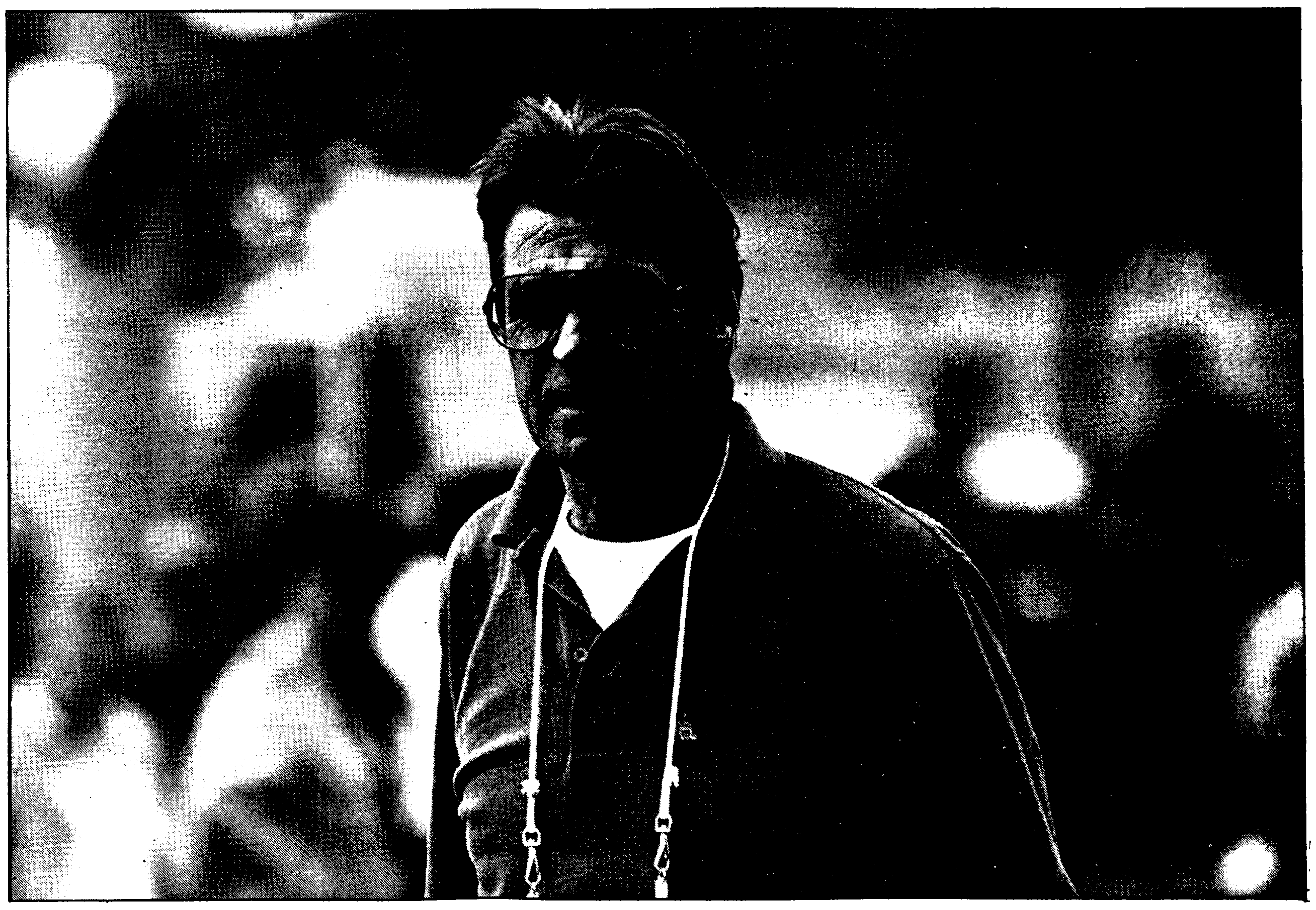
HOCKEY

Barcelona. Oefenwedstrijd. Spanje-Nederland 1-2 (0-2). 8. Bovelander (sc) 0-1, 14. Weterings 0-2, 69. Garcia (sc) 1-2.

limburgs dagblad sport

AMSTELVEEN – Verbitterd maar niet gebroken. Neergesabeld doch niet geknakt. Peter Post wekt de indruk verslagen te zijn als hij zijn lange armen hulpeloos omhoog steekt. Of de ogen sluit en in gepeins verzinkt. Andere momenten betoogt hij strijdvaardig, energiek als in zijn gloriejaren. Dan lijkt hij niet kapot te krijgen. Speelt Post toneel? Camoufleert hij zijn zorgen? Hij zegt zich vaak onmachtig te voelen als hem onrecht is aangedaan. Hoe de mens Post een jaar vol tegenslagen verwerkt, is moeilijk te doorgronden. Waar hij de veerkracht vandaan haalt het nieuwe seizoen weer opgewekt te beginnen evenmin.

'Het is mijn fout dat het slecht is gegaan afgelopen seizoen'

● *Blik in de toekomst. 'Weglopen is het makkelijkste dat je kunt doen.'*

De schuldbelijdenis van Peter Post

Het afgelopen wielerseizoen van 1990 zit in zijn geheugen gegrift, het is niet meer uit te wissen. Hij wordt er opnieuw mee geconfronteerd in zijn luxueus ingerichte woonkamer. De kleur wit overheerst het interieur. Aan de muren hangen fel gekleurde schilderijen. Moderne, waaronder een juichende wielrenner, in Panasonic-tenue. Een beeld uit het verleden.

Reden tot lachen had Peter Post afgelopen jaar nauwelijks. De overwinningen in klassiekers; Parijs-Roubaix (Planckaert) en Luik-Bastenaken-Luik (Van Lancker), de twee etappezeges in de Tour en de wereldtitel achtervolging (Ekimov) werden bedolven onder een lawine van negatieve publiciteit die in de tweede helft van de vorige wielerjaargang losbarstte.

De positie van Post werd ter discussie gesteld. Hij zou de weg kwijt zijn. Niet met zijn tijd meegaan. Renners beschuldigden de ploegleider van wanbeleid. Theunisse werd twee keer betrapt op een veel te hoog testosterongehalte. Zijn contract werd ontbonden. Rooks stuurde aan op een conflict en stapte vervolgens over naar de ploeg van Raas. Van Poppel daagde Post voor de kantonrechter. Van Vliet beschuldigde hem van wanbetaling. Talen stapte uit onvrede op en vertrok naar Gisbers.

Eind 1989 zag de toekomst van Post en zijn wielerformatie er nog zo zonnig uit. Voor ruim twee miljoen gulden kocht Post de 'Tourtweeling' Theunisse-/Rooks weg bij PDM. Geld speelde geen rol in zijn jacht naar nieuwe erkenning. Hoewel hij aanvankelijk alleen Theunisse in zijn ploeg wilde, ging hij voor het verzoek van de Brabander overstag en contracteerde ook de Noordhollander. Een pijnlijke vergissing bleek achteraf. Het 'huwelijk' werd een drama met een scheiding tot gevolg.

● *Peter Post met Olaf Ludwig. Een van de weinige renners uit de Panasonic-ploeg die afgelopen seizoen kon overtuigen.*

Foto's: DRIES LINSSEN

Afgang

„Het is mijn schuld dat het slecht is gegaan, want ik ben de man die ze heeft aangetrokken. Niemand anders. Maar als iemand tevoren had kunnen vertellen dat Theunisse twee keer positief zou worden bevonden, dan begin je daar toch helemaal niet aan? Of wel? De afgang van Rooks was een logisch gevolg van de kwestie Theunisse. Op het moment dat Theunisse wegviel, wist ik dat het met Rooks ook afgelopen was. Zij zijn toch één? Dat roepen zij altijd. Ik niet. Theunisse heeft toch gezegd: Waarom ik wel positief en hij niet.....? Dit is geen uitspraak van mij. Theunisse riep dat jaren gé-leden al. Ik houd me aan de afspraak géén negatieve uitspraken te doen."

Post verwijt de media dat ze Rooks, Theunisse en Van Poppel zonder weerwoord hun kritiek hebben laten spuien. Waarom pareert hij die aanvallen dan niet? „Als ik mijn mond opendoe, zou een groot aantal mensen er slecht van af komen. Ik zie daar geen belang in. Ooit komt de waarheid boven water. Beslist."

Waarom nu niet? „Ik voel me er niet toe geroepen. Ook over twee jaar niet. Neem Van Poppel. Hij laat zijn advocaat zeggen dat hij geen werk heeft. Een week later wordt bekend dat hij naar Gisbers vertrekt. Dat was voor de rechtszaak al beklonken."

Post voelt zich verraden door mensen die hij in staat stelde tegen een riant salaris hun sport te bedrijven. „Theunisse beweerde dat ik niet betaalde," roept hij met overslaande stem. „Ik heb zestien jaar altijd keurig betaald. Hij maakt mij voor leugenaar uit. Dat neem ik hem kwalijk. Het komt door de slechte invloed van de adviseurs. Zij jutten de renners op."

Tuig

„Tien jaar geleden lag ik ook wel eens overhoop met coureurs. Maar die conflicten werden binnenskamers opgelost. Een oud-renner vroeg zich laatst af of zij vroeger zulke beschaafde jongetjes waren geweest. Hij noemde de hedendaagse wielrenners tuig."

Post zegt dat het bij hem innerlijk niet kookt. Het meeste stoort hij zich aan de media. „Er wordt mijns inziens te veel naar sensationeel nieuws gezocht. Neem ook het commentaar op de televisie. Tien jaar geleden werd niet gezegd, daar rijden Raas, Knetemann en Kuiper, samen zoveel ton waard. Daar werd nooit over gesproken. Tegenwoordig hoor je: op dit moment rijdt voor dertig tot veertig miljoen gulden aan geloste renners rond."

Post dankt zijn faam en naam in het peloton aan zijn strakke organisatie en ijzeren discipline bij Raleigh, inmiddels grijs verleden. De Amstelvener weigerde in die tijd concessies te doen. Meer en meer wordt er nu gemompeld dat hij te oud is, dat hij de huidige generatie niet meer begrijpt, dat hij de greep op het wielrennen is kwijtgeraakt.

„De vorige generatie was zelfstandiger. Die durfde meer verantwoording te dragen. Dat nam veel spanning weg. Eén woord was voldoende. Nu heb je hele zinnen nodig. De interesse om jongeren te helpen is verdwenen. De sociale controle was vroeger sterker. Tegenwoordig zijn het allemaal egotrippers, op zoek naar het grote geld. Mijn collega's bij andere ploegen hebben daar evengoed mee te maken. Er worden eisen gesteld door jonge coureurs die nog niets hebben bewezen. Na een goede prestatie willen ze meteen het contract laten openbreken. Gelukkig zijn er nog uitzonderingen."

Post geeft toe dat hij meer afstand heeft genomen van de ploeg. Hij laat het veldwerk over aan zijn assistenten. Hij noemt zichzelf ook geen ploegleider. Sommige renners oordelen dat hij het stuur van de volgauto beter kan mijden, anderen menen dat zijn aanwezigheid stimulerend werkt.

„Wat moet ik? Een groep wil dat ik regelmatiger naar de wedstrijden kom. Anderen voelen mijn aanwezigheid als een belemmering. Ik zie veel, ik merk altijd alles. Dat heb ik altijd gehad. Als jongetje in de slagerij van mijn vader. Later ook als zesdaagserenner en manager."

„Ik zie snel de fouten in een organisatie. Ik weet niet of ik dit jaar nadrukkelijker in het peloton aanwezig ben. Als je iets doet, moet je het goed doen. Je kunt niet zeggen: ik ben ploegleider voor bepaalde wedstrijden. Dat werkt niet. Je moet dat aan de mensen overlaten die het meest met de renners werken. Ik moet er voor zorgen dat mijn beleid en ideeën worden uitgevoerd."

Geld

Post is niet optimistisch over de toekomst van het wielrennen. De sport is bezig zijn eigen graf te graven. „Als men zo doorgaat, jaagt men het bedrijfsleven, de sponsors, tegen zich in het harnas. De renners zetten hun werkgelegenheid op het spel door steeds meer te eisen. Geld is alles waar het om draait. Daarmee bekladden ze hun sport."

Volgens Post heeft de komst van nog drie ploegen de Nederlandse wielersport geen goed gedaan. „Tien jaar geleden was het wielrennen in Nederland enorm populair. De onderlinge rivaliteit, de afgunst, heeft veel stuk gemaakt. De renners hebben tegenwoordig meer macht, ze spelen mensen tegen elkaar uit. Ik heb nooit gedacht dat mensen zo slecht konden zijn. Het is erg. Uitzonderingen daargelaten, maar de vertrouwensbasis is weg. Daarom kom je tegenwoordig ook moeilijk tot een goed gesprek. Je weet niet of je de mensen nog kunt vertrouwen."

Post vindt dat de basis voor een optimale werksfeer verdwenen is. „Je wordt elke keer weer onaangenaam verrast. Loon naar prestatie, daar hoor je geen mens over. Ze slepen je voor de rechter, vragen ontbinding van contracten. Over uitslagen wordt niet gerept. Je moet blij zijn met een bepaalde naam. En de FICP-punten. Verkeerd, zeg ik. Dit negatieve proces is al een tijdje aan de gang."

Post wil niet alleen de renners als zondebokken zien. Er zijn meer oorzaken voor de slechte gang van zaken. „Het tegen elkaar opbieden is begonnen met de opkomst van managers en adviseurs."

Types als Boskamp. „Ja, die zit alleen maar te rotzooien. Hij vraagt zo'n jongen: 'Wat verdien jij? Wat? Veel te weinig! Je lijkt wel gek. Je laat je uitkleden. Je bent veel meer waard.' Dan gaat die jongen praten. Ze lezen en horen grote bedragen. Ze zien de dik betaalde coureurs lanterfanten in het peloton en ze vinden dat ze ook even goed recht op veel geld hebben."

Lubberding

Post mist de renners van de oude stempel. Een uitstervend ras. De 57-jarige ploegleider wordt bijna lyrisch als de naam Lubberding valt. „Een geweldige man," roept hij. „Henk is gewoon het land ingegaan. Op de motor. Om te praten met amateurs. Of ze zin hadden prof te worden. Theo de Rooy ook. Een onbaatzuchtige renner, die op kop reed, de kopman uit de wind hield. De tijden zijn veranderd maar we mogen niet te ver terugkijken, hoewel ik nog wel eens naar vroeger verlang, naar de wedstrijden van toen."

Een korte stilte volgt. „Ik heb afgelopen seizoen veel geleerd. Vooral dat andere ploegen heel ver zijn met de medische wetenschap. Meer wil ik daar niet over zeggen. Aan die achterstand is niets te doen, tenzij je je op het verkeerde pad begeeft."

Die constatering vraagt om uitleg. „Neem de DDR. De deksel gaat van de put en dan blijkt dat er geknoeid is. In de wielersport gaat dat ooit ook gebeuren. Als het eenmaal zo ver is, zal het verschrikkelijk stinken. Zo gesloten is ons wereldje niet. Het is geen zelfbescherming, maar meer het gebrek aan bewijzen. Zolang niemand zijn mond opendoet, heb je geen bewijzen. Zoals bijvoorbeeld die DDR-zwemmer (Raik Hanneman). Niemand spreekt hem tegen."

Post voelt zich niet geroepen in deze netelige kwestie voorop te lopen. „Iedereen moet zelf weten wat hij doet. Een politie-agent heeft er geen boodschap aan als iemand met 130 op de teller wordt betrapt en zegt dat Post altijd 180 rijdt. Er wordt er wel eens eentje geflitst, maar zovelen rijden veel te hard, slechts een paar worden gepakt," zegt hij.

Ellende

Het seizoen 1990 bezorgde Post even veel ellende als de zestien daarvoor. „Vaak vraag ik me af: wanneer houdt het op? Denk je dat je ongeveer alles hebt gehad, krijg je bericht dat Freuler positief is. Hij zegt onschuldig te zijn. Ik vertrouw hem blindelings. Ik kan er niets aan doen, maar het wordt weer op mijn brood gesmeerd. Wéér een renner van Post."

De voormalige keizer der zesdaagsen zegt dat hij simpel van alle zorgen verlost kan worden: „De ploeg in de steek laten en wegwezen. Ik voelde me vlak voor de Tour door de dopingaffaire van Theunisse knap beroerd. Toen knapte er iets, maar ik moest verder. Ik kon moeilijk als een zielig mannetje gaan zitten kniezen en de Tour de France laten lopen."

Hoe verwerkt Post die tegenslagen? „Ik zoek afleiding. Nee, niet met doorzakken. Daar heb ik trouwens geen behoefte aan. Nooit gehad ook. Problemen kun je oplossen. In de affaire Theunisse was ik machteloos. Het was een kwestie van rustig blijven, proberen te ontspannen, vooral niet in paniek raken. Hoe? Door keihard werken en door de morele steun van tal van mensen die wel achter me zijn blijven staan."

Is het afscheid van Post aanstaande? Niet op korte termijn, zo wil hij doen geloven. „Ik heb nog voldoende ambitie. Ik heb dit seizoen laten merken dat ik ondanks alles van de wielersport hou. Op het moment dat ik merk dat de eerzucht weg is, stop ik. Een uitlaatklep voor mijn zorgen heb ik thuis. Mijn vrouw vindt het niet zo leuk meer wat ik doe, maar ze heeft nog geen drang, zelfs geen zachte, uitgeoefend om mij er mee te laten kappen. Ik ben teleurgesteld in verscheidene mensen, maar dat weegt niet op tegen de liefde die ik nog altijd koester voor de wielersport."

„Want er lopen ook nog heel veel goede mensen op de wereld en in de wielrennerij rond. Zo slecht heb ik het trouwens niet gedaan, want de sponsor heeft nog alle vertrouwen in me. Sinds 1974 heb ik er slechts twee 'verbruikt'. Die staat van dienst kan niemand overleggen. Dat mag toch als een positief teken worden gezien."

Op 21 december 1990 is onder nummer 014993 in het huwelijksgoederenregister ter griffie van de arrondissementsrechtbank te Maastricht ingeschreven de akte van huwelijkse voorwaarden staande huwelijk tussen de echtelieden **P.J.H. Schulpen** en **M.J.G. Nelissen,** beiden wonende te Holtum, gemeente Born.

Mr. A.H.G. Wagemans, notaris te Geleen

Eis opheffing gemeenschap van goederen

Bij beschikking van de fungerend president der arrondissementsrechtbank te Maastricht d.d. 13 december 1990 werd aan **Anna Josefina Wetzelaer,** huisvrouw, wonend te 6463 HB Kerkrade aan de Hertogenlaan 173, op 24 maart 1965 te Kerkrade gehuwd met **Frans Peter Maria van Dooren,** werknemer, wonend te 6463 HB Kerkrade aan de Hertogenlaan 173, verlof verleend om tot dagvaarding van **F.P.M. van Dooren** voornoemd over te gaan voor de arrondissementsrechtbank te Maastricht teneinde opheffing van de tussen hen bestaande gemeenschap van goederen te vorderen, welke eis bij dagvaarding d.d. 4 januari 1991 werd ingesteld.

Bij beschikking van 21 september 1990 heeft de rechtbank te Maastricht, **Hendrika Adriana Maria van den Heuvel,** geboren op 10 november 1964 te Horst en wonende Op de Bies no. 33 te Schimmert, gemeente Nuth onder curatele gesteld, met benoeming van **Lambertus Maria Antonius van den Heuvel** tot curator en **Hendrika Wilhelmina Smolders** tot toeziend curatrice.

Procureur:
P.J.J.A. Hendriks, advokaat te Deurne

Limburgs Dagblad LEZERSKORTING

Walt Disney

Tekenfilm:
OLIVER & COMPANY

Deze tekenfilm is geïnspireerd op het boek „Oliver Twist" van Charles Dickens. Oliver (Joel Lawrence) is een jong katje en loopt moederziel alleen door de straten van New York City. Hij heeft honger maar hij weet niets van het harde straatleven. Hij ontmoet de hond Dodger (Billy Joel) met wie hij samen een hotdogverkoper overvalt. Dodger gaat er echter met de worstjes vandoor maar Oliver achtervolgt hem. Hij komt erachter dat Dodger in een pakhuis woont en lid is van een bende. De spannende avonturen beginnen dan pas écht voor de kleine Oliver.

WIJNGRACHTTHEATER TE KERKRADE
Woensdag 16 januari a.s. Aanvang 14.00 uur
Telefonisch bestellen: 045-454141

Openingstijden kassa VVV/Wijngrachttheater:
dinsd. t/m vrijd. 10.00 uur - 16.00 uur, zaterdag: 10.00 uur - 12.00 uur.

Limburgs Dagblad LEZERSKORTING*
Deze bon geeft recht op een **korting van *f* 1,– p.p. op de toegangsprijs van *f* 6,–**

Naam: ....
Adres: ....
Postcode: .... Woonplaats: ....
Aantal personen: .... (max. 4 pers.)

** Alléén volledig ingevulde bonnen zijn geldig.*

Mergelländer Buben in Belgische hitparade

Van onze showp-agina-redactie

WIJLRE – Met 'Der Wind bringt dir ein Lied' zijn de Limburgse Mergelländer Buben meteen op de vierde plaats terechtgekomen van 'Frischauf', de hitparade van volksmuziek bij de BRF in Eupen. Het is zeldzaam dat een kapel zo snel en zo hoog genoteerd wordt in deze radiohitparade, die op werkdagen steeds bij de BRF (kanaal 5 oftewel 88.5 mHz) valt te beluisteren.

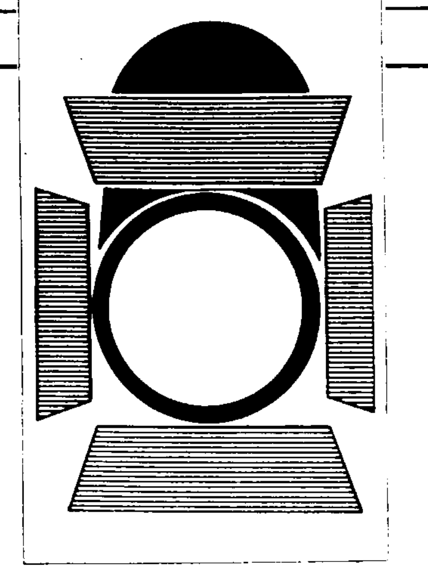
Het succesnummer staat samen met vijftien andere nummers op de cd 'In der Vintgarklamme' (Marlstone). Conny Peters deed de studioproduktie van nummers als Zillertaler Hochzeitsmarsch, Tanz im Mai, Buben Polka, Hinter den sieben Bergen, Im western Keller en In der Vintgarklamme van accordeonist Hans Leenders. Deze CD van de Mergelländer Buben bevat verder composities van de wereldbekende maestro Slavko Avsenik van de Oberkrainer Musikanten: Ruckl-Muckl-Zuc, Unter 'm Regenschirm en Po Trgatvi.

● Mergelländer Buben: In der Vintgarklamme.

Met hun Oberkrainermuziek (uit de Joegoslavische deelstaat Slovenië) gingen de Mergelländer Buben in 1985 van start. Vintgarklamme is een kloof een stukje natuurschoon in de buurt van Bled. Vandaar de titel van deze cd, waarvan het repertoire – op een enkele titel na – in zijn geheel werd uitgevoerd tijdens het Internationaal Harmonicatreffen. Tijdens deze Europese top van muzikanten in Kerkrade waren de Mergelländer Buben en Minnie van de Ven de enige Nederlandse gasten. De televisie maakte hiervan opnamen voor het programma NOS-Laat.

Dit jaar gaan de Mergelländer Buben onder anderen op tournee door Luxemburg en Duitsland. Wat dichter bij huis is men op 26 januari in Munstergeleen tijdens het bal de oud prinsen. Meer info over de Mergelländer Buben: Sjef Dezaire, ☎ 04450–1784.

Grassoline naar Kerkrade

● Grassoline verzorgt zondag de muziek tijdens de country bluegrass matinee.

KERKRADE – De Brabantse formatie Grassoline verzorgt zondag vanaf 15.00 uur in 'Zum blauen Bock' in Kerkrade West een country bluegrass matinee. Tijdens deze middag zal het echtpaar Van de Krol van Country Promotion Limburg (CPL) ook het eerste nummer van het nieuwe blad 'Roots' introduceren.

De vier ervaren bluegrass freaks van Grassoline leggen in hun muziek de nadruk op smaakvol origineel materiaal uit zowel traditionele als moderne bronnen. Zij hebben zich met name toegelegd op de close-harmony zang.

De stichting Country Promotion Limburg, die opnieuw deze matinee organiseert, promoot al twee jaar geleden akoestische muziek (bluegrass en old time). CPL rangschikt bluegrass onder het begrip countrymuziek. Dit muzikale genre dateert uit de jaren vijftig. De Amerikaan Bill Monroe bedacht het woord bluegrass omdat in de staat Kentucky de kleur van het gras blauw is. Voor meer info over de stichting Country Promotion Limburg, het optreden van Grassoline en het nieuwe blad Roots is het adres: Leilieststraat 6a, 6466 XP in Kerkrade, ☎ 045–420313.

Nieuwe voorzitter Gerrit Braks: 'Ik ben katholiek, ja graag'

Perspectief voor KRO

● Ir. Gerrit Braks: „De kijker moet weten wat hem te wachten staat".

Van onze rtv-redactie

HILVERSUM – Als hem gevraagd wordt of hij katholiek is, antwoordt hij steevast: „Ja, graag". De nieuwe voorzitter van de KRO, oud-minister van landbouw en visserij ir. Gerrit Braks (57), steekt zijn katholieke afkomst niet onder stoelen of banken. Heeft hij nooit gedaan ook. Thuis in Brabant was men lid van de KRO en toen Gerrit Braks trouwde, hoorde daar automatisch ook een lidmaatschap van de KRO bij. Braks, koud benoemd tot voorzitter, een functie die hij op 1 april officieel gaat bekleden, ziet ondanks de donkere wolken die zich boven 'Hilversum' samenpakken, toch perspectief voor zijn omroep.

„Zijn deze villa's ook van de KRO?" Gerrit Braks maakt van een korte wandeling naar het hoofdgebouw van de KRO gebruik om zoveel mogelijk kennis op te doen. Er moet een foto gemaakt worden. Geroutineerd en vriendelijk poseert hij voor de fotograaf, die hij nog goed kent uit zijn 'vorige' leven in de politiek. Braks is een nieuwe levensfase ingegaan. Hoewel zijn benoeming nog heel vers is, is hij toch bereid tot het geven van interviews. Inhoudelijk houdt hij zich echter nog wat op de vlakte. „Ik ben nog een vreemde in dit deel van Jeruzalem", zegt hij lachend. Braks betreedt de omroep op een moment waarop er niet veel zekerheid bestaat over de toekomst van het publieke bestel. De discussies over de aanbevelingen van onderzoeksbureau McKinsey moeten nog beginnen. Niet bepaald de leukste tijd om als omroep-voorzitter te beginnen.

„Dat ligt er maar aan wat je als leuk ervaart. Ik had gemakkelijk vervroegd van mijn oude dag kunnen gaan genieten, want ik heb een goed wachtgeld opgebouwd. Maar ik beschouw dat niet als leuk. Ik vind het bezigzijn met hervormingsprocessen die de tijd eist en die op het ogenblik ook op de omroep van toepassing zijn, leuker".

„En wat mijn persoonlijke toekomst betreft: die heb ik door het vroegtijdig terugtreden als minister voor een groot deel achter me liggen. Er ligt nog een mooie periode voor me, waarin ik me graag met het maatschappelijke verschijnsel van de omroep wil bezighouden. En dat doe ik met overtuiging. Nog afgezien van het feit dat ik natuurlijk bewust voor de KRO gekozen heb. Ik wil gekleurd, geprofileerd bezig zijn".

In zijn studententijd was Gerrit Braks bestuurlijk actief in de katholieke studentenvereniging. De huidige televisie-directeur van de KRO, Gerard Hulshof, kent hij nog uit die tijd. „Hulshof was bij ons een van de prominente toneelspelers", herinnert Braks zich. „Ik heb nooit reden gehad me te distantiëren van mijn katholieke komaf, maar ik heb me altijd redelijk onafhankelijk opgesteld".

Tolerantie

● U bent voorzitter van de KRO geworden met als doel de KRO te behouden voor de katholieke gemeenschap?

„Ja, maar dat wil ik niet alleen. Ik constateer dat hoewel de katholieke gemeenschap erg sterk geëvolueerd is en zich op vele plaatsen erg onafhankelijk opstelt ten opzichte van bijvoorbeeld de Kerk, dat niet geldt voor de KRO. Men blijft lid. Het ledental is stabiel, handhaaft zich op een heel hoog niveau en dat kunnen andere katholieke instituten bepaald niet zeggen. Ik leid daaruit af dat men zijn katholieke herkomst toch niet geheel verloochent en ten aanzien van de KRO een grote mate van tolerantie aan de dag legt".

● Komt dat ook niet door die leuke programmagidsen, die de KRO uitgeeft?

„Die tellen zeker mee, maar dat geldt voor de andere omroepen ook".

● U heeft nadrukkelijk gezegd dat u de KRO wilt behouden voor de katholieke gemeenschap, terwijl McKinsey fusie tussen omroepen aanbeveelt.

„Laat duidelijk zijn dat ik het geluid van de KRO in het Nederlandse publieke bestel graag wil behouden. Ik sta heel positief tegenover het publieke bestel. Zeker op basis van mijn ervaringen in het buitenland. In Amerika walg ik van de niet te identificeren en puur commerciële consumptiedwang via de media. De KRO mag dan altijd mijn omroep geweest zijn, ik ben een mediaconsument in de breedste en de meest open zin van het woord.

Ik heb de hele dag de radio aan. Maar je moet me niet vragen wat de typische KRO-programma's zijn en de tijden waarop de KRO uitzendt. Samenwerking? Prima. Maar in elk samenwerkingsverband zal het geluid van de KRO met z'n doelstellingen, ervaring en uitstraling gewaarborgd moeten zijn. Ik zal het nieuw op te zetten publieke bestel bepaald niet geblokkeerd tegemoet treden".

● Kunt u zich een fusie van de KRO met een andere omroep voorstellen?

„Kijk eens, wij hebben een vereniging met 600.000 leden. Dat geef je niet gemakkelijk op. Er zijn zoveel vormen van goede samenwerking, die niet tot fusie hoeven te leiden. De onderlinge afstemming van de programmering, die nu slecht geregeld is, kan niet blijven bestaan. Je moet een zenderkleuring hebben. De kijker moet weten wat hem te wachten staat".

Zakelijk

● U heeft vlak na het bekendworden van uw benoeming gezegd dat u de recente ontwikkelingen in de omroep zorgelijk vindt. Waar doelde u op?

„De zakelijke benadering binnen de omroep is inefficiënt en ondoorzichtig. Zorgelijk vind ik ook dat de opkomst van de commerciële televisie een groot deel van het financiële potentieel van de publieke omroep opslokt. De publieke omroepen moeten daarop reageren. Ze kunnen natuurlijk niet op verlies blijven teren. Waar ik ook werk, mijn filosofie is dat organisaties met een overcapaciteit of met een ongezonde financiële structuur geen toekomst hebben. Overcapaciteit moet je opvullen of afbouwen, maar hij mag niet leeg blijven bestaan. Ongezonde financiële structuren moet je saneren of aanvullen, maar die voort laten bestaan is absoluut onaanvaardbaar".

● Zijn beide begrippen van toepassing op de omroep?

„Het programma-aanbod kan efficiënter: er moet niet meer van hetzelfde, maar meer van het verschillende komen. De capaciteit moet dus veel beter benut worden. Dat vergroot de aantrekkelijkheid van de totaliteit van de zendruimte. Dat denk ik althans.

Het is mijn primaire reactie, want weten doe ik nog niks. En wat de financiële kant betreft: we moeten absoluut zoeken naar aanvullende middelen om het wegvallen van een stuk van de STER-gelden te compenseren".

● Hoe moet dat dan?

„Daar gaan we naar aanleiding van McKinsey nog uitvoerig over praten. McKinsey is een heel belangrijk moment: het probleem is geanalyseerd en getekend. Maar er zijn veel oplossingen mogelijk. Op dit moment suggereert McKinsey iets, suggereert de VARA iets. Ik neem dat allemaal zeer serieus, maar ik beschouw het slechts als mogelijke oplossingen".

● Dus er zijn meer mogelijkheden om de problemen op te lossen?

„Zeker". Welke? „Dat is nu nog te vroeg. Daarvoor gaan we als publieke omroepen het bos in. Nogmaals: de analyse is heel belangrijk. Maar de keuze hoe nu verder is aan het NOS-bestuur. Niet aan McKinsey".

● Bent u van plan zich naar het model van oud-politicus Marcel van Dam bezig te houden met de programma's van de KRO?

„Ik kreeg weleens het verwijt dat ik te nauw en te vanzelfsprekend met de ambtenaren op het ministerie van landbouw samenwerkte. Toch wil ik die dialoog voortzetten. Ik ken Van Dam, mede doordat ik woordvoerder was van die Rusland-actie, het beste van alle omroepvoorzitters. Ook operationeel. Ik heb die hele actie mee zien ontstaan. En ik moet zeggen, er zitten elementen in die benadering, onder leiding van Van Dam, die me beslist aanspreken".

Annick Ruyts voor BRT in Nederland

Annick Ruyts, laureate van 'Sterrenwacht' en presentatrice van het muziekprogramma 'Maximix', gaat in ons land drie maanden de BRT vertegenwoordigen.

Ze is er onder andere verantwoordelijk voor de BRT-inbreng in 'Doet ie het of doet ie het niet' en 'The Hollywood Connection', het nieuwe film- en spelprogramma van Carl Huybrechts. Het gaat telkens om coprodukties met de Vara die in ons land worden opgenomen.

★ *Rojo's*

KERKRADE – Twaalf nummers, gecomponeerd, geschreven en gearrangeerd door het duo Jo en Roger Bertrand brengen deze Rojo's op hun muziekcassette 'Nimm dir Zeit'. Voor deze produktie heeft men zich inderdaad twee jaar de tijd genomen met als resultaat kwalitatief goede Engels- en Duitstalige nummers en Wieneraccordeon muziek. Van de BRF in Eupen hebben de Rojo's inmiddels een uitnodiging ontvangen om hun nieuwe muziekcassette voor te stellen. Ook WDR 4 in Keulen heeft inmiddels interesse getoond. De presentatie van de cassette vindt aanstaande zondag om 16.00 uur in zaal Wilhelmina, Akerstraat 166 in Kerkrade-West plaats. De eerste exemplaren worden dan in ontvangst genomen door locoburgemeester G.H.W. Smeysters en Wim Toussaint van het gelijknamige artiestenbureau. Tijdens deze feestelijke bijeenkomst zullen ook diverse Kerkraadse artiesten acte de présence geven: buuttereedner Frans Haselier, Jraater Sjtroasezengere en de zang- en koldergroep De Sjtechneelsjer. De niieuwe cassette is in Kerkrade west verkrijgbaar bij café Wilhelmina, Werres bakkerijen, Autorijschool Piet Hillebrand, Autosloopbedrijf Wolters (Locht) en Kezo Assurantiën (Gracht).

● De Rojo's: nieuwe muziekcassette.

★ *Piet Knarren*

KLIMMEN – Trompettist Piet Knarren en diverse andere artiesten zullen aanstaande zaterdag (12 januari) in zaal Claessen in Klimmen van de partij zijn tijdens de proclamatie van de nieuwe carnavalsprins bij 'De Molmuus'. Zo werken aan dit programma, dat om 20.11 uur begint, verder mee de dansgroep Cadance, buutereedner Wiel Vinken, Gunter Sandfort (D'r singende Köbes') en het orkest Vivelevink. Voorverkoop van kaarten in Klimmen bij zaal Claessen.

★ *Oberkrainerfeest*

HEERLEN – De Sloveense dansgroep Nizozemska en Die lustige Dorfmusikanten houden in het weekeinde van 26 en 27 januari een groots opgezet Oberkrainerfeest in het Corneliushuis van Heerlerheide. Mede omdat Die lustige Dorfmusikanten 25 jaar bestaan wordt tijdens de Sloveense avond op zaterdag niet alleen volop gemusiceerd, maar worden ook diverse Sloveense gerechten geserveerd.

Na de receptie, op zondag vanaf 12.00 uur is er gratis Frühschoppen met Die lustige Dorfmusikanten.

Voor de zaterdagavond zijn kaarten (vijf gulden) in voorverkoop verkrijgbaar in Heerlen bij Otto Zerdoner (Arendstraat 54, Heksenberg, ☎ 045–221838), Slavko Sterman (Navolaan 43, Vrieheide, ☎ 218150), Veka Slagerijen (Schelsberg 33) en aan de kassa van het Corneliushuis). Voorts in Eygelshoven bij N. Michon (Lijsterstraat 3, ☎ 351773) en in Ubach over Worms bij J. Aretz (Europaweg Noord 14, ☎ 310420).

● André Rieu is optimistisch over het eerste Hieringebiete-concert in Heerlen.

Maastrichts Salon Orkest op carnavalsdinsdag

'Salontref' in Heerlen

Van onze showpagina-redactie

HEERLEN – Heerlen krijgt vanaf dit jaar, in navolging van Maastricht, Kerkrade (en sedert kort ook Hasselt), een 'Hieringebiete'-concert. Op carnavalsdinsdag verzorgt het Maastrichts Salon Orkest vanaf 13.00 uur in een feestpaviljoen op het Kerkplein bij de Pancratiuskerk een 'Salontref'. Onder leiding van André Rieu van het Maastrichts Salon Orkest kan het publiek tijdens deze zogeheten 'Sjpassemiger Voltref' ongeveer anderhalf uur genieten van gezellige klanken. Het ene moment geboeid door een prachtige cello-solo als 'Le Cygne' van Saint-Saëns, het volgende ogenblik uit volle borst meezingend met bekende operamelodieën.

Naast het bekende repertoire van operettemelodieën, walsen, salonmuziek en evergreens, zal het Maastrichts Salon Orkest – speciaal voor het 'Salontref' – een aantal Heerlense melodieën instuderen, die ongetwijfeld het hoogtepunt van het concert zullen worden. Zoals gebruikelijk bij het MSO wordt het programma niet van tevoren bekendgemaakt, maar met de nodige humor aangekondigd door Stehgeiger André Rieu. Medewerking aan dit gezellige concert wordt ook verleend door tenor Wim Steinbusch. Voorverkoop van kaarten (vijftien gulden) aan de kassa van de stadsschouwburg van Heerlen of op carnavalsdinsdag in het feestpaviljoen.

In Kerkrade vindt het 'Hieringbiete'-concert plaats op zondagavond 10 februari, vanaf 19.00 uur in de Rodahal.

[Ne]derland 1

[..]00 (TT)Vrouw zijn. Magazine voor [de] vrouw.
[..]45-11.00 TV-Fruitmand. Geestelij[ke] liederen op verzoek.
[..]00-13.05 Nieuws voor doven en [sle]chthorenden.
[..]00 De Noord Amerikaanse buffel. [Nat]uurfilm.
[..] Ceddie. Tekenfilmserie. Afl. 7: [..]k aan de winkel.
[..] Het kleine huis op de prairie. [Afl]. 12: Geldoogst. De graanoogst is [..]weer mislukt. Een nieuwe boer stelt [C]harles voor maïs te verbouwen in [pl]aats van graan. Charles overtuigt [de] boeren in de vuurt ervan het risico [te] nemen.
[..]46 (TT)Kinderkrant. Kindermaga[zi]ne.
[..]30 ●●Journaal.
[..]40 Tijdsein 1. Gevarieerd nieuws[pro]gramma.
[..]00 Avonturenbaai. Canadese se[rie]. Afl.: Tweede huwelijksreis. Grant [he]eft de waterpokken en J.L. vindt dat [e]en goede reden thuis een tweede huwelijksreis te hebben.
[..]00 ●●Journaal.
[..]20 Our house. Serie. Afl.: School[sp]ijbers. Een werkonderbreking van [de] leraren op school veroorzaakt [..]al wat ongemak.
[..] Highlight. Maandelijks praat[pro]gramma met bekende mensen. [Vand]aag: Albino Montisci.
[..] USSR Goodbye. Reportage [ove]r de emigratie van de Russisch[e Jo]dse Leonid Landa en zijn gezin naar Israël.
[2]1.30 Tijdsein 2. Nieuws en actualitei[ten].
[..]05 Volksvijand nr. 1. Documentai[re] over de behandeling van hart- en vaatziekten.
[..]30 Noord-Holland zingt. Koor- en [sa]menzang vanuit de Grote of St. Bavo kerk te Haarlem.
[..]55 Midlife. Magazine voor veerti[gers]. Thema: Roofbouw, waarom?

● Maria van Dongen in 'Noord-Holland zingt'. (Nederland 1 – 22.30 uur)

23.45 Tenslotte. Slotwoord door ds. J.C. Schouten uit Baambrugge.
23.55-24.00 ●●Journaal.

Nederland 2

13.00-13.05 Nieuws voor doven en slechthorenden.
17.30 ●●Journaal.
VERONICA
17.40 Bouli. Tekenfilmserie. Afl.: Bouli kan toveren.
17.45 Konsumentenlijn. Consumentenmagazine.
18.10 ●●Top 40. Popmuziek.
18.55 (TT)Jackpot. Spelprogramma.
19.20 Veronica film en video.
20.00 (TT+●●)Journaal.
20.27 (TT)In de Vlaamsche pot. 30-delige comedyserie. Afl. 15: Spelletjes. Frits, Lucien en Dirkje hebben een soort spelletjeskoorts. Op een gegeven moment is zelfs Karel besmet en razend enthousiast.
21.05 Op jacht naar de vos. Spelprogramma waarin Karin Vlasblom per helicopter opdrachten uitvoert van kandidaten.
22.00 ●●Nieuwslijn. Actualiteitenmagazine.
22.40 Married with children. Amerikaanse comedyserie. Afl.: Schnabbelaars. Peggy komt tot de conclusie dat Al's inkomen niet genoeg is voor het hele gezin. Ze vertelt hem dat hij een tweede baan moet zoeken...
23.05-23.50 ●●Berg je voor Berg. Actuele talkshow.

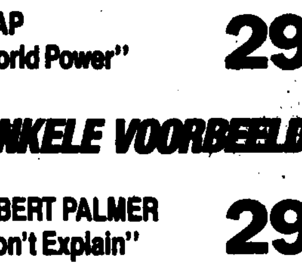
Nederland 3

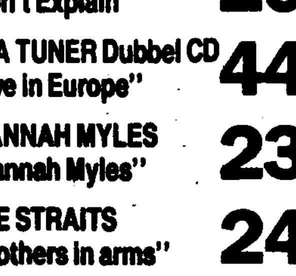
NOS
09.00-09.05 Nieuws voor doven en slechthorenden.
13.00-13.05 Nieuws voor doven en slechthorenden.
17.20 Nieuws voor doven en slechthorenden.
17.30 Studio Sport. WK zwemmen te Perth.
18.00 Flamenco. 3-delige serie over de Zuidspaanse flamenco. Deel 2: Kracht en stijl.
18.30 Sesamstraat.
18.45 (TT)Jeugdjournaal.
18.55 (TT)Het klokhuis.
19.10 Design classics. Serie over klassieke ontwerpen van gebruiksvoorwerpen. Afl. 5: Het AGA-fornuis.
19.35 Bekijk 't maar. Engelse comedyserie. Afl. 6: Berouw.
20.00 ●●Journaal.
20.24 8 x Tennessee Williams. Onuitgesproken, tv-spel van Mette Bouhuijss. Met: Ellen Vogel en Nettie Blanken. Cornelia Scott, een rijke ongetrouwde vrouw op leeftijd, raakt in gesprek met haar veel jongere secretaresse Grace Lancaster. Maar er blijft veel onuitgesproken.
21.09 Paul Hindemith. Portret van deze componist en dirigent.
22.00 ●●Journaal.
22.15 Studio sport journaal.
22.30 NOS-Laat. Achtergrondinformatie. Met om 23.00 Den Haag vandaag.
23.15 Om het behoud van de aarde. Les 7.
23.45-23.50 Nieuws voor doven en slechthorenden.

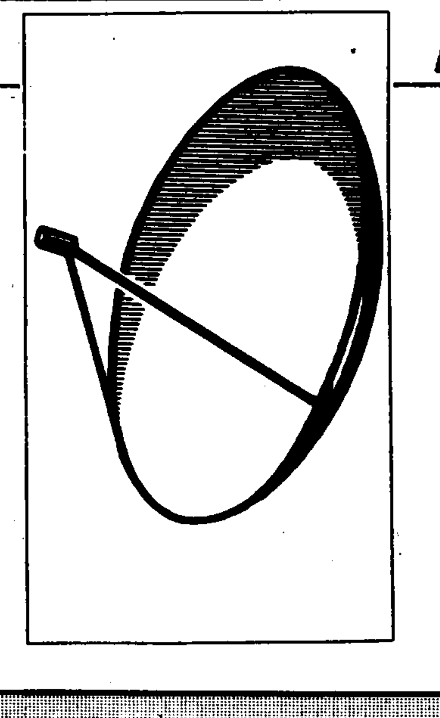
RTL 4

07.00 Nieuws. Presentatie: Jan de Hoop.
07.05 Mapletown. Tekenfilmserie.
07.30 Nieuws. Presentatie: Jan de Hoop.
07.35 The Flintstones. Tekenfilm.
08.00 Nieuws. Presentatie: Jan de Hoop.
08.05 The Bold and the Beautiful. Amerikaanse serie.
08.35 Soap. Amerikaanse serie.
09.00 Nieuws. Presentatie: Jan de Hoop.
09.05 Ochtendprogramma.
12.00 Classique.
13.00 Jumping the Queue. Engelse serie.
14.00 The edge of night. Tv-feuilleton.
14.30 Sons and daughters. Austalische serie.
14.55 As the world turns. Tv-feuilleton.
15.35 Topmodels: The Bold and the Beautiful. Amerikaanse serie.
16.00 Télékids. Kinderprogramma gepresenteerd door Irene Moors.
17.00 5 uur show. Middagmagazine.
18.00 Zes Uur Nieuws/Weer. Presentatie: Jeroen Pauw.
18.15 Prijzenslag. Spelprogramma.
18.45 Scrabble. Spelprogramma.
18.55 Goede tijden slechte tijden. Nederlandse serie.
19.30 Avondnieuws. Presentatie: Jeroen Pauw en Loretta Schrijver.
19.50 RTL4 weer. Presentatie: John Bernard.

19.55 Rad van fortuin. Quiz.
20.25 Surprise Show.
22.00 Life goes on. Amerikaanse televisieserie.
22.55 Match. Barend & Van Dorp.
23.50 Laatste Nieuws. Presentatie: Loretta Schrijver.
00.00 Soap. Amerikaanse comedyserie.
00.20 Nachtprogramma. Met o.a. Rete Mia en Classique.

RTL Plus

06.00 Hallo Europa. Guten Morgen Deutschland, met om:
08.35 Télé-Bouthique. (Herh.).
09.20 Flitterwochen zu dritt. Amerikaanse speelfilm uit 1945 van Richard Thorpe.
11.00 Télé-Boutique.
11.30 Riskant! Spelprogramma. (herh.).
12.00 Der Preiss ist heiss. Spelshow. (herh.).
12.35 Dezernat M. Amerikaanse serie. Afl.: Die Spur führt zu Rocco.
13.00 Reich und schön. Amerikaanse serie.
13.20 California Clan. Amerikaanse serie.
14.05 Die Springfield Story. Amerikaanse serie.
14.50 Die wilde Rose. Mexicaanse serie.
15.35 RTL aktuell.
15.38 Netto. Wirtschaft Heute.
15.50 Buck James. Amerikaanse serie. Afl.: Ein Freundschaftsdienst.
16.40 Riskant! Spelprogramma.
17.10 Der Preis ist heiss. Spelshow.
17.45 Salvatore's.
17.55 RTL aktuell.
18.00 Der Sechs-Millionen-Dollar-Mann. Amerikaanse serie. Afl.: Der Spionage Roboter.
18.45 RTL aktuell.
19.20 21, Jump Street. Amerikaanse misdaadserie. Afl.: Die Flucht.
20.15 Und ewig knallen die Räuber. Oostenrijkse speelfilm uit 1962 van Franz Antel.
21.50 RTL aktuell.
22.00 Freibeuter des Todes. Amerikaanse speelfilm uit 1979 van Michael Ritchie.
23.55 Ein verräterisches Gesicht. Frans/Spaanse speelfilm uit 1967 van Philippe Condroyer.
01.15-02.00 21. Jump street. Amerikaanse serie. (herh.).

SAT 1

06.00 Guten Morgen mit SAT.1. 08.30 SAT.1 Blick. 08.35 Nachbarn, serie. 09.00 SAT.1 Blick. 09.05 Love Boat, serie. 09.55 SAT.1 – Teleshop. 10.10 SAT.1 Blick. 10.15 Der Wind in den Weiden. 10.40 Joe Dancer - Ein harter Brocken. Aansl.tekenfilm. 12.20 Glücksrad. 13.00 Tele-Börse. 14.00 Nachbarn. 14.25 Love Boat. 15.15 The Real Ghostbusters. 15.40 SAT.1 – Teleshop. 15.55 Rauchende Colts. 16.45 Make-up und Pistolen. 17.40 SAT.1 Blick. 17.45 Programmaoverzicht. 17.50 Wir lieben Kate. 18.15 Chance. 18.45 SAT.1 Blick. aansl. SAT.1 Wetter. 19.15 Glücksrad. 20.00 Fort Boyard. 20.55 SAT.1 Blick. 21.00 Die glorreichen Sieben. 23.10 SAT.1 Blick. 23.25 Harold und Maude. 01.00-01.10 Programmaoverzicht.

SSVC

16.35 Hartbeat. 17.00 Byker Grove. 17.25 Blockbusters. 17.50 Home and Away. 18.15 Emmerdale. 18.40 News and weather. 18.55 Strike it lucky. 19.20 Tomorow's. 19.50 Des O'Connor tonight. 20.40 One foot in the grave. 21.10 L.A. Law. 22.00 News and Weather. 22.30 Caned Carrott. 23.00 Question time. 00.00-00.30 Rapido, the cult music programme.

BBC Europe

07.25 Today's viewing. 07.30 Breakfast News. 09.50 Daytime UK. 10.00 News and Weather. 10.05 Brainwave. 10.25 Dish of the Day. 10.30 People Today. 11.00 News and Weather. 11.05 Playdays. 11.35 eople Today. 12.00 News and Weather. 12.05 Kilroy. 12.45 Before Noon. 13.00 News and Weather. 13.05 After Noon. 13.20 Scene Today. 13.55 Regional News and Weather. 14.00 One O'clock News. 14.30 Bookmark. 15.30 Reportage. 16.20 Rapido. 16.50 Dooby Duck's Truck. 17.00 Gordon the Gopher. 17.10 Music Time. 17.35 Billy Webb's amazing story. 18.00 Newsround. 18.10 Blue Peter. 18.35 Going for Gold. 19.00 Six O'Clock News. 19.30 Newsroom South East. 20.00 Top of the Pops. 20.30 Eastenders. 21.00 Tomorrow's World. 21.30 The Brittas Empire. 22.00 Nine O'Clock News. 22.30 40 Minutes. 23.10 Small Object of Desire. 23.30 Behind the Headlines. 00.05 Question Time. 01.05-01.10 Friday's Viewing.

Eurosport

08.30 Eurobics. 09.00 Handbal: Polar Cup voor dames vanuit Lillehammer, Noorwegen. 10.00 WK zwemmen vanuit Perth, samenvatting. 12.00 WK Roeien vanuit Tasmanië. 13.00 Eurobics. 13.45 Surfen: The Pipeline Surfmasters vanuit Maui, Hawaii. 14.00 Eurobics. 14.30 Handbal: Polar Cup voor dames vanuit Lillehammer, Noorwegen. 15.30 Tennis: Australische hardcourt tenniskampioenschappen, halve finale voor dames vanuit Brisbane, Australië. 18.00 Ski report. 19.00 Motor sport. 19.30 Eurosportnieuws. 20.00 Volleybal: General Bank toernooi. 21.00 Paardesport: Crosscountry, samenvatting vanuit Moskou. 22.00 Rallysport: Parijs-Dakar. 22.15 Worldcup skiën, slalom voor dames vanuit Bergen, samenvatting. 23.15 WK zwemmen, samenvatting. 00.15 Eurosportnieuws. 00.45 Autosport: Parijs-Dakar rally. 01.00-02.30 Hoogtepunten van het wielerseizoen 1990.

Super Channel

07.00 Daybreak. 08.30 Financial Times Business Weekly. 09.00 World news. 09.10 The Mix. 13.00 Japanese business today. 13.30 The Mix. 16.00 Hotline. 17.00 On the air. 18.30 Blue Night. 19.30 World news en Goodyear weather report. 19.45 Time Warp. 20.00 Impact. Film. 22.00 World news en Goodyear weather report. 22.15 El Condor. Film. 00.10 Opel Supersports news. 00.15 World news en Goodyear weather report. 00.30 Blue Night. 01.30 Time Warp. 01.45 The Late Night Mix.

MTV Europe

07.00 Awake on the wildside. 10.00 MTV at the movies. 10.30 VJ Paul King. 14.00 VJ Pip Dann. 16.30 Club MTV. 17.00 MTV's Coca Cola Report. 17.15 MTV news at night. 17.30 MTV prime. 18.30 MTV's greatests hits. 19.30 VJ Ray Cokes. 22.30 Best of the year. 23.00 Saturday night live. 23.30 MTV's Coca Cola Report. 23.45 MTV news at Night. 00.00 MTV's greatest hits. 01.00 VJ Pip Dann. 03.00 Night videos.

CNN

07.00 Headline News Update. 07.30 Moneyline. 08.00, 08.30, 09.00 Headline News Update. 09.30 CNN Newsroom. 10.00, 10.30, 11.00, 11.30, 12.00 Headline News Update. 12.30 CNN Market Watch. 13.00 Headline News Update. 13.30 Business Day. 14.00, 14.30 Headline News Update. 15.00 Larry King. 15.30 Headline News Update. 16.00, 16.30 World Day. 17.00, 17.30 Headline News Update. 18.00 Crossfire. 18.30 Headline News Update. 19.00 World News. 19.30 Headline News Update. 20.00 World Business Today. 20.30 Headline News Update. 21.00, 21.30 International Hour. 22.00 World News. 22.30 Headline News Update. 23.00 World Business Tonight. 23.30 Showbizz Today. 00.00, 00.30 The World Today. 01.00 Moneyline. 01.30 Crossfire. 02.00 Prime News. 03.00, 03.30 Larry King. 04.00 Headline News Update. 05.00 Showbiz Today. 05.30, 06.00 Headline News Update.

[Du]itsland 1

[..]00 Heute.
[..]03 Dallas. Afl.: Requiem für eine [M]utter.
[..]45 Wer rastet, der rostet. Gym[n]astiek. Afl. 10.
[1]0.00 Heute.
10.03 Gott und die Welt. Benè - oder kein Ende der Sklaverei? Portret van de Braziliaanse Benedita da Silva. (herh.).
[1]0.45 ZDF-info Arbeit und Beruf.
[1]1.00 Heute.
[1]1.03 ●●Dienstvergehen. Misdaadfilm van Gabriela Zerhau.
[1]2.30 Umschau.
[1]2.55 Persoverzicht.
[1]3.00 ZDF-Mittagsmagazin. Met Heute-Nachrichten.
13.45 Wirtschafts-Telegram.
14.00 Tagesschau.
14.02 Hallo Spencer. Kinderserie. Afl.: Poldi kann nicht schlafen, Nepomuk auch nicht.
14.30 ●●Die Märchenbraut. Afl. 6: Wunschring und Zaubermantel.
15.00 Tagesschau.
15.03 Abenteuer Wildnis.
15.15 Vorsicht. Kinder in die Kiste. Vandaag: Zweden.
15.30 Applaus, Applaus. Variéteserie. Afl. 3: Tanz, Tanz, Tanz.
16.00 Tagesschau.
16.03 ■The Munsters. Serie. Afl.: Ein Prinz für Marilyn. (Met Duitse ondertiteling).
16.30 Die Trickfilmschau. Tekenfilms.
16.45 Medisch Centrum West, Amsterdam. Nederlandse serie. Afl. 26.
17.10 Punktum. Overdenking door Konrad Beikircher.
17.15 Tagesschau.
17.35 ●●Baywatch - Die Rettungsschwimmer von Malibu. Amerikaanse serie. Afl.: Haie!
18.30 Hier und Heute. Actualiteiten.
18.45 Grosstadtrevier. Serie. Afl.: Sunny Boy.
19.58 Programma-overzicht.
20.00 ●●Tagesschau.
20.15 Solang' noch untern Linden... Documentaire over Unter den Linden in Berlijn.
20.59 Tagesthemen-Telegramm.
21.00 Der 7. Sinn. Verkeerstips.
21.03 Ein Herz für Russland. Actieprogramma t.b.v. de Sovjet-Unie.
22.30 Tagesthemen. Actualiteiten.
[2]3.00 Der Dokumentarfilm. Pavlos Bakojannis. Documentaire over deze Griekse journalist en politicus die in 1989 door terroristen vermoord werd.
00.20 Tagesschau.
00.25-00.30 Zuschauen - Entspannen - Nachdenken.

Duitsland 2

09.00 Gezamenlijk programma ARD/ZDF.
13.45 Die stillen Stars. Nobelprijswinnaars. Vandaag: De medicus Maurice Hugh Frederick Wilkins.
14.15 ●●Musik aus Russland. Symfonie nr. 6 in b van Tsjaikovsky.
15.10 Die Pawlaks. Eine Geschichte aus dem Ruhrgebiet, 12-delige serie. Deel 2.
15.58 Programma-overzicht.
16.00 Heute.
16.03 Spreepiraten. Serie. Afl. 4: Auf den Leim Gegangen.
16.25 Logo. Jeugdjournaal.
16.35 Spreepiraten. Serie. Afl. 5: Sturm im Reagenzglas.
17.00 Heute. Aansl.: Aus den Ländern.
17.15 ●●Tele-illustrierte.
17.45 Unsere Hagenbecks. Serie. Afl. 1: Affentheater.
18.58 Programma-overzicht.
19.00 Heute.
19.30 Kaum zu glauben. Die Crazy-Show.
20.00 So ein Theater. Ab heute wird alles anders, tv-film van Wolfgang Luderer.
21.00 Wahn oder Heilung. Afl. uit de serie Kontakte - Magazin für Lebesfragen over spirituele crises.
21.45 Heute-journal.
22.10 ●●Live. Talkshow vanuit de Alte Oper in Frankfurt.
23.30 Die Spur der Zeit. Franse speelfilm uit 1983 van Bernard Favre.
01.10 Heute.

Duitsland 3 West

08.55 Wer rastet der rostet. Gymnastiek. Afl. 4.
09.10 Schooltelevisie.
11.40 Teletekst-overzicht.
11.50 Die seltsamen Methoden des Franz Josef Wanninger. Misdaadserie.
12.15 Verflucht und geknechtet. Russische documentaire over moderne slavernij in Moskou. (herh.).
13.15 Blickpunkt Gesundheit. Kein süsses Leben, medisch magazine. Vandaag: Kinder- en jeugddiabetici.

● Nicole Boguth in 'Unsere Hagenbecks'. (Duitsland 2 – 17.45 uur)

13.45 Keltische Göttinnen. Reportage. (herh.).
14.15 West 3 aktuell.
14.20 Telekom. Geschäfte rund ums Telephon.
14.50 Fenster-Platz.
15.55 West 3 aktuell.
16.00 Sesamstrasse.
16.30 Durch Dich wird diese Welt erst schön. Geschiedenis van de Duitse schlagers. Afl. 3: (1929-1933).
17.00 Ein Mann für alle Fälle. Entertainer Harald Juhnke in gesprek met zijn zoon Peer.
17.30 Telekolleg II. Cursus scheikunde. Les 1.
18.00 Aktuelle Minute.
18.01 Der kleine Vampir. 13-delige kinderserie. Afl. 9: Unruhe im Keller.
18.30 Sinha Moça. Die Tochter des Sklavenhalters.
18.57 Programma-overzicht.
19.00 Aktuelle Stunde. Magazine met nieuws en sport (19.45-19.58 Raamprogramma van de regionale studio's).
20.00 ■Mord, mein Liebling. Amerikaanse speelfilm uit 1944 van Edward Dmytryk.
21.32 West 3 aktuell.
21.45 Linie K. Cultureel magazine.
22.15 (■ + K)Solange ich fliehen kann noch, da schütze ich mich. Tv-spel van Peter Kern.
23.05 Wer sind Sie, Mr. Joyce? Gesprekken met de 50 jaar geleden overleden James Joyce.
00.20 Laatste nieuws. Aansl.: zur Nacht.

Duitsland 3 SWF

08.15 Tele-Gymnastik. Afl. 19.
08.30-09.00 Telekolleg II. Cursus scheikunde. Les 1.
16.00 Tom's Party. Afl. 27 uit de serie Playtime.
16.45 La vie quotidienne. Cursus Frans. Les 5.
16.30 Spanien. Sprache, Land und Leute. Les 2.
17.00 Telekolleg II. Cursus scheikunde. Les 1.
17.30 Die Sendung mit der Maus. Kinderprogramma.
17.59 Barney-Bär und seine Freunde. Tekenfilmserie. Afl. 1.
18.23 Philipp.
18.24 Das Sandmännchen.
18.30 Das Südwest-Journal aus Rheinland-Pfalz.
19.00 Service um sieben. Afl. 2: Vragen aan Kathrin Rüegg.
19.15 Zur Sache Europa. Reportage over wapenproduktie en -export in Europa met de Golfcrisis als achtergrond.
20.00 Die lieben Verwandten. Afl. 5: Die sieben Zeugen.
20.30 Deutschhausplatz. Politiek magazine.
21.00 Nieuws.
21.15 Sport unter der Lupe. Sportmagazine.
22.00 Endstation Sehnsucht. Het danstheater van Harlem interpreteert dit stuk van Tennessee Williams.
23.00 Spätvorstellung. Ein Schulausflug. Italiaanse speelfilm uit 1983 van Pupi Avati.
00.25 Schlagzeilen.

RAI UNO

06.55 Gevarieerd ochtend- en middagprogramma.
16.00 Big!
18.00 TG1 - flash.
18.05 Il cane delle stelle. Film.
18.45 Piccole tentazioni.
19.40 Almanacco del giorno dopo.
19.50 Che tempo fa.
20.00 Telegiornale.
20.40 Wyoming terra selvaggia. Film.
22.15 Fantasia.
23.00 Telegiornale.
23.10 Dal teatro Brancaccio in Roma. Eserciti e poboli.
00.00 TG1 - Notte. Che tempo fa.
00.20 Oggi al parlamento.
00.25 Mezzanotte e dintorni.

[B]elgië/TV 1

14.00 Schooltelevisie. Ezelsoor met om 14.00 Wereldoriëntatie: Heb je 't al gehoord, Alice? Les 1: Het postkonijn (2e graad B.O.). 14.29 Aardrijkskunde: Geografisch kennen. Les 5: Gemiddelden, percenten. Gegevens verzamelen (3e graad B.O.).
15.00-15.30 Babel. Wekelijkse nieuwsbrief voor Marokkaanse migranten.
[..].30 Het Capitool. Amerikaanse serie. Afl. 137.
[..].55 Nieuws.
[..].00 Tik Tak. Animatieserie. Afl. 225.
[..].05 Plons. Afl.: Plons en malle Jan.
[..].10 Prikballon. Kleutermagazine.
[..].25 Malvira. Poppenreeks voor kinderen. Afl. 19.
[1]8.40 Jennifers tocht. 7-delige Amerikaanse jeugdserie. Afl. 7.
[1]9.03 Buren. Australische serie. Afl.: 499. Gail Lewis moet bekomen van de plotse intrede van Jeremy's vrouw. Charlene zoekt wegen om aan geld te komen.
[1]9.25 Mededelingen en programma-overzicht.
19.30 Nieuws.
[2]0.00 Doet ie 't, of doet ie 't niet. Showprogramma.
21.15 Panorama.
22.15 Kunst-zaken.
22.20 Vandaag.
22.40 In zeer geheime dienst. 14-delige comedyserie. Afl. 2: Room with a view. Lewis en Trueman wachten op het vliegveld op de Duitse geheimagent Dieter Froelig.
23.10-23.15 Coda. Herinnering uit de toekomst, van Jan J.L. Thijs, door Anouchka Balsingh en Guido Teugheis, dans.

● Peter Jan Rens in 'Doet ie het, of doet ie het niet'. (België/TV 1 – 20.00 uur)

België/TV 2

18.30 Nieuwskrant.
18.35 Mooi en meedogenloos. Amerikaanse serie. Afl. 94.
19.00 Programma van Televisie en Onderneming.
19.25 Mededelingen en programma-overzicht.
19.30 Nieuws.
20.00 Nieuwjaarsconcert. Rechtstreeks concert door het BRT-Filharmonisch Orkest o.l.v. Alexander Rahbari.
21.10 Natuur, wat doe je ermee? 14-delige reeks over het wel en wee van de natuurreservaten en natuurgebieden in Vlaanderen. Afl. 2: deugd en natuurbeheer.
22.10-22.25 De Vredeseilanden. Korte documentaire over Togo.

België/RTBF 1

14.35 Vacaturebank. 14.55 Knock, Franse speelfilm uit 1950 van Guy Lefranc. 16.35 Clip à la une. 16.40 Nouba nouba, kinderprogramma met L'ôile aux ours en Il était une fois la vie. 17.25 Jeu des étoiles, spelprogramma. 17.35 Rick Hunter, inspecteur Choc, Amerikaanse serie. Afl.: Nuit sur le mont chauve. 18.25 Weerbericht. 18.30 Le dix-huit trente. 18.40 Marmots, spelprogramma. 19.00 Ce soir, actualiteiten. 19.20 Jeu des étoiles, spelprogramma. 19.30 Journaal en weerbericht. 20.05 Autant savoir, informatief programma. 20.30 Le secret de mon succès, Amerikaanse speelfilm uit 1986 van Herbert Ross. 22.20 Cinéscope, portret van een acteur of cineast. Vandaag: Philippe Longtain ontmoet Bruno Crémer in Parijs. Aansl.: 92 secondes pour l'Europe: François Périn. 23.25 Weerbericht en laatste nieuws. 23.50-23.55 Bourse, beursberichten.

België/Télé 21

16.20-16.50 Schooltelevisie. 17.00 Bram Bogart. (herh.). 18.00 Radio 21. (herh.). 18.30 Les Chrétiens dans la vie sociale. 19.00 Radio 21. 19.30 Journaal met simultaanvertaling in gebarentaal en weerbericht. 20.00 Hommage à Charlie Parker. Deel 2: The Jay Mc Shann Kansas City Band. 21.00 Laatste journaal, weerbericht en beursberichten. 21.30 Triple cross, Franse speelfilm uit 1966 van Terence Young naar de roman van Frank Owen. 23.45-00.05 Coup de film, filmmagazine.

TV5

16.05 Journal TV5. 16.15 Temps Présent. 17.15 Regards de femmes. 17.45 La cuisine des anges. 18.00 Emission pour la jeunesse. 18.20 Télétourisme. 18.50 Bons baisers des francofolies. 19.00 Journal TV5. 19.15 Sports. 19.30 Le 19/20. 20.00 Est à voir. 21.00 Journal Télévisé et Météo. 21.35 Babel. 23.00 Journal TV5. 23.15 Du côté de chez Fred. 00.15-00.45 Livres propos.

radio

Radio 1

Elk heel uur nws. 7.07 Radiojournaal (7.30 en 12.30 Nws. 12.55 Mededelingen t.b.v. land- en tuinbouw). 14.05 Tekens in het land. 15.05 Aktueel. 16.05 Echo-magazine. (17.30 Nws.). 19.04 Goal. (19.15-19.30 Man en paard). 20.04 Voor wie niet kijken wil. 23.07 Met het oog op morgen. 0.02-7.00 Nachtleven, met om: 0.02 Midnight hour; 1.02 Viva musica exotica; 2.02 After hours; 3.02 Les heures du mal; 4.02 De VPRO op herhaling; 5.02-7.00 Q, Q ie Q.

Radio 2

Elk heel uur nieuws. 7.04 Goedenmorgen Nederland. 7.30 Nieuwsoverzicht Hier en Nu. 8.04 Hier en nu. 8.20 Goedemorgen Nederland, vervolg. (8.50 Ontmoeting). 9.04 Wie weet waar Willem Wever woont? 10.04 Plein Publiek. 12.04 Lunchpakket (13.04-13.20 Hier en nu). 14.04 Heer en meester. 15.04 Beste Beer. 16.04 Discogram. 16.47 Iets anders. 17.04 Holland in de file. 19.04 De Will Luikinga show. 21.00-07.00 Zie Radio 1.

Radio 3

Elk heel uur nieuws. 6.02 De havermoutshow. 8.04 De Tros middle of the road show. 10.04 Gouden uren. 12.04 50 Pop of een envelop. 14.04 De nationale top 100. 18.04 De avondspits. 19.04 Dancetrax. 21.04 De CD show. 23.04-24.00 Sesjun.

Radio 4

7.00 Nws. 7.02 Ochtendstemming. (8.00 Nws.). 9.01 Meesterwerken I. Radio Symf. Ork. Berlijn met cello. 10.30 Muziek voor miljoenen. 12.00 Meesterwerken II. 13.00 Nws. 13.02 Nederland muziekland klassiek. Peter Bree in gesprek met saxofonist Arno Bornkamp. 14.00 Metronomium. 15.30 Zeggen en schrijven. 16.00-20.00 Het portret: Midwintergasten (4): As time goes by. 20.00 Nws. 20.02 Het podium, met om 20.02 De wandelende tak: Muziek van de Canarische Eilanden. 21.00 Voorland: Morton Feldman. 22.00 Downbeat. 23.00-24.00 Audio Art.

Radio 5

6.30-6.50 Scheepv.- en marktberichten en uitgebreid weerbericht. 9.00 Nws. 9.02 Sportief. 9.25 Waterstanden. 9.30 De prijs van de gezondheidszorg. 10.00 Dilemma. 11.00 Gezondheid, een zorg. 12.00 Nws. 12.05 Begane grond. 12.30 Derde wereld. 13.00 Nws. 13.10 Emmastraat 52. 14.00 Vijf sterren. 14.30 Gasten van de KRO. 15.30 Een ijsje op zondag. 15.50 Het levende woord. 16.00 Cultuur met om 16.10 De confrontatie; 16.25 De fascinatie; 16.50 De letteren; 17.00 De special. 17.25 In gesprek met de bisschop. 17.35 Postbus 51 Radio-magazine. 17.55 Meded. en schippersberichten. 18.00 Nws. 18.10 Pop-Eye. 18.40 Dinimiz islam. 19.00 Nieuws en actualiteitenrubriek in het Turks. 19.30 Nieuws en actualiteitenrubriek in het Marokkaans en Berbers. 20.15 Nieuws en actualiteitenrubriek in het Chinees. 20.30 Personeelsmanagement. 21.00 Pronto? 21.30 Indonesië: Taal en cultuur. 22.00-22.30 Mythen en bewustzijn.

Omroep Limburg

7.07-7.58 Ochtendmagazine: Limburg actueel, gast van de dag en muziek. 9.02, 10.02 en 11.02 Kort nws. 12.05-12.56 Middagmagazine: Limburg Actueel, Consumentenrubriek, Agenda en Muz. 14.02, 15.02 en 16.02 Kort nieuws. 17.02 Reg. weerber. 17.05 Limburg actueel (voor Zuid-Limburg op FM 95.3, voor Midden- en Noord-Limburg FM 100.3). 17.25-17.59 Het ei van Sint Joost: progr. over volkscultuur en folklore.

België/Radio 2

6.00 Nieuws. 6.05 De eerste ronde. Een wakker programma met muziek, spelletjes enz. (6.30, 7.00 Nieuws; 7.30 Nieuws en R.V.A.-ber.) 8.00 Nieuws. 8.10 Bistro & Co. 10.00 Nieuws. 10.03 Parkeerschijf. 11.50 Het Koekoeksnest. 12.00 Radio 2 regionaal 13.00 Nieuws. 13.10 Het schurend scharniertje. 13.15 Roddelradio. 14.00 Hitbox. Top 30 hits van gisteren en morgen. 17.00 Radio 2 regionaal. 18.00 Nieuws. 18.10 Over stuur. Wekelijks automagazine. 20.00 Het gelag. 22.00 Nieuws. 22.05 Boem Boem. Zwarte en blanke pop. 23.30-6.00 Nachtradio. (24.00, 5.00 en 5.30 Nieuws.)

België/BRF

6.30 Nws. 6.35 Radiofrühstück(ora). 7.15 Wunschkasten; 7.00 Nws; 7.45 Veranstaltungskalender; 8.30 Overpeinzing. 9.10 Muziekexpress. 10.00 Gut Aufgelegt (11.00 nws). 12.00 Musik bei Tisch. 12.15 Veranstaltungskalender. 13.00 Frischauf. 14.05 Schulfunk. 14.20 Musikzeit Heute. 15.00 Nachmittagestudio. 16.05 Spotlight. 17.05 Oldiekiste. 18.00 Reg. nws. 18.10 BRF Aktuell. 18.30 Nws. 18.40 Jazz. 20.00-20.05 Nieuws.

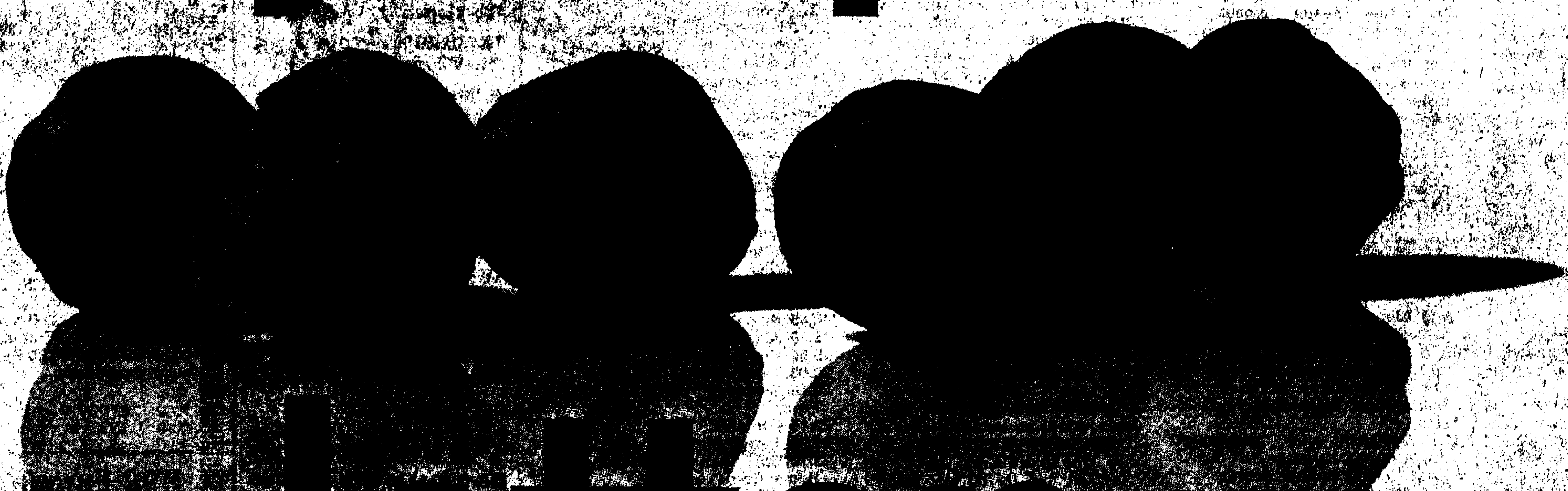
RTL Radio

4.00 Frühschicht. 6.00 Guten Morgen Deutschland. 9.00 Ein Tag wie kein anderer. 12.00 Life-Style. 15.00 Feierabend. 18.00 Classic-Hits. 21.00 Je t'aime. 00.00-04.00 Nachtradio.

Duitsland/WDR 4

4.05 ARD Radiowecker. 6.05 Morgenmelodie. 08.07 Morgenmelodie. 9.05 Musikpavillon. 12.05 Zur sache. 12.07 Gut Aufgelegt. (13.00 Mitmenschen). 14.05 Auf der Promenade. 15.00 Café-Konzert. 16.05 Heimatmelodie. 17.07 Musik-Expres. 20.05 Zwischen Broadway und Kudamm. 21.00 Musik zum Träumen. 22.30-4.05 ARD Nachtexpress.

’s Lands grootste kruidenier blijft op de

letten.

SPRUITEN, net 750 gram 99

AH CHAMPIGNONS, doosje 250 gram 1.69

CHICO [illegible] net 2 kilo 2.99

ELSTAR, sappige handappel, kilo 1.69

AH BOEREN SOEPGROENTEN, zak 350 gram 1.69

AH JONGE KAPUCIJNERS, extra kwaliteit, [illegible] 1.29

GOUDA'S GLORIE 'T VOLLE POND VOOR IN DE KEUKEN, kuip 500 gram 1.69 1.39

RUNDER-RIBLAPPEN, 500 gram 9.49 7.75, kilo 17.99 14.49

HACHEEVLEES, 100 gram 1.68 1.39

SLAVINKEN, 100 gram [illegible], kilo 14.90 12.90

VOORGEBAKKEN CORDONBLEU, 100 gram 1.99 1.79

AH HELE KIP, kilo [illegible] 5.99

AH KIPFILET, 100 gram [illegible], kilo [illegible]

AH [illegible] 100 gram [illegible], kilo [illegible]

AH KALKOENSCHNITZEL, 100 gram 1.95 1.79

AH [illegible] STAMPPOTTEN, [illegible] Zuurkool [illegible] of Hutspot [illegible]

[illegible] AH [illegible] doos 300 gram [illegible]

[illegible] tweepak 2 stuks NU 2.39

LUYCKS AUGURKEN, zoetzuur, 720 ml [illegible] 1.99

KELLOGG'S [illegible] pak 375 gram [illegible] Exclusief bij AH [illegible]

AH VOLLE YOGHURT, pak 1 liter 1.56 1.39

AH WITTE BOLLETJES, zak 10 stuks 2.15 1.99

AH VOLKORENBESCHUIT, [illegible] 2 rollen [illegible] 2.18 1.98

TESSA MINDER ZOUT, MINDER VET 30+ KAAS, vers van [illegible], kilo 14.90 12.90

AH SCHOUDERHAM, dun gesneden of dikke plak [illegible], 100 gram 1.89 1.29

AH VLEESSALADE, bakje 250 gram 2.49 1.99

UIT DE BEDIENINGSAFDELING:

NIEUW: STEGEMAN KIPFILET met kerrie, tuinkruiden of satékruiden, 100 gram 2.39 1.99

AH SCHARRELEIEREN, doos 20 stuks NU 4.98

AH VOLKOREN BISKWIE, rol 300 gram 1.69 1.25

AH CHOCOLADEHAGEL, melk of puur, pak 400 gram 2.89 2.39

AH BROUWERS [illegible], krat 24 flesjes à 0,3 liter 12.85 11.90

AH PALE SHERRY [illegible], medium dry of very dry, fles 1 liter 7.75 6.75

TOM POES VARIANTJES, zak 400 gram 3.65 2.99

DUBRO AFWAS, 3 flacons à 500 ml 6.57 5.49 Exclusief bij AH: spaar nu voor een Pyrex ovenschaal.*

AH ALBIBONT, pak 1875 gram 5.58 4.58 Nu 25% extra inhoud.*

[illegible] HAIRSPRAY FORTE, [illegible] 250 ml 9.30 7.50

AH BADSCHUIM, diverse geuren, flacon 1 liter 4.69 3.49

AH TISSUE TOILETPAPIER, pak 12 rollen 6.65 4.99

GROENE PLANTEN, meer dan 15 soorten, 3 stuks NU 10.-*

TULPEN, diverse kleuren, per bos [illegible] 4.95

De artikelen in deze advertentie kunt u in [illegible] Reclameprijzen gelden van donderdag 10 t/m zaterdag 12 januari a.s. * Zolang de voorraad strekt.

AH Service lijn: bel gratis 06-0308.

